ANNA SEWELL

NEGRUȚ

EDITURA ION CREANGĂ

PARTEA ÎNTÎI

CAPITOLUL 1

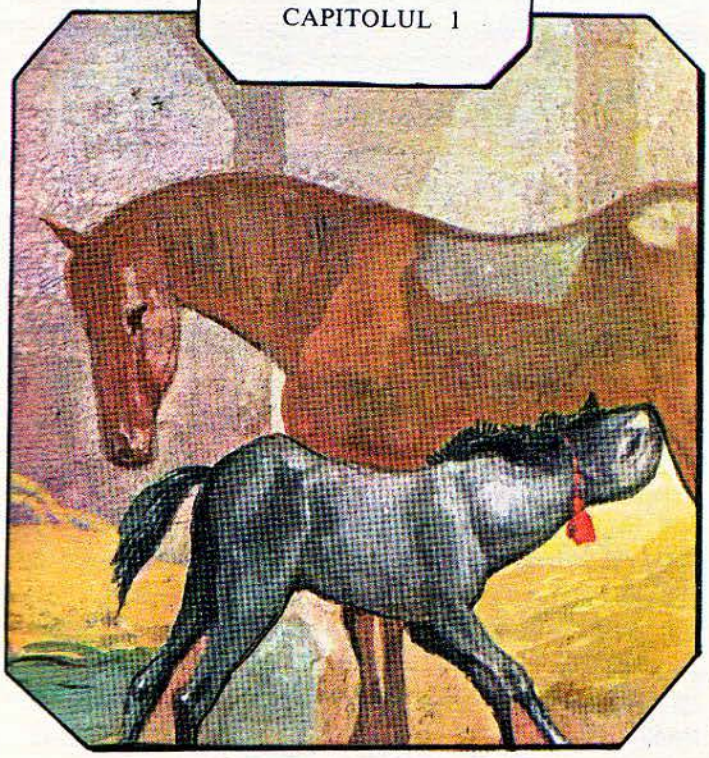

PRIMUL MEU SĂLAŞ

Primul loc de care-mi aduc bine aminte e o livadă în care se afla un iaz cu apă limpede. Cîţiva copaci umbroşi se aplecau deasupra lui, iar la marginea iazului papura şi nuferii creşteau din belşug. Într-o parte, peste un gard viu, vedeam un cîmp arat, iar în cealaltă parte, dincolo de poartă, casa stăpînului meu, aflată la marginea drumului; la un capăt al livezii era o plantaţie de brazi, şi la celălalt, peste un mal abrupt, se zărea o apă curgătoare.

Cît am fost mic, deoarece nu puteam să mănînc iarbă, m-am hrănit cu laptele mamei mele. În timpul zilei alergam în preajmă-i, şi noaptea mă culcam lîngă ea. Cînd era cald obişnuiam să stăm lîngă iaz la umbra copacilor, iar cînd era frig aveam lîngă plantaţie un adăpost foarte bun şi călduros.

După ce m-am făcut destul de mare ca să pot mînca iarbă, mama ieşea în timpul zilei la muncă şi se înapoia abia seara.

În livadă se mai aflau încă şase mînji, toţi mai vîrstnici decît mine — unii aproape că nici nu se mai deosebeau de caii cei mari. Alergam cu ei şi ne jucam cu toţii foarte frumos; galopam împreună, cît puteam de tare, în jurul cîmpului. Uneori joaca era mai bătăioasă pentru că, pe cînd alergam, se întîmpla destul de des să ne muşcăm şi să ne lovim cu copitele.

Într-o zi, după ce ne-am lovit cam tare, mama a nechezat către mine, m-a chemat la ea şi mi-a zis:

— Aş vrea să fii atent la ce am să-ţi spun. Mînjii de aici sînt foarte buni, dar ei nu au avut de la cine să deprindă bunele purtări. Tu eşti binecrescut, iar părinţii tăi au fost celebri: tatăl tău era foarte cunoscut prin părţile acestea, iar bunicul tău a cîştigat, doi ani la rînd, cupa la întrecerile de la New Market; bunica ta avea cel mai plăcut temperament pe care l-am cunoscut vreodată şi cred că nici pe mine nu m-ai văzut lovind cu piciorul sau muşcînd. Sper că vei creşte blînd şi bun şi că nu vei deprinde niciodată năravuri proaste; să-ţi faci munca ta cu voie bună, saltă bine picioarele cînd mergi la trap, nu muşca şi nu lovi cu copita nici măcar în joacă.

N-am să uit niciodată sfatul mamei mele; știam că este un cal bătrîn, înțelept și că stăpînul nostru avea o părere foarte bună despre ea. Pe mama o chema Duchess, dar deseori el îi spunea „comoara mea".

Stăpînul nostru era un om inimos și blînd. Ne dădea hrană bună, adăpost bun și ne vorbea frumos, la fel de frumos cum le vorbea și propriilor săi copii. Noi toți îl iubeam, dar mama cel mai mult. Cînd îl vedea la poartă, necheza de bucurie și alerga la el în trap. El o mîngîia și o bătea ușor cu palma, spunîndu-i: „Ei, comoara mea, ce mai face Tăciunel al tău?" Îmi spunea „Tăciunel" pentru că eram negru ca pana corbului; apoi îmi dădea o bucată de pîine care era foarte gustoasă, iar uneori aducea și cîte un morcov pentru mama. Toți caii veneau la el, dar cred că noi eram favoriții lui. Întotdeauna, în zi de tîrg, mama îl ducea la oraș, într-o șaretă mică.

La fermă era un băiat de ajutor pe care-l chema Dick și care venea uneori pe cîmpul unde ne aflam noi, ca să culeagă coacăze din gardul viu. După ce mînca atît cît poftea, „se distra", cum spunea el, aruncînd cu pietre și cu nuiele în mînji, ca să-i facă să alerge. Nouă nu prea ne păsa de el pentru că puteam să fugim și să ne ferim, dar uneori ne mai nimerea cu cîte o piatră și atunci ne durea.

Într-o zi, Dick „se distra", tot așa, fără să știe că stăpînul se afla în apropiere, urmărind tot ce se petrecea; deodată acesta sări peste gardul viu și apucîndu-l, prin surprindere, de braț, îi dădu o palmă așa de zdravănă, încît îl făcu să urle de durere. Cum îl văzurăm pe stăpîn, ne apropiarăm în trap ca să vedem ce se va mai întîmpla.

— Băiat nesuferit ce ești! exclamă stăpînul. Răule! Să fugărești mînjii! Și asta nu este nici prima și nici a doua oară, dar va fi pentru ultima dată. Ia-ți banii ce ți se cuvin și pleacă acasă; nu mai vreau să te țin la ferma mea.

Așa se face că nu l-am mai văzut niciodată pe Dick. Bătrînul Daniel, omul care avea grijă de cai, era la fel de blînd ca și stăpînul nostru, astfel că ne mergea foarte bine.

CAPITOLUL 2

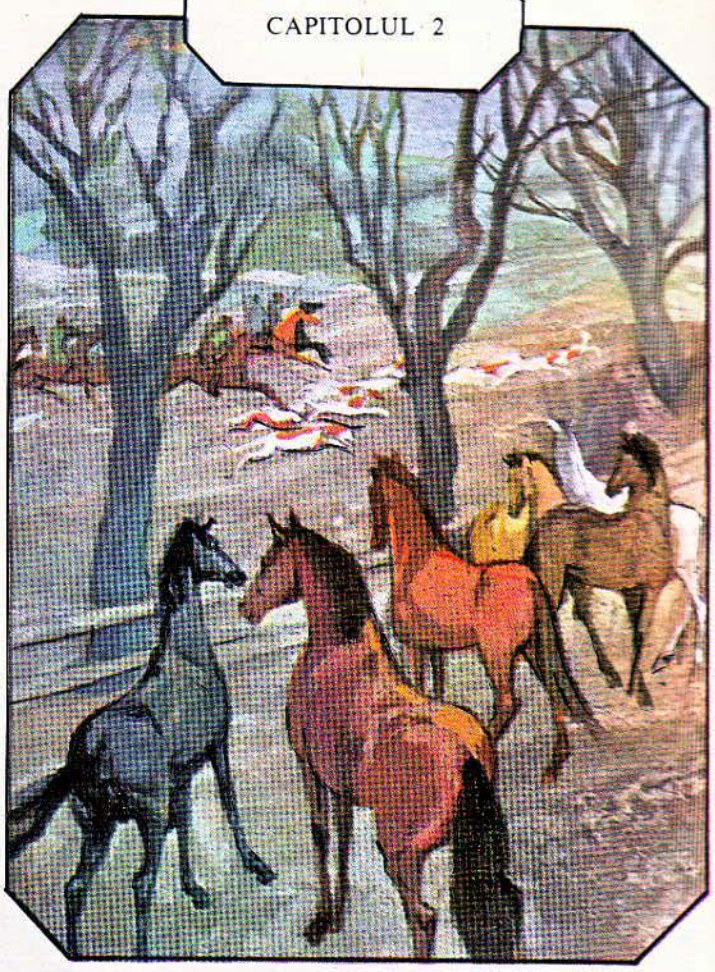

VÎNĂTOAREA

Înainte de a împlini doi ani, am fost martor la o întîmplare pe care n-am s-o uit niciodată. Era pe la începutul primăverii; în timpul nopții fusese puțin îngheț și încă mai plutea o ceață ușoară deasupra plantațiilor și a pajiștilor. Împreună cu ceilalți mînji, pășteam în partea cea mai de jos a pajiștii, cînd, deodată, se auzi la o oarecare depărtare ceva ce aducea cu lătrat de cîini. Mînzul cel mai mare își înălță capul, ciuli urechile și spuse: „Sînt cîinii de vînătoare!" Și imediat, urmat de ceilalți, galopă spre partea de sus a pajiștii, de unde puteam să ne uităm peste gardul viu la ogoarele și pășunile ce se întindeau dincolo. Mama și un cal bătrîn de călărie erau prin apropiere și păreau să știe totul despre cele ce se petreceau.

— Au descoperit un iepure, spuse mama, și dacă trec pe aici vom vedea vînătoarea.

Curînd, toți cîinii străbăteau lărmuind cîmpul alăturat, semănat cu grîu timpuriu. Nicio-

dată nu mai auzisem astfel de sunete. Nu lătrau, nu urlau, nu scînceau, ci tot timpul scoteau din rărunchi un fel de: yo! yo, o, o! yo! yo, o, o!

În urma lor veneau cîţiva bărbaţi călare, unii îmbrăcaţi în haine verzi, toţi galopînd cît puteau de tare.

Calul cel bătrîn fornăi şi se uită lung după ei, iar noi mînjii am fi vrut să galopăm împreună cu dînşii, dar curînd erau departe, pe ogoarele de jos; aici, părea că s-au oprit; cîinii au încetat să mai latre şi alergau încolo şi încoace cu boturile în pămînt.

— Au pierdut urma, spuse calul cel bătrîn. Poate că iepurele va scăpa.

— Care iepure? am întrebat.

— O! Nu ştiu care iepure. S-ar putea foarte bine să fie dintre aceia ce nu locuiesc pe plantaţia noastră; dar este de ajuns să se ivească unul ca să-i facă pe cîini şi pe bărbaţi să alerge.

După puţin timp, cîinii începură, din nou, „yo! yo"-ul lor şi cu toţii se întoarseră în goana mare îndreptîndu-se spre pajiştea noastră, în partea unde malul înalt şi gardul viu atîrnă parcă deasupra apei curgătoare de care am mai pomenit.

— Acum o să vedem iepurele, spuse mama.

Şi chiar atunci, un iepure, înnebunit de frică, trecu în iureş şi se îndreptă spre plantaţie. După el veneau cîinii care năvăliră spre mal, trecură pîrîul dintr-un salt şi se năpustiră peste cîmp, urmaţi de vînători. Şase sau opt dintre ei săriră de pe cai şi merseră pe lîngă cîini, tupilîndu-se, aşa cum fac vînătorii. Iepurele încercă să treacă prin gardul viu, dar fiind prea des se întoarse imediat ca s-o ia spre drum: însă era prea tîrziu; cîinii, cu urletele lor sălbatice, erau grămadă pe el; auzirăm un ţipăt ascuţit şi acesta i-a fost sfîrşitul.

Unul dintre vînători călări spre cîini gonindu-i cu cravaşa, pentru că altfel aceştia ar fi făcut iepurele bucăţele. Îl ridică de un picior, aşa sfîşiat cum era, şi toţi ceilalţi vînători păreau încîntaţi.

Cît despre mine, eram atît de uimit, încît la început nu prea am văzut ce se petrece lîngă pîrîu; dar cînd m-am uitat mai bine, mi s-a înfăţişat înaintea ochilor o privelişte tristă: doi cai minunaţi erau trîntiţi, unul zbătîndu-se în apă, iar celălalt gemînd în iarbă. Un călăreţ ieşea din pîrîu, plin de noroi, dar celălalt zăcea nemişcat.

— Şi-a frînt gîtul, zise mama.

— Aşa-i trebuie, spuse unul din mînji.

Şi eu gîndeam la fel, dar mama nu s-a alăturat părerii noastre.

— O, nu, nu trebuie să vorbiţi aşa; cu toate că sînt bătrînă şi am văzut şi auzit multe, niciodată nu am putut pricepe de ce le place oamenilor atît de mult acest sport, deşi adesea ei îşi riscă viaţa. Se pierd cai buni care nu mai pot folosi la nimic, iar culturile se strică — şi toate astea pentru un iepure, pentru o vulpe sau un cerb, pe care i-ar putea dobîndi mult mai uşor, într-alt mod; dar noi nu sîntem decît nişte cai şi nu ne dăm seama!

În timp ce mama vorbea astfel, noi stăteam şi priveam. Cei mai mulţi dintre vînători se apropiară de tînăr, iar stăpînul meu, care urmărise tot ce se petrecuse, fu primul care se

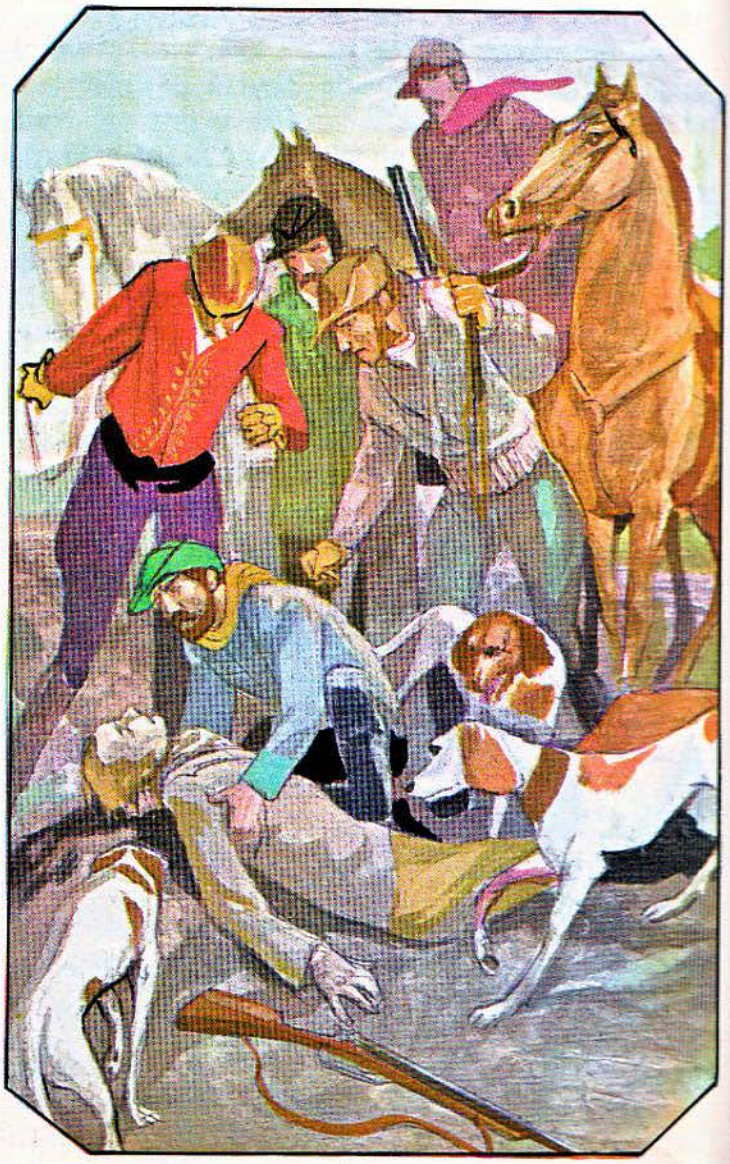

duse să-l ridice. Capul tînărului căzu pe spate iar braţele îi atîrnau şi toată lumea părea impresionată.

Nu se mai auzea nici un zgomot; chiar şi ciinii stăteau liniştiţi, ca şi cînd ar fi ştiut că se întîmplase ceva rău. Mai tîrziu am aflat că tînărul era George Gordon, unicul fiu al moşierului, un băiat înalt şi frumos, mîndria familiei.

Vînătorii porniră călare, în toate direcţiile — după doctor, după medicul veterinar şi, fără îndoială, acasă la Gordon, ca să-i ducă vestea despre cele ce se întîmplase cu fiul său. Cînd domnul Bond, medicul veterinar, a venit să vadă calul negru care zăcea gemînd în iarbă, şi-a dat seama că nu mai e nimic de făcut şi a clătinat din cap; calul avea un picior rupt. Cineva a alergat acasă la stăpîn; imediat după aceea se auzi o detunătură şi un nechezat strident, apoi urmă linişte; calul cel negru nu se mai mişca.

Mama părea foarte tulburată; ne spuse că îl cunoştea pe calul acela de ani de zile şi că numele lui era Rob Roy; fusese un cal bun, îndrăzneţ şi nu avusese nici un năravaş. După această întîmplare mama nu s-a mai dus niciodată în partea aceea a pajiştii.

La cîteva zile după aceea, am auzit clopotele de la biserică bătînd îndelung şi, uitîndu-ne peste poartă, am văzut o trăsură neagră, lungă, ciudată, acoperită cu pînză tot neagră şi trasă de cai negri; după ea venea o altă trăsură şi alta şi alta, şi toată lumea era îmbrăcată în negru, iar clopotele băteau mereu, mereu! Îl duceau la cimitir pe tînărul Gordon. El nu va mai călări niciodată! N-am mai aflat ce au făcut cu Rob Roy, dar totul se întîmplase doar pentru un iepuraş!

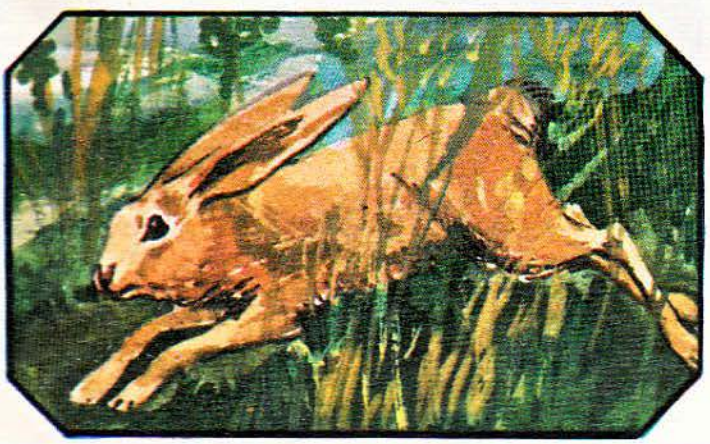

CAPITOLUL 3

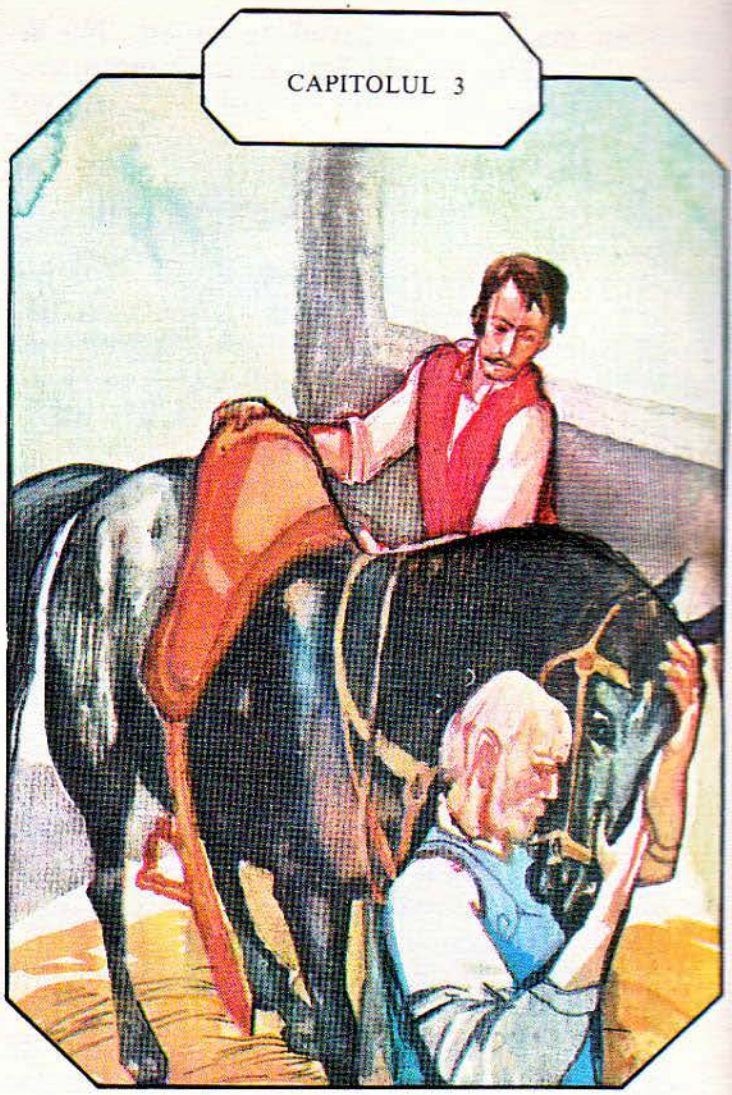

DRESAJUL

Începeam să cresc şi să mă fac frumos; părul mi se făcuse catifelat, moale şi era negru, strălucitor. Aveam un picior alb şi pe frunte o pată albă, frumoasă, în formă de stea. Eram socotit un cal foarte arătos; stăpînul meu nu m-a vîndut pînă nu am împlinit patru ani; el spunea că băieţii n-ar trebui să muncească la fel ca bărbaţii, iar mînjii să nu fie puşi la treabă, la fel cu caii, pînă nu cresc mai mari.

Cînd am împlinit patru ani, a venit să mă vadă moşierul Gordon. Mi-a cercetat ochii, gura şi picioarele; mi-a pipăit, pe rînd, fiecare picior pînă la copită şi apoi a trebuit să alerg în faţa lui, la trap şi la galop; se părea că i-am plăcut, pentru că a spus: „Cînd va fi bine dresat, va corespunde". Stăpînul i-a răspuns că mă va dresa chiar el, deoarece nu

...ar convenì să fiu speriat sau rănit. Fără să mai piardă timpul, a doua zi a şi început.

Poate că nu toată lumea ştie ce este acela un dresaj, aşa că am să-l descriu. Înseamnă, de fapt, să înveţi un cal să poarte o şa şi un căpăstru şi să ducă în spate un bărbat, o femeie sau un copil; să meargă exact pe drumul pe care vor ei, să umble liniştit. În afară de asta, trebuie să înveţe să suporte un ham, un pofil[1] şi o chingă, şi în timp ce i se pun toate astea să stea potolit; apoi, cînd i se leagă la spate o căruţă sau o diligenţă, să poată merge la trap, trăgînd vehiculul după el; şi mai trebuie să meargă repede sau încet, aşa cum doreşte vizitiul. Nu are voie s-o ia încotro vede cu ochii, nici să se lege de ceilalţi cai, să muşte sau să lovească cu piciorul, şi nici să aibă vreo dorinţă, ci întotdeauna să îndeplinească dorinţa stăpînului, chiar dacă se simte foarte obosit sau este înfometat; dar mai rău decît toate este că, odată ce i s-au pus hamurile, el nu mai poate nici să sară de bucurie, nici să se lungească pe jos de plictiseală. Aşa că vedeţi ce mare lucru e dresajul ăsta!

Este adevărat că fusesem obişnuit, mai de mult, cu un căpăstru, cu pripon, şi să fiu dus de frîu, liniştit, peste cîmp şi pe poteci, dar acum urma să mi se pună un căpăstru cu zăbală; stăpînul mi-a dat, ca de obicei, nişte ovăz şi, după ce mi-a vorbit cu blîndeţe ca să mă liniştească, mi-a pus zăbala în gură şi mi-a aşezat căpăstrul, ceea ce era un lucru tare neplăcut! Cine n-a purtat niciodată o zăbală în gură nu poate să-şi dea seama cît de greu se suportă: o bucată mare de oţel rece şi grea, groasă cît degetul unui bărbat, îţi este vîrîtă în gură, între dinţi şi limbă, cu capetele ieşind la colţurile gurii şi ţinută strîns acolo cu ajutorul unor cureluşe, care-ţi trec pe sub gît, în jurul nărilor şi sub bot, aşa încît nimic pe lume nu te poate scăpa de acest obiect neplăcut şi greu. Este foarte rău! Da, şi este foarte anevoios! Cel puţin aşa mi se părea mie; dar ştiam că mama o purta întotdeauna cînd pleca undeva, şi toţi caii la fel, atunci cînd se făceau mari; şi aşa, mai cu nişte ovăz, mai cu mîngîierile, cu vorbele frumoase şi cu purtarea blîndă a stăpînului, am ajuns să port căpăstrul cu zăbală.

[1] Pofil — cureaua de la ham sau de la şa, care trece pe sub coada calului

A urmat apoi şaua, dar asta n-a fost nici pe departe tot atît de rău; în timp ce bătrînul Daniel îmi ţinea capul, stăpînul mi-a pus-o pe spate foarte uşor, a strîns bine chinga sub burtă, mîngîindu-mă şi vorbindu-mi tot timpul; pe urmă mi-a dat un pic de ovăz şi m-a plimbat puţin; a continuat să facă acest lucru în fiecare zi, pînă cînd am început să car singur ovăzul şi şaua. În cele din urmă, într-o dimineaţă, stăpînul s-a urcat în spatele meu şi m-a călărit în jurul pajiştii pe iarba moale. Bineînţeles că mi se părea ceva cîndat, dar trebuie să recunosc că mă simţeam destul de mîndru că-mi port stăpînul şi, cum el a continuat să mă călărească în fiecare zi cîte puţin, curînd m-am obişnuit.

Următoarea treabă a fost punerea potcoavelor; şi lucrul ăsta a fost, la început, foarte greu. Stăpînul a mers chiar el cu mine la potcovar, ca nu cumva să fiu rănit sau să mă sperii. Fierarul mi-a luat, pe rînd, picioarele în mîini şi a tăiat cîte puţin din copită. Nu m-a durut, aşa că am stat, de fiecare dată, liniştit, pe trei picioare, pînă ce le-a aranjat pe toate. Apoi a luat o bucată de fier de forma copitei mele, a apăsat-o bine şi a bătut nişte cuie prin potcoavă, pînă cînd a prins-o bine pe copită. Îmi simţeam picioarele foarte ţepene şi grele, dar cu timpul m-am obişnuit şi cu asta.

După ce a ajuns atît de departe, stăpînul a trecut la faza următoare — aceea de a mă deprinde cu hamurile; mai erau şi alte multe lucruri noi pe care trebuia să le port.

Mai întîi, era un fel de guler tare şi greu, pus chiar pe gît, şi un căpăstru, cu nişte bucăţi mari de piele lîngă ochi, numite ochelari de cai deoarece erau într-adevăr ca nişte ochelari care nu mă lăsau să văd în lături, ci doar în faţa mea; apoi o şa mică, cu o cureluşă băţoasă, neplăcută, care se prelungea pînă la coadă, numită pofil. Uram acest pofil, din pricina căruia coada mea lungă trebuia trasă în sus şi trecută peste cureluşa aceea, cu care era la fel de rău ca şi cu zăbala. Niciodată n-am simţit mai mult ca atunci dorinţa de a lovi cu copitele, dar se înţelege că nu puteam să lovesc un stăpîn atît de bun, şi astfel, cu timpul, m-am obişnuit cu toate şi puteam să muncesc la fel de bine ca şi mama.

Nu trebuie să uit să pomenesc despre o parte din dresajul meu pe care am socotit-o întotdeauna, de foarte mare folos. Stăpînul

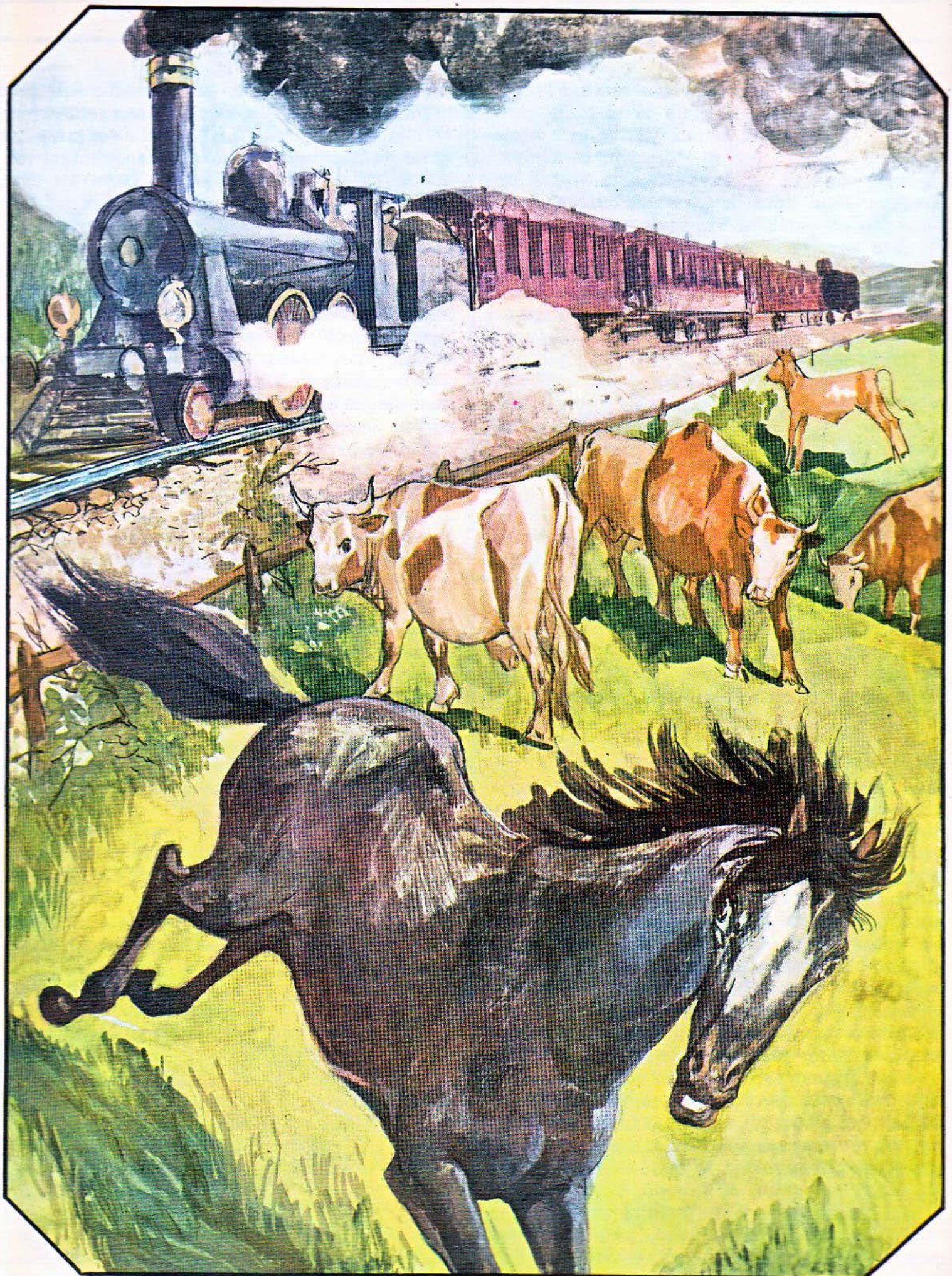

m-a trimis pentru două săptămîni la un fermier vecin, care avea o livadă mărginită pe o parte de calea ferată. Aici mai erau vreo cîteva oi şi cîteva vaci şi am fost băgat şi eu printre ele.

Niciodată nu voi uita primul tren care a trecut pe acolo. Păşteam liniştit lîngă îngrăditura care despărţea livada de calea ferată, cînd, deodată, auzii un zgomot ciudat în depărtare şi, înainte de a-mi da seama de unde venea, un obiect lung şi negru, făcut din nu ştiu ce, zbură pe lîngă mine în iureş, uruind şi scoţînd rotocoale de fum, apoi dispărînd, aproape înainte de a-mi putea trage răsuflarea. M-am întors şi am galopat cît am putut de tare spre partea cea mai îndepărtată a pajiştii şi am stat acolo fornăind de uimire şi teamă. În cursul zilei, au mai trecut multe alte trenuri, unele mai încet; acestea se opreau în gara din apropiere, scoteau uneori un sunet ascuţit şi scîrţîiau înainte de a se opri. Eu le socoteam ceva înspăimîntător, dar vacile continuau să pască foarte liniştite, şi atunci cînd acel obiect negru şi înfricoşător trecea pufăind şi scîrţîind, ele de-abia îşi înălţau capetele.

Timp de cîteva zile nu mi-a tihnit păscutul; dar cînd am descoperit că această teribilă „făptură" nu venea niciodată pe cîmp şi nu-mi făcea nici un rău, am început să nu o mai bag în seamă şi foarte curînd îmi păsa tot atît de puţin de trecerea unui tren cît le păsa vacilor şi oilor.

De atunci, am văzut mulţi cai foarte neliniştiţi şi speriaţi la apariţia unei locomotive sau la auzul ei; datorită grijii bunului meu stăpîn, sînt tot atît de liniştit la gară pe cît sînt în grajdul meu.

Deci, dacă cineva vrea să dreseze bine un cal tînăr, aceasta este metoda.

Adesea, stăpînul mă înhăma alături de mama, pentru că ea avea multă experienţă şi putea să mă înveţe mai bine cum să merg, decît un cal străin. Fiindcă, îmi spunea ea, cu cît mă voi purta mai bine, cu atît voi fi tratat mai bine şi cel mai înţelept lucru era să fac întotdeauna tot ce-mi stă în putinţă ca să fiu pe plac stăpînului. „Dar, continuă mama, există foarte multe feluri de oameni: există oameni buni şi atenţi, ca stăpînul nostru, pe care orice cal ar putea fi mîndru să-l slujească; există şi oameni răi, cruzi, care niciodată n-ar trebui să aibă un cal sau un cîine. Mai există însă o mulţime de oameni nechibzuiţi, îngîmfaţi, neştiutori şi nepăsători, care niciodată nu se ostenesc să gîndească; tocmai lipsa lor de grijă este ceea ce strică, mai mult ca orice, caii; ei nu doresc să fie nărăvaşi, şi totuşi sînt. Sper ca tu să nimereşti pe mîini bune; un cal nu ştie niciodată cine poate să-l cumpere sau cine poate să-l mîne; pentru noi totul este neprevăzut — dar te sfătuiesc să faci tot ce-ţi stă în putinţă, oriunde ai fi, şi să-ţi păstrezi bunul tău nume."

CAPITOLUL 4

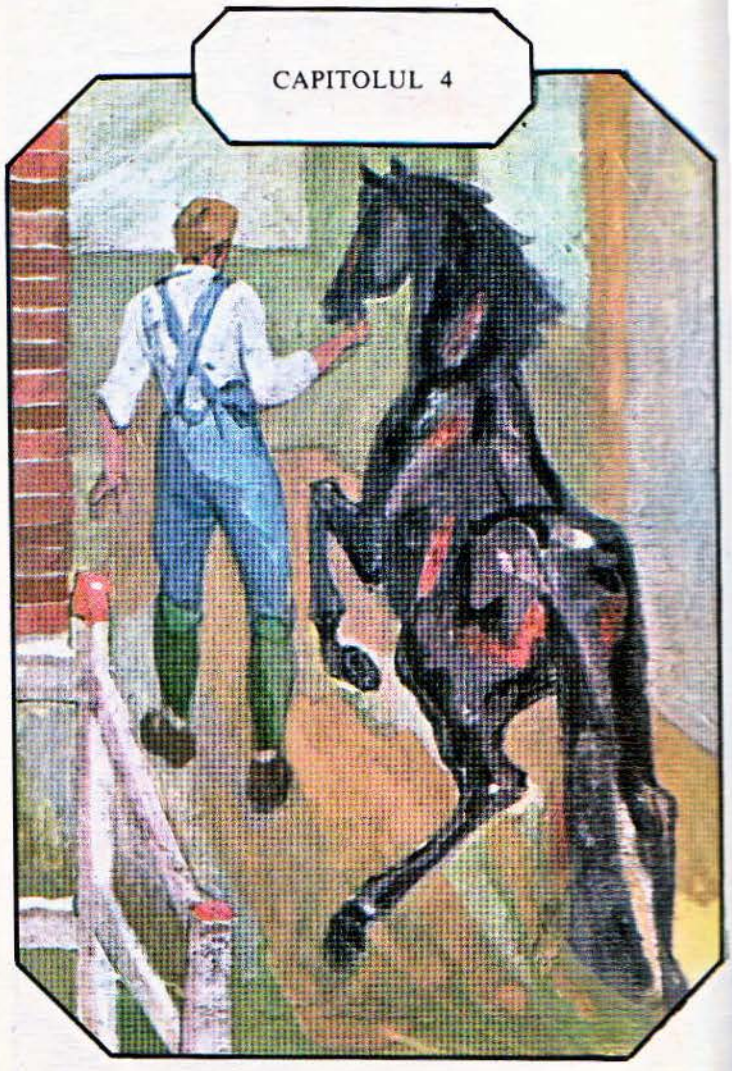

PARCUL BIRTWICK

În tot acest timp, stăteam în grajd şi în fiecare zi mi se peria părul pînă cînd strălucea ca pana corbului. Era pe la începutul lunii mai, cînd de la moşierul Gordon veni un om care mă duse la conac. La plecare, stăpînul îmi spuse: „La revedere, Tăciunel! Să fii un cal bun şi să faci întotdeauna tot ce-ţi stă în

putinţă". Eu nu i-am putut spune „la revedere", aşa că mi-am pus botul în palma lui; m-a mîngîiat cu blîndeţe, apoi am părăsit primul meu sălaş. Şi deoarece am stat la moşierul Gordon timp de cîţiva ani, sînt în măsură să vă povestesc şi despre acest loc.

Parcul moşierului Gordon mărginea satul Birtwick. În parc se intra printr-o poartă mare de fier, lîngă care se afla primul corp de case. Mergeai la trap, pe un drum neted, străjuit de arbori mari, bătrîni, şi dădeai de un alt corp de case şi de o altă poartă, care te ducea la casa propriu-zisă a moşierului şi la grădină. Dincolo de acestea se aflau padocul, vechea ogradă şi grajdurile. Deşi existau adăposturi pentru mulţi cai şi căruţe, eu voi descrie numai grajdul în care am fost dus; acesta era foarte spaţios, cu patru boxe; o fereastră mare dădea în curte, ceea ce făcea ca grajdul să fie plăcut şi aerisit.

Prima boxă era mare, pătrată, închisă în spate cu o uşiţă de lemn; şi celelalte erau bune, dar nu tot aşa de mari; boxa cea mare avea o iesle pentru fîn şi un jgheab pentru

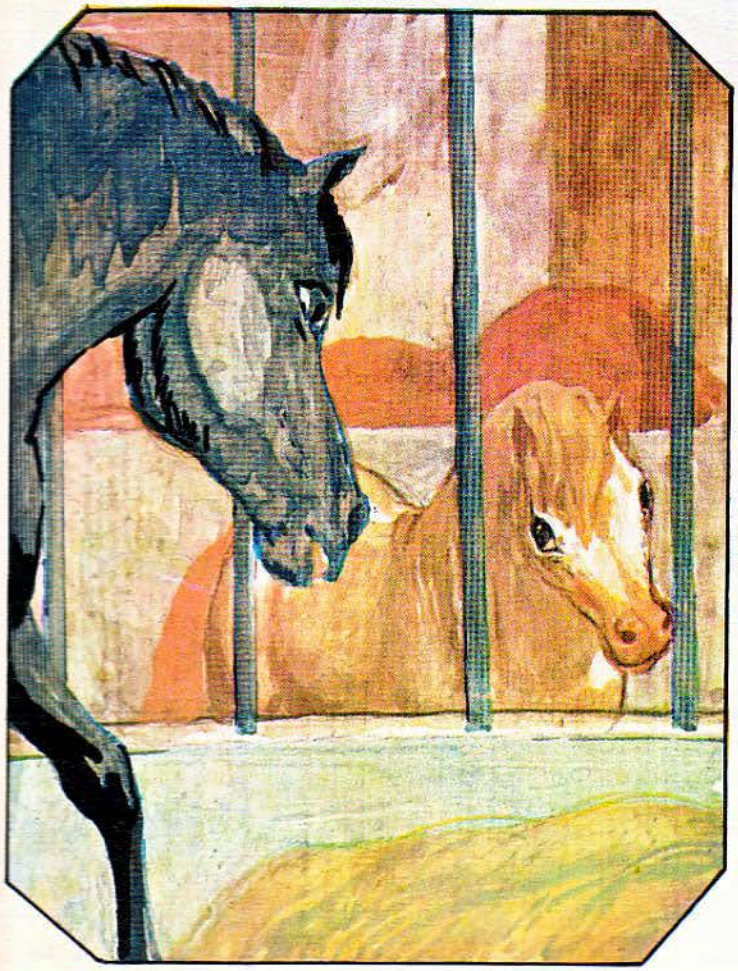

grăunţe. Acest fel de boxă se numeşte „boxă liberă", deoarece calul care este dus în ea nu e legat, ci lăsat liber să facă ce vrea. Era mare lucru să stai într-o asemenea boxă!

Şi într-o astfel de boxă m-a dus grăjdarul pe mine: era curată, aerisită şi plăcută. Niciodată n-am stat într-una mai bună. Marginile ei nu erau prea înalte, aşa că printre barele de fier fixate de tavan puteam vedea tot ce se petrece.

Grăjdarul mi-a dat nişte ovăz foarte gustos, m-a mîngîiat, mi-a spus cîteva cuvinte blînde şi apoi a plecat.

După ce mi-am mîncat porţia de boabe, am privit în jur. În boxa de lîngă mine era un ponei micuţ, grăsuţ, sur, cu coada şi coama stufoase, cu un cap foarte drăguţ şi un bot mic, obraznic.

Mi-am rezemat capul de barele de fier ale boxei şi am spus:

— Bună ziua, cum te cheamă?

El s-a întors spre mine atît cît îi îngăduia funia căpăstrului şi mi-a răspuns:

— Mă numesc Merrylegs[1], sînt foarte frumos, duc în spate domnişoare şi uneori o duc la plimbare şi pe stăpîna noastră, într-o trăsurică. Ele, ca şi James, de altfel, au o părere foarte bună despre mine. Tu o să locuieşti în boxa asta?

Am răspuns:

— Da.

— Atunci e bine. Sper că eşti blînd; nu-mi place să stea lîngă mine cineva care muşcă.

Chiar în clipa aceea am zărit capul unui cal ce se uita din boxa de vizavi; urechile îi erau date spre spate, iar ochii priveau destul de neliniştiţi. Era o iapă înaltă, murgă, cu un gît lung, frumos; se uită pieziş la mine şi spuse:

— Aşa! Deci tu eşti cel care m-a dat afară din boxă. Este un lucru foarte urît pentru un mînz ca tine, să vină şi să alunge o doamnă din propria sa boxă.

— Scuzaţi-mă, am spus, eu nu am dat pe nimeni afară; omul care m-a adus m-a băgat aici şi nu am nici o vină pentru asta; cît despre faptul că sînt mînz, am împlinit patru ani şi acum sînt un cal în toată puterea cuvîntului; nu m-am certat niciodată cu alţi cai şi dorinţa mea este să trăiesc în pace.

— Bine, răspunse ea, vom vedea; se înţe-

[1] Picioare frumoase (engl.).

lege că nici eu nu vreau să mă cert cu un cal tînăr ca tine.

Nu am mai zis nimic.

După-amiază, cînd iapa din boxa de vizavi a plecat, Merrylegs mi-a povestit totul despre ea.

— De fapt, începu Merrylegs, Ginger are prostul obicei să muşte; de aceea au şi botezat-o Ginger[1] — şi cînd era în boxa liberă muşca pe cine apuca. Într-o zi l-a muşcat pe James de braţ de i-a dat sîngele, şi aşa se face că domnişoarelor Flora şi Jessie, care mă iubesc foarte mult, le este teamă să mai intre în grajd. Ele obişnuiau să-mi aducă bunătăţi: un măr, sau un morcov, sau o bucată de pîine, dar de cînd Ginger a fost pusă în boxa liberă, n-au mai îndrăznit să vină şi eu le simt foarte mult lipsa. Sper că acum, dacă tu nu muşti, vor veni din nou.

I-am răspuns că n-am muşcat niciodată altceva decît iarbă, fîn şi grăunţe şi că nu-mi puteam închipui ce plăcere găsea Ginger în asta.

— Păi, eu nu cred că Ginger găseşte vreo plăcere, spuse Merrylegs, este vorba doar de un obicei urît; zice că nimeni n-a fost bun vreodată cu ea şi, deci, de ce să nu muşte? Bineînţeles că este un obicei foarte urît, dar sînt sigur, dacă este adevărat ce spune, că înainte de a veni aici toţi s-au purtat foarte rău cu ea. John însă face tot ce poate ca să-i intre în voie şi James la fel, iar stăpînul nostru nu foloseşte niciodată biciul dacă un cal se poartă cum trebuie; de aceea, socotesc că aici Ginger ar trebui să fie blîndă. Vezi, spuse el cu o privire plină de înţelepciune, eu am doisprezece ani; ştiu multe şi pot să te asigur că în tot ţinutul nu există un alt loc mai bun pentru un cal, ca aici. John este cel mai bun grăjdar din cîţi au existat vreodată — este aici de paisprezece ani. Iar un băiat mai bun ca James cred că n-ai întîlnit niciodată; aşa că nu este decît din vina ei că n-a mai rămas în boxa liberă.

[1] În sens de „zvăpăiata" (engl.).

CAPITOLUL 5

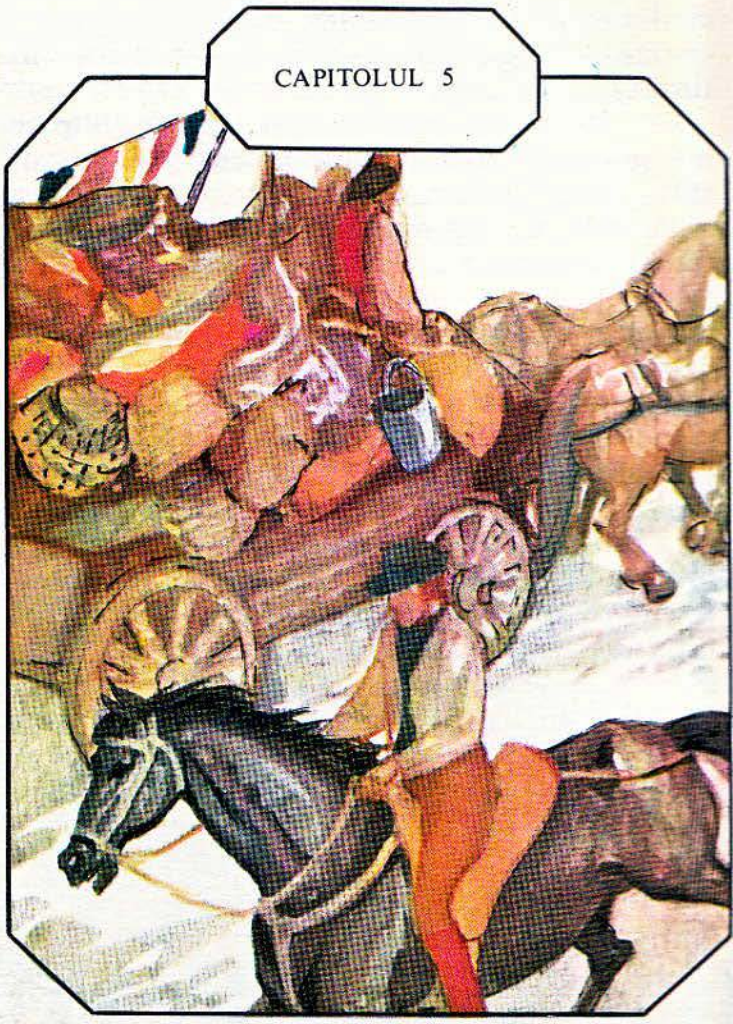

UN ÎNCEPUT BUN

Pe vizitiu îl chema John Manly; era căsătorit, avea un copil mic şi locuia în casa rezervată vizitiului, foarte aproape de grajduri.

A doua zi dimineaţă el m-a scos în curte şi m-a ţesălat bine; tocmai cînd intram în boxa mea, cu părul strălucitor şi moale, moşierul veni să mă vadă şi păru mulţumit.

— John, spuse el, în dimineaţa asta aveam de gînd să încerc calul cel nou, dar am altă treabă; du-te tu cu el pe lîngă păşunea comunală şi pe lîngă pădure, apoi întoarce-te pe la moară, pe malul rîului, ca să vezi cum merge.

— Mă voi duce, domnule, răspunse John.

După micul dejun, veni şi îmi puse un căpăstru. John era deosebit de dibaci în felul cum strîngea şi slăbea cureluşele căpăstrului, ca să-mi lase capul cît mai liber; apoi aduse şaua care nu era destul de lată pentru spinarea mea; observă imediat acest lucru şi se duse după alta, care se potrivea bine. Întîi am mers la pas, apoi la trap, apoi la galop mic, şi

cînd am ajuns pe păşune mă atinse uşor cu cravaşa şi atunci am pornit într-un galop întins.

— Ho, ho, băiatul meu! îmi zise în timp ce mă potolea. Cred că ţi-ar plăcea să însoţeşti cîinii de vînătoare.

Pe cînd ne întorceam prin parc, ne-am întîlnit cu domnul şi cu doamna Gordon, care se plimbau; se opriră şi John descălecă.

— Ei, John, cum merge?

— Clasa întîi, domnule, răspunse John, este sprinten ca o căprioară şi are o deşteptăciune aparte; poate fi mînat scuturînd doar dîrlogii. La capătul păşunilor am întîlnit o căruţă de acelea cum au negustorii ambulanţi, de care atîrnă coşuri, pături şi alte asemenea lucruri; dumneavoastră ştiţi că mulţi cai nu trec liniştiţi pe lîngă căruţe de felul ăsta; el doar s-a uitat bine la ea şi apoi, cît se poate de liniştit şi mulţumit, a mers mai departe. Lîngă pădure era o vînătoare de iepuri şi un glonţ a trecut foarte aproape; s-a oprit puţin, a privit, dar nu s-a clintit nici un pas la stînga sau la dreapta. Eu am ţinut doar bine dîrlogii

şi nu l-am grăbit; cred că atunci cînd a fost mic nu a fost nici speriat, nici tratat rău.

— Asta e bine, spuse moşierul; mîine îl voi încerca şi eu.

A doua zi am fost adus pentru stăpîn. Mi-am amintit de sfatul mamei şi al fostului meu stăpîn şi am încercat să îndeplinesc tot ceea ce dorea el să fac. Am descoperit că era un foarte iscusit călăreţ, care se gîndeşte şi la cal. Cînd ne-am întors acasă, stăpîna se afla la uşa de la intrare.

— Ei, dragul meu, întrebă ea, cum îţi place?

— E întocmai cum a spus John, răspunse el; nici nu mi-am dorit să călăresc un cal mai bun. Ce nume să-i dăm?

— Nu ţi-ar plăcea Abanos? întrebă ea. Este negru ca abanosul.

— Nu, nu Abanos.

— Vrei să-i spunem Corbu, aşa cum îl chema pe calul cel bătrîn al unchiului tău?

— Nu, ăsta-i mult mai frumos decît bătrînul Corbu.

— Da, spuse ea, e într-adevăr o frumuseţe şi are o înfăţişare atît de plăcută şi de blîndă şi ochi atît de inteligenţi şi de frumoşi... ce-ai zice să-l numim Negruţ?

— Negruţ? O, da, cred că-i un nume care i se potriveşte! Dacă-ţi place, aşa se va chema.

Şi aşa a fost.

Cînd John a intrat în grajd i-a spus lui James că stăpînul şi stăpîna îmi aleseseră un nume frumos, englezesc, plin de sensibilitate, care însemna ceva, nu cum erau Marengo sau Pegasus sau Abdullah. Amîndoi au rîs, iar James spuse:

— Dacă n-ar răscoli nişte amintiri din trecut, eu l-aş fi botezat Rob Roy, pentru că nu am mai văzut doi cai care să se asemene mai mult.

— Nu-i lucru de mirare, spuse John. Nu ştiai că Duchess, bătrîna iapă a fermierului Gray, le-a fost mamă la amîndoi?

Pînă acum nu auzisem nimic despre acest lucru; deci sărmanul Rob Roy care a fost omorît la vînătoarea aceea era fratele meu! Nu m-am mai mirat că mama a fost atît de tulburată atunci. Caii se pare că nu au un sentiment de rudenie; cel puţin, după ce sînt vînduţi, nu se mai cunosc.

John părea foarte mîndru de mine; obişnuia să-mi împletească şi coama şi coada la fel ca părul unei doamne şi vorbea foarte

mult cu mine; desigur că nu înţelegeam chiar tot ce-mi spunea, dar am învăţat din ce în ce mai bine ce voia să zică şi ce dorea să fac. Am început să ţin mult la el; era aşa de blînd şi de bun şi părea să ştie exact ce simte un cal, iar cînd mă curăţa cunoştea locurile sensibile şi unde anume mă gîdilam; cînd îmi pieria capul, trecea peste ochi atît de grijuliu, de parcă ar fi fost ai lui, şi niciodată nu-şi pierdea răbdarea şi nu se enerva.

În felul său, James Howard, grăjdarul, era la fel de blînd şi de bun, aşa că mă socoteam mulţumit de situaţia mea. În curte mai era încă un om care ajuta, dar el avea foarte puţin de-a face cu mine şi cu Ginger.

După cîteva zile, a trebuit să ies în oraş înhămat cu Ginger la aceeaşi trăsură. Mă întrebam cum o să ne împăcăm împreună; dar, în afară de faptul că şi-a lăsat urechile spre spate cînd am fost adus lîngă ea, Ginger s-a purtat foarte bine. Şi-a îndeplinit munca cinstit, aducîndu-şi partea ei de contribuţie. Nu-mi puteam dori alt partener mai bun atunci cînd eram înhămat împreună cu altcineva! Cînd am ajuns la un deal, în loc să încetinească pasul, ea se opinti cu toată greutatea în ham şi se smuci spre pantă. Eram amîndoi la fel de avîntaţi în treaba noastră; iar John trebuia mai degrabă să ne domolească decît să ne zorească; pentru nici unul din noi nu era nevoie să folosească biciul; apoi paşii noştri se asemănau foarte mult şi am descoperit că, atunci cînd mergeam la trap, era foarte uşor să ţin pasul cu ea, ceea ce făcea ca totul să fie nespus de plăcut, iar stăpînului, ca de altfel şi lui John, îi plăcea întotdeauna cînd ţineam bine pasul.

După ce am ieşit de două sau de trei ori împreună, ne-am împrietenit, lucru care m-a făcut să mă simt în largul meu.

Cît despre Merrylegs, curînd am devenit buni amici; era un cal atît de prietenos, de curajos şi de blînd, încît era preferatul tuturor şi în special al domnişoarelor Jessie şi Flora, care obişnuiau să-l călărească în livadă şi să se joace frumos cu el şi cu căţeluşul lor, Frisky.

Într-un alt grajd, stăpînul mai avea doi cai. Unul era Justice[1], un cal murg, folosit la călărie sau la căruţa de bagaje; celălalt era un cal de vînătoare, roib, pe nume Sir Oliver; el nu mai era pus la muncă din cauza vîrstei înaintate, dar rămăsese un mare favorit al stăpînului, care îi dădea voie să intre şi în parc. Uneori făcea transporturi uşoare cu căruţa pe moşie sau ducea pe vreuna din domnişoare cînd călărea împreună cu tatăl lor, pentru că era blînd şi puteai să-i încredinţezi un copil, la fel cum i se încredinţa şi lui Merrylegs. Justice era un cal puternic, bine făcut, liniştit, şi uneori stăteam de vorbă cu el la păşune, dar, de fapt, nu puteam să fiu la fel de apropiat cu el cum eram cu Ginger, cu care locuiam în acelaşi grajd.

CAPITOLUL 6

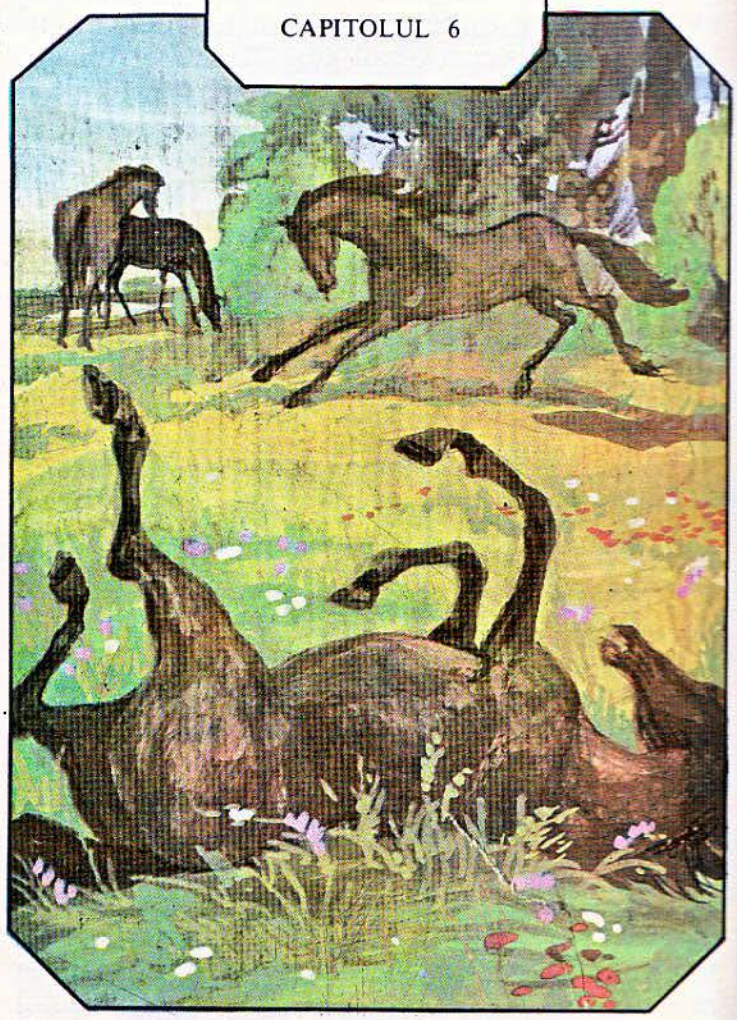

LIBERTATEA

Eram destul de fericit în noul loc unde mă aflam şi, chiar dacă exista un lucru care îmi lipsea, nu trebuie să credeţi că eram nemulţu-

[1] Dreptate (engl.).

mit; toţi cei care aveau de-a face cu mine erau buni, iar eu aveam un grajd luminos, aerisit şi o hrană cît se poate de gustoasă. La ce mai puteam rîvni? La libertate! Timp de trei ani şi jumătate am avut toată libertatea pe care mi-am putut-o dori; dar acum, săptămînă de săptămînă, lună de lună şi fără îndoială an de an, va trebui să stau zi şi noapte în picioare, într-un grajd, în afară de cazurile cînd sînt cerut de cineva, şi chiar şi atunci va trebui să fiu la fel de cuminte şi de liniştit ca un cal bătrîn care munceşte de douăzeci de ani. Cureluşe ici şi cureluşe colo, zăbală în gură şi ochelari de cal — dar nu mă plîng pentru că ştiu că aşa trebuie să fie. Vreau să spun numai că pentru un cal tînăr, plin de putere şi de curaj, care a fost obişnuit cu cîmpii întinse unde putea să-şi repeadă în sus capul şi coada şi să galopeze cu toată iuţeala, apoi să mai facă un tur şi să revină cu un nechezat la tovarăşii săi, este greu. Este greu să nu ai niciodată un pic de libertate ca să faci cu ea ce-ţi place. Uneori, cînd făceam mai puţină mişcare decît de obicei, mă simţeam atît de plin de viaţă şi atît de năvalnic încît, atunci cînd John mă scotea afară pentru antrenament, nu mai puteam să stau liniştit. Să fac ce voiam însemna să sar, „să dansez" sau să mă ridic în două picioare, şi ştiu că de multe ori, mai ales la început, John a trebuit să mă strunească de hăţuri; dar el era întotdeauna bun şi răbdător.

— Cuminte, cuminte, băiatul meu, spunea el, aşteaptă puţin şi vom face un tur bun, şi imediat o să-ţi treacă neastîmpărul din picioare. Apoi, de îndată ce ieşeam afară din sat, mă lăsa să merg cîteva mile într-un trap sprinten, ca apoi să mă întorc la fel de voios ca mai înainte, doar cu „dracii" — cum îi numea el — potoliţi. Cînd nu fac destul antrenament, caii n-au astîmpăr şi adesea se spune despre ei că sînt prea zburdalnici, cînd, de fapt, ei nu vor decît să se joace; unii grăjdari îi pedepsesc pentru asta, dar John al nostru nu o făcea, ştiind că este vorba numai de prea multă vioiciune. Totuşi, el avea modul său de a mă face să înţeleg, fie după ton, fie după felul cum ţinea hăţurile. Dacă era foarte serios şi hotărît, o ştiam întotdeauna după glas şi, pentru că-l iubeam foarte mult, asta avea mai mare putere asupra mea decît orice altceva.

Ar trebui să spun, totuşi, că uneori aveam şi noi libertatea noastră pentru cîteva ore; şi asta se întîmpla în duminicile frumoase din timpul verii. Duminicile, trăsurile nu ieşeau niciodată.

Era o mare bucurie pentru noi să fim scoşi în padocul de lîngă casă sau în vechea livadă. Iarba pe care călcam era atît de moale şi de răcoroasă, aerul atît de proaspăt, iar libertatea de a face tot ce voiam era atît de plăcută! Puteam să galopăm, să ne culcăm şi să ne rostogolim pe spate sau să paştem iarba parfumată. Apoi era şi un prilej foarte bun de a mai vorbi între noi, stînd împreună la umbra unui castan uriaş.

CAPITOLUL 7

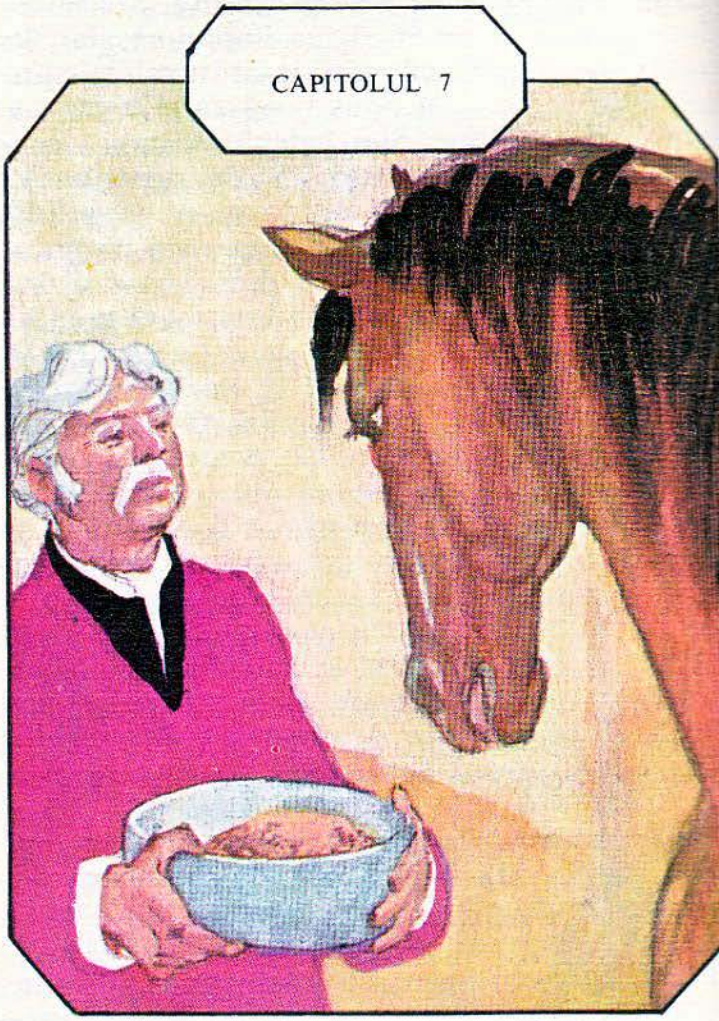

GINGER

Într-o zi, pe cînd mă aflam numai cu Ginger la umbră, am discutat foarte mult; ea voia să ştie totul despre felul cum am fost eu crescut şi dresat — şi i-am povestit.

— Păi, spuse ea, dacă şi eu aş fi fost crescută ca tine, aş fi avut o fire la fel de bună ca a ta, dar acum cred că este prea tîrziu.

— De ce? am întrebat.

— Pentru că totul a fost altfel cu mine, răspunse ea. Niciodată nu am avut pe nimeni, fie cal, fie om, care să fie drăguţ cu mine sau care să mă intereseze să-i fac pe plac; pentru că, în primul rînd, am fost luată de la mama de îndată ce am fost înţărcată, şi pusă laolaltă cu mai mulţi mînji; nici unuia nu-i păsa de mine şi nici mie de ei. Nici stăpînul nu era atît de bun ca al tău ca să aibă grijă de mine, să-mi vorbească şi să-mi aducă de mîncare lucruri gustoase. Omul care avea grijă de noi nu mi-a spus niciodată un cuvînt bun. Nu vreau să spun că s-a purtat rău, ci doar că nu-i păsa nici un pic de noi, în afară de faptul că se îngrijea să avem destulă hrană şi adăpost pentru iarnă.

Cîmpul pe care stăteam era străbătut de o cărare, şi foarte des băieţii mai mari care treceau pe acolo aruncau cu pietre ca să ne facă să alergăm în galop. Eu nu am fost lovită niciodată, dar un mînz frumos a fost lovit rău la cap şi cred că a rămas pentru toată viaţa cu un semn. Nouă nu ne păsa de ei, dar bineînţeles că acest lucru ne făcea mai sălbatici şi ne-am băgat în cap că băieţii sînt duşmanii noştri.

Pe pajiştile largi ne distram foarte bine, galopînd în sus şi în jos şi alergînd unul după altul de jur împrejurul cîmpului; apoi stăteam liniştiţi la umbra copacilor. Dar cînd sosea timpul dresajului, era lucrul cel mai rău pentru mine; mai mulţi bărbaţi veneau să mă prindă şi, cînd mă înghesuiau într-un colţ al cîmpului, unul mă înhăţa de moţul din frunte, altul îşi încleşta mîna pe botul meu şi-l ţinea atît de strîns, încît de-abia puteam să-mi trag răsuflarea; apoi un altul îmi apuca falca de jos cu mîna lui solidă, forţîndu-mă să deschid gura, şi îmi băga cu sila zăbala, apoi un altul mă trăgea de căpăstru şi altul, în spatele meu, mă bătea cu biciul; asta a fost prima dovadă pe care am avut-o despre „bunătatea" oamenilor — totul stătea în forţă. Ei nu-mi dădeau prilejul să pricep ce vor. Eram bine dezvoltată şi destul de inteligentă, dar, fără îndoială, foarte sălbatică şi le pricinuiam, după cît se pare, multe necazuri; dar era îngrozitor să fii închis zi de zi într-un grajd, în loc să te bucuri de libertate. Mă agitam şi tînjeam să fiu slobodă. Tu însuţi ştii că este destul de rău să stai închis, chiar şi atunci cînd ai un stăpîn blînd, care ştie să-ţi spună vorbe bune; dar cînd nu ai nimic din toate astea!

A existat unul — bătrînul stăpîn Ryder — care cred că ar fi putut să mă cîştige repede de partea sa şi să facă orice cu mine; dar el renunţase să se mai ocupe de toată partea grea a acestei munci şi a încredinţat-o fiului său şi unui alt om cu experienţă, el venind doar din timp în timp ca să controleze. Fiul său era un băiat înalt, puternic şi îndrăzneţ; îl chema Samson şi se lăuda că nu a întîlnit niciodată un cal care să-l poată azvîrli din şa.

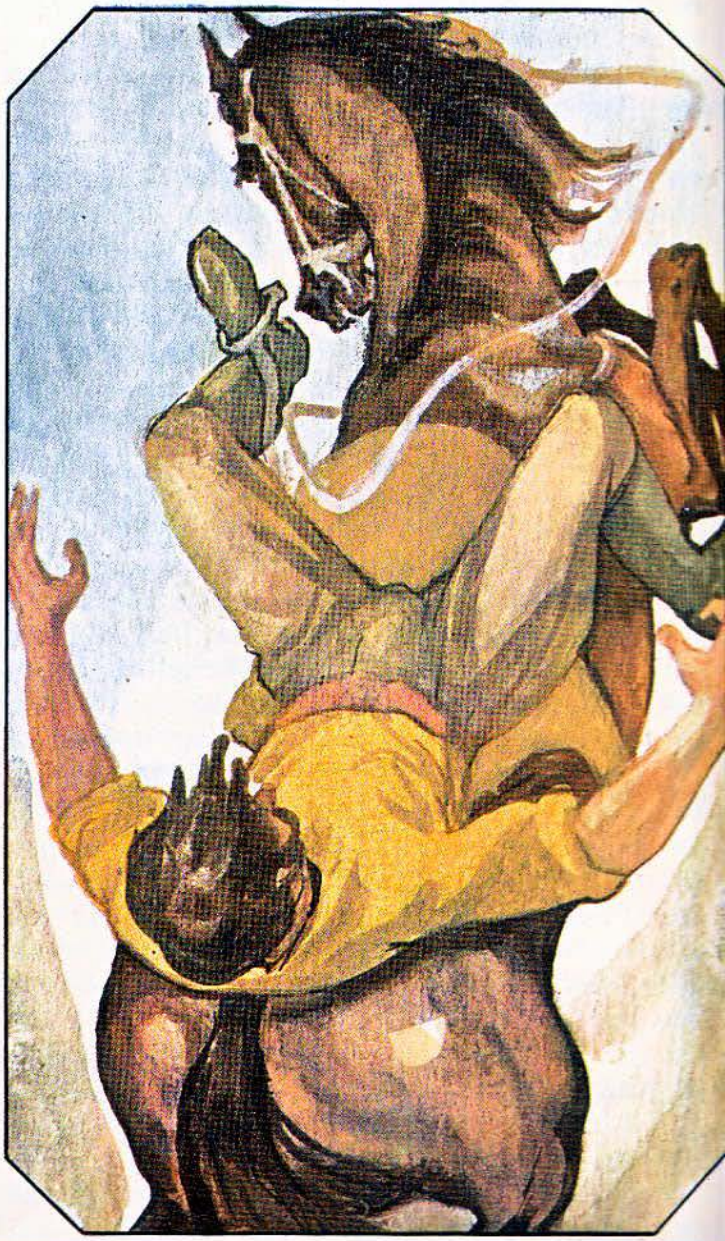

Nu avea nimic din blîndeţea tatălui său, ci numai asprime: o voce aspră, o privire aspră, o mînă aspră. Am simţit de la început că el dorea doar să mă istovească şi să mă transforme într-un cal alergător, ascultător, umil, liniştit. Un alergător! Da, doar la asta se gîndea.

Ginger bătu din picior ca şi cum fie şi numai gîndul la el o supăra. Şi continuă:

— Dacă nu-i făceam pe voie, mă scotea afară şi mă punea să alerg cu coarda aceea lungă, pe manej, pînă cînd mă istovea. Îi plăcea să bea cam mult şi cu cît bea mai des, cu atît era mai rău pentru mine. Într-o zi, m-a muncit din cale afară, în tot felul, şi cînd m-am culcat pe jos eram obosită şi supărată, într-o stare jalnică; totul părea atît de greu! A doua zi dimineaţă a venit la mine devreme şi iar m-a alergat un timp. De-abia dacă mă odihnisem o oră, cînd a venit din nou după mine cu o şa, cu un căpăstru şi cu un nou fel de zăbală. N-aş putea să spun niciodată cum s-au întîmplat lucrurile: mă aflam pe manej şi tocmai încălecase, cînd am făcut ceva care l-a scos din sărite şi m-a lovit tare cu dîrlogul. Noua zăbală era foarte supărătoare şi deodată m-am ridicat pe cele două picioare dinapoi, lucru care l-a enervat şi a început să mă bată cu cravaşa. Am simţit că toată fiinţa mea se răzvrăteşte împotriva lui şi am început să arunc din copite şi să mă ridic în două picioare, aşa cum nu mai făcusem niciodată; a fost o luptă în toată regula: o bună bucată de vreme el m-a ţinut bine în frîu şi m-a pedepsit, lovindu-mă straşnic cu cravaşa şi cu pintenii, dar eram atît de întărîtată, încît nu mai mă sinchiseam de ceea ce-mi făcea, numai ca să-l pot răsturna. În cele din urmă, după o luptă teribilă, l-am azvîrlit pe spate. L-am auzit căzînd greoi în iarbă şi, fără să mă mai uit înapoi, am galopat spre celălalt capăt al cîmpului; acolo m-am întors şi l-am văzut pe prigonitorul meu ridicîndu-se încet de la pămînt şi îndreptîndu-se spre grajd. Am stat aşa sub un stejar şi am aşteptat, dar nimeni nu venea să mă ia. Timpul trecea, soarele era foarte fierbinte, muştele roiau în jurul meu şi se aşezau pe coastele mele sîngerînde, acolo unde se înfipseseră pintenii. Mi-era foame pentru că nu mîncasem de dis-de-dimineaţă, şi iarbă nu era pe terenul acela nici cît să se hrănească o gîscă. Voiam să mă lungesc şi să mă odihnesc, dar, cu şaua strînsă tare în curea, numai odihnă nu putea fi şi nu se găsea nici vreo picătură de apă ca să beau. După-amiaza trecea şi soarele asfinţea. Vedeam cum ceilalţi mînji erau duşi în grajd şi ştiam că acolo li se dădea hrană bună.

În cele din urmă, tocmai cînd soarele apunea, l-am văzut pe bătrînul nostru stăpîn ieşind cu un ciur în mînă. Era un bătrînel gemolom foarte drăguţ, cu părul aproape alb, să avea o voce pe care i-ai recunoaşte-o oriunde. Nu era nici înalt, nici scund, nu mai degrabă durduliu, avea o fire deschisă şi blîndă, dar cînd dădea ordine era atît de aspru şi de hotărît încît toţi ştiau, atît oamenii cît şi caii, că se aştepta să fie ascultat. Venea încet spre mine, scuturînd, din cînd în cînd, ovăzul pe care îl avea în ciur, vorbindu-mi blînd şi prietenos: „Haide, fetiţo, haide fetiţo, haide, haide!" Am stat liniştită şi l-am lăsat să se apropie de mine; îmi întinse ovăzul şi am început să mănînc fără teamă: glasul lui avusese darul să-mi risipească toată frica. Stătea în picioare lîngă mine, mîngîindu-mă în timp ce mîncam, şi văzînd sîngele închegat de pe mine, păru foarte necăjit: „Sărmana fetiţă! A fost o treabă tare urîtă, tare urîtă!" Apoi apucă încet dîrlogii şi mă duse la grajd; chiar în uşă stătea Samson. Mi-am dat urechile spre spate şi m-am repezit să-l muşc.

— Înapoi, spuse stăpînul, şi dă-te la o parte din drumul ei; ai chinuit-o destul pe mînzişoara asta.

Samson a mormăit ceva de genul „o brută nărăvaşă".

— Ascultă, spuse bătrînul, un om iute la mînie nu va îmblînzi niciodată un cal. Nu ţi-ai învăţat meseria, Samson!

Apoi m-a dus în boxa mea, mi-a scos şaua şi căpăstrul şi m-a legat; după aceea a cerut o găleată cu apă caldă, şi un burete, şi-a scos haina şi, în timp ce grăjdarul ţinea găleata, stăpînul mi-a spălat cu buretele coastele, îndelung şi atît de uşor, încît eram sigură că ştia ce mult mă dureau şi vedea cît de învineţite erau. „Ce-i, drăguţa mea, spunea el, stai liniştită, stai liniştită!" Chiar şi vocea lui îmi făcea bine, iar spălatul devenea suportabil. În colţurile gurii pielea mi-era atît de ruptă, încît nu puteam mînca fînul deoarece tulpinile mă înţepau. Se uită atent la botul meu, clătină din cap şi spuse omului să aducă o porţie mare de terci din tărîţe şi să pună şi nişte făină în el. Ce bun a fost terciul acela! Şi cît

de moale și de liniștitor pentru gura mea! Stăpînul a stat lîngă mine tot timpul cît am mîncat, mîngîindu-mă și vorbindu-i grăjdarului: „Dacă un cal foarte aprig ca acesta, spuse, nu va fi schimbat prin metode corecte, atunci niciodată el nu va fi bun de nimic".

După această întîmplare, venea adesea să mă vadă, și atunci cînd mi s-a vindecat gura a continuat să mă dreseze un grăjdar căruia i se spunea Job; era un băiat așezat și grijuliu și curînd am învățat ceea ce voia.

CAPITOLUL 8

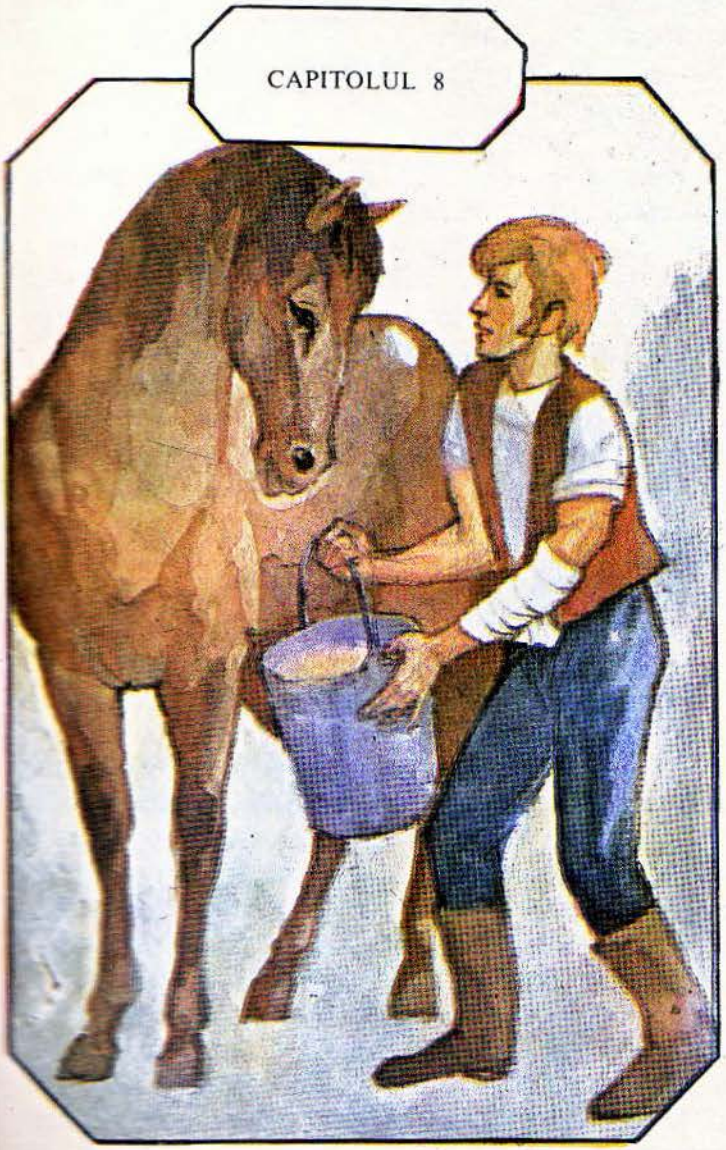

GINGER ÎȘI CONTINUĂ POVESTIREA

Cînd am mai avut ocazia să stau împreună cu Ginger în padoc, ea mi-a povestit despre primul loc unde a fost dată.

— După dresaj, continuă ea, am fost cumpărată de un geambaș pentru a forma o pereche cu un cal murg. Timp de cîteva săptămîni ne-a mînat pe amîndoi, dar apoi ne-a vîndut unui domn distins, așa că am fost trimiși la Londra. Geambașul acela îmi punea tranzeluță, pe care o uram mai mult decît orice altceva; dar aici, unde eram acum, ne strîngea și mai tare această curelușă, vizitiul și stăpînul gîndind că așa arătăm mai eleganți. Adesea eram mînați prin parc și prin alte locuri mondene. Tu, care n-ai avut niciodată o tranzeluță pe tine, nu știi ce e asta, dar eu îți pot spune că este ceva îngrozitor!

Îmi place, ca oricărui cal, să-mi înalț capul și să-l țin în sus. Dar imaginează-ți și tu cum ar fi dacă ți-ai ridica mai sus capul și ai fi obligat să stai așa ore întregi, neputînd să-l miști altfel decît smucindu-l și mai sus; te-ar durea gîtul pînă cînd n-ai ști cum să-l mai ții. În afară de asta, să ai două zăbale în loc de una! Și ale mele erau ascuțite de-mi răneau falca, iar sîngele de la limbă colora spumele care-mi tot curgeau din gură, pentru că falca mi se freca și mi se rodea de zăbală. Și mai rău era atunci cînd trebuia să stăm și s-o așteptăm pe stăpînă, dusă la vreo mare petrecere sau altă distracție; și dacă mă frămîntam sau tropăiam de nerăbdare, era pus biciul pe mine. Și asta era de ajuns ca să mă scoată din sărite.

— Stăpînul nu se îngrijora din cauza ta? întrebai

— Nu, pe el îl interesa doar să aibă un echipaj „elegant", cum îl numesc ei; cred că știa foarte puține lucruri despre cai și lăsase totul pe seama vizitiului său care i-a spus că am un temperament arțăgos, că nu fusesem învățată să port cum trebuie tranzeluța, dar că în curînd mă voi obișnui; însă nu era el omul care să mă învețe, pentru că atunci cînd eram în grajd, supărată ca vai de mine, în loc să mă liniștească cu blîndețe, îmi dădea numai lovituri și-mi spunea cuvinte neprietenoase. Dacă ar fi fost mai îngăduitor, aș fi încercat să suport. Eram gata să muncesc — ba chiar să fac orice muncă grea; dar să fiu chinuită numai pentru capriciul lor — mă supăra. Cu ce drept mă făceau ei să sufăr în felul ăsta? În afară de durerea din gură și de la gît, mereu mă înăbușeam, și dacă aș mai fi rămas mult timp acolo, știu că n-aș mai fi putut să respir; dar pentru că nu era nimic de făcut, am devenit din ce în ce mai neliniștită

şi mai nervoasă; şi aşa am început să muşc şi să lovesc cu piciorul ori de cîte ori venea cineva să mă ţesale; din cauza asta, grăjdarul mă bătea şi într-o zi, în timp ce mă înhăma la trăsură şi îmi băga cu forţa capul în ham, m-am ridicat în două picioare şi am început să lovesc cu copitele, din toată puterea. Am rupt o mare parte din hamuri şi m-am eliberat; aşa am sfîrşit cu locul acela.

Apoi am fost trimisă la Tattershall, ca să fiu vîndută; cum nu se putea garanta pentru mine că nu am nici un năravi, nu s-a spus nimic în legătură cu asta. Înfăţişarea mea frumoasă şi mersul meu elegant au atras curînd un gentilom care a făcut o ofertă pentru mine, dar am fost cumpărată de un geambaş care m-a încercat în tot felul, mi-a pus diferite zăbale şi foarte curînd descoperi ceea ce nu puteam să suport. În cele din urmă m-a plimbat fără nici un fel de ham, şi aşa a putut să mă vîndă unui gentilom de la ţară ca pe un cal foarte liniştit. Era un stăpîn bun şi o duceam foarte bine, dar bătrînul său grăjdar îl părăsi şi veni un altul care era la fel de dur şi de aspru ca şi Samson; întotdeauna îmi vorbea morocănos şi mă tot zorea, iar dacă nu mă mişcam în boxă în momentul cînd voia el, mă lovea peste picioare cu mătura de grajd sau cu furca, cu ce avea la îndemînă. Tot ce făcea era de mîntuială şi am început să-l urăsc; voia să mă facă să-mi fie frică de el, dar eu eram prea aprigă ca să mă tem şi într-o zi, cînd a întrecut măsura, l-am muşcat, lucru care se înţelege că l-a înfuriat şi mai tare şi a început să mă lovească cu o cravaşă în cap. După această întîmplare, nu a mai îndrăznit să vină în boxă — copitele sau dinţii mei erau mereu gata să-l întîmpine, şi el ştia asta. Deşi eram liniştită cu stăpînul meu, totuşi el dădea crezare spuselor grăjdarului, aşa că am fost vîndută din nou.

Acelaşi geambaş auzi despre mine şi spuse că el cunoaşte un loc unde crede că mi-ar prii. „E păcat ca un astfel de cal să se piardă numai pentru că nu are noroc" — şi astfel, toată povestea s-a sfîrşit, eu fiind adusă aici nu cu mult înainte de a veni tu; dar acum mă convinsesem că oamenii erau duşmanii mei fireşti şi că trebuie să mă apăr singură. E adevărat că aici e mai bine, dar cine ştie pentru cît timp! Aş vrea să gîndesc la fel ca tine, dar nu pot, după toate prin cîte am trecut.

— Bine, am spus, dar cred că ar fi o mare ruşine dacă s-ar întîmpla să muşti sau să loveşti cu piciorul pe John sau pe James.

— Nu am de gînd să fac aşa ceva, răspunse ea, atîta timp cît ei sînt buni cu mine. Odată l-am muşcat destul de tare pe James, dar John a spus: „Încearc-o cu blîndeţe", şi în loc să mă pedepsească, aşa cum mă aşteptam, James, cu braţul bandajat, a venit la mine, mi-a adus terci de tărîţe şi m-a mîngiiat; şi de atunci, niciodată nu am mai încercat să-l muşc şi nici n-am s-o mai fac.

Îmi părea rău pentru Ginger, dar se înţelege că eu ştiam foarte puţine lucruri pe atunci şi gîndeam că-şi pierdea prea uşor cumpătul; totuşi am descoperit că, pe măsură ce săptămînile treceau, devenea tot mai blîndă şi mai prietenoasă, pierindu-i din privire acea neîncredere pînditoare cu care urmărea pe oricine se apropia de ea. Şi într-o bună zi, James spuse:

— Cred că această iapă începe să mă îndrăgească; în dimineaţa asta, cînd i-am mîngiiat fruntea, a nechezat după mine.

— Ei, ei, Jim, acum e hrănită cu „pilule din Birtwick", spuse John. Curînd va fi la fel de bună ca Negruţ; blîndeţea este singurul leac de care are nevoie, sărmana!

Şi stăpînul a observat schimbarea. Într-o zi, cînd s-a dat jos din trăsură şi a venit să ne vorbească, aşa cum făcea deseori, i-a mîngîiat gîtul frumos, spunînd:

— Ei, drăguţa mea, cum mai stau lucrurile cu tine acum? Cred că te simţi puţin mai fericită decît atunci cînd ai venit la noi.

Ginger îşi ridică botul spre el, prietenoasă şi încrezătoare, în timp ce el o mîngîia uşor.

— O s-o facem să renască, John, spuse el.

— Da, domnule, s-a îndreptat de minune, nu mai este cea care era. Efectul „pilulelor din Birtwick", domnule, adăugă John rîzînd.

Aceasta era o glumă nevinovată a lui John; el spunea că o mîncare obişnuită împreună cu „pilule" din Birtwick poate vindeca orice cal nărăvaş; aceste „pilule" erau alcătuite din cîte o livră[1] de răbdare şi de blîndeţe, de fermitate şi de răsfăţ, amestecate cu jumătate de pintă[2] de bun-simţ, şi toate astea date calului în fiecare zi.

[1] Unitate de măsură pentru greutate, egală cu 453,6 gr.

[2] Unitate de măsură pentru capacităţi, egală cu 0,568 l.

CAPITOLUL 9

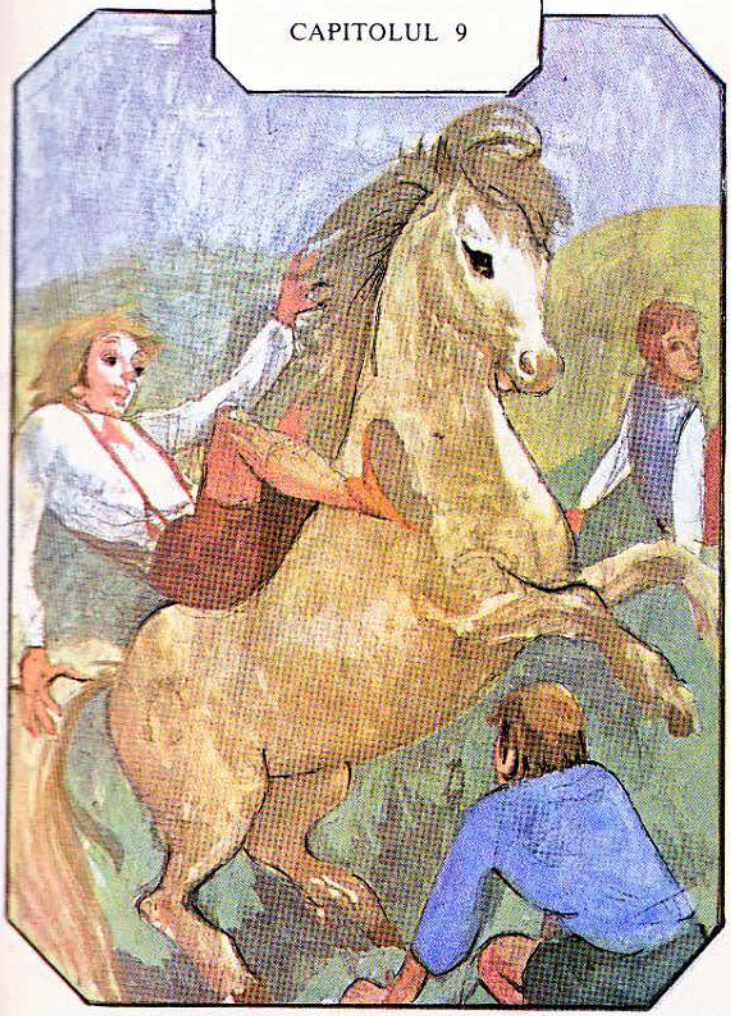

MERRYLEGS

Domnul Blomefield, vicarul, avea o familie numeroasă; copiii lui, băieți și fete, veneau uneori și se jucau cu domnișoarele Jessie și Flora. Una dintre fete era de aceeași vîrstă cu Jessie, doi dintre băieți erau mai mari decît ea și mai erau și alții mai mici. Cînd veneau ei, Merrylegs era tare ocupat, pentru că nimic nu-i încînta mai mult decît să-l încalece, pe rînd, și să-l mîne prin toată curtea și pe pășunea de lîngă casă — făcînd asta ore întregi.

Într-o după-amiază, Merrylegs fusese cu ei pe afară mai multă vreme și cînd James îl aduse înăuntru și-l legă, îi zise:

— Măi strengarule, ai grijă cum te porți că, dacă nu, dăm de bucluc.

— Ce-ai făcut, Merrylegs? l-am întrebat.

— O, răspunse el, săltîndu-și căpșorul în sus, le-am dat tinerilor ălora doar o mică lecție pentru că nu știau nici cînd le era lor de ajuns și nici cînd îmi era mie, așa că i-am cam aruncat din spate, fiindcă numai în felul ăsta puteau să înțeleagă.

— Ce?! am strigat eu. Ai azvîrlit copiii? Credeam că știi măcar atîta lucru! Le-ai trîntit tu pe domnișoarele Jessie și Flora?

Merrylegs păru foarte contrariat și răspunse:

— Se înțelege că nu; n-aș face așa ceva nici pentru cel mai bun ovăz care mi s-ar aduce vreodată în grajd; păi, eu sînt la fel de grijuliu cu domnișoarele noastre ca și stăpînul; cît despre cei mici, eu sînt acela care-i învăț să călărească. Atunci cînd par speriați sau cînd nu stau prea siguri în spatele meu, pășesc la fel de lin și de încet ca o pisică bătrînă cînd urmărește o pasăre; cînd totul este în regulă, merg iarăși mai repede. Și asta, vezi, tocmai ca să-i obișnuiesc; așa că să nu-ți faci griji și să nu-mi ții predici. Nu sînt eu cel mai bun prieten și cel mai bun profesor de călărie pe care îl au acești copii? Ei, dar cu băieții... cu băieții, spuse el scuturîndu-și coama, e cu totul altceva: și ei trebuie dresați ca și noi, atunci cînd eram mînji, și să învețe cum să călărească. Ceilalți copii m-au călărit aproape două ore; apoi, băieții s-au gîndit că era rîndul lor, și, de fapt, așa și era, iar eu am fost gata să le fac pe plac. M-au călărit, pe rînd, și o oră bună i-am dus în galop în sus și în jos, pe pajiștea din jur și prin toată curtea. În loc de cravașă, fiecare dintre ei își tăiase din alun cîte un băț mare și-l foloseau cam cu prea multă rîvnă; dar nu m-am supărat deloc pînă cînd mi s-a părut că, la urma urmei, era destul; așa că, de două sau de trei ori, m-am oprit, dîndu-le astfel să înțeleagă. Dar, știi, băieții cred că un cal sau un ponei este ca un motor cu aburi sau ca o mașină de treierat și că poate continua să meargă atîta timp cît vor ei și atît de repede cît le place; nu se gîndesc niciodată că un ponei poate să obosească sau să aibă și el vreun simțămînt. Dar, atunci cînd am văzut că cel care mă bătea cu „cravașa" nu a înțeles, m-am ridicat pe picioarele dinapoi și l-am lăsat să alunece în jos. Asta a fost tot; el însă a încălecat din nou și eu iar l-am trîntit. Apoi s-a urcat celălalt băiat și, de îndată ce a început să folosească bățul, l-am pus și pe el în iarbă; și am continuat așa pînă au fost în stare să înțeleagă — cam asta a fost. De altfel, nu sînt băieți răi — nu vor să fie cruzi. Îmi place

foarte mult de ei; dar, vezi tu, a trebuit să le dau o lecţie. Cînd m-au adus la James şi i-au povestit ce s-a întîmplat, cred că el a fost foarte supărat, mai ales cînd a văzut nişte beţe atît de mari. A spus că astea erau bune numai pentru văcari şi nu pentru nişte tineri călăreţi.

— Dacă aş fi fost în locul tău, spuse Ginger, le-aş fi dat băieţilor cîte o lovitură zdravănă cu copita, de i-aş fi învăţat minte.

— Fără îndoială că tu le-ai fi dat, spuse Merrylegs, dar nu sînt aşa de prost (vă rog să mă scuzaţi) ca să-l supăr pe stăpînul nostru sau să-l fac pe James să-i fie ruşine din cauza mea; în afară de asta, cît timp călăresc, copiii aceia sînt în grija mea — ţi-am spus doar că-mi sînt încredinţaţi mie. Păi, nu mai departe decît zilele trecute, l-am auzit pe stăpînul meu spunînd doamnei Blomefield: „Stimată doamnă, nu trebuie să fiţi îngrijorată pentru copii; bătrînul meu Merrylegs va avea tot atît de multă grijă de ei ca şi mine sau ca dumneavoastră; vă asigur că pentru nimic în lume n-aş vinde acest ponei — atît este de blînd şi de demn de încredere". Şi credeţi voi că sînt o brută nerecunoscătoare încît să uit de buna îngrijire de care m-am bucurat aici, timp de cinci ani, de toată încrederea pe care o au în mine, şi să devin nărăvaş numai pentru că nişte băieţi neştiutori s-au purtat cu mine aşa cum nu trebuia? Nu! Nu! Niciodată n-aţi stat într-un loc atît de bun şi n-aţi întîlnit oameni care să se poarte mai frumos cu voi, aşa că nu ştiţi ce înseamnă asta, şi-mi pare rău pentru voi. Dar vă pot spune că locurile bune îi fac pe cai buni. Nu vreau ca pentru un lucru de nimic să necăjesc oamenii. Eu îi iubesc foarte mult, spuse Merrylegs şi scoase un fel de fornăit, aşa cum obişnuia să facă dimineaţa, cînd auzea la uşă paşii lui James. În afară de asta, continuă el, dacă m-aş apuca de dat cu copita, unde aş ajunge? Păi, aş fi vîndut imediat şi aş fi pus la munci grele şi tratat ca un sclav, sau m-aş istovi într-o localitate de pe litoral, unde nimănui nu i-ar păsa de mine decît doar ca să mă facă să merg mai repede. Sau aş ajunge să fiu biciuit, trăgînd o căruţă încărcată cu trei sau patru inşi solizi care se duc la petreceri duminica, aşa cum am văzut deseori acolo unde am trăit înainte de a veni aici. Nu, spuse el scuturînd din cap, nădăjduiesc că nu voi ajunge niciodată în situaţia asta.

CAPITOLUL 10

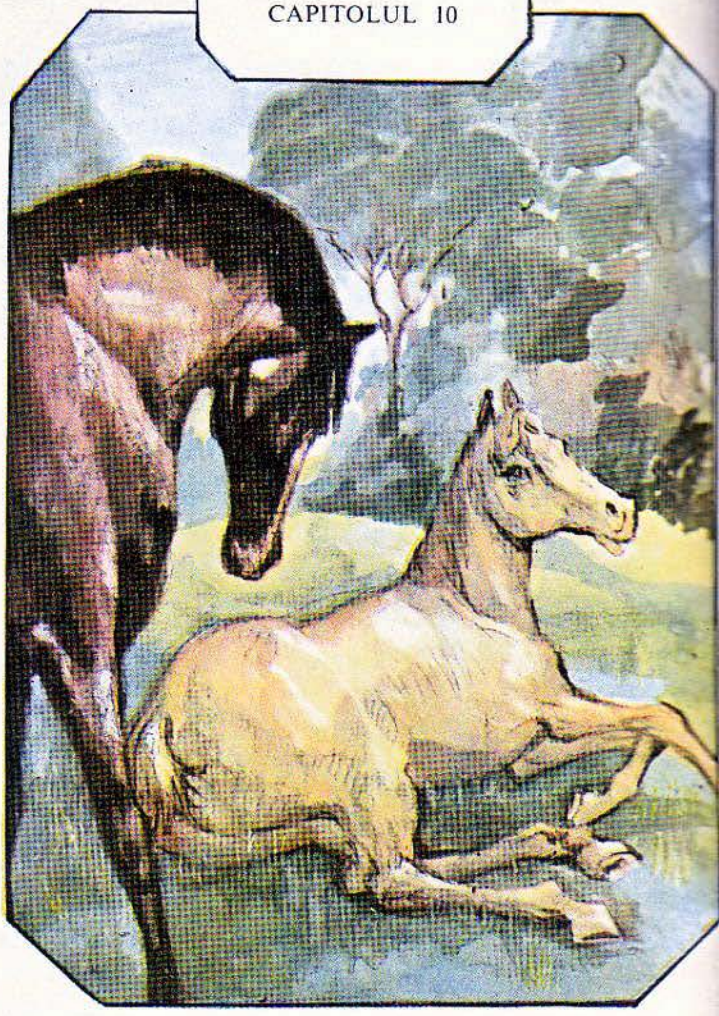

TAIFAS ÎN LIVADĂ

Nici Ginger şi nici eu nu eram din rasa cailor obişnuiţi, solizi, de trăsură; mai mult, aveam sînge de cai de curse. Măsuram cam cincisprezece palme şi jumătate înălţime, aşadar eram tot atît de buni la călărie cît şi de pus la ham, şi stăpînul obişnuia să spună că lui îi displăceau atît calul cît şi omul care nu erau în stare să facă decît un singur lucru; şi cum el nu ţinea să se grozăvească prin parcurile Londrei, prefera un alt soi de cal, mai activ şi mai folositor. În ceea ce ne privea, cea mai mare plăcere a noastră era atunci cînd eram înşăuaţi pentru o partidă de călărie: stăpînul încăleca pe Ginger, stăpîna pe mine, iar domnişoarele pe bătrînul Oliver şi Merrylegs. Eram bucuros să mergem împreună la trap şi în galop mic, pentru că asta ne dădea întotdeauna bună dispoziţie. Eu eram cel mai cîş-

tigat, deoarece o duceam mereu pe stăpînă; nu era prea grea, glasul îi era dulce și mîna îi era atît de ușoară pe dîrlogi, încît eram condus aproape fără să simt.

Oh! Dacă oamenii ar ști ce plăcere este pentru cai o mînă ușoară, care le păstrează o gură sănătoasă și-i face să fie blînzi, atunci nu i-ar mai îndemna cu pintenii și nu ar mai trage cu putere de hățuri, cum fac deseori! Cînd nu sînt rănite sau asprite din cauza prostului tratament sau al ignoranței, gurile noastre sînt atît de sensibile, încît simțim și cea mai ușoară mișcare a mîinii conducătorului și știm într-o clipă ce se cere de la noi. Gura mea nu a fost rănită niciodată și cred că acesta este motivul pentru care stăpîna m-a preferat în locul lui Ginger, deși ea merge foarte bine. Ginger mă invidia adesea și spunea că gura ei nu era așa de perfectă ca a mea, fiindcă s-au făcut greșeli cu ea la dresaj, și la Londra i-au pus zăbala aceea dublă; și atunci bătrînul Sir Oliver îi spunea:

— Ei! Ei! Nu te mai necăji; tu ai cea mai mare onoare: o iapă care poate duce cu ușurință și vioiciune un bărbat de greutatea stăpînului nostru nu trebuie să fie supărată pentru că nu duce doamne; noi, caii, sîntem sortiți să luăm lucrurile așa cum sînt și întotdeauna să fim mulțumiți și binevoitori, atîta timp cît sîntem folosiți cu blîndețe.

M-am întrebat adesea cum se făcea că Sir Oliver avea o coadă atît de scurtă: într-adevăr o avea de numai șase sau șapte țoli[1] și în vîrf doar un smoc de păr. Și într-una din zilele noastre de repaus în livadă, mi-am luat inima-n dinți să-l întreb prin ce accident își pierduse coada.

— Accident! fornăi el, cu o privire aprigă. Nu a fost nici un accident! A fost un act de cruzime rușinos, premeditat! Cînd eram tînăr, am fost dus într-un loc unde se comiteau astfel de cruzimi; am fost legat și mi-au retezat, cu carne și cu os cu tot, coada mea lungă și frumoasă — și au luat-o.

— Ce îngrozitor! exclamai.

— Îngrozitor! Da! A fost îngrozitor! Dar nu era vorba numai de durere, cu toate că era cumplită și a durat mult timp; nu era vorba numai de jignirea de a mi se răpi cea mai frumoasă podoabă, deși a fost urît din partea lor. Dar mai era și altceva: cum mai puteam eu goni muștele de pe crupe și de pe picioare? Voi, care aveți cozi, goniți muștele fără să vă gîndiți la asta și nu puteți ști ce tortură este să se așeze pe voi și să vă înțepe și să nu aveți cu ce să le alungați. Vă spun că este rău — și e o pierdere pentru toată viața. Dar, slavă cerului! Acum nu se mai face așa!

— Pentru ce o făceau atunci? întrebă Ginger.

— Din cauza modei! răspunse bătrînul cal, izbind cu piciorul. Pentru modă! Dacă știi ce înseamnă asta! Pe vremea mea nu exista nici un cal tînăr de rasă pură care să nu aibă coada retezată în felul acela rușinos.

— Cred că tot moda este cea care-i face să ne strîngă boturile cu acele zăbale oribile cu care am fost torturată la Londra, spuse Ginger.

— Bineînțeles, răspunse el; după părerea mea, moda este unul dintre cele mai rele lucruri din lume. Uite, de exemplu, felul în care se poartă cu cîinii, tăindu-le cozile ca să-i facă să pară curajoși și retezîndu-le urechile, în așa fel încît să dea impresia că sînt ciulite de-adevărat! Am avut odată o prietenă bună, un terrier de culoare cafenie — o chema Skye; mă iubea atît de mult, încît nu dormea niciodată decît în boxa mea; își făcuse culcușul sub iesle și acolo a fătat cinci cățeluși mici, drăguți, cum sînt de obicei cățeii; nici unul nu a fost înecat pentru că erau de rasă valoroasă, și cît de încîntată era mama lor de ei! Iar cînd au făcut ochi și se tîrau încoace și încolo, era o adevărată plăcere să-i privești! Dar, într-o zi, a venit un om și i-a luat. M-am gîndit că s-o fi temînd că aș putea să-i calc în picioare. Dar nu era vorba de asta: seara, sărmana Skye i-a adus înapoi în gură, unul cîte unul; dar micuții nu mai erau fericiți cum fuseseră înainte; sîngerau și scîncau de le plîngeai de milă: la toți li se tăiase o bucată din coadă precum și o parte din urechile lor lungi. Cum îi mai lingea mama lor și ce amărîtă era, sărmana! N-am să uit niciodată! Cu timpul s-au vindecat și au uitat durerea, dar vîrfurile acelea drăguțe și moi care erau menite, desigur, să apere de praf și de vătămări partea gingașă a urechilor, dispăruseră pentru totdeauna. De ce oare nu taie ei și vîrful urechilor la propriii lor copii ca să le facă să pară ciulite? De ce nu le taie vîrful nasurilor, ca să-i facă să pară mai îndrăzneți? Și

[1] Unitate de măsură pentru lungimi, egală cu 25,4 mm.

unii şi alţii sînt la fel de sensibili. Ce drept au ei să chinuiască şi să sluţească asemenea fiinţe?

Sir Oliver, cu toate că era blînd, era un cal bătrîn aprig şi tot ce spunea el era atît de nou şi de îngrozitor, încît mi-am dat seama că se naşte în mine un sentiment amar faţă de oameni — sentiment pe care nu-l mai avusesem pînă atunci. Cum era de aşteptat, Ginger era şi mai tulburată; îşi avîntă capul în sus, ochii îi scăpărau şi, cu nările lărgite, declară că oamenii sînt nişte brute şi nişte nătîngi.

— Cine vorbeşte de nătîngi? întrebă Merrylegs care tocmai venea dinspre mărul bătrîn unde îşi frecase spinarea de cea mai joasă creangă. Cine vorbeşte de nătîngi? Cred că este un cuvînt urît!

— Cuvintele urîte au fost făcute pentru a înfăţişa lucruri urîte, spuse Ginger şi-i povesti ceea ce ne spusese Sir Oliver.

— Totul este adevărat, spuse Merrylegs cu tristeţe, am văzut şi eu mulţi cîini cu coada tăiată, acolo unde am locuit prima dată. Dar aici nu e aşa. Ştii că atît stăpînul cît şi John şi James sînt întotdeauna buni cu noi şi n-ar fi un semn de recunoştinţă şi nici n-ar părea corect să vorbim împotriva oamenilor într-un loc ca ăsta; şi mai ştii doar că, în afară de ai noştri, mai există şi alţi stăpîni şi grăjdari buni, deşi, bineînţeles, ai noştri sînt cei mai buni.

Aceste cuvinte înţelepte ale micuţului şi bunului Merrylegs, despre care ştiam că sînt adevărate, ne-au liniştit pe toţi, în special pe Sir Oliver care îl iubea foarte mult pe stăpîn; şi, ca să schimb vorba, am întrebat:

— Poate să-mi spună cineva la ce folosesc ochelarii de cal?

— Nu, răspunse scurt Sir Oliver, pentru că nu sînt de nici un folos.

— Se crede, răspunse Justice în felul său liniştit, că-i împiedică pe cai să tresară, să se sperie sau să facă o mişcare bruscă şi să provoace accidente.

— Atunci pentru care motiv nu se pun la caii de călărie şi, mai ales, la caii doamnelor? am întrebat.

— Nu există alt motiv în afară de modă, răspunse el, liniştit; se spune că dacă un cal ar vedea roţile propriei sale căruţe sau trăsuri, care vine în spatele lui, s-ar speria aşa de tare încît, cu siguranţă, ar lua-o la fugă, deşi este limpede că atunci cînd este călărit, dacă străzile sînt aglomerate, el vede totul în jur. E adevărat că uneori căruţele — sau trăsurile — sînt prea aproape de noi şi asta este neplăcut, dar nu fugim; sîntem obişnuiţi şi înţelegem, iar dacă nu ne-am pune ochelari, niciodată nu le-am duce lipsa; am vedea ce este acolo, am şti ce se întîmplă şi am fi mult mai puţin speriaţi decît atunci cînd vedem numai cîte o frîntură din lucrurile pe care le putem recunoaşte. Bineînţeles că pot exista unii cai nervoşi care au fost loviţi sau speriaţi pe cînd erau tineri şi poate că, avînd ochelarii, e mai bine pentru ei, dar eu nu am fost niciodată nervos, aşa încît nu-i pot judeca.

— Cred, spuse Sir Oliver, că ochelarii pentru cai sînt periculoşi în timpul nopţii; noi caii putem vedea pe întuneric mult mai bine decît oamenii, şi multe accidente nu s-ar mai fi întîmplat dacă ne-am fi putut folosi ochii, nestingheriţi. Îmi amintesc că, acum cîţiva ani, într-o noapte întunecoasă, un car cu doi cai se întorcea la grajd, şi chiar lîngă casa fermierului Sparrow, acolo unde eleşteul ajunge pînă aproape de drum, roţile au trecut prea aproape de margine şi carul s-a răsturnat în apă; amîndoi caii s-au înecat şi vizitiul de-abia a scăpat. Este adevărat că după acest accident a fost pusă acolo o bară albă, solidă, care putea fi văzută cu uşurinţă, dar dacă cei doi cai n-ar fi fost în parte orbi, ar fi mers mai departe de marginea eleşteului şi nu s-ar fi produs nici un accident. Atunci cînd trăsura stăpînului nostru s-a răsturnat, înainte de a veni tu aici, se vorbea că dacă felinarul de pe partea stîngă nu s-ar fi stins, John ar fi văzut groapa mare pe care lucrătorii de la drumuri o lăsaseră; dar şi în cazul ăsta el putea evita groapa dacă bătrînul Colin nu ar fi avut ochelarii, fiindcă aşa ar fi văzut-o, cu sau fără felinar, el fiind un cal mult prea priceput ca să se arunce în primejdie. Aşa cum s-au întîmplat lucrurile, însă, calul a fost rănit foarte tare, trăsura s-a stricat, iar cum a scăpat John, nimeni nu ştie.

— Aş zice, spuse Ginger încreţindu-şi botul, că aceşti oameni, care sînt atît de înţelepţi, ar face mai bine să dea dispoziţii ca pe viitor toţi mînjii să se nască cu ochii aşezaţi chiar în mijlocul frunţii; ei cred că pot face totul mai bine decît Natura.

Situaţia a devenit din nou delicată, şi atunci Merrylegs şi-a ridicat capul lui mic şi inteligent, spunînd:

— Vă voi dezvălui un secret. Eu cred că John nu este de acord cu ochelarii; într-o zi, l-am auzit vorbind cu stăpînul despre asta. Stăpînul spunea că, în unele cazuri, cînd caii s-au obişnuit cu ei, s-ar putea să fie periculos să-i scoată. Atunci John spuse, la rîndul lui, că ar fi un lucru bun dacă toţi mînjii ar fi crescuţi fără ochelari, aşa cum se întîmplă în unele ţări. Haideţi, deci, să ne veselim şi să alergăm pînă la celălalt capăt al livezii; cred că vîntul a dat jos nişte mere pe care o să le ronţăim cu multă plăcere.

Nu-i puteai rezista lui Merrylegs, aşa că am întrerupt lunga noastră discuţie şi ne-am luat avînt spre a mesteca nişte mere foarte dulci care zăceau împrăştiate prin iarbă.

CAPITOLUL II

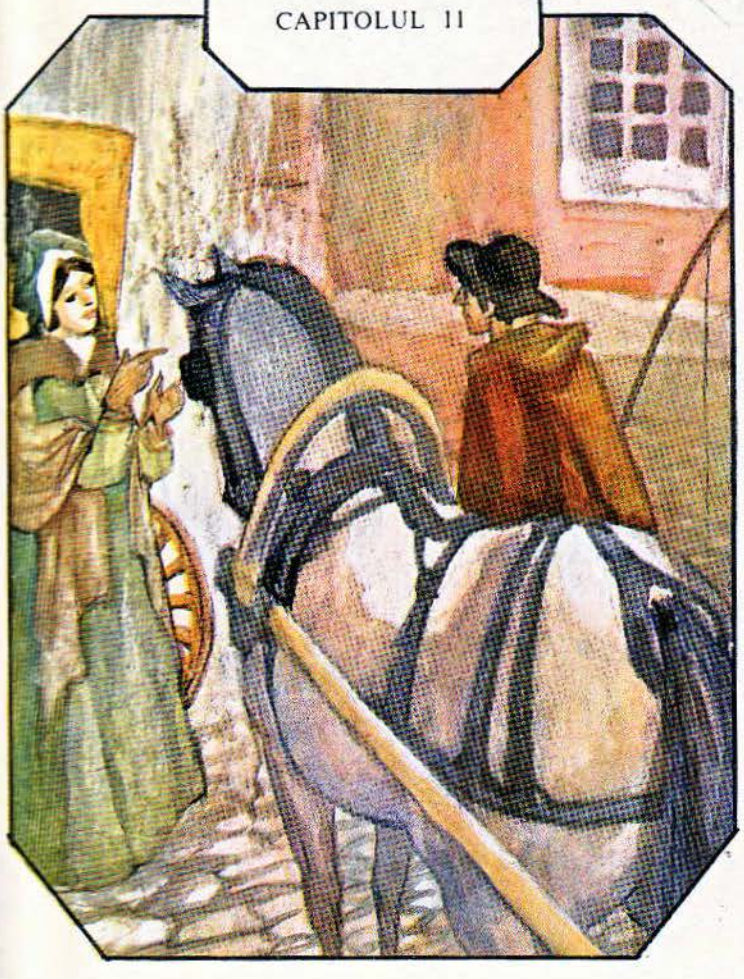

O DISCUŢIE SINCERĂ

Cu cît trecea vremea, cu atît mă simţeam mai mîndru şi mai fericit că mă aflam într-un loc aşa cum era Birtwick. Stăpînii noştri erau respectaţi şi iubiţi de toţi cei care îi cunoşteau; ei erau buni şi amabili cu toată lumea, nu numai cu bărbaţii şi cu femeile, ci şi cu caii şi cu măgarii, cu cîinii şi pisicile, cu vitele şi păsările; nu exista nici o fiinţă asuprită sau tratată prost care să nu aibă în ei un prieten, iar servitorii lor aveau aceeaşi atitudine. Dacă vreunul dintre copiii din sat era dovedit că se poartă crud, ei aflau imediat.

Moşierul şi fermierul Gray „trudiseră împreună", cum spuneau chiar ei, mai bine de douăzeci de ani ca să desfiinţeze tranzeluţa la caii de la căruţă, iar prin părţile noastre se vedea foarte rar un astfel de ham; dacă însă se întîmpla ca stăpîna noastră să întîlnească vreun cal greu împovărat, cu capul tras în sus, ea oprea trăsura, cobora şi cu vocea ei dulce, dar serioasă, căuta să convingă căruţaşul şi să încerce să-i arate cît de nesăbuită şi de crudă era folosirea acestui ham.

Nu cred că vreun bărbat putea să se împotrivească stăpînei noastre. Aş vrea ca toate doamnele să fie ca ea. Uneori şi stăpînul nostru dojenea foarte serios pe cei care nu se purtau bine cu caii. Îmi amintesc că într-o dimineaţă, pe cînd venea călare pe mine către casă, văzu un bărbat solid îndreptîndu-se spre noi într-o trăsurică trasă de un ponei, un ponei murg, frumos, de rasă nobilă, cu picioare subţiri şi cu căpşorul fin. Cînd ajunse lîngă porţile casei stăpînului meu, trăsurica o luă înspre ele; fără nici un cuvînt sau alt semn de prevenire, bărbatul smuci hăţul şi trase capul căluţului cu o asemenea forţă şi violenţă, încît aproape că-l făcu să se ridice pe picioarele dinapoi; revenindu-şi, poneiul porni mai departe cînd, furios, vizitiul începu să-l bată cu biciul; căluţul se repezi înainte, dar mîna grea şi puternică strunea drăgălaşa fiinţă cu suficientă forţă încît să-i poată rupe falca şi în acelaşi timp îi tot trăgea înainte cu biciul. Pentru mine, care ştiam ce durere cumplită producea acelui botişor, era o privelişte îngrozitoare; stăpînul mă îndemnă cu o vorbă şi într-o clipă ne apropiarăm de om.

— Sawyer, strigă el cu o voce aspră, poneiul acela nu este făcut din carne şi sînge?

— Din carne şi sînge, dar şi din toane, răspunse el; îi place prea mult să facă ce vrea şi asta nu-mi convine.

Vorbea ca şi cum era stăpînit de o mînie puternică. Omul acela venea adesea cu tre-

buri la stăpînul meu.

— Și dumneata crezi, spuse stăpînul tăios, că o purtare ca aceasta îl va determina să facă ce vrei dumneata?

— Nu avea de ce s-o apuce pe acolo! Drumul lui era drept înainte, răspunse omul cu asprime.

— Ai mînat de multe ori poneiul spre locuința mea, spuse stăpînul, și asta dovedește memoria și inteligența animalului; cum putea el să știe că dumneata nu mergeai iar acolo? Dar acest lucru are prea puțină legătură cu purtarea dumitale față de cal. Trebuie să recunosc, domnule Sawyer, că încă nu mi-a fost dat să fiu martor la o comportare mai neumană și mai brutală față de un ponei. Și dînd frîu liber unor astfel de porniri dăunezi la fel de mult propriului dumitale caracter, ba poate chiar mai mult decît calului dumitale; și mai ține minte că noi toți sîntem judecați după faptele noastre, atît față de oameni cît și față de animale.

Stăpînul m-a mînat spre casă încet, și după voce mi-am putut da seama că întîmplarea îl mîhnise. De obicei el era plin de aceeași bunăvoință față de oricine, indiferent de rang. Într-o zi, cînd am ieșit la plimbare, l-am întîlnit pe căpitanul Langley, un prieten de-al stăpînului. El mîna o pereche splendidă de cai suri, înhămați la o trăsură mare. După ce au discutat puțin, căpitanul întrebă:

— Ce părere aveți de noul meu echipaj, domnule Gordon? Știți că prin aceste locuri sînteți considerat un expert în materie de cai și mi-ar face plăcere să vă cunosc părerea.

Stăpînul mă trase puțin înapoi, așa ca să poată să-i vadă mai bine.

— E o pereche neobișnuit de frumoasă, spuse el, și dacă este și la fel de bună după cum arată, te asigur că nu poți să-ți dorești altceva; dar văd că ții strîns „unealta" aceea care deranjează caii și le micșorează puterea.

— La ce vă referiți? întrebă celălalt. La tranzeluță? O, știu că acesta este un subiect favorit al dumneavoastră! Ei bine, adevărul e că-mi place să-mi văd caii ținîndu-și capul sus.

— Și mie, ca de altfel oricui, răspunse stăpînul, dar nu-mi place să-mi văd caii făcînd acest lucru de nevoie. Langley, doar ești militar, și fără îndoială că-ți place să-ți vezi regimentul prezentîndu-se bine la o paradă. „Capul sus!" și așa mai departe. Dar nu ți-ar reveni prea mult din meritul pentru reușită, dacă oamenii dumitale ar avea capetele fixate într-o spetează de lemn! În afară de faptul că i-ar deranja și i-ar obosi, lucrul acesta nu le-ar pricinui prea mult rău la paradă; dar care ar fi situația într-un atac la baionetă împotriva unui dușman, cînd ei trebuie să-și folosească nestingheriți fiecare fibră musculară și să se arunce cu toată puterea înainte? N-aș acorda prea multe șanse victoriei lor! La fel stau lucrurile și cu caii: îi iriți, îi stingherești și le diminuezi puterea; în felul acesta nu le îngădui să-și concentreze toată forța asupra muncii lor, își obosesc prea mult articulațiile și mușchii și bineînțeles că se istovesc mai repede. De multe ori, într-un impas, poți depinde de un lucru ca ăsta; caii au fost făcuți ca să aibă capetele slobode, ca și oamenii. Și dacă ne-am putea călăuzi ceva mai mult după bunul simț și mai puțin după modă, am descoperi că multe lucruri ar merge mai ușor; în afară de asta, dumneata știi la fel de bine ca și mine că dacă un cal face un pas greșit, are mult mai puține șanse să se redreseze atunci cînd gîtul și capul îi sînt trase spre spate; și acum, spuse stăpînul rîzînd, după ce i-am oferit călușului meu o hoinăreală bună, n-ai putea și dumneata să te hotărăști să mergi călare, căpitane? Poate că exemplul dumitale ar avea o mare însemnătate și pentru ceilalți.

— În principiu, cred că aveți dreptate, răspunse celălalt, și comparația cu soldații este destul de întristătoare; ei bine, mă voi gîndi la asta. Apoi se despărțiră.

CAPITOLUL 12

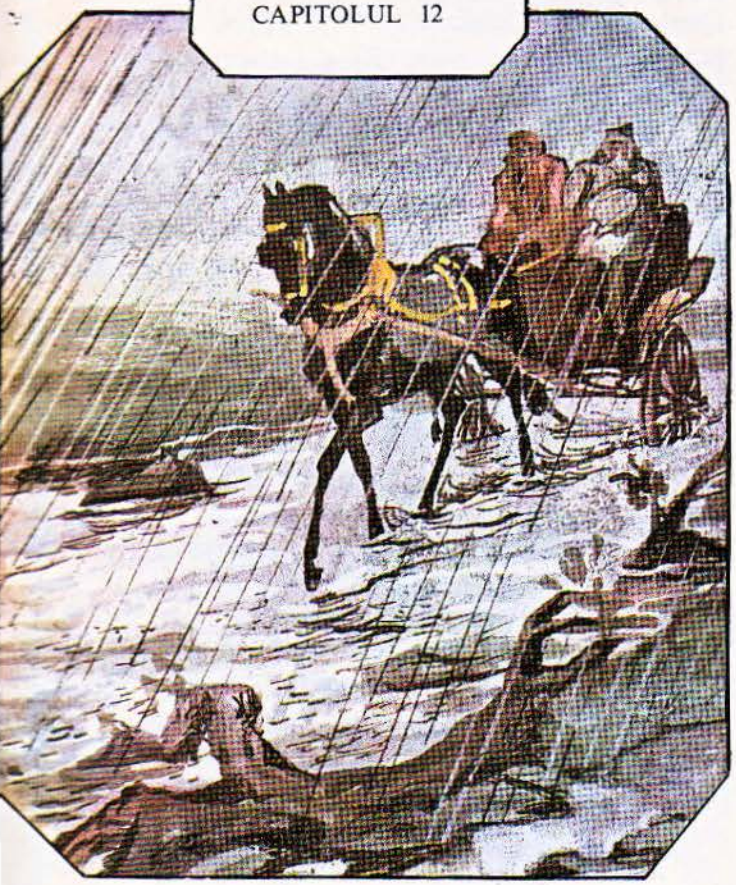

O ZI CU FURTUNĂ

Într-o zi de toamnă tîrzie, stăpînul trebuia să facă un drum mai lung, după treburi. Am fost înhămat la un docar şi John l-a însoţit. Întotdeauna îmi plăcea să merg la docar; era atît de uşor şi roţile înalte se învîrteau atît de plăcut! Plouase mult şi acum vîntul sufla foarte tare spulberînd frunzele uscate de pe drum, de parcă ar fi fost un şuvoi de frunze. Am mers bine pînă la barieră şi pînă la podul de lemn; malurile rîului erau destul de înalte iar podul, în loc să fie mai înălţat decît ele, era exact la nivelul lor, astfel încît, dacă albia rîului era plină, la mijlocul podului apa ajungea aproape pînă sus la scînduri; dar cum existau balustrade solide de fiecare parte, oamenii nu se temeau.

Omul de la barieră ne spuse că apele rîului creşteau repede şi se temea că va fi o noapte rea. Multe pajişti erau inundate, şi, într-o parte mai joasă a drumului, apa îmi ajungea pînă sub genunchi; dar stăpînul mîna încet aşa că nu era nici o greutate, mai ales că drumul, deşi sub apă, era bun.

Cînd am ajuns la oraş, treburile îl reţinură pe stăpîn destulă vreme şi a trebuit să aştept cam mult, astfel că nu am pornit-o spre casă decît tîrziu, după-amiază. Vîntul devenise şi mai puternic şi l-am auzit pe stăpîn spunîndu-i lui John că niciodată nu a ieşit pe o asemenea furtună; şi eu gîndeam la fel în timp ce mergeam pe lîngă liziera unei păduri, unde crengile mari ale copacilor se legănau încoace şi încolo ca nişte nuiele, iar şuierul lor era îngrozitor.

— Aş vrea să trecem odată de această pădure, spuse stăpînul.

— Da, domnule, răspunse John, nu mi-ar plăcea deloc să cadă crengile astea peste noi.

De-abia rostise vorbele, cînd deodată se auzi un geamăt, o trosnitură şi un stejar, smuls din rădăcini, se frînse, aplecîndu-se printre ceilalţi copaci, şi se prăbuşi de-a curmezişul drumului, chiar în faţa noastră. N-aş putea spune niciodată că nu mi-a fost frică, pentru că mi-a fost. M-am oprit totuşi liniştit, deşi cred că tremuram; bineînţeles că nu m-am întors şi nu am fugit; nu am fost învăţat să fac aşa. John a coborît şi într-o clipă a fost lîngă mine.

— A căzut foarte aproape, spuse stăpînul. Acum ce-i de făcut?

— Păi, domnule, nu putem trece peste copacul ăsta şi nici să-l ocolim; nu ne rămîne altceva de făcut decît să ne întoarcem la răscrucea celor patru drumuri, şi asta înseamnă şase mile bune pînă cînd ajungem din nou la podul de lemn; ocolul ăsta ne va întîrzia, dar calul e tînăr.

Aşa că ne-am întors la răscruce; dar pînă am ajuns la pod, aproape că se întunecase; de-abia am putut să vedem că apa acoperea mai mult de jumătate din lungimea podului dar, cum se întîmpla deseori ca rîul să se reverse, stăpînul nu se opri din cauza asta. Mergeam destul de repede şi în momentul cînd am atins cu copitele primele scînduri ale podului, am simţit că ceva nu era în ordine. N-am îndrăznit să merg mai departe şi am încremenit pe loc. „Hai, dă-i drumul, Negruţ", mă îndemnă stăpînul şi mă atinse cu biciul, dar eu nu aveam curajul să mă clintesc. Apoi îmi trase o lovitură usturătoare; am făcut o săritură, dar nu am cutezat să înaintez.

— E ceva cu podul, domnule, spuse John şi sări din docar; veni lîngă mine şi privi în

jur. Încercă să mă tragă înainte: „Haide, Negruţ, ce s-a întîmplat?“ Bineînţeles că nu aveam cum să-i spun ce este, dar ştiam foarte bine că podul nu era sigur.

Tocmai atunci, paznicul de la celălalt capăt al podului se repezi afară din gheretă ca un desperat, ridicînd o torţă.

— Hei! Hei! Hei! Alo, opriţi! strigă el.

— Ce s-a întîmplat? întrebă stăpînul.

— Podul este rupt la mijloc şi o parte din el a fost luată de ape; dacă mai mergeţi, cădeţi în rîu.

— Slavă Domnului! spuse stăpînul.

— Bravo, Negruţ! zise şi John care mă luă de căpăstru şi mă întoarse uşor spre drumul din dreapta, de lîngă rîu.

Soarele apusese de mult, vîntul părea să se fi domolit după vijelia care smulsese copacul. Întunericul se lăsa tot mai mult şi, o dată cu el, tot mai multă tăcere. Mergeam la trap liniştit, zgomotul roţilor de-abia auzindu-se pe drumul moale. O bună bucată de vreme nici stăpînul, nici John nu au scos un cuvînt. Apoi, stăpînul a început să spună ceva pe un ton foarte grav. Nu puteam distinge tot ce vorbeau, dar mi-am dat seama că credeau că dacă aş fi mers mai departe cum voia stăpînul, fără îndoială că podul ar fi cedat sub noi, iar calul, docarul, stăpînul şi John ar fi căzut în rîu. Şi cum curentul apei era foarte puternic şi nu era nici o lumină şi nici un ajutor prin preajmă, mai mult ca sigur că ne-am fi înecat cu toţii. Stăpînul mai spuse că oamenii au fost înzestraţi cu raţiune cu ajutorul căreia ei pot descoperi ceea ce le foloseşte, dar animalele au o putere de cunoaştere care nu depinde de raţiune şi care, în felul ei, e mult mai temeinică şi mai perfectă, salvînd adeseori vieţile oamenilor. John avea şi el multe de povestit despre cîini, despre cai şi faptele lor minunate; el socotea că oamenii nu preţuiesc nici pe jumătate animalele aşa cum ar merita şi nici nu se împrietenesc cu ele cum ar trebui.

Sînt sigur că dacă vreun om ar face vreodată acest lucru, John ar fi primul.

În cele din urmă am ajuns la porţile casei noastre unde l-am întîlnit pe grădinar care pornise în căutarea noastră. El ne spuse că, de cînd se lăsase întunericul, stăpîna era într-o stare de nelinişte îngrozitoare, fiindcă se temea că se întîmplase vreun accident. Îl trimisese şi pe James călare pe Justice, calul cel mic, roib, spre podul de lemn ca să se intereseze de noi. Am văzut lumină la uşa de la hol şi la ferestrele de sus şi, cînd ne-am apropiat, stăpîna a alergat în întîmpinarea noastră, spunînd:

— Eşti teafăr, dragul meu? Oh! Am fost atît de neliniştită, închipuindu-mi tot felul de lucruri. Nu vi s-a întîmplat nimic?

— Nu, scumpa mea; dar dacă dragul tău Negruţ nu ar fi fost mai înţelept decît noi, cu toţii am fi fost luaţi de rîu la pod.

N-am auzit mai mult fiindcă au intrat în casă şi John m-a dus la grajd. Ah, ce cină gustoasă mi-au dat în seara aceea! La porţia mea de ovăz au adăugat un terci bun de tărîţe şi fasole măcinată şi mi-au pus un aşternut gros de paie de care am fost bucuros, pentru că eram tare obosit.

CAPITOLUL 13

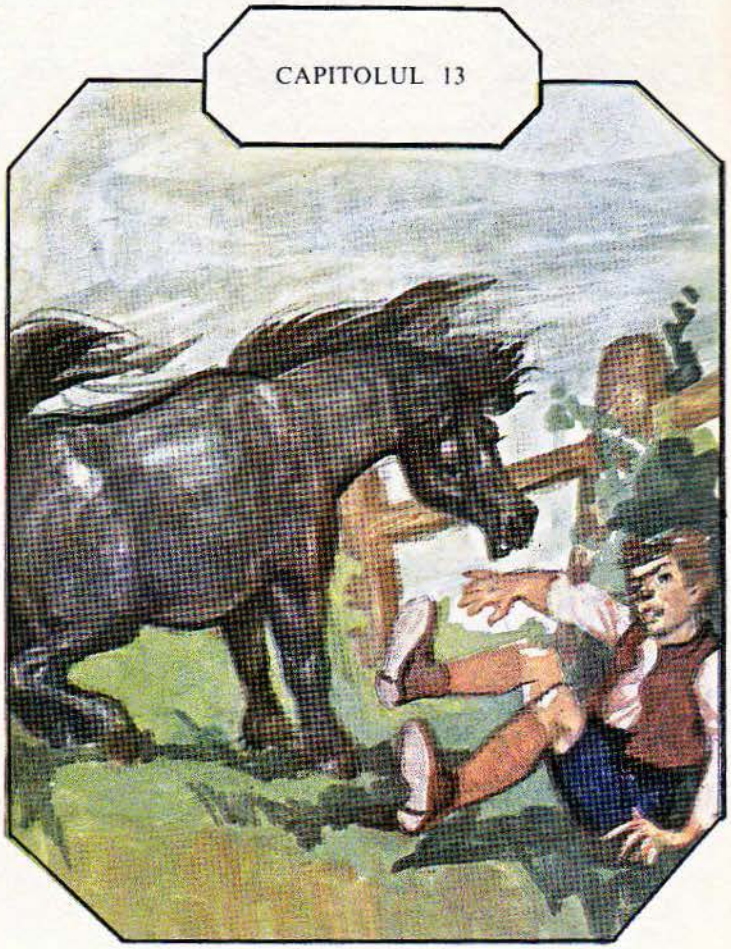

CRUZIMEA

Într-o zi, după ce împreună cu John fusesem plecaţi pentru nişte treburi de-ale stăpînului şi ne întorceam liniştiţi pe un drum

lung și drept, am văzut, la o oarecare depărtare, un băiat care încerca să facă un ponei să sară peste o poartă; poneiul nu izbutea și băiatul îl lovea cu biciușca, dar calul o apuca mereu într-o parte; băiatul îl biciui iar, însă poneiul se întoarse în cealaltă parte. Atunci băiatul descălecă și-l bătu tare pe căluț, lovindu-l și în cap; apoi încălecă și încercă din nou să-l facă să sară peste poartă, izbindu-l tot timpul, fără rușine, cu piciorul; dar poneiul continua să refuze. Cînd am ajuns aproape de locul acela, poneiul și-a lăsat capul în jos și și-a azvîrlit picioarele dinapoi, trimițînd băiatul direct într-un gard de mărăcini, apoi, cu dîrlogii bălăbănindu-se, o porni spre casă în galop mare. John se veseli grozav.

— Așa-i trebuie! exclamă el.

— Au! Au! Au! striga băiatul în timp ce se lupta să iasă dintre spini. Hei, vino și ajută-mă!

— Ai să aștepți mult și bine, spuse John. Cred că ești tocmai acolo unde trebuie și poate că vreo cîteva zgîrieturi te vor învăța minte să nu mai silești un ponei să sară peste o poartă care este prea înaltă pentru el. Și spunînd acestea, John o porni mai departe. „Poate că tînărul ăsta este mincinos și crud, spuse el ca pentru sine; vom merge acasă la fermierul Bushby și dacă o să fim întrebați, o să vezi, Negruț, ce-o să le spunem".

Așa că o luarăm la dreapta și curînd ajunserăm la curtea fermei, în apropierea casei. Fermierul tocmai se grăbea să iasă în drum, iar soția stătea în poartă, părînd foarte neliniștită.

— Nu l-ai văzut pe băiatul meu? întrebă domnul Bushby cînd ne apropiarăm; a ieșit de vreo oră pe poneiul meu negru, care s-a întors chiar acum fără călăreț.

— Mi se pare, domnule, că i-ar prii mai bine fără călăreț dacă nu este călărit cum trebuie, spuse John.

— Ce vrei să spui? întrebă fermierul.

— Păi, domnule, l-am văzut pe fiul dumneavoastră biciuind, lovind cu piciorul și bătindu-l de ți-era mai mare rușinea pe poneiul acela micuț, pentru că nu voia să sară o poartă care era prea înaltă pentru el. Poneiul s-a purtat bine, domnule, și nu părea să aibă vreun năravi, dar pînă la urmă a zvîrlit din picioarele dinapoi și l-a răsturnat pe domnișor în gardul de mărăcini; el ar fi vrut să-l ajut să iasă de acolo, dar cred că mă veți ierta, domnule, că nu m-a tras inima să fac lucrul ăsta. Nu și-a rupt nici un os, domnule, doar s-a zgîriat puțin. Eu iubesc caii și mă supără cînd îi văd tratați prost; este un lucru rău să necăjești un animal, silindu-l să-și folosească picioarele dinapoi; și dacă o face o dată, nu înseamnă întotdeauna că va fi și ultima.

În timpul ăsta, mama băiatului a început să plîngă:

— Oh, sărmanul meu Bill, trebuie să mă duc și să-l găsesc. O fi rănit!

— Ai face mai bine să intri în casă, femeie, spuse fermierul. Bill are nevoie de o lecție pentru fapta sa și eu trebuie să am grijă să o primească; nu este nici prima, nici a doua oară că se poartă rău cu acest ponei și pe viitor îl voi împiedica să mai facă asemenea lucru. Îți rămîn îndatorat, omule. Bună seara.

După aceea, am mers mai departe, iar John a rîs pe înfundate tot drumul pînă acasă; apoi i-a povestit întîmplarea lui James care, la rîndul lui, a rîs zicînd:

— Așa-i trebuie! Îl știu pe băiatul ăsta de la școală; își dădea aere pentru că era băiat de fermier; obișnuia s-o facă pe grozavul și să înfricoșeze băieții mai mici. Cum noi, cei mai mari, nu săvîrșeam astfel de prostii, îl făceam să înțeleagă că în școală și pe terenurile de joacă toți copiii sînt egali. Îmi amintesc foarte bine că într-o după-amiază, înainte de ore, l-am găsit în fața unei ferestre mari prinzînd muște și rupîndu-le aripile. El nu m-a văzut și i-am dat un pumn peste ureche, de l-am întins pe podea. Totuși, așa furios cum eram, m-am speriat pentru că urla și zbiera ca din gură de șarpe. Băieții de pe terenul de joacă au dat năvală, iar profesorul a venit să vadă „cine a fost omorît".

De bună seamă că eu am spus imediat, cinstit și deschis, ce făcusem și din ce motive; apoi i-am arătat profesorului sărmanele muște, unele zăcînd zdrobite, altele tîrîndu-se neajutorate, precum și aripile de pe pervazul ferestrei. Niciodată nu l-am văzut atît de supărat; dar cum Bill încă urla înfiorător și se văita ca un laș, profesorul nu i-a mai dat pedeapsa pe care o merita, ci l-a pus să stea pe scaun pentru tot restul după-amiezii și i-a spus că nu va avea voie să iasă la joacă toată săptămîna aceea. Apoi s-a adresat tuturor elevilor, vorbind foarte serios despre cruzime și arătînd că este o lașitate să-i lovești pe cei slabi și neajutorați.

CAPITOLUL 14

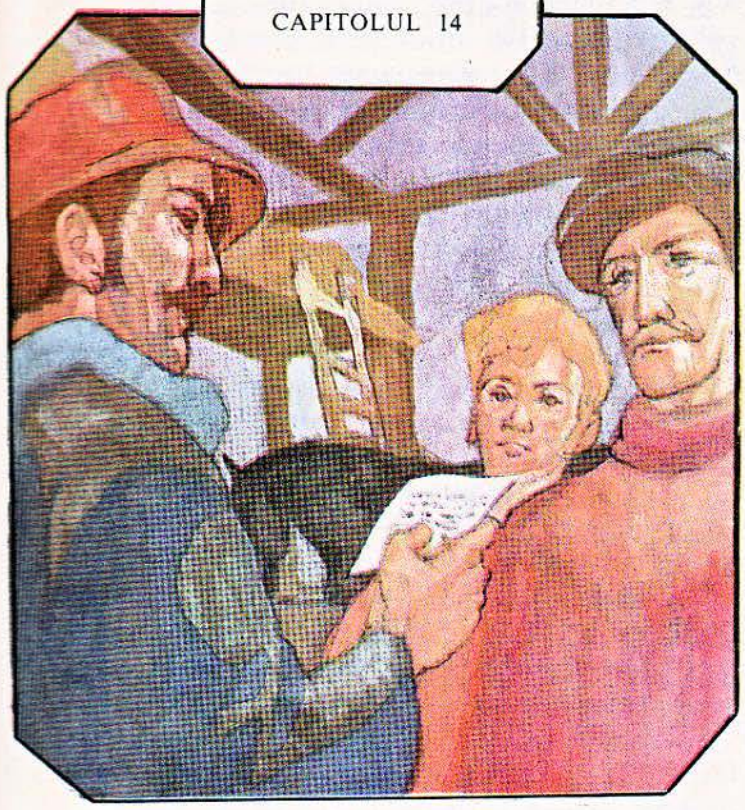

JAMES HOWARD

Într-o dimineaţă, pe la începutul lui decembrie, după antrenamentul zilnic, John mă dusese în boxă şi, tocmai cînd îmi punea pătura iar James îmi aducea din hambar nişte ovăz, iată că intră stăpînul în grajd; avea un aer foarte serios şi ţinea în mînă un plic deschis. John închise uşa boxei, duse mîna la şapcă salutînd şi aşteptă ordine.

— Bună dimineaţa, John, spuse stăpînul. Vreau să ştiu dacă ai să te plîngi cu ceva de James.

— Să mă plîng, domnule? Nu.

— Este harnic şi respectuos cu dumneata?

— Da, domnule, întotdeauna.

— N-ai observat vreodată că face treaba de mîntuială cînd nu-l supraveghezi?

— Niciodată, domnule.

— Asta este bine; dar trebuie să-ţi mai pun o altă întrebare: ai vreun motiv să bănuieşti că, atunci cînd iese cu caii ca să-i antreneze sau să facă vreo treabă, se opreşte ca să stea de vorbă cu cunoştinţe sau intră în case unde are el nevoie, lăsînd caii afară?

— Nu, domnule, sigur nu, şi dacă cineva a spus asta despre James, eu unul nu cred şi nici nu am de gînd să cred pînă cînd nu se va dovedi cum trebuie, cu martori; nu pot să ştiu cine încearcă să-l ponegrească pe James, dar vreau să vă garantez, domnule, că nu am avut niciodată la grajdul ăsta un tînăr mai deştept, mai cinstit, mai serios şi mai simpatic. Pot să am încredere în cuvîntul şi în munca lui; este blînd şi îndemînatic cu caii, şi mai bucuros i-aş lăsa în grija lui decît în grija multora dintre tinerii îmbrăcaţi în livrea şi cu pălării cu fireturi pe care îi cunosc; şi cine vrea o recomandare pentru James Howard, spuse John dînd din cap cu hotărîre, să vină la John Manly.

În tot acest timp, stăpînul a ascultat atent şi, după ce John a terminat ce avea de spus, un zîmbet senin îi apăru pe faţă; uitîndu-se prietenos la James care stătuse tot timpul liniştit lîngă uşă, zise:

— James, băiatul meu, pune jos ovăzul şi vino încoace: sînt foarte bucuros să aflu că părerea lui John despre caracterul tău este la fel ca a mea. John este un om precaut, spuse el cu un zîmbet amuzat, şi nu e întotdeauna uşor să-i afli părerea despre oameni, aşa că m-am gîndit că dacă „bat în tufiş dintr-o parte, păsările vor zbura afară", şi astfel voi afla foarte uşor ceea ce voiam să ştiu. Şi acum să revenim la problema noastră. Am primit o scrisoare de la cumnatul meu, Sir Clifford Williams din Clifford Hall; mă roagă să-i găsesc un grăjdar de încredere, tînăr, cam de douăzeci, douăzeci şi unu de ani, care îşi cunoaşte bine meseria. Pe bătrînul său vizitiu, care a lucrat la el douăzeci de ani, îl cam lasă puterile şi ar vrea un om care să lucreze cu el şi să stea în preajma lui, ca, atunci cînd bătrînul se va pensiona, el să-l poată înlocui. La început ar căpăta optsprezece şilingi simbrie, un costum de grăjdar, un costum de călărie, o odaie de dormit deasupra şopronului pentru căruţe şi ar mai avea ca ajutor un băiat. Sir Clifford este un stăpîn cumsecade şi dacă ai putea obţine postul, ar fi un bun început pentru tine. Eu nu vreau ca tu să pleci şi, dacă ne-ai părăsi, ştiu că pentru John ar fi ca şi cum şi-ar pierde mîna dreaptă.

— Chiar aş pierde-o, domnule, spuse John, dar pentru nimic în lume nu i-aş sta în cale.

— Cîţi ani ai, James? întrebă stăpînul.

— Nouăsprezece în mai viitor, domnule.

— Ce crezi, John, nu este prea tînăr?

— Da, domnule, e tînăr, dar e la fel de aşezat ca un om matur şi e la fel de puternic şi de bine făcut; deşi nu are multă experienţă la condus, are o mînă sigură, uşoară, şi un ochi ager, este foarte atent şi sînt absolut sigur că nici un cal care va fi pe mîna lui nu se va prăpădi din pricină că n-a avut grijă de potcoavele şi de picioarele lui.

— S-a dus vestea despre tine, John, pînă departe, spuse stăpînul, pentru că Sir Clifford adaugă în post-scriptum: „Dacă aş putea găsi un om pregătit de John al tău, l-aş prefera oricărui altuia". Aşa că James, băiatule, gîndeşte-te, vorbeşte cu mama ta în timpul prînzului şi apoi fă-mi cunoscut dacă doreşti să pleci sau nu.

La cîteva zile după această discuţie, s-a stabilit definitiv ca într-o lună sau şase săptămîni, după cum îi convenea stăpînului nostru, James să meargă la Clifford Hall şi între timp să se antreneze în conducerea cailor care i s-ar fi putut încredinţa. Pînă atunci nu mai văzusem niciodată ca trăsura să fie scoasă atît de des; cînd stăpîna nu ieşea la plimbare, stăpînul ieşea singur, în docar; dar acum, fie că pleca stăpînul sau domnişoarele sau vreun om după treburi, Ginger şi cu mine eram înhămaţi la trăsură şi ne mîna James. La început, John îl însoţea, îndrumîndu-l într-un fel sau altul, dar mai tîrziu James a început să meargă singur.

Era o minune să treci prin locurile frumoase unde ne ducea stăpînul, iar sîmbăta, la oraş, pe ce străzi necunoscute şi ciudate mergeam! Ne duceam la gară tocmai atunci cînd sosea trenul şi cînd cabrioletele şi trăsurile, căruţele şi omnibuzele încercau să treacă toate odată peste pod. Cînd fluiera trenul, pe pod era nevoie de cai buni şi de vizitii la fel de buni, pentru că podul era îngust şi drumul spre gară făcea o cotitură scurtă unde nu ar fi fost deloc greu să dea unii peste alţii dacă cei ce ţineau hăţurile nu erau foarte atenţi şi nu dovedeau destulă dibăcie.

CAPITOLUL 15

BĂTRÎNUL RÎNDAŞ

După un timp, stăpînul şi stăpîna s-au hotărît să plece într-o vizită la nişte prieteni care locuiau cam la patruzeci şi şase de mile de casa noastră şi James urma să-i ducă acolo. În prima zi am călătorit treizeci şi două de mile; în drum am întîlnit şi dealuri cu coaste lungi şi grele, dar James a condus cu grijă şi pricepere, astfel încît nu ne simţeam deloc obosiţi. James nu uita niciodată să pună piedica atunci cînd coboram şi să o scoată pe drum drept. Ne mîna pe partea cea mai netedă, şi dacă urcuşul era foarte abrupt, cîrmea roţile trăsurii puţin de-a curmezişul drumului, în aşa fel încît să nu dea înapoi, şi ne lăsa să ne mai tragem sufletul. Toate aceste lucruri mărunte ajută foarte mult un cal, mai ales dacă i se mai spun şi vorbe bune.

Pe drum, am făcut unul sau două popasuri şi cînd soarele tocmai apunea, am ajuns în oraşul unde urma să ne petrecem noaptea. Am tras la cel mai cunoscut han care se afla în Market Place; era un han foarte mare. Am

intrat printr-un gang care dădea într-o curte lungă, la capătul căreia erau grajdurile şi şoproanele pentru trăsuri. Doi rîndaşi se grăbiră să ne deshame. Rîndaşul şef era un om mic de statură, plăcut, vioi, dar cu un picior strîmb, şi purta o jiletcă cu dungi galbene. Nu am mai văzut vreodată un om care să deshame atît de repede ca el; apoi, cu mîngîieri şi vorbe bune, mă duse într-un grajd lung, cu şase sau opt boxe, în care se aflau doi sau trei cai. Celălalt rîndaş o aduse pe Ginger; în timp ce noi eram bușumaţi şi curăţaţi, James stătea deoparte.

Niciodată nu am fost curăţat atît de uşor şi de repede cum a făcut-o bătrînelul acela. După ce a terminat, James se apropie şi îşi trecu mîna peste spinarea mea, ca şi cînd ar fi bănuit că nu am fost ţesălat şi periat cum trebuie, dar se convinse că părul meu era curat şi neted ca mătasea.

— Ei bine, spuse el, credeam că sînt foarte iute, iar John al nostru încă şi mai iute, dar dumneata îi baţi pe cei mai iuţi şi mai fără cusur din cîţi am văzut vreodată.

— Meşterul la lucru se cunoaşte, spuse rîndaşul cel bătrîn şi cu piciorul strîmb, şi ar fi păcat să nu fie aşa. După o muncă de patruzeci de ani să nu faci totul cum se cuvine! Ha! Ha! Ar fi păcat! Cît priveşte iuţeala, păi, cerule, asta e o chestiune de obişnuinţă: dacă te obişnuieşti să fii iute, îţi este la fel de uşor ca şi cînd ai fi încet, aş spune chiar mai uşor. De fapt, socotesc că nu este bine nici pentru sănătate să te mocăi de două ori mai mult decît e nevoie cu o treabă pe care o ai de făcut. Dacă m-aş moşmondi cum fac unii, n-aş putea fluiera în timp ce muncesc! Vezi, eu am fost mereu în preajma cailor, prin grajduri de cai de vînătoare şi prin cele de cai de curse, încă de pe cînd aveam doisprezece ani; şi fiind mic de statură, mai mulţi ani am fost jocheu. Dar, să vezi, la Goodwood gazonul era foarte alunecos şi sărmanul meu Larkspur a căzut, iar eu mi-am spart genunchiul şi, astfel, se înţelege că nu am mai fost de nici un folos acolo. Dar eu nu puteam trăi fără cai! Era clar că nu puteam, aşa că m-am îndreptat spre hanuri şi pot să-ţi spun că este o adevărată plăcere să ai pe mînă un animal ca acesta crescut bine, cu deprinderi bune, bine îngrijit. Păi, eu sînt în stare să-ţi spun din prima clipă cum este tratat un cal. Dă-mi pe mînă unul timp de douăzeci de minute şi-ţi voi spune ce fel de grăjdar are. Uită-te la ăsta — plăcut, liniştit, se întoarce cum vrei, ridică picioarele pentru ca să-i fie curăţate copitele şi face orice doreşti; dar poţi găsi un altul neastîmpărat, posac, care nu vrea să se mişte cum trebuie sau o porneşte razna prin boxă, îşi smuceşte capul de îndată ce te apropii de el, îşi lasă urechile spre spate ca şi cum i-ar fi frică de tine sau se ridică în două picioare ca să se apere cu copitele. Sărmanele animale! Eu ştiu de ce fel de tratament au avut parte. Dacă sînt fricoşi din fire, se sperie sau tresar din te miri ce; dacă sînt foarte iuţi, devin periculoşi, nărăvaşi; caracterul lor se formează încă de cînd sînt tineri. Sînt ca nişte copii! Dresează-i cum trebuie şi, aşa cum se spune în cărţi, dacă au noroc, nu se vor abate de la cele învăţate nici cînd vor fi bătrîni. Asta e!

— Îmi place să te aud vorbind aşa, spuse James. Şi noi, acasă, la stăpînul nostru, facem la fel.

— Cine este stăpînul tău, tinere? Dacă întrebarea nu e nelalocul ei. Din cele ce văd, aş crede că e un om bun.

— Este moşierul Gordon, din Birtwick Park, de peste dealurile Beacon, răspunse James.

— A! Aşa, aşa, am auzit vorbindu-se de el; bun cunoscător la cai, nu-i aşa? Cel mai bun călăreţ din ţară!

— Cred că este, răspunse James, dar acum, de cînd stăpînul nostru cel tînăr a fost omorît, sărmanul, domnul Gordon călăreşte foarte puţin.

— A! Bietul băiat! Am citit totul, atunci, în ziar; şi a fost omorît şi un cal minunat, nu-i aşa?

— Da, răspunse James, era un exemplar frumos, frate cu ăsta şi la fel ca el.

— Păcat! Păcat! Dacă îmi amintesc bine, era un loc tare rău de sărit, spuse bătrînelul; un gard de pari ascuţiţi, un mal abrupt spre rîu, nu-i aşa? Nici o şansă pentru cal să vadă încotro merge. Sînt şi eu, la fel ca oricare bărbat, pentru un stil îndrăzneţ de călărie, dar există totuşi unele obstacole pe care numai un vechi şi experimentat călăreţ are voie să le sară! Viaţa unui om şi viaţa unui cal valorează mai mult decît o coadă de vulpe, cel puţin aşa zic eu că ar trebui să fie.

Între timp, celălalt om terminase cu Ginger şi ne adusese grăunţele, iar James şi cu bătrînelul părăsiră împreună grajdul.

CAPITOLUL 16

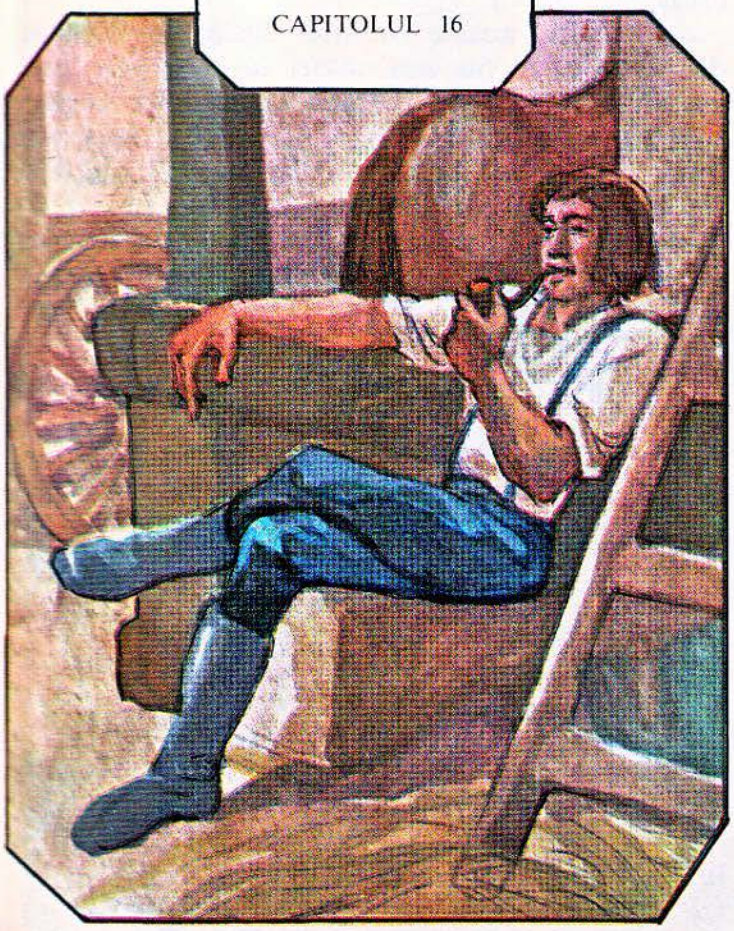

FOCUL

Seara, mai tîrziu, cel de-al doilea rîndaş a adus calul unui călător, şi, în timp ce îl curăţa, un tînăr cu pipa în gură trîndăvea, tăifăsuind, în grajd.

— Ascultă, Towler, spuse rîndaşul, vrei să urci în pod şi să pui nişte fîn în plasa calului ăsta? Dar lasă pipa jos.

— Bine, spuse celălalt şi se urcă prin gura podului; l-am auzit păşind pe podeaua de deasupra şi punînd fînul. James veni să se mai uite o dată la noi şi apoi uşa fu încuiată.

Nu pot spune cît timp am dormit, nici ce oră din noapte era, dar m-am trezit foarte neliniştit, deşi abia dacă-mi dădeam seama de ce. M-am sculat. Aerul părea greu şi înăbuşitor. Am auzit-o pe Ginger tuşind şi pe unul din cai mişcîndu-se fără astîmpăr; era foarte întuneric şi nu puteam să văd nimic în grajdul plin de fum, încît de-abia mai puteam respira.

Chepengul fusese lăsat deschis şi mi-am închipuit că pe acolo venea fumul. Am ascultat cu atenţie şi am auzit un fel de pocnete slabe şi trosnituri. Nu ştiam ce se întîmplă, dar în aceste zgomote era ceva atît de ciudat, încît mă făceau să tremur tot. Între timp, se treziră şi ceilalţi cai; unii smuceau de căpăstru, alţii băteau din picioare.

În cele din urmă am auzit paşi pe afară şi rîndaşul care adusese în grajd calul călătorului dădu năvală cu un felinar în mînă şi începu să dezlege caii şi să încerce să-i scoată afară; dar el însuşi părea atît de grăbit şi de înspăimîntat, încît mă sperie şi mai mult. Primul cal nu voi să meargă cu el; atunci încercă cu al doilea şi cu al treilea, dar nici aceştia nu se clintiră din loc. Veni apoi la mine şi încercă să mă scoată, trăgîndu-mă afară cu forţa; se înţelege că totul a fost în zadar. După ce a încercat, pe rînd, cu toţi, a plecat.

Fără îndoială că noi eram foarte nesăbuiţi, dar pericolul părea să fie pretutindeni şi nici nu era nimeni pe care să-l cunoaştem şi în care să ne încredem; totul era nesigur şi ciudat. Aerul proaspăt care pătrunsese prin uşa deschisă ne uşură respiraţia, dar zgomotul care se iscase brusc deasupra capului crescu şi mai tare; cînd m-am uitat în sus, printre barele grătarului de fîn, care era gol, am văzut pîlpîind pe perete o lumină roşie. Apoi am auzit strigînd afară „Foc!“ şi rîndaşul cel bătrîn a intrat grăbit, dar calm; el scoase din grajd un cal şi apoi se duse la un altul, în timp ce flăcările dansau în jurul chepengului, iar vuietul de deasupra capului era îngrozitor.

În mijlocul larmei am auzit vocea lui James, liniştită şi vioaie ca totdeauna.

— Veniţi, frumoşii mei, este timpul să plecăm, aşa că sculaţi-vă şi haideţi.

Eu mă aflam cel mai aproape de uşă şi deci veni mai întîi la mine, mîngîindu-mă de cum intră.

— Haide, Negruţ, să-ţi pun căpăstrul, băiete, şi să ieşim din fumul ăsta gros.

Mi-a pus căpăstrul într-o clipă; apoi, scoţîndu-şi fularul de la gît mi l-a legat uşor peste ochi şi, mîngîindu-mă şi vorbindu-mi frumos tot timpul, m-a scos din grajd. În curte, fiind în afara pericolului, mi-a desfăcut fularul de la ochi şi a strigat:

— Să vină cineva aici să ţină calul ăsta pînă mă duc după altul!

Un bărbat înalt, voinic, veni la mine şi mă

luă în primire, iar James se repezi din nou în grajd. Cînd l-am văzut plecînd, am slobozit un nechezat ascuţit. Mai tîrziu, Ginger mi-a spus că nechezatul acela a fost cel mai bun lucru pe care l-am putut face atunci pentru ea, deoarece, dacă nu m-ar fi auzit pe mine afară, nu ar fi avut niciodată curajul să iasă de acolo.

În curte era multă zăpăceală; caii erau scoşi din grajduri, iar căruţele şi cabrioletele erau luate de prin adăposturi şi din şoproane, ca flăcările să nu se întindă. În cealaltă parte a curţii, ferestrele erau deschise şi oamenii strigau în fel şi chip; dar eu îmi ţineam privirea aţintită spre uşa grajdului prin care ieşeau nori de fum mai groşi decît pînă atunci şi prin care se puteau vedea străfulgerări roşii. Deodată am auzit vocea clară, puternică şi cunoscută a stăpînului, acoperind larma.

— James Howard! James Howard! Eşti acolo?

Nu primi nici un răspuns; se auzi trosnind ceva care se prăbuşi în grajd, şi în clipa următoare scosei un nechezat puternic şi plin de bucurie; îl văzusem pe James apărînd prin fum şi trăgînd-o pe Ginger după el; tuşea rău şi nu era în stare să vorbească.

— Bravul meu băiat, spuse stăpînul punîndu-i mîna pe umăr, eşti rănit?

James clătină din cap neputînd să scoată o vorbă.

— Ah, exclamă bărbatul voinic care mă ţinea, este un băiat curajos, ce mai!

— Şi acum, James, spuse stăpînul, după ce te vei mai linişti, vom pleca din locul ăsta cît vom putea de repede.

Tocmai ne îndreptam spre poartă, cînd dinspre Market Place se auziră cai în galop şi un huruit tare de roţi.

— Vine pompa de incendiu! Pompa de incendiu! strigară două sau trei glasuri. Înapoi, faceţi loc!

Tropăind şi duduind pe pavaj, doi cai se năpustiră în curte cu pompa cea grea după ei. Pompierii săriră jos; nu era nevoie să mai întrebe unde ardea, pentru că din acoperiş se înălţau flăcări mari.

Ieşirăm cît puturăm de repede în piaţa largă; stelele străluceau şi, în afară de zgomotul pe care-l lăsam în urma noastră, totul era liniştit. Stăpînul ne duse la un han de cealaltă parte a pieţii şi, de cum se ivi rîndaşul, spuse:

— James, acum mă grăbesc să mă duc la stăpîna ta; îţi încredinţez ţie caii; comandă ce crezi că este nevoie.

Şi spunînd aceste cuvinte, plecă. Nu alerga, dar niciodată nu am văzut un om mergînd aşa de repede cum mergea el în seara aceea.

Înainte ca eu şi Ginger să intrăm în grajduri, se auzi nechezatul înfiorător al bieţilor cai care rămăseseră să piară arzînd în grajd; acel nechezat îngrozitor ne făcu să ne simţim foarte stingheriţi, pentru că noi fuseserăm totuşi salvaţi şi acum eram trataţi destul de bine.

A doua zi dimineaţă, stăpînul veni ca să vadă cum ne mai simţeam şi să vorbească cu James. N-am putut să aud prea multe pentru că rîndaşul tocmai mă ţesăla pe picioare, dar am putut să-mi dau seama că James părea foarte fericit şi mi-am închipuit că stăpînul era mîndru de el. Stăpîna fusese atît de neliniştită în acea noapte, încît călătoria a fost amînată pînă după-amiază, aşa că James a avut toată dimineaţa liberă; mai întîi s-a dus la han ca să se intereseze de hamurile şi de trăsura noastră, iar după aceea a vrut să afle amănunte despre incendiu. Cînd s-a înapoiat, l-am auzit povestind rîndaşului. La început nimeni nu şi-a putut da seama care era cauza izbucnirii focului, dar, în cele din urmă, un bărbat a spus că l-a văzut pe Dick Towler intrînd în grajd cu pipa în gură. Cînd a ieşit nu o mai avea şi s-a dus la bodegă să-şi ia alta. La rîndul său, ajutorul rîndaşului povesti cum l-a rugat pe Dick să urce în pod ca să pună nişte fîn şi că i-a spus să-şi lase jos pipa. Dick n-a recunoscut că şi-a luat pipa cu el, dar nimeni nu l-a crezut. Îmi amintesc regula lui John Manly al nostru — să nu se permită niciodată intrarea în grajd cu pipa în gură — şi mă gîndeam că aceasta ar trebui să fie regula peste tot.

James a povestit că acoperişul şi tavanul se prăbuşiseră în întregime şi că numai pereţii înnegriţi mai rămăseseră în picioare; cei doi cai nefericiţi, care nu au putut fi scoşi, fuseseră îngropaţi sub ţigle şi grinzi arse.

CAPITOLUL 17

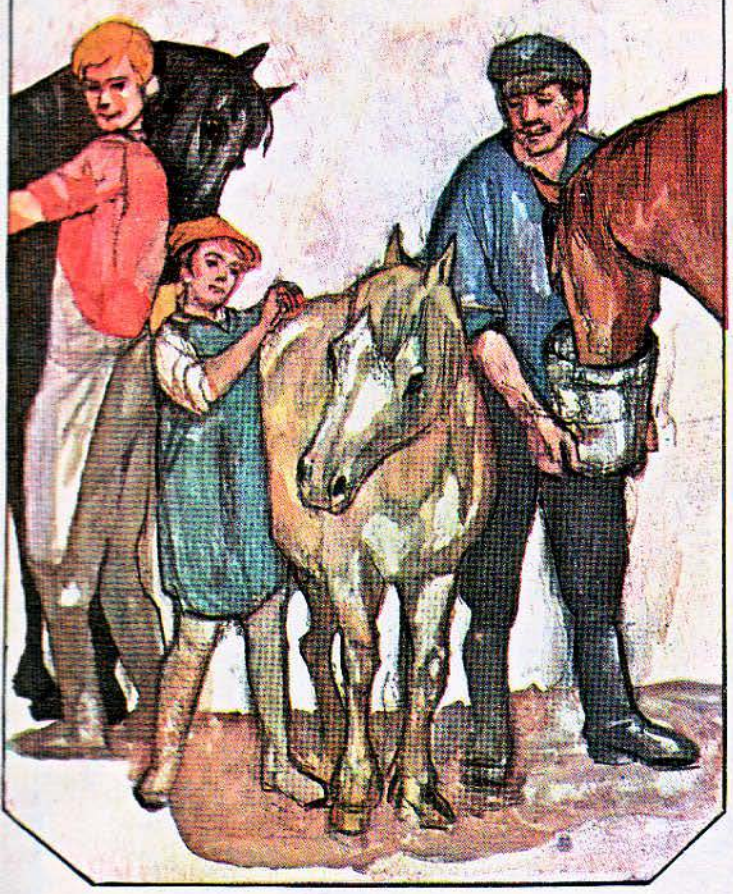

O DISCUȚIE CU JOHN MANLY

Restul călătoriei noastre a fost foarte uşor, şi puţin după apusul soarelui am ajuns la casa prietenului stăpînului meu. Am fost duşi într-un grajd curat şi plăcut; acolo era un vizitiu binevoitor care ne-a făcut să ne simţim bine şi care, auzind de incendiu, părea să se fi gîndit foarte mult la James.

— Este foarte limpede, tinere, spuse el, caii voştri ştiu în cine să aibă încredere; ca să scoţi caii dintr-un grajd atunci cînd e vorba de foc sau de inundaţii este unul din cele mai grele lucruri din lume. Nu ştiu de ce, dar nu vor să iasă pentru nimic în lume.

Timp de două sau trei zile am rămas în locul acela şi apoi ne-am întors acasă. Călătoria a decurs bine şi am fost fericiţi să ne aflăm din nou în grajdul nostru, iar, la rîndul său, John a fost şi el fericit să ne vadă.

Înainte ca el şi James să încuie uşa pentru noapte, James a spus:

— Mă întreb cine va veni în locul meu?

— Micul Joe Green din Lodge, răspunse John.

— Micul Joe Green? Dar ăsta e un copil!

— Are paisprezece ani şi jumătate, spuse John.

— Dar băiatul este atît de mic...

— Da, este mic, dar e iute, săritor şi bun; apoi, atît el cît şi tatăl său ţin foarte mult să lucreze la noi; de asemenea ştiu că şi stăpînul ar dori să-i dea posibilitatea să încerce. De altfel, mi-a spus că dacă socotesc că nu corespunde, va căuta un băiat mai mare; dar eu i-am răspuns că mă învoiesc să-l iau de probă şase săptămîni.

— Şase săptămîni! exclamă James. Păi asta înseamnă că va trebui să treacă şase luni pînă cînd va ajunge să fie de folos! Pentru tine, John, va fi muncă multă.

— Ei bine, spuse John zîmbind, munca şi cu mine sîntem prieteni foarte buni; niciodată nu mi-a fost frică de muncă.

— Eşti un om foarte bun, zise James. Aş vrea să fiu şi eu ca tine.

— Nu prea obişnuiesc să vorbesc despre mine, răspunse John, dar cum urmează să pleci în lumea largă ca să-ţi cîştigi singur traiul, îţi voi spune acum care este părerea mea în privinţa asta. Cînd tata şi mama au murit de friguri, la zece zile unul de altul, eram de vîrsta lui Joe. Ei ne-au lăsat, pe mine şi pe sora mea Nelly, care e paralizată, singuri pe lume, fără nici o rudă la care am fi putut să ne ducem după ajutor. Eram argat la un fermier şi nu cîştigam nici cît să mă pot întreţine pe mine singur, iar pentru noi amîndoi era mult prea puţin. Dar m-a luat stăpînul nostru, m-a adus la grajduri şi m-a dat în grija bătrînului Norman, vizitiul de pe vremea aceea. Mîncam în casă şi dormeam în pod, mi s-a dat un costum de haine şi mi se plăteau trei şilingi pe săptămînă, astfel încît puteam s-o ajut şi pe Nelly. Bătrînul Norman ar fi putut să se poarte altfel şi să spună că la vîrsta lui nu mai poate să-şi bată capul cu un băiat neştiutor, de la coarnele plugului, dar mi-a fost ca un tată şi şi-a dat osteneala cu mine. La cîţiva ani după aceea, cînd bătrînul a murit, am trecut eu în locul lui şi bineînţeles că acum am un salariu mai mare şi pot să pun deoparte pentru zile grele sau pentru zile bune, după cum va fi cazul; la rîndul ei,

Nelly este foarte fericită. Așa că vezi tu, James, nu sînt eu omul care să strîmbe din nas cînd este vorba de un băieţel. Nu! Nu! Îmi vei lipsi foarte mult, James, dar ne vom descurca noi, şi să ştii că nimic nu este mai frumos decît să faci cuiva un bine cînd ţi se iveşte ocazia, iar eu sînt fericit că pot să-l fac.

— Atunci, spuse James, nu eşti pentru zicala „Fiecare să-şi poarte singur de grijă?"

— Nu, bineînţeles, răspunse John, unde am fi ajuns eu şi Nelly dacă stăpînul, stăpîna şi bătrînul Norman ar fi avut grijă, fiecare, numai de el? Păi, ea ar fi fost la azilul săracilor, iar eu la săpat napi! Ce s-ar fi ales de Negruţ şi de Ginger dacă tu ai fi avut grijă numai de tine? Ar fi ars de vii! Nu, Jim, nu! Ăsta este proverbul egoiştilor, un proverb barbar; oricine îl urmează şi crede că trebuie să aibă grijă doar de el, păi acela este păcat că nu a fost înecat, ca un căţeluş sau ca un pisoi înainte de a deschide ochii; aşa gîndesc eu, încheie John cu o clătinare foarte hotărîtă din cap.

James zîmbi la aceste vorbe; dar vocea sa tremura de emoţie cînd spuse:

— În afară de mama, tu ai fost cel mai bun prieten al meu; nădăjduiesc că nu mă vei uita.

— Nu, băiatule, nu! răspunse John. Şi fiindcă îţi fac şi eu un serviciu, cred că nici tu nu mă vei uita.

A doua zi Joe veni la grajduri să înveţe tot ce se putea mai înainte ca James să plece. Învăţă să măture grajdul, să aducă paie şi fîn; începu să cureţe hamurile şi să ajute la spălatul trăsurii. Cum era prea mic de statură ca să poată face tot ţesălatul meu şi al lui Ginger, James îl învăţă lucrul acesta cu Merrylegs, care urma să-i fie dat în îngrijire atunci cînd va rămîne numai cu John. Era un băiat micuţ, drăguţ, deştept şi totdeauna venea la treabă fluierînd.

Merrylegs a fost destul de necăjit pentru că trebuia să fie „maltratat", cum spunea el, de un băiat care nu ştia nimic, dar către sfîrşitul celei de a doua săptămîni mi-a spus, în taină, că el crede că băiatul se va descurca foarte bine.

În cele din urmă veni şi ziua cînd James trebuia să ne părăsească; deşi era vesel întotdeauna, în acea dimineaţă părea foarte trist.

— Vezi, îi spuse el lui John, las în urmă foarte multe: pe mama şi pe Betsy şi pe tine, un stăpîn şi o stăpînă foarte buni, şi apoi caii şi pe bătrînul meu Merrylegs. În noul loc nu va fi nici o fiinţă pe care s-o cunosc. Dacă nu ar fi să capăt un post cu o leafă mai mare şi astfel să-mi pot ajuta mai mult mama, nu cred că m-aş fi hotărît să fac pasul ăsta; îl fac de mare nevoie, John.

— James, băiatule, aşa este, dar nu aş avea o părere prea bună despre tine dacă ai putea să pleci de acasă, pentru prima dată, şi nu ai simţi ce simţi acum. Curaj! Îţi vei face prieteni şi acolo şi o vei duce bine — şi cum sînt sigur că aşa se va întîmpla, ăsta va fi un lucru minunat pentru mama ta care o să fie foarte mîndră că ai ajuns într-un loc atît de bun.

Cu vorbele astea John l-a mai încurajat, dar toată lumea era mîhnită că-l pierde pe James; cît despre Merrylegs, a tînjit după el mai multe zile şi şi-a mai pierdut din pofta de mîncare. Dar cînd, în mai multe dimineţi, John l-a scos cu nişte hăţuri mai lungi pentru a face împreună cu mine exerciţii de galop şi de trap, căluţului i-a revenit buna dispoziţie şi curînd era din nou ca mai înainte.

Tatăl lui Joe venea adesea şi mai dădea puţin ajutor, deoarece el cunoştea munca; Joe îşi dădea multă osteneală să înveţe şi John îşi punea mare nădejde în el.

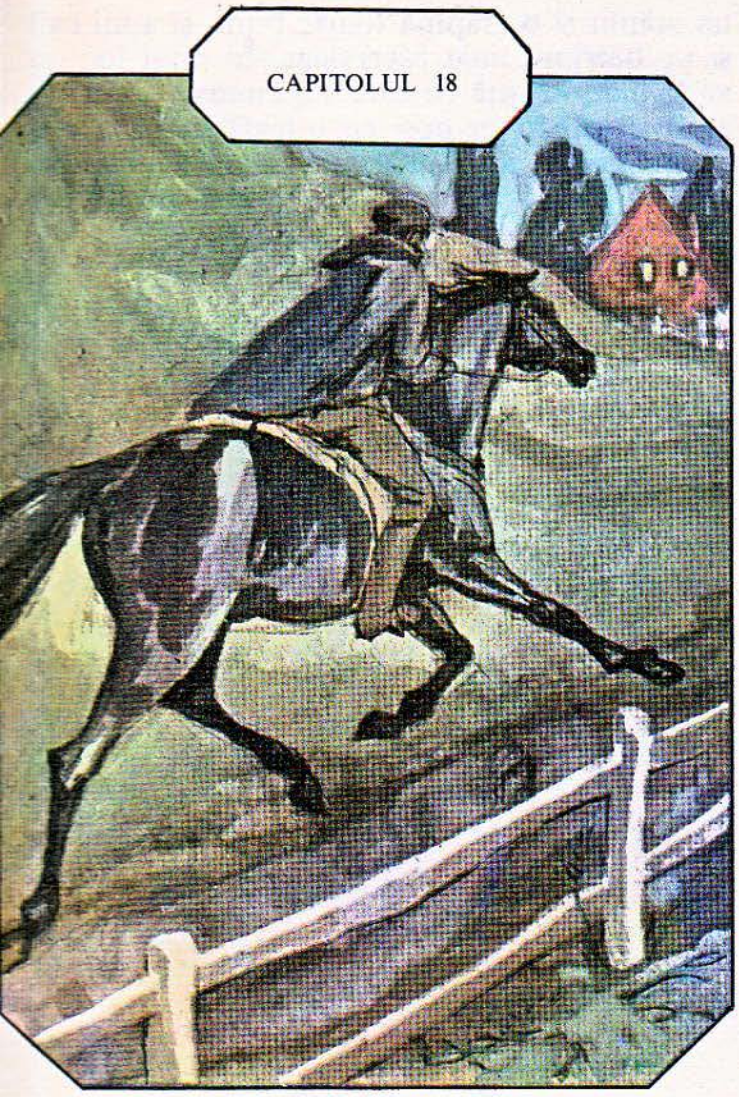

CAPITOLUL 18

DUPĂ DOCTOR

Într-o noapte, la cîteva zile după plecarea lui James, tocmai îmi terminasem porţia de fîn şi mă culcasem pe paiele mele, adormind imediat; deodată am fost trezit de sunetul puternic al clopoţelului de la grajd. Am auzit uşa casei lui John deschizîndu-se şi pe el alergînd spre vestibulul stăpînului. Într-o clipă se întoarse, descuie uşa grajdului, intră şi strigă:

— Scoală, Negruţ, şi dacă ai mers vreodată repede, atunci aşa trebuie să mergi acum.

Şi pînă să mă dumeresc despre ce este vorba, îmi şi pusese şaua şi căpăstrul; doar mai dădu o fugă după haină şi apoi mă mînă în trap săltat spre uşa vestibulului. Moşierul aştepta acolo cu un felinar în mînă.

— Acum, John, să fugi mîncînd pămîntul, pentru că este în joc viaţa stăpînei tale; nu este nici o clipă de pierdut; predă acest bilet doctorului White, odihneşte calul la han şi întoarce-te cît poţi de repede.

John spuse „Da, domnule" şi într-o clipă se săltă în şa. Grădinarul, care locuia într-o căsuţă din cele rezervate oamenilor de serviciu, auzise clopoţelul sunînd şi era gata cu porţile deschise; am luat-o prin parc şi prin sat, apoi am coborît dealul pînă am ajuns la bariera din şosea unde se plătesc taxe. John a strigat tare, bătînd cu putere în uşa gheretei; paznicul ieşi repede afară şi dădu la o parte bariera.

— Iată banii, spuse John, şi să ţii bariera deschisă pentru doctor.

Şi am pornit-o din nou.

Înaintea noastră, pe marginea rîului, era o bucată de drum neted; John mi-a spus:

— Acum, Negruţ, arată tot ce poţi.

Şi aşa am şi făcut; nu-mi trebuia nici bici, nici pinteni şi cale de două mile am galopat cît am putut de iute, de-abia atingînd pămîntul cu picioarele. Cred că nici bătrînul meu bunic, care a cîştigat cursa de la New Market, nu ar fi putut alerga mai tare. Cînd am ajuns la pod, John mă opri puţin şi mă mîngîie, spunîndu-mi:

— Bravo, Negruţ! Dragul meu prieten!

El m-ar fi lăsat să merg mai încet, dar eram întărîtat, aşa că am pornit din nou, la fel de iute ca mai înainte. Aerul era îngheţat, luna strălucea, era foarte plăcut; am trecut printr-un sat, apoi printr-o pădure întunecoasă, am urcat un deal, apoi am coborît pînă cînd, după o fugă de opt mile, am ajuns la oraş, unde am mers pe cîteva străzi şi prin piaţă. Totul era foarte liniştit şi nu se auzea decît tropotul potcoavelor mele pe pietre — lumea dormea. Cînd ne apropiam de poarta doctorului White, ceasul de la biserică bătea ora trei. John sună de două ori, apoi ciocăni puternic în uşă. Se deschise o fereastră şi doctorul White, cu boneta lui de noapte, scoase capul afară şi întrebă:

— Ce doreşti?

— Doamna Gordon este foarte bolnavă, domnule; stăpînul meu vă cheamă urgent, pentru că socoteşte că poate muri dacă nu veniţi acolo. Iată şi un bilet.

— Aşteaptă că vin, spuse doctorul.

Închise fereastra şi curînd se ivi în uşă.

— Lucrul cel mai rău, spuse el, este că toată ziua calul meu a făcut curse şi acum

este istovit; chiar fiul meu, care avea nevoie de el, a trebuit să caute alt cal. Ce-i de făcut? Pot să iau calul dumitale?

— Aproape tot drumul a venit în galop, domnule, şi urma să-l odihnesc aici, dar dacă socotiţi că e nevoie, cred că stăpînul meu nu va avea nimic împotrivă, domnule.

— Bine, spuse doctorul, voi fi gata cît pot de repede.

John stătea lîngă mine şi mă mîngîia pe gît. Eram foarte înfierbîntat. Doctorul veni cu cravaşa sa de călărie.

— Nu trebuie să luaţi asta, domnule. Negruţ vă va duce pînă la uşă, fără să fie nevoie să folosiţi cravaşa, şi, dacă puteţi, aveţi grijă de el; n-aş vrea să i se întîmple nimic rău.

— Nu, nu, John, răspunse doctorul, sper că nu.

Şi într-o clipă porniram, depărtîndu-ne tot mai mult de John.

Nu vă voi povesti despre călătoria noastră de întoarcere; doctorul era un bărbat mai greu decît John şi nici nu era un călăreţ prea bun. Totuşi m-am străduit cît am putut. Paznicul a ţinut bariera deschisă, aşa cum îl rugase John. Cînd am ajuns la deal, doctorul m-a oprit.

— Acum, scumpul meu, spuse el, trage-ţi puţin sufletul.

Am fost bucuros de asta, pentru că eram aproape istovit; această pauză m-a ajutat să-mi continui drumul şi curînd eram la conac. Joe aştepta la poartă, iar stăpînul, care ne auzise venind, era în uşa casei. Nu rosti nici un cuvînt; doctorul intră în casă împreună cu el, iar Joe mă duse la grajd. Eram bucuros că sînt acasă; tremuram, gîfîiam şi de-abia mă mai puteam ţine pe picioare. Pe întreg corpul nu exista nici măcar un fir de păr care să fie uscat, apa îmi şiroia pînă la copite, iar aburii ieşeau din mine, după cum spunea Joe, ca dintr-o oală cu apă pusă pe foc. Bietul Joe! Era prea tînăr şi ştia încă foarte puţine lucruri, iar tatăl său, care l-ar fi putut ajuta, fusese trimis în satul vecin. Sînt sigur însă că a făcut tot ce i-a stat în putinţă şi tot ce ştia. Mi-a frecat picioarele şi pieptul, dar nu mi-a pus pătura; poate că s-a gîndit că eram atît de înfierbîntat încît treaba asta nu mi-ar fi plăcut. Apoi mi-a dat să beau o găleată plină cu apă; era rece şi foarte bună şi am băut-o toată; după aceea, mi-a dat nişte fîn şi grăunţe şi, crezînd că şi-a făcut bine datoria, a plecat. Curînd am început să tremur, să am frisoane şi să-mi fie îngrozitor de frig; picioarele, coapsele şi pieptul mă dureau şi peste tot simţeam junghiuri. Aşa cum stăteam şi tremuram, ah, cît îmi doream pătura mea groasă şi călduroasă! Cît îl doream pe John, dar el avea de mers opt mile, astfel că m-am lungit pe paiele mele şi am încercat să dorm. După o bună bucată de vreme l-am auzit la uşă pe John; am gemut încet, pentru că aveam dureri mari. Într-o clipă a fost în boxă, aplecîndu-se spre mine; nu puteam să-i spun ce simt, dar el părea să ştie tot; m-a acoperit cu două sau trei pături călduroase şi a alergat în casă după nişte apă fierbinte; mi-a făcut o fiertură de ovăz pe care am mîncat-o caldă şi, apoi, cred că am adormit.

John părea foarte tulburat. L-am auzit de mai multe ori zicînd ca pentru sine: „Copil prost! Copil prost! Să nu-i pună nici o pătură — şi sînt gata să cred că şi apa a fost foarte rece; nu sînt buni copiii!" Dar Joe era totuşi un copil foarte bun.

Era destul de grav, făcusem o puternică aprindere de plămîni şi nu puteam să respir fără să mă doară. John m-a îngrijit tot timpul; se scula de două sau trei ori pe noapte ca să vină la mine. Stăpînul venea şi el foarte des să mă vadă.

— Sărmanul meu Negruţ, mă mîngîie el într-o zi, bunul meu cal, ai salvat viaţa stăpînei tale, Negruţ! Da, i-ai salvat viaţa!

Am fost foarte bucuros cînd am auzit asta, pentru că se pare că doctorul a spus că dacă ar mai fi trecut puţin timp, ar fi fost prea tîrziu.

John i-a povestit stăpînului că în viaţa lui nu a văzut niciodată un cal care să alerge atît de repede, ca şi cum ştia despre ce este vorba. Bineînţeles că ştiam, deşi John credea că nu; ştiam măcar atîta lucru, că John şi cu mine trebuia să mergem cît mai iute şi că asta era pentru binele stăpînei noastre.

CAPITOLUL 19

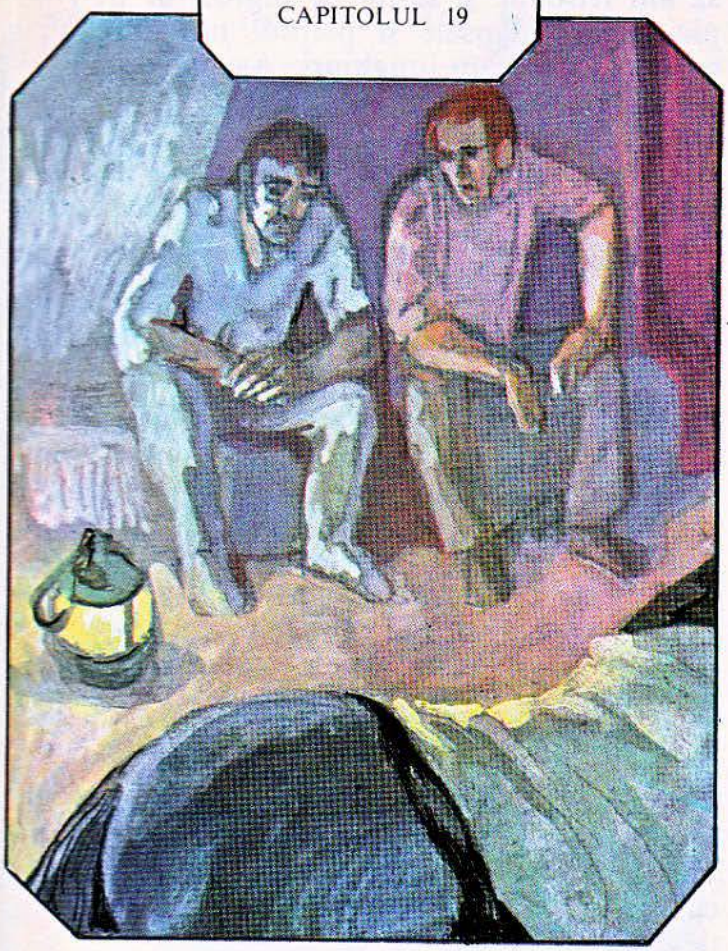

NUMAI DIN NEPRICEPERE

Nu ştiu cît timp am fost bolnav. Domnul Bond, medicul veterinar, venea la mine în fiecare zi. Apoi, într-o zi, mi-a luat sînge într-o găleată pe care o ţinea John; după aceea m-am simţit foarte slăbit şi credeam că am să mor; probabil că toţi gîndeau la fel.

Ginger şi Merrylegs fuseseră mutaţi în alt grajd, aşa că puteam să stau liniştit; febra îmi ascuţise auzul: cel mai mic zgomot mi se părea foarte tare şi puteam să disting pasul oricui intra sau ieşea din casă. Ştiam tot ce se petrecea. Într-o seară, John trebuia să-mi dea o doză dintr-o doctorie; Thomas Green a venit să-l ajute. După ce am luat-o şi John a făcut tot ce a putut ca să mă simt bine, a spus că trebuie să aştepte o jumătate de oră ca să vadă dacă doctoria şi-a făcut efectul. Thomas a rămas cu el, aşa că s-au dus împreună şi s-au aşezat pe o bancă adusă în boxa lui Merrylegs şi au pus felinarul jos, la picioarele lor, ca să nu fiu deranjat de lumină.

O vreme au tăcut amîndoi; apoi Tom Green a prins a vorbi cu o voce gravă:

— John, aş vrea să-i spui lui Joe măcar o vorbă bună; băiatul este distrus, de nu mai poate să mănînce şi nici să rîdă. El recunoaşte că a fost întru totul greşeala lui, deşi este sigur că a făcut tot ce s-a priceput. Spune că dacă Negruţ moare, nimeni nu va mai vorbi vreodată cu el. Mă doare sufletul cînd îl aud; John, cred că ai putea să-i spui măcar un cuvînt; nu-i un băiat rău.

După o scurtă pauză, John vorbi rar:

— Nu trebuie să mă judeci prea aspru, Tom. Ştiu că nu a vrut să facă vreun rău şi niciodată nu am spus asta; mai ştiu că este un băiat bun, dar, vezi, sînt necăjit deoarece calul acesta este mîndria inimii mele, ca să nu mai vorbesc că este preferatul stăpînei şi al stăpînului meu; şi îmi este cu neputinţă să mă gîndesc că viaţa lui poate fi irosită în felul ăsta; dar dacă socoţi că sînt prea aspru cu băiatul, voi încerca mîine să-i spun o vorbă bună — adică, vreau să zic, doar în cazul în care Negruţ va fi mai bine.

— Bine, John, îţi mulţumesc. Am ştiut că n-ai vrut să fii prea aspru cu el şi sînt bucuros că-ţi dai seama că a fost vorba numai de nepricepere.

În glasul lui John, cînd îi răspunse, se ghicea uimire:

— Numai nepricepere! Cum poţi să spui: „numai nepricepere"? Oare nu ştii că, după răutate, ea este cel mai rău lucru din lume? Şi că pricinuieşte cele mai mari neajunsuri? Dacă oamenii spun: „O! N-am ştiut, n-am vrut să fac vreun rău", ei cred că totul este în ordine. Presupun că Martha Mulwash n-a vrut să omoare copilul cînd i-a dat medicamentul şi siropul calmant; dar l-a omorît şi a fost judecată pentru omor prin imprudenţă.

— Şi a meritat-o, spuse Tom. O femeie nu trebuie să se angajeze să îngrijească un copil mic, plăpînd, fără să ştie ce este bun şi ce este rău pentru el.

— Billy Starkey, continuă John, n-a vrut să-şi sperie de moarte fratele atunci cînd s-a mascat în stafie şi l-a fugărit pe afară noaptea, în lumina lunii; dar a făcut-o şi băieţelul acela deştept şi frumos, care ar fi putut să fie mîndria oricărei inimi de mamă, acum nu este decît un idiot şi nici nu va mai fi vreodată altfel, chiar dacă va trăi pînă la optzeci de ani. Şi tu, Tom, te-ai supărat acum două

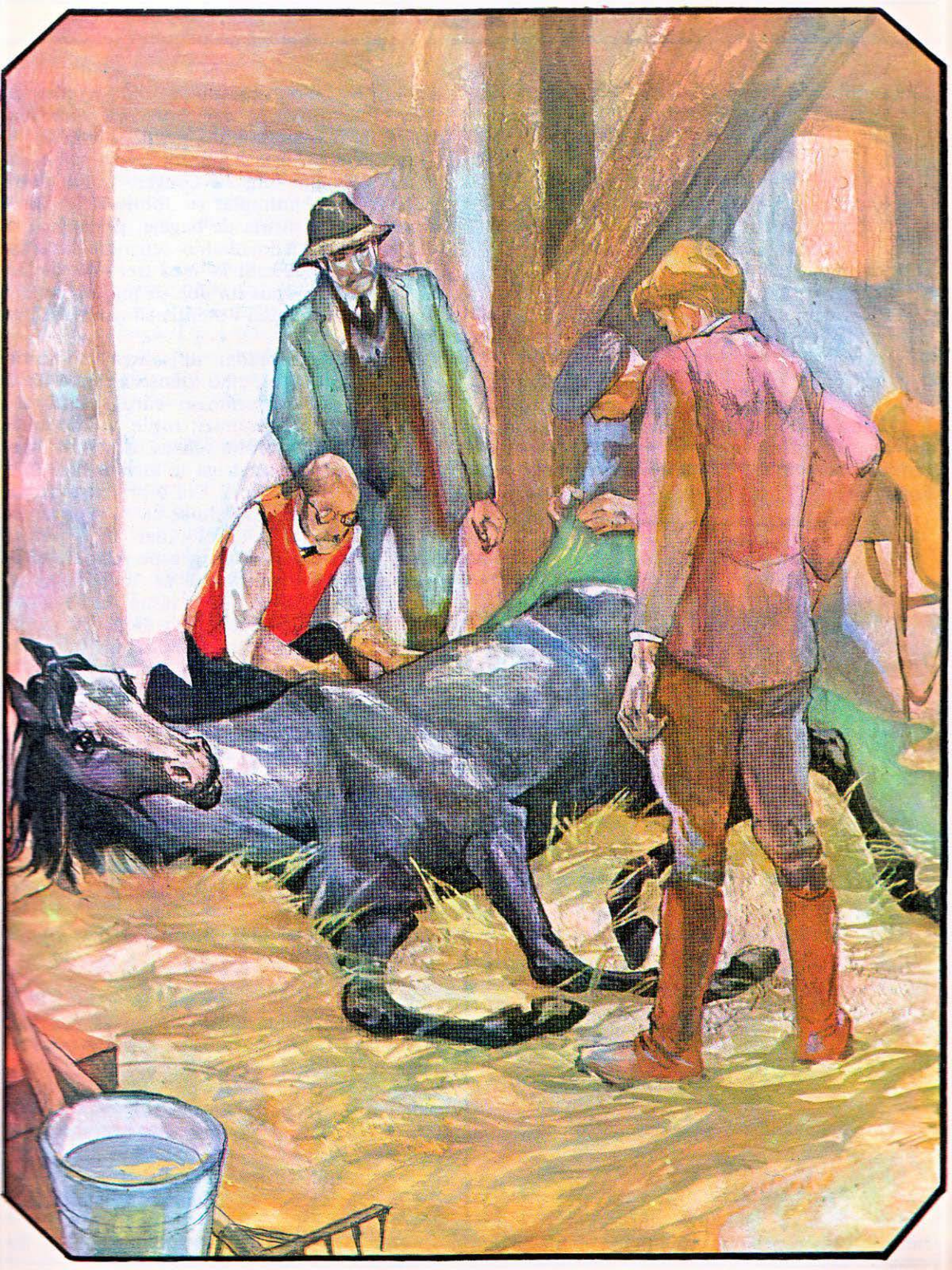

săptămîni cînd fetele acelea au lăsat deschisă uşa serei tale, şi vîntul rece bătea chiar înăuntru; ai spus că ţi-au degerat o mulţime de plante.

— Multe! confirmă Tom. Nici una din plantele firave n-a rămas neatinsă; va trebui să le scot pe toate şi lucrul cel mai rău este că nu ştiu unde să mă duc să iau altele. Am fost ca nebun cînd am intrat şi am văzut ce se întîmplase.

— Şi totuşi sînt sigur, spuse John, că fetele nu au vrut să facă asta; a fost numai din nepricepere.

N-am auzit mai mult din această discuţie pentru că medicamentul şi-a făcut efectul şi am adormit; dimineaţa m-am simţit mult mai bine; dar cînd am ajuns să cunosc mai mult lumea, mă gîndeam adesea la vorbele lui John.

CAPITOLUL 20

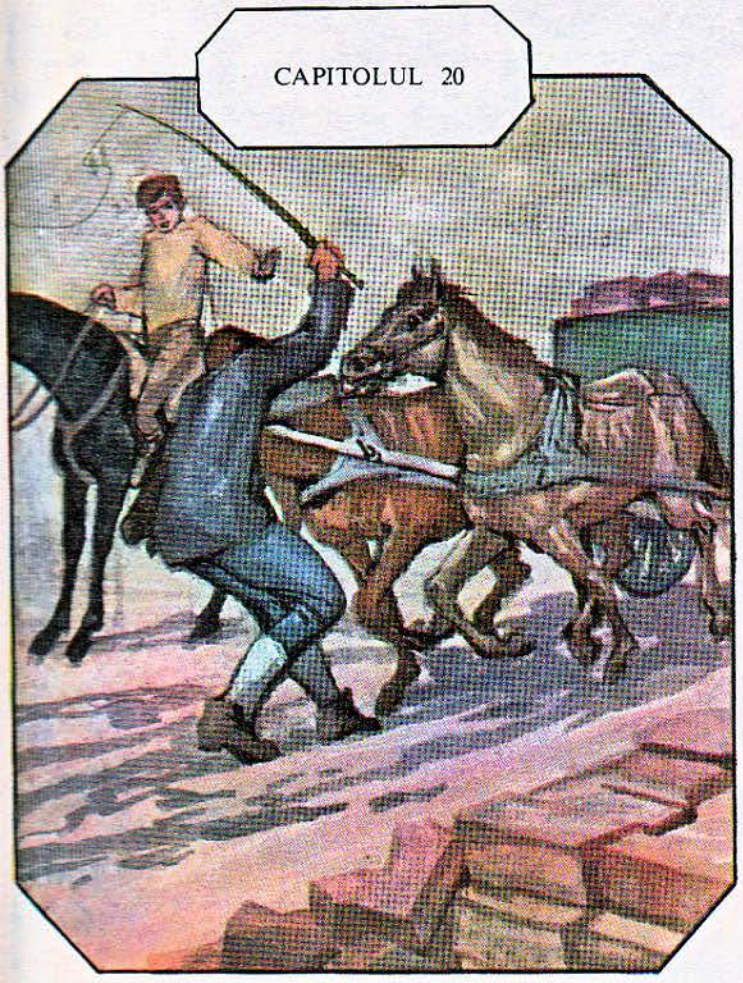

JOE GREEN

Joe Green se descurca din ce în ce mai bine; învăţa repede şi era atît de atent şi de grijuliu, încît John începu să aibă încredere în el în multe privinţe; dar, aşa cum v-am mai spus, era mic de statură pentru vîrsta lui şi rareori se întîmpla să i se dea voie să se antreneze cu mine sau cu Ginger. Într-o dimineaţă însă s-a întîmplat ca John să fie plecat cu Justice, cu căruţa de bagaje, şi stăpînul să vrea să fie dusă imediat o scrisoare la locuinţa unui domn, cam la vreo trei mile depărtare, şi deci i-a spus lui Joe să mă înşeueze şi să o ducă, atrăgîndu-i atenţia să călărească cu grijă.

După ce am predat scrisoarea, ne întorceam la pas domol, cînd ajunserăm la o cărămidărie. Aici, văzurăm o căruţă încărcată peste măsură cu cărămizi; roţile se împotmoliseră tare în noroiul clisos dintr-un şanţ adînc, iar căruţaşul striga şi biciuia fără milă cei doi cai. Joe se opri. Era o privelişte tristă: caii se opinteau, luptîndu-se cu toată puterea să scoată căruţa de acolo, dar nu o puteau clinti; sudoarea li se scurgea pe picioare şi pe coapse, fiecare muşchi li se încordase, iar coastele li se ridicau şi se lăsau; în tot acest timp, căruţaşul, smucind cu sălbăticie capul calului înaintaş, înjura şi-l biciuia cu toată brutalitatea.

— Încetează imediat, strigă Joe, nu mai bate caii în halul ăsta! Roţile sînt împotmolite atît de tare încît caii nu mai pot urni căruţa.

Omul nu-l băgă în seamă şi continuă să-i biciuiască.

— Încetează! Te rog, încetează! strigă Joe. Te voi ajuta să mai uşurezi căruţa; caii n-o pot mişca aşa cum este de încărcată.

— Tu, băiete, vezi-ţi de treaba ta, că eu îmi văd de-a mea.

Căruţaşul era plin de mînie nestăpînită, poate şi din cauza băuturii, şi începu din nou să lovească cu biciul. Joe mă întoarse şi în momentul următor porneam în galop întins spre casa cărămidarului. Nu pot să garantez că John ar fi fost de acord cu goana noastră, dar atît Joe cît şi eu eram preocupaţi de acelaşi gînd şi eram atît de mîhniţi, încît nu puteam să mergem mai încet.

Casa se afla aproape de şosea. Joe bătu la uşă şi strigă:

— Domnul Clay este acasă?

Uşa se deschise şi chiar domnul Clay apăru.

— Hei, tinere! Pari grăbit. Ai vreo co-

mandă de la moşier pentru dimineaţa asta?

— Nu, domnule Clay, dar în cărămidăria dumneavoastră se află un individ care vă bate caii, să-i omoare. L-am rugat să înceteze, dar n-a vrut; i-am spus că-l voi ajuta să mai uşureze căruţa şi tot n-a vrut, aşa că am venit să vă înştiinţez; vă rog, domnule, duceţi-vă acolo.

Vocea lui Joe tremura de emoţie.

— Mulţumesc, băiatule, spuse omul alergînd în casă după pălărie, apoi, oprindu-se un moment, adăugă: Dacă o fi să-l duc pe individul ăsta în faţa judecătorului, vrei să depui mărturie despre tot ce ai văzut?

— Voi depune, spuse Joe, voi veni bucuros.

Domnul Clay plecă şi noi am pornit-o iute spre casă, la trap.

— Ce s-a întîmplat cu tine, Joe? Pari supărat rău, spuse John cînd băiatul sări din şa.

— Pot să vă spun că sînt tare amărît, răspunse băiatul, apoi, grăbit şi tulburat, îi povesti tot ce se întîmplase. De obicei Joe era un băieţel atît de liniştit şi de blînd, încît era de mirare să-l vezi acum atît de pornit.

— Bine, Joe! Bine-ai făcut, băiete, indiferent dacă individul va primi o citaţie sau nu. Mulţi oameni or fi trecut pe acolo şi şi-or fi spus că nu este treaba lor. Dar eu socotesc că, atunci cînd vezi că este vorba de cruzime şi de tiranie, este treaba fiecăruia să intervină; bine-ai făcut, băiete!

Între timp, Joe se liniştise şi era mîndru că John îl lăudase, iar acum îmi zvînta sudoarea, frecîndu-mă cu o mînă mai hotărîtă decît de obicei.

Mai tîrziu, cînd voiau să se ducă în casă ca să mănînce, iată că valetul veni la grajd spunînd că Joe era poftit imediat în camera stăpînului; un om era dat în judecată pentru maltratarea cailor şi era nevoie de mărturia lui Joe. Băiatul se înroşi pînă în vîrful urechilor şi ochii îi străluciră.

— O vor avea, spuse el.

— Aranjează-te puţin, îl sfătui John.

Joe îşi potrivi cravata, îşi puse haina şi într-o clipă plecă. Stăpînul nostru fiind unul dintre judecătorii districtului, deseori îi erau prezentate cazurile ca să hotărască sau să indice ce trebuia făcut. În grajd noi n-am mai auzit nimic cîtva timp, deoarece era vremea mesei pentru oameni, dar cînd Joe a revenit era foarte bine dispus; m-a atins prieteneşte cu palma, spunînd: „De acum n-o să mai vedem că se petrec astfel de lucruri, nu-i aşa, bătrîne?“ După aceea am auzit că Joe depusese o mărturie foarte limpede, iar din cauza modului brutal în care au fost folosiţi, caii erau într-o stare de istovire atît de vizibilă, încît căruţaşul a fost dat în judecată, fiind pasibil de condamnare la două sau trei luni închisoare.

Era o minune ce schimbare se petrecuse cu Joe. John rîdea şi spunea că, în săptămîna aceea, Joe crescuse cu un deget — şi eu cred că era adevărat. Era la fel de bun şi de blînd ca mai înainte, dar în tot ce făcea era mai multă hotărîre şi mai multă precizie — ca şi cum ar fi trecut dintr-o dată de la adolescenţă la maturitate.

CAPITOLUL 21

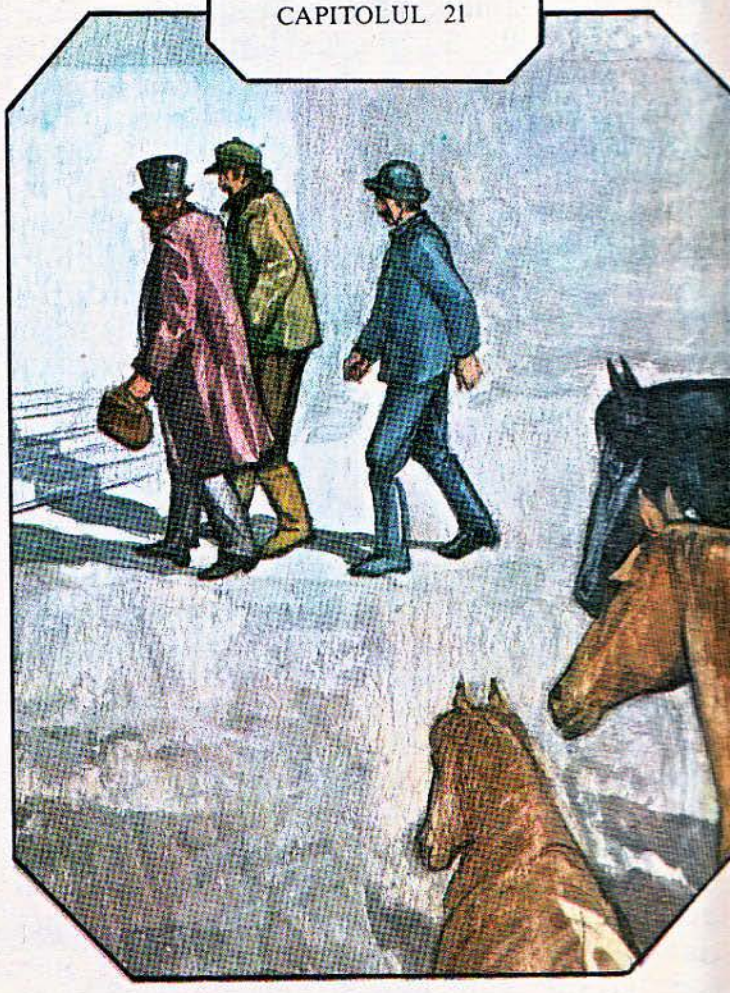

DESPĂRŢIREA

Eram de trei ani în acest loc fericit, dar curînd schimbări triste urmau să se abată asupra noastră. Din timp în timp auzeam că stă-

pîna era bolnavă. Doctorul venea adeseori acasă, iar stăpînul era grav şi îngrijorat. Apoi am aflat că stăpîna trebuia să părăsească imediat ţara şi să plece, pentru doi sau trei ani, într-o alta mai caldă. Ştirea a căzut asupra tuturor din casă ca un trăsnet. Toată lumea era supărată; stăpînul începu imediat să ia măsuri pentru a lichida gospodăria, după care urma să plece din Anglia. În grajdul nostru auzeam vorbindu-se despre asta, fiindcă, de fapt, nu se mai vorbea despre nimic altceva.

John îşi continua munca tăcut şi trist, iar Joe de-abia dacă mai fluiera. Era un mare du-te-vino; eu şi Ginger aveam mult de lucru. Domnişoarele Jessie şi Flora, cu guvernantele lor, au fost primele care au plecat. Au venit să-şi ia rămas bun de la noi. Îl îmbrăţişară pe bietul Merrylegs ca pe un vechi prieten ce le era. Apoi am auzit ce anume se aranjase pentru noi: pe mine şi pe Ginger stăpînul ne vînduse vechiului său prieten, lordul W., pentru că se gîndise că ne va fi bine acolo. Pe Merrylegs l-a dat vicarului care dorea un ponei pentru doamna Blomefield, dar fusese dat cu condiţia ca să nu fie vîndut niciodată, iar atunci cînd nu va mai putea munci să fie împuşcat şi îngropat.

Joe a fost angajat şi el să aibă grijă de ponei şi să ajute în gospodărie, şi de aceea socoteam că Merrylegs a fost bine aranjat. Lui John i se oferiseră mai multe posturi bune, dar el spusese că va mai aştepta puţin şi va mai vedea.

Seara, înaintea plecării, stăpînul veni în grajd ca să dea cîteva instrucţiuni şi ca să-şi mîngîie caii, pentru ultima oară. Era foarte abătut; îmi dădeam seama de asta după glas. Cred că noi caii putem înţelege mai multe după voce decît pot mulţi oameni.

— Te-ai decis ce ai să faci, John? întrebă el. Am aflat că n-ai acceptat nici una din ofertele acelea.

— Nu, domnule. M-am hotărît că dacă aş putea să-mi fac un rost, atunci nu m-aş ocupa decît cu creşterea mînjilor de rasă şi cu dresajul cailor. Multe animale tinere sînt speriate şi nărăvite numai din cauza unor metode greşite, care n-ar fi aplicate dacă ei ar încăpea pe mîini bune. Mă împac bine întotdeauna cu caii, şi dacă aş putea să-i ajut pe unii din ei să pornească mai uşor în viaţă, aş simţi că fac o faptă bună. Dumneavoastră, domnule, ce părere aveţi despre asta?

— Nu cunosc nicăieri un om pe care să-l consider mai potrivit pentru treaba asta decît pe tine, răspunse stăpînul. Tu înţelegi caii şi, într-un fel, şi ei te înţeleg pe tine, iar cu timpul ai putea să te stabileşti la meseria asta; cred că n-ar fi altceva mai bun pentru tine. Dacă, în vreun fel, te pot ajuta, scrie-mi; voi vorbi cu agentul meu din Londra şi am să-i las o recomandare.

După ce-i dădu lui John numele şi adresa agentului, îi mulţumi pentru că l-a slujit cu credinţă timp îndelungat; pentru John, însă, asta era prea mult.

— Nu, domnule, vă rog, nu pot suporta; dumneavoastră şi stăpîna mea dragă aţi făcut atît de mult pentru mine, încît niciodată n-aş putea să mă plătesc; dar n-am să vă pot uita, domnule, şi implor Cerul ca, într-o zi, s-o văd pe stăpînă înapoi, aici, şi totul să fie ca mai înainte; trebuie să nădăjduim, domnule.

Stăpînul îi întinse mîna, John nu mai spuse nimic şi amîndoi ieşiră din grajd.

Sosi şi ultima zi tristă; valetul şi bagajul mai greu plecaseră cu o zi înainte; urmau să mai plece doar stăpînul, stăpîna şi servitoarea lor. Ginger, împreună cu mine, a tras pentru ultima dată trăsura pînă la uşa din faţă. Servitorii aduseră perne, pături şi alte multe lucruri, şi cînd toate fură aranjate, stăpînul coborî scările purtînd-o în braţe pe stăpînă (eu mă aflam pe partea dinspre casă aşa că puteam vedea tot ce se petrece); în timp ce servitorii din casă stăteau în jur şi plîngeau, el o aşeză cu grijă în trăsură.

— Din nou, la revedere, şi nu vă vom uita pe nici unul din voi, spuse el şi se urcă. Dă-i drumul, John!

Joe se sui pe capră şi o pornirăm uşor la trap prin parc şi apoi prin sat, unde oamenii stăteau pe la porţi ca să-i vadă pentru ultima dată şi să le ureze drum bun.

Ajunşi la gară, cred că stăpîna a mers pe jos de la trăsură pînă la sala de aşteptare. I-am auzit vocea blîndă: „La revedere, John, fii binecuvîntat!" Am simţit hăţurile smucindu-se, dar John nu-i răspunse; probabil că nu putea să vorbească. După ce Joe cără lucrurile din trăsură, John îl chemă să stea lîngă cai, iar el se duse pe peron. Sărmanul Joe! Stătea lîngă capetele noastre încercînd să-şi ascundă lacrimile. În scurt timp, trenul intră, pufăind, în gară; după două, trei minute, uşile fură închise cu putere; conductorul flu-

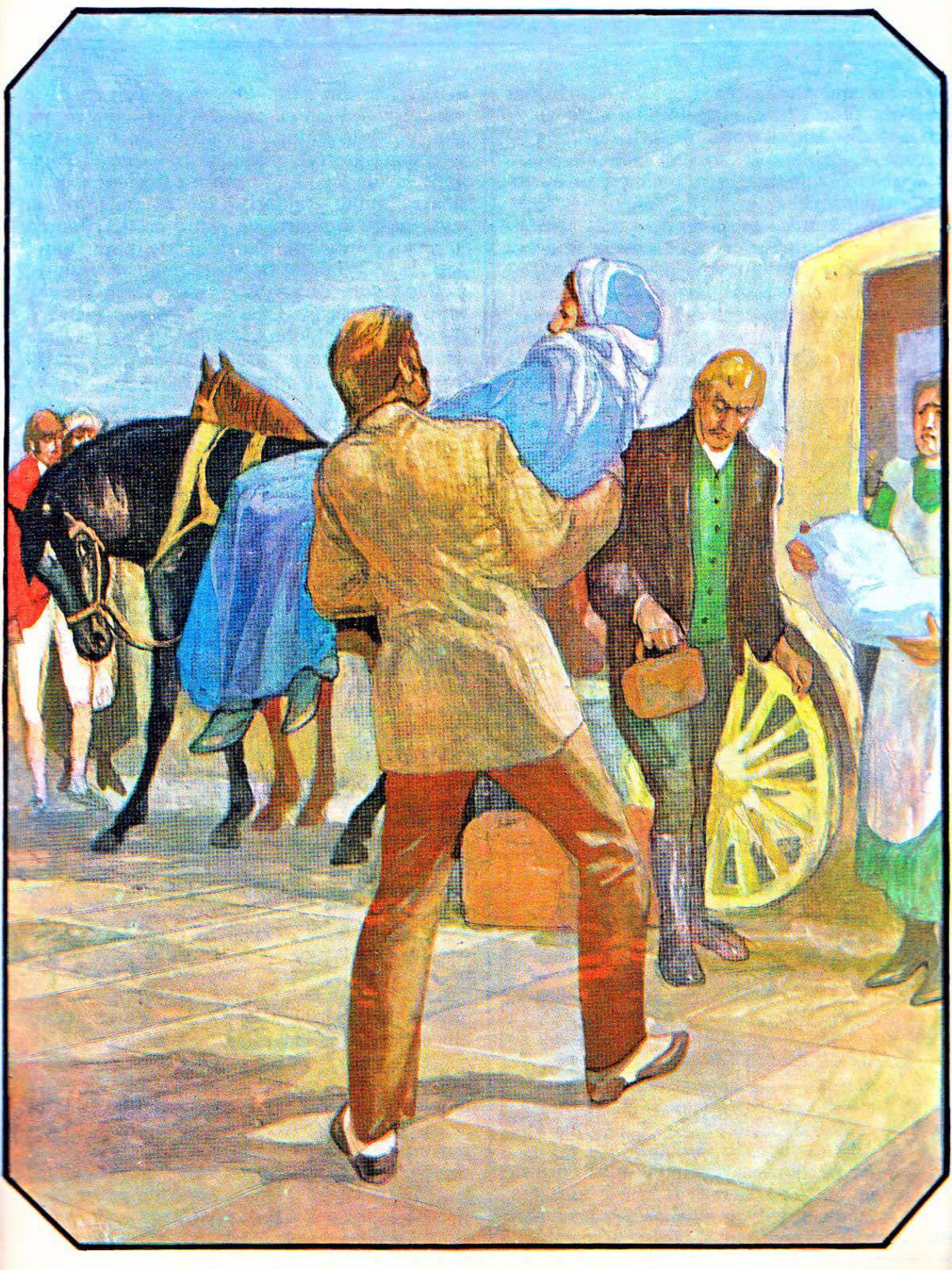

ieră şi trenul plecă uşor, lăsînd în urmă doar nori de fum alb şi nişte inimi foarte grele.

Cînd dispăru cu totul la orizont, John se înapoie:

— Nu o vom mai vedea niciodată, niciodată! spuse el.

Apucă hăţurile, se urcă pe capra trăsurii lîngă Joe şi mînă încet spre casă; dar acum nu mai era casa noastră.

PARTEA A DOUA

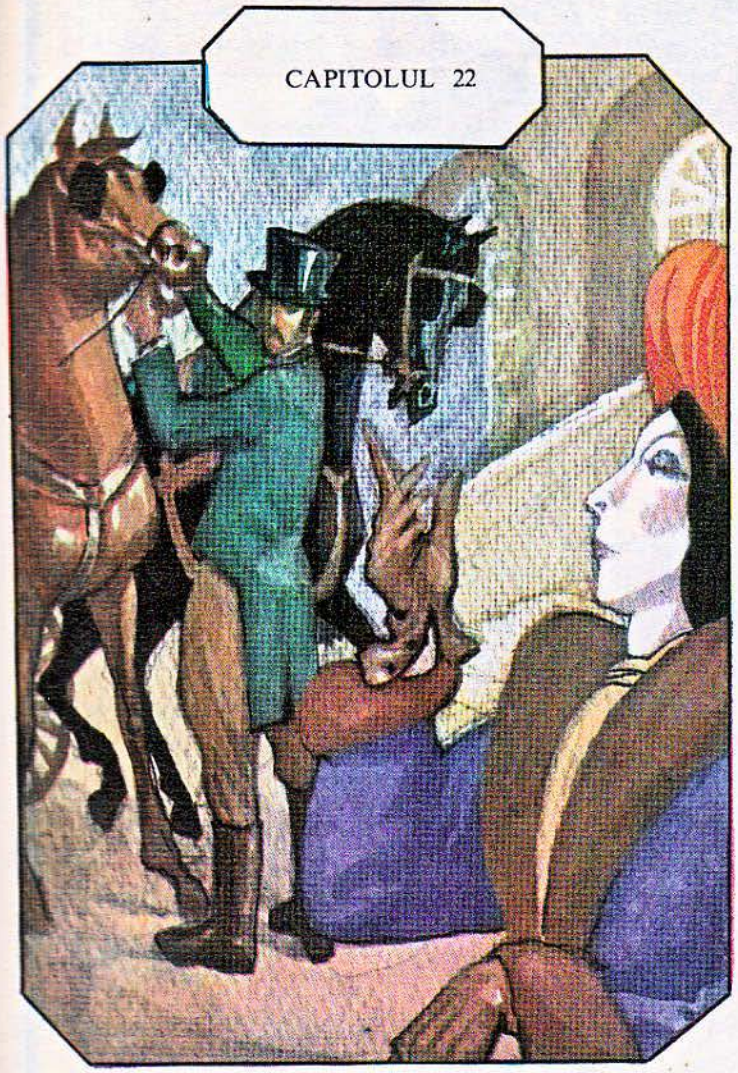

CAPITOLUL 22

EARLSHALL

A doua zi dimineaţă, după micul dejun, Joe l-a înhămat pe Merrylegs la trăsurica cea joasă a stăpînei, pentru a-l duce la vicar; mai întîi a venit la noi Joe ca să-şi ia rămas bun, în timp ce din curte Merrylegs necheza către noi. Apoi, John a pus şaua pe Ginger, iar mie mi-a pus hăţurile, şi astfel am mers cam vreo cincisprezece mile pînă la Earlshall Park, unde locuia lordul W. Era o casă foarte mare şi avea multe grajduri; după ce am intrat în curte printr-o poartă de piatră boltită, John a întrebat de domnul York. Peste puţin timp, sosi. Era un bărbat de vîrstă mijlocie, frumos, şi după voce se cunoştea imediat că era deprins să fie ascultat. Se arătă foarte prietenos şi politicos cu John şi, după ce ne privi cu nepăsare, chemă un grăjdar ca să ne ducă în boxele noastre, iar pe John îl invită la o gustare.

Am fost duşi într-un grajd luminos şi aerisit şi aşezaţi în boxe alăturate, unde am fost ţesălaţi şi hrăniţi. Cam după-o jumătate de oră, John şi domnul York, care avea să fie noul nostru vizitiu, veniră să ne vadă.

— Deocamdată, domnule Manly, spuse el după ce ne cercetă cu atenţie pe amîndoi, nu pot să văd nici un defect la aceşti cai, dar ştim cu toţii că şi caii, ca şi oamenii, îşi au ciudăţeniile lor şi că uneori e nevoie de metode diferite; aş dori să ştiu dacă la aceşti doi cai există vreun lucru deosebit asupra căruia ai vrea să-mi atragi atenţia.

— Păi, spuse John, eu nu cred că există în tot ţinutul o pereche de cai mai bună ca asta şi sînt foarte amărît că mă despart de ei, dar trebuie să vă spun că nu seamănă unul cu altul. Cel negru are cel mai frumos caracter din cîte am întîlnit vreodată; cred că n-a cunoscut nici munca istovitoare şi nici bătaia; se pare că, de cînd s-a născut, cea mai mare bucurie a lui este să îndeplinească ce i se spune; calul murg, însă, îmi închipui că trebuie să fi avut parte de un tratament prost. Am auzit cîte ceva de la geambaş. Ginger a venit la noi nervoasă şi neîncrezătoare, dar cînd a văzut ce loc bun era acolo, totul s-a rezolvat o dată cu trecerea timpului; în decurs de trei ani nu am observat niciodată nici cel mai mic semn de nervozitate şi, dacă te porţi bine cu ea, nu există alt cal mai bun şi mai ascultător. Dar Ginger are o fire mai aprigă decît calul cel negru: muştele o întărîtă mai mult, un ham pus cu stîngăcie o roade mai tare şi dacă eşti aspru cu ea sau greşeşti, s-ar putea să-ţi plătească cu aceeaşi monedă; dumneavoastră ştiţi că mulţi cai iuţi din fire se poartă astfel.

— Desigur, spuse York, înţeleg foarte bine.

dar știi că în grajduri ca acesta nu este foarte ușor să ai grăjdari așa cum ar trebui; eu voi face tot ce pot — și cu asta am terminat. Îmi voi aminti totuși ce mi-ai spus despre iapă.

Pe cînd părăseau grajdul, John se opri deodată și spuse:

— Cred că ar fi bine să vă mai spun că noi nu am folosit niciodată tranzeluța la nici unul din ei; calul cel negru nu a purtat-o, iar geambașul care a vîndut-o pe Ginger ne-a spus că zăbala dublă i-a stricat caracterul.

— Bine, spuse York, dar dacă au ajuns aici, vor trebui să poarte tranzeluță. Eu personal prefer un ham mai liber, iar stăpînul se dovedește întotdeauna foarte îngăduitor față de cai. Dar cu stăpîna este altceva, fiindcă ea vrea ca echipajul să fie după ultima modă și dacă hamurile cailor de la trăsură nu sînt întinse tare, nici nu vrea să se uite la ei. Întotdeauna am fost și voi fi împotriva zăbalei duble — dar cînd călătorește stăpîna, hamul trebuie să fie bine întins!

— Îmi pare rău de asta, foarte rău, spuse John; dar acum trebuie să plec; dacă nu, am să pierd trenul.

John trecu pe la fiecare din noi ca să ne mîngîie și să ne vorbească pentru ultima oară; vocea lui era cît se poate de tristă.

Mi-am lipit capul de el și, o vreme, l-am ținut așa; asta era tot ce puteam să fac ca să-mi iau rămas bun; după un timp, a plecat și de atunci nu l-am mai văzut niciodată.

A doua zi, lordul W. a venit să ne vadă; părea încîntat de înfățișarea noastră.

— Din cele spuse de prietenul meu, domnul Gordon, am mare încredere în acești cai, spuse el. Cu toate că nu se potrivesc la culoare, sînt de părere că, atîta timp cît sîntem la țară, ei vor fi buni la trăsură. Înainte de a pleca la Londra, trebuie să încerc să-i găsesc o pereche lui Baron; calul cel negru cred că este tocmai bun pentru călărie.

După aceea, York i-a povestit tot ce-i spusese John despre noi.

— Bine, spuse el, trebuie să fii cu ochii pe iapă și să-i pui tranzeluța mai lejer; vreau să cred că se vor obișnui, dar la început e nevoie de puțină înțelegere. O să-i spun lucrul ăsta și doamnei.

După-amiază am fost înhămați la trăsură, iar cînd ceasul bătea ora trei, am fost duși în fața casei. Totul era foarte luxos, cam de trei ori mai mare decît la vechea locuință din Birtwick, dar, dacă un cal poate avea o părere, nu era nici pe jumătate atît de plăcut. Doi valeți așteptau încremeniți în livreaua lor cafeniu-gălbuie, cu pantaloni roșii bufanți și cu ciorapi albi. Curînd, cînd stăpîna coborî șirul de trepte de piatră, auzirăm foșnet de mătase. Ea păși spre noi ca să ne privească; era o femeie mîndră și căreia se părea că nu-i plăcea nimic; dar nu scoase o vorbă și se urcă în trăsură. Era prima dată cînd purtam tranzeluță și trebuie să mărturisesc că, deși era, bineînțeles, neplăcut să nu-mi pot mișca din cînd în cînd capul în sus și în jos, hamul nu-mi trăgea capul mai sus decît fusesem obișnuit să-l țin. Eram însă îngrijorat din cauza lui Ginger, dar și ea părea să fie liniștită și mulțumită.

A doua zi, la ora trei, am fost din nou la ușă și valeții erau tot acolo; auzirăm mătasea foșnind; stăpîna coborî scările și, cu voce poruncitoare, spuse:

— York, trebuie să ridici mai sus capul cailor, nu pot să apară așa în lume.

York coborî de pe capră și răspunse plin de respect:

— Vă cer iertare, doamnă, dar timp de trei ani acești cai n-au purtat tranzeluță și stăpînul mi-a spus că ar fi mai bine să-i obișnuiesc treptat cu asta; dar dacă stăpîna dorește, pot să le mai ridic puțin capul.

— Fă cum ți-am spus, replică ea.

York se apropie de capetele noastre și scurtă hamul, cred, cu o gaură; orice diferență cît de mică, fie în bine, fie în rău, se simte, și în ziua aceea trebuia să urcăm o pantă abruptă. De-abia acum am început să înțeleg cele ce auzisem. Cum era firesc, eu căutam să întind gîtul înainte, așa cum fusesem obișnuit, și să trag trăsura în voie, dar acum nu puteam pentru că trebuia să urc ținînd capul sus și asta îmi scotea sufletul; întreaga încordare se concentra, mai ales, în picioarele dinapoi. Cînd am ajuns acasă, Ginger îmi spuse:

— Acum vezi și tu cum este, și încă nu a fost de nesuportat; dacă nu va fi și mai rău decît atît, nu voi face nimic, pentru că aici sîntem îngrijiți foarte bine; dar dacă mă silesc să țin capul și mai sus, păi atunci să fie cu băgare de seamă! Nu mai pot să rabd și nici nu vreau.

Zi de zi, hamul nostru era mereu scurtat gaură cu gaură, și în loc să aștept înhămatul

cu bucurie, ca mai înainte, a început să-mi fie frică. Ginger părea şi ea neliniştită, deşi pomenea foarte rar despre asta. În cele din urmă am crezut că răul trecuse, pentru că timp de cîteva zile nu se mai făcuse nici o scurtare; m-am hotărît deci să mă deprind cu acest ham şi să-mi văd de treabă, deşi acum, în loc de plăcere, era un chin permanent; dar cel mai mare rău încă nu venise.

CAPITOLUL 23

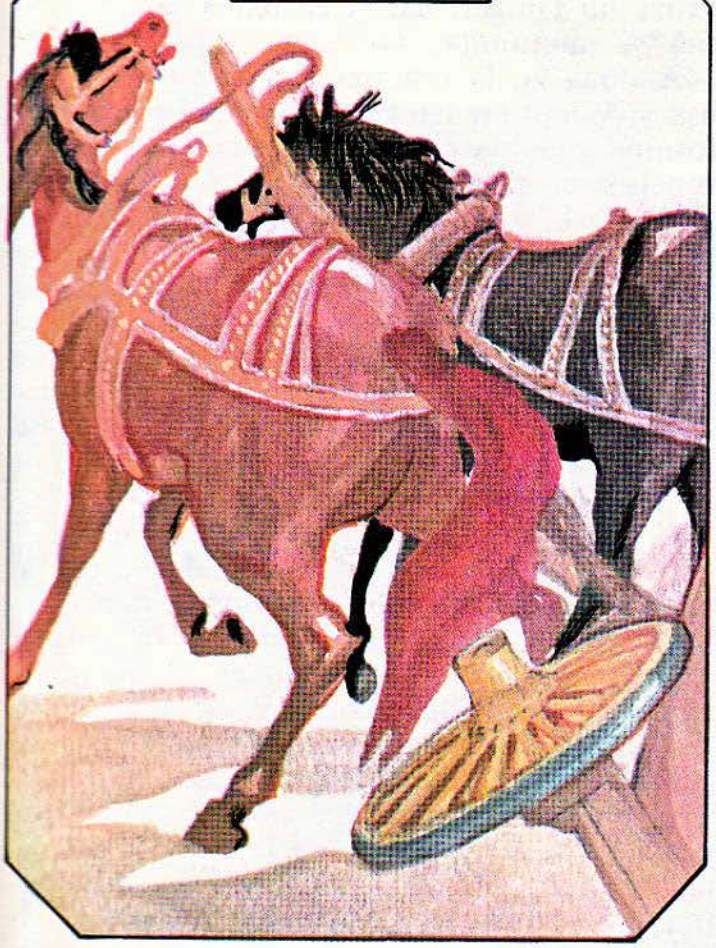

ÎNCERCAREA DE ELIBERARE

Într-o zi, stăpîna a coborît mai tîrziu ca de obicei şi mătasea a foşnit mai tare ca niciodată.

— Du-mă la ducesa B., porunci ea; apoi, după o pauză, adăugă: York, nu ai de gînd să ridici capul cailor mai sus? Ridică-le imediat şi haide să terminăm odată cu gluma asta absurdă.

York veni mai întîi la mine, în timp ce grăjdarul stătea lîngă Ginger. Îmi trase capul spre spate şi încheie hamul atît de strîns, încît era aproape de nesuportat; apoi se duse la Ginger care-şi mişca nervos capul în sus şi în jos din cauza zăbalei, cum avea obiceiul acum. Îşi dădea bine seama de ce va urma, şi în momentul cînd York apucă hamul ca să-l scurteze, profită de ocazie şi se săltă în două picioare atît de brusc, încît York se lovi la nas foarte rău, iar pălăria îi căzu pe jos; n-a lipsit mult ca şi grăjdarul să fie trîntit la pămînt. Cei doi se repeziră imediat la capul ei, dar Ginger era mai dibace decît ei şi continuă să azvîrle cu desperare din picioare, să se ridice în sus şi să lovească cu copitele; în cele din urmă, după ce mă izbi şi pe mine zdravăn cu piciorul dinspre oişte, lovi şi oiştea trăsurii pe care o răsturnă. Nu se ştie ce prostii ar mai fi putut face dacă York nu s-ar fi agăţat de căpăstrul ei ca s-o împiedice să se mai zbată, în timp ce striga:

— Deshămaţi calul negru şi fugiţi după argat; tăiaţi şleaul aici, careva, dacă nu-l puteţi desface.

Unul dintre cei de faţă fugi după argat şi un altul aduse din casă un cuţit. Grăjdarul mă depărtă repede de Ginger şi de trăsură şi, aşa cum eram, mă duse în boxa mea, apoi fugi înapoi la York. Eram foarte tulburat de cele întîmplate şi dacă aş fi fost obişnuit cîndva să lovesc sau să mă cabrez, sînt sigur că, în clipele acelea, aş fi făcut-o; dar cum nu eram, am stat aşa supărat, cu durerea în picior, cu capul încordat, prins de inelul de la perniţa hamului şi fără nici o putinţă de a-l lăsa în jos. Eram foarte nenorocit şi simţeam o mare nevoie să-l lovesc pe primul care s-ar fi apropiat de mine.

După puţin timp, însă, Ginger fu adusă de doi grăjdari; fusese bătută tare şi avea urme de lovituri. York veni la ea şi dădu nişte instrucţiuni, apoi se apropie de mine şi mă cercetă. Imediat îmi lăsă capul mai liber.

— Blestematele astea de tranzeluţe! spuse el ca pentru sine. Ştiam eu că în curînd o să avem necazuri — stăpînul va fi supărat, cu siguranţă. Dar dacă soţul ei n-o poate stăpîni, se înţelege că un servitor nici atît; aşa că mă spăl pe mîini şi n-am ce-i face dacă n-o să poată ajunge la petrecere.

York nu rostise aceste vorbe în faţa oamenilor; întotdeauna vorbea respectuos despre stăpîni cînd erau ei de faţă. Începu să mă cerceteze peste tot şi găsi repede locul, deasupra genunchiului, unde fusesem lovit. Era umflat şi dureros; dădu ordin ca să fiu spălat cu un burete cu apă caldă şi apoi să mi se pună o prişniţă.

Cînd află despre cele întîmplate, lordul W. a fost foarte supărat; îl mustră pe York pentru că o ascultase pe stăpînă, la care York răspunse că pe viitor ar fi bucuros să primească ordine numai de la stăpînul său; dar eu cred că din discuţia asta n-a ieşit nimic, pentru că lucrurile au continuat să fie la fel ca mai înainte. Credeam că York o să-şi apere mai mult caii, dar se pare că nu sînt eu cel care trebuie să-l judece.

Ginger n-a mai fost pusă niciodată la trăsură, însă, după ce i s-au vindecat toate rănile, unul dintre băieţii mai mici ai lordului W. a spus că ar fi bucuros dacă i-ar da-o lui pe Ginger, pentru că era sigur că va fi un bun cal de vînătoare. Cît despre mine, am fost obligat să merg tot la trăsură, dîndu-mi-se un nou partener pe care îl chema Max; el fusese obişnuit dintotdeauna cu tranzeluţele. L-am întrebat cum putea să le suporte.

— Păi, răspunse el, le suport pentru că trebuie, dar asta îmi scurtează viaţa şi o să ţi-o scurteze şi pe a ta, dacă nu vei scăpa de ele.

— Crezi că stăpînii noştri îşi dau seama cît rău ne pricinuieşte asta? întrebai eu.

— Nu pot să ştiu, răspunse el, dar negustorii de cai şi medicii veterinari cunosc foarte bine acest lucru. Odată eram la un geambaş care mă învăţa să trag împreună cu un alt cal; în fiecare zi el ne înălţa capul, cum zicea el, puţin cîte puţin. Un domn care se afla acolo îl întrebă de ce face asta. „Pentru că, dacă nu facem aşa, oamenii nu vor să-i cumpere, răspunse el. Londonezii vor să aibă cai care să ţină mereu capul sus, să meargă cu el ridicat; bineînţeles că este foarte rău pentru cai, dar pentru comerţ e bine; în felul ăsta caii se trec foarte repede sau se îmbolnăvesc, şi atunci sînt cumpăraţi alţii". Asta este ce am auzit eu, spuse Max, însă acum poţi să judeci şi singur.

Ar fi greu de descris tot ce am suferit eu cu hamul acela, timp de patru luni, la trăsura stăpînei; sînt sigur însă că dacă ar fi durat mai mult, m-ar fi lăsat ori sănătatea, ori răbdarea. Mai înainte nu ştiusem ce înseamnă să faci spume la gură; acum, însă, din pricina zăbalei tăioase dintre fălci şi a poziţiei forţate a capului şi a gîtului, aveam mereu botul înspumat. Unii oameni văd în asta ceva deosebit şi spun: „Ce cai minunaţi, aprigi!" Dar pentru cai este la fel de nefiresc, ca şi pentru oameni, să facă spume la gură; în schimb, e un semn sigur că ceva nu e bine şi că trebuie să se intervină. În afară de asta, hamul îmi mai producea şi o apăsare a gîtului care adesea îmi stînjenea respiraţia; cînd mă întorceam de la muncă, gîtul şi pieptul îmi erau înţepenite şi mă dureau, la fel gura şi limba, şi mă simţeam sleit de oboseală şi abătut.

Acolo unde fusesem mai înainte, ştiam întotdeauna că atît John, cît şi stăpînul îmi erau prieteni; aici, însă, cu toate că în multe privinţe eram bine îngrijiţi, nu aveam nici un prieten. Se poate ca York să fi ştiut, şi este foarte probabil că ştia cît mă chinuia tranzeluţa aceea; dar bănuiesc că socotea asta ca pe ceva firesc; în orice caz, nu făcea nimic ca să mă ajute.

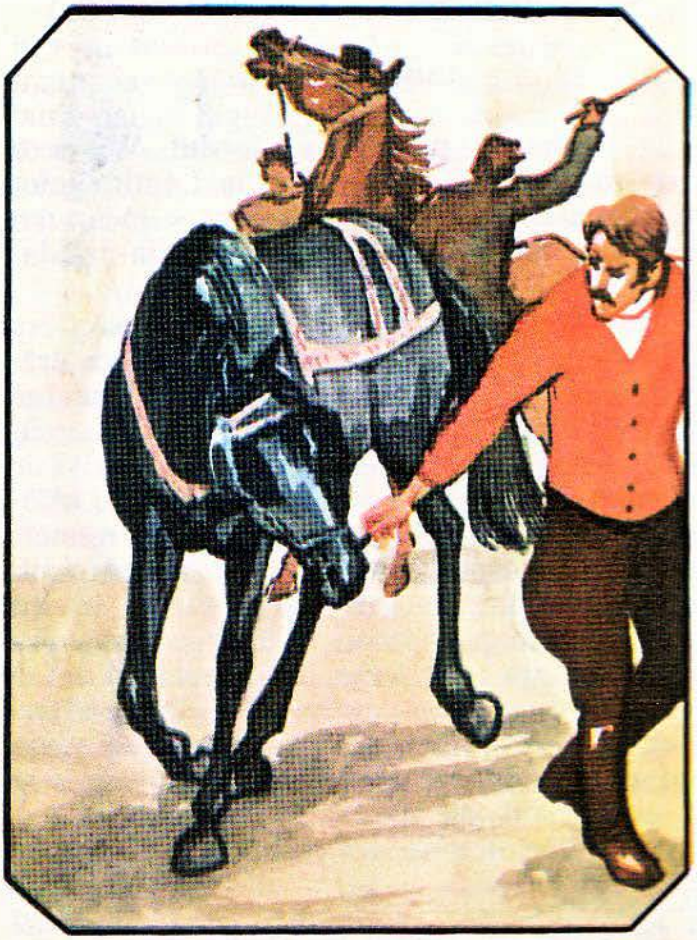

CAPITOLUL 24

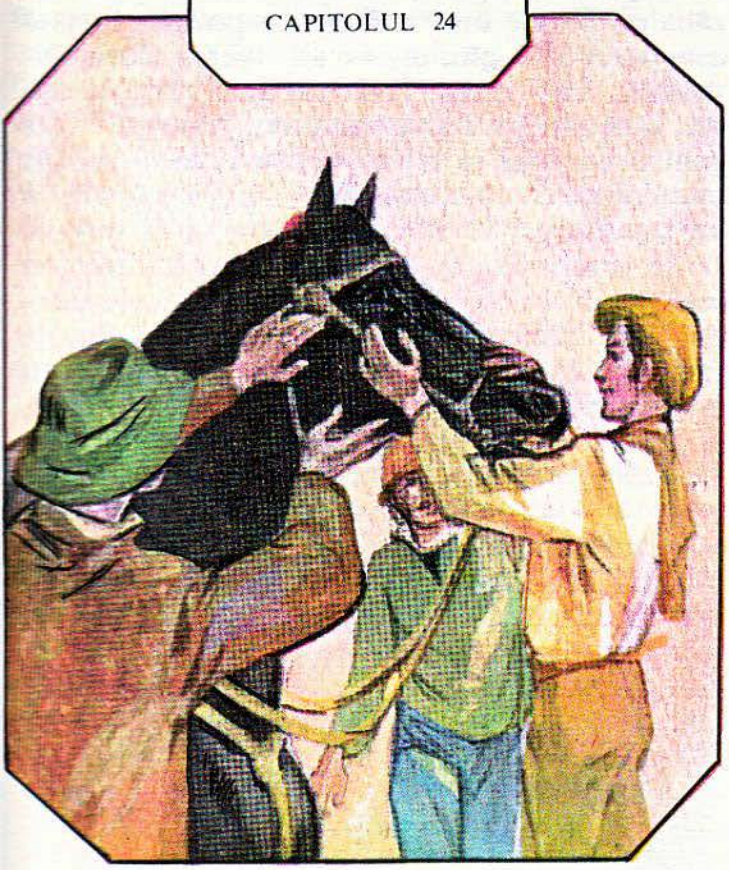

LADY ANNE

La începutul primăverii, lordul W. şi o parte din familia sa au plecat la Londra luîndu-l cu ei şi pe York. Eu, Ginger şi încă vreo cîţiva cai am fost lăsaţi acasă în grija grăjdarului şef.

Lady Harriet, care a rămas la conac, era foarte suferindă şi nu ieşea niciodată cu trăsura, dar lui lady Anne îi plăcea să meargă călare cu fratele sau cu verişorii ei. Era o călăreaţă desăvîrşită şi pe cît era de veselă şi de delicată, pe atît era de frumoasă. Pentru călărie ea mă alesese pe mine şi-mi dădu numele de Black Auster.[1] Îmi plăceau foarte mult aceste plimbări în aerul rece, curat, însoţit uneori de Ginger, alteori de Lizzie. Lizzie era o iapă murgă, pur-sînge, inteligentă, şi era o mare favorită a gentilomilor datorită agerimei şi energiei ei deosebite; dar Ginger, care ştia mai multe decît mine despre ea, îmi spusese că era destul de nărăvaşă.

La conac locuia un gentilom pe care-l chema Blantyre; el călărea întotdeauna pe Lizzie şi o lăuda atît de mult încît, într-o zi, lady Anne dădu dispoziţie să i se pună şaua pe Lizzie, iar cealaltă şa pe mine. Cînd am sosit în faţa uşii, Blantyre păru foarte stingherit.

— Ce înseamnă asta? întrebă el. Te-ai plictisit de bunul tău Black Auster?

— O, nu, deloc, răspunse lady Anne, dar sînt destul de înţelegătoare ca să te las să-l călăreşti măcar o dată, în timp ce eu am s-o încerc pe admirabila ta Lizzie. Trebuie să recunoşti că, atît ca aspect cît şi ca talie, ea e mult mai potrivită pentru doamne decît este calul meu favorit.

— Dar nu te sfătuiesc s-o încaleci, spuse el; ce-i drept, este admirabilă, dar e prea nervoasă pentru o doamnă. Te asigur că pe ea nu eşti în deplină siguranţă; te rog să schimbăm şeile.

— Dragul meu văr, spuse lady Anne rîzînd, nu-ţi bate capul cu astfel de griji pentru mine; călăresc de cînd eram copilă şi cu toate că ştiu că nu eşti de acord ca doamnele să meargă la vînătoare, eu am mers de multe ori; totuşi am de gînd s-o încerc pe această Lizzie pe care voi, bărbaţii, o preferaţi atît de mult; aşa că ajută-mă să încalec, ca un bun prieten ce-mi eşti.

Nu mai era nimic de spus şi astfel Blantyre o sui cu grijă în şa, controlă căpăstrul, îi puse uşor dîrlogii în mînă şi apoi încălecă pe mine. Tocmai cînd porneam, veni un valet cu un mesaj de la lady Harriet, care-l ruga ca, în numele ei, să-l întrebe ceva pe doctorul Ashley şi apoi să-i aducă răspunsul.

Satul se afla la o depărtare de o milă, iar casa doctorului era ultima din sat. Pe drum, pînă am ajuns la poarta lui, am fost destul de bine dispuşi. Pînă la casă era un scurt drum pietruit, mărginit de brebenei. Blantyre descălecă şi se duse să deschidă poarta pentru lady Anne, dar aceasta îi spuse:

— Te voi aştepta aici, şi tu poţi să agăţi dîrlogii lui Auster de poartă.

El o privi cu îndoială şi-i spuse:

— Nu voi zăbovi nici cinci minute.

— O, nu te grăbi, nici Lizzie şi nici eu n-o să fugim.

Atunci el agăţă dîrlogii mei de una din ţepuşele de metal şi curînd se pierdu printre pomi. Lizzie stătea potolită, cu spatele la mine, de cealaltă parte a drumului, la cîţiva

[1] Cu sensul de: murgul cel potolit (engl.).

paşi mai departe. Stăpîna aştepta liniştită, lăsînd frîul liber şi fredonînd o melodie. Eu am urmărit cu atenţie paşii lui Blantyre pînă cînd acesta ajunse la uşa casei; l-am auzit apoi ciocănind. Peste drum era o livadă a cărei poartă era deschisă; tocmai atunci nişte cai de căruţă şi mai mulţi mînji veneau la trap, în foarte mare dezordine, mînaţi din urmă de un băiat care pocnea dintr-un bici lung. Mînjii erau neastîmpăraţi şi jucăuşi, iar unul dintre ei o luă la fugă pe drum şi se repezi în crupa lui Lizzie; nu pot să spun dacă mînzul a fost prost sau pocnitura biciului prea tare, sau amîndouă laolaltă, dar Lizzie izbi năpraznic cu picioarele şi o porni într-un galop năvalnic. Totul s-a întîmplat atît de neaşteptat, încît lady Anne aproape că era să cadă din şa; dar s-a redresat repede. Am scos un nechezat lung şi ascuţit, cerînd ajutor; am nechezat încă o dată şi încă o dată, scurmînd nerăbdător pămîntul cu copita şi smucindu-mi capul ca să scap din căpăstru. Nu am aşteptat mult; Blantyre veni la poartă alergînd; privi speriat, căutînd să zărească silueta care acum parcă zbura departe, pe drum. Într-o clipă se săltă în şa. Nu am avut nevoie nici de bici, nici de pinteni, pentru că eram la fel de nerăbdător ca şi călăreţul; el îşi dădu seama de asta şi, lăsîndu-mi frîul liber şi aplecîndu-se puţin înainte, o pornirăm de parcă zburam, gonind după ei.

Cam o milă şi jumătate drumul era drept, dar apoi o cotea spre dreapta, după care se bifurca. Cu mult înainte ca noi să ajungem la cotitură, lady Anne nu se mai vedea. Pe care drum o luase? În poarta unei grădini stătea o femeie cu mîna streaşină la ochi, privind cu încordare de-a lungul drumului. Trăgînd uşor dîrlogii, Blantyre strigă:

— Pe care drum a apucat-o?

— La dreapta, răspunse femeia, arătînd cu mîna.

Pornirăm pe drumul care făcea la dreapta şi pentru o clipă o zărirăm; dar, la o altă cotitură, din nou se ascunse privirilor noastre. De cîteva ori o zărirăm şi de tot atîtea ori o pierdurăm din faţa ochilor. Se părea că nu cîştigăm deloc teren. Lîngă o grămadă de pietre se afla un cantonier care-şi lăsă jos lopata şi ridică mîinile. Cînd ajunserăm lîngă el, făcu semn că vrea să ne vorbească. Blantyre trase puţin de frîu.

— Spre izlaz, spre izlaz, domnule; într-acolo a luat-o.

Cunoşteam foarte bine izlazul acela: în cea mai mare parte terenul era foarte accidentat, acoperit cu tufăriş şi cu grozamă verde-închis, iar ici şi colo creştea cîte un mărăcin bătrîn, pipernicit; mai erau şi spaţii cu iarbă frumoasă, dar şi acestea presărate cu muşuroaie de furnici şi de cîrtiţe; era cel mai prost loc pentru un galop furtunos.

De-abia o luasem spre izlaz cînd zărirăm, din nou, costumul verde de călărie care parcă zbura în faţa noastră. Pălăria stăpînei dispăruse şi părul ei castaniu, lung, îi flutura în vînt. Capul şi corpul îi erau date spre spate, ca şi cum s-ar fi sforţat să oprească iapa cu ultima picătură de putere care-i mai rămăsese. Era limpede însă că terenul accidentat o silise pe Lizzie să-şi încetinească foarte mult fuga, şi asta părea să ne ofere şansa de a o putea ajunge din urmă.

Cît timp am mers pe porţiunea de drum drept, Blantyre slăbise frîul; dar acum, cu mînă uşoară şi ochi experimentat, mă călăuzea atît de desăvîrşit, încît pasul meu încetini doar foarte puţin şi ne apropiam de ei văzînd cu ochii.

Cam pe la jumătatea drumului, pe porţiunea cu tufăriş, fusese săpat de curînd un şanţ mare, iar pămîntul aruncat grămadă de cealaltă parte. Sigur că acest obstacol îi va opri! Dar nu se întîmplă aşa; după o mică ezitare, Lizzie sări, se împiedică de bulgării tari de pămînt şi căzu. Blantyre spuse, aproape gemînd:

— Acum, Auster, arată tot ce poţi!

Trase de dîrlogi. Îmi adunai toate forţele şi, cu un salt hotărît, am sărit fără să ating nici măcar marginea şanţului şi nici grămada de pămînt.

Printre tufe, zăcea nemişcată, cu faţa la pămînt, sărmana mea stăpînă. Blantyre îngenunche lîngă ea şi o strigă pe nume — dar nu auzi nici un răspuns; o întoarse uşor cu faţa în sus; era îngrozitor de palidă, iar ochii îi erau închişi.

— Annie, dragă Annie, te rog, vorbeşte!

Dar tot nu primi nici un răspuns. Îi descheie haina, îi desfăcu gulerul, îi pipăi mîinile şi încheieturile, apoi se ridică şi se uită disperat în jur, strigînd după ajutor.

La o distanţă nu prea mare se aflau doi oameni care coseau iarbă şi care, văzînd-o pe Lizzie alergînd dezlănţuită, fără călăreţ, îşi lă-

saseră lucrul ca s-o prindă.

Strigătul lui Blantyre îi aduse repede la locul unde se afla acesta. Primul om păru foarte tulburat cînd văzu despre ce era vorba şi întrebă ce poate face.

— Ştii să călăreşti?

— Păi, domnule, nu sînt eu un călăreţ prea grozav, dar pentru lady Anne îmi voi risca viaţa; a fost cît se poate de bună cu soţia mea în iarna asta.

— Atunci, prietene, urcă-te pe acest cal; n-o să-ţi fie viaţa în primejdie; dă o fugă pînă acasă la doctor şi roagă-l să vină imediat; du-te apoi la conac şi spune-le tot ce-ai văzut, şi roagă-i să-mi trimită trăsura cu camerista lady-ei Anne şi ceva ajutoare. Eu voi sta aici.

— În ordine, domnule, voi face tot ce pot şi mă rog Cerului ca draga noastră domnişoară să-şi revină cît mai curînd. Apoi, văzîndu-l pe celălalt om, îi strigă: Hei, Joe, fugi după nişte apă şi spune-i soţiei mele să vină cît poate de repede la lady Anne.

Se săltă, oarecum anevoie, în şa şi cu un „Dii" şi o lovitură dată cu ambele picioare în coapsele mele, o porni, făcînd un mic ocol ca să evite şanţul. Nu avea cravaşă, lucru care părea să-l neliniştească, dar mersul meu înlătură acest neajuns şi el descoperi că cel mai bun lucru pe care-l putea face era să se ţină bine în şa şi să strîngă frîul, ceea ce şi făcu, ca un adevărat bărbat. Căutam, pe cît puteam, să-l scutur mai puţin, dar o dată sau de două ori, pe porţiunea de teren mai accidentat, el strigă: „Încetişor! Ho! Încetişor!" Pe drumul neted am mers foarte bine; atît la doctor cît şi la conac, şi-a îndeplinit misiunea aşa cum trebuie. La conac îl îmbiară să bea ceva.

— Nu! Nu! spuse el. Mă voi întoarce din nou la ei pe o scurtătură, peste cîmp; vreau să ajung acolo înaintea trăsurii.

După ce s-a aflat vestea, toată lumea a fost foarte agitată. Eu am fost dus în boxa mea, mi-au scos şaua şi căpăstrul şi au azvîrlit o pătură pe mine.

Ginger a fost înhămată, s-a trimis în mare grabă după lordul George, şi curînd am auzit trăsura ieşind din curte.

Mi s-a părut că a trecut foarte mult timp pînă cînd s-a întors Ginger; după aceea ea mi-a povestit tot ce văzuse.

— Nu ştiu să-ţi spun prea multe, zise ea; am mers aproape tot drumul în galop şi am ajuns acolo o dată cu doctorul. O femeie şedea pe pămînt ţinînd în poală capul stăpînei, căreia doctorul i-a turnat ceva în gură, dar nu am putut auzi decît: „Nu este moartă". Apoi am fost dusă puţin mai departe. După un timp, lady Anne a fost purtată pe braţe pînă la trăsură şi am venit acasă împreună. L-am auzit pe stăpîn spunîndu-i unui domn, care-l oprise ca să se intereseze despre cele ce se întîmplaseră, că speră să nu se fi fracturat nici un os, dar că ea nu-şi revenise încă.

Atunci cînd lordul George o luase pe Ginger pentru vînătoare, York clătinase din cap; el spunea că ar fi mai potrivită o mînă sigură ca să înveţi un cal la aşa ceva, şi nu un călăreţ ocazional ca lordul George.

Lui Ginger însă îi plăcea foarte mult, numai că, uneori, cînd se înapoia, vedeam că fusese prea mult alergată şi din cînd în cînd tuşea puţin. Era mult prea mîndră ca să se

plîngă, dar nu puteam să nu fiu îngrijorat de starea ei.

La două zile după accident, Blantyre mă vizită; mă mîngîie şi mă lăudă foarte mult. El îi spuse lordului George că este sigur că Black Auster a ştiut, ca şi el, de pericolul în care s-a găsit Anne. „N-aş fi putut să-l ţin în frîu chiar dacă aş fi vrut, spuse el. Annie n-ar mai trebui niciodată să călărească alt cal." Din conversaţia lor am mai aflat că tînăra mea stăpînă era în afară de orice pericol şi că în curînd va putea să călărească din nou. Asta era o veste bună pentru mine şi aşteptam cu nerăbdare o viaţă mai fericită.

CAPITOLUL 25

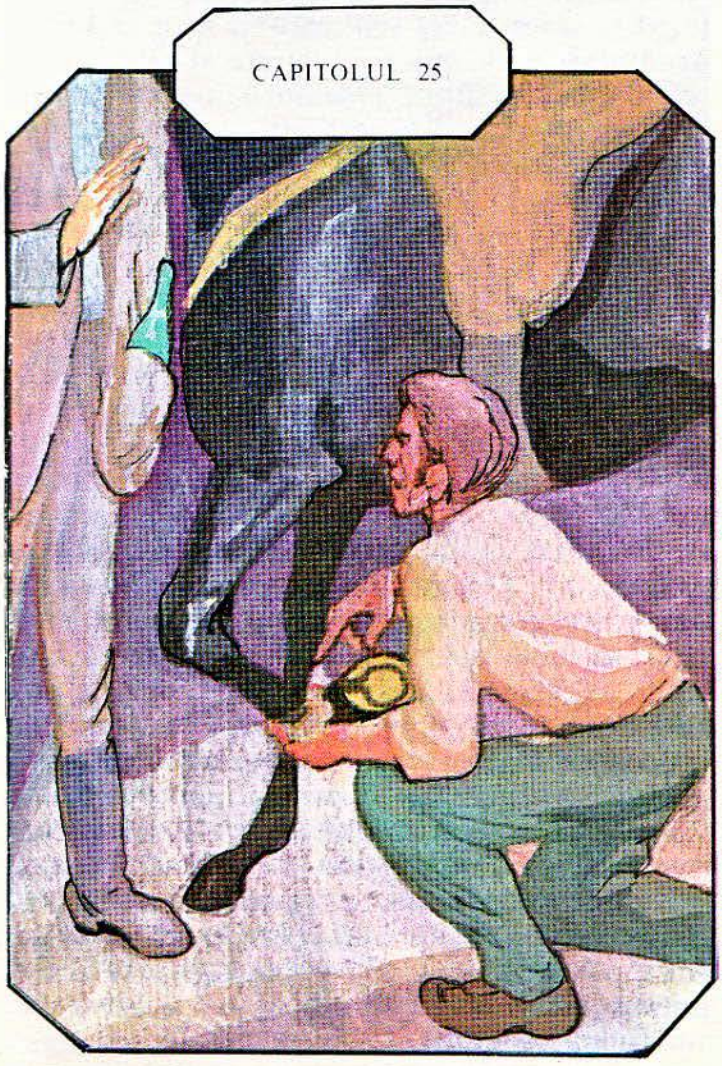

REUBEN SMITH

Acum trebuie să vă spun cîte ceva despre Reuben Smith căruia i s-au lăsat în grijă grajdurile atunci cînd York a plecat la Londra. Nimeni nu cunoştea mai bine decît el munca ce o avea de făcut şi, cînd era treaz, nu exista om mai bun şi mai priceput. Era blînd şi foarte îndemînatic în treburile cu caii şi era în stare să-i vindece aproape la fel de bine ca şi un veterinar, pentru că timp de doi ani trăise în preajma unui medic veterinar. Era un vizitiu de mîna întîi; putea conduce o trăsură cu patru cai, la fel de uşor ca şi o pereche. Era un bărbat chipeş, îşi cunoştea bine meseria şi ştia să se poarte. Cred că toată lumea îl plăcea; caii, sigur, îl iubeau. Singurul lucru de neînţeles era că el se afla într-un post mai mic şi nu în postul de vizitiu-şef, cum era York; dar avea un mare defect — îi plăcea să bea. Nu era ca unii dintre aceia care beau în fiecare zi; se ţinea bine săptămîni întregi, sau chiar luni; şi apoi, dintr-o dată, se dezlănţuia şi avea „un acces", cum îi spunea York, care pentru el însuşi era o ruşine, pentru soţia lui o veşnică spaimă, şi o sursă de neplăceri pentru toţi cei care aveau de-a face cu el. Era totuşi atît de bun în meseria lui, încît de două sau de trei ori York muşamalizase lucrurile şi tăinuise totul, ca lordul să nu afle nimic. Dar într-o seară, cînd Reuben trebuia să se întoarcă acasă de la bal, era aşa de beat că nu putea să ţină hăţurile în mînă şi de aceea un domn, aflat la petrecere, a trebuit să se urce pe capra trăsurii şi să ducă doamnele acasă. Se înţelege că, de data asta, faptul nu a mai putut fi ascuns şi Reuben a fost imediat concediat; sărmana lui soţie şi bieţii copilaşi au fost scoşi din frumoasa căsuţă de lîngă poarta principală a conacului şi nevoiţi să plece în lume. Toate astea mi le-a povestit bătrînul cal Max, pentru că s-au întîmplat mai de mult; doar cu puţin timp înainte de a sosi aici eu şi Ginger, Smith fusese reangajat. York intervenise pentru el pe lîngă lord, care era un om foarte bun la suflet, iar Reuben promisese, de bună credinţă fiind, că nu va mai pune niciodată vreo picătură de băutură în gură, atîta timp cît va sta acolo. El îşi ţinuse promisiunea, aşa că York socotea că i se poate încredinţa postul lui cît timp va fi plecat. Era atît de priceput şi de cinstit, încît nimeni altul nu părea mai potrivit pentru postul acesta.

Ne aflam la începutul lunii aprilie şi lordul W. era aşteptat acasă cam prin luna mai. Cupeul cel uşor urma să fie reparat şi făcut ca nou, şi cum colonelul Blantyre trebuia să se

întoarcă la regimentul său, s-a aranjat ca Smith să-l ducă la oraş în cupeu şi să se înapoieze călare; în acest scop luă şi şaua cu el, iar pentru drum am fost ales eu. La gară, colonelul i-a pus în mînă lui Smith cîteva monede şi şi-a luat rămas bun, spunînd: „Ai grijă de tînăra ta tăpînă, Reuben, şi nu-l lăsa pe Black Auster să fie istovit de orice tînăr îngîmfat şi nechibzuit care vrea să-l călărească — păstrează-l pentru lady Anne".

Am lăsat cupeul la reparat şi Smith a mers călare pe mine pînă la hanul „White Lion"[1], unde a cerut rîndaşului să fiu hrănit şi pregătit pentru ora patru. Cînd venisem, dintr-una din potcoavele din faţă îmi căzuse o caia; dar rîndaşul nu observase lucrul ăsta decît cu puţin înainte de ora patru. Pînă la cinci Smith nu veni în curte, dar, cînd ieşi, spuse că nu va pleca pînă la ora şase, deoarece se întîlnise cu nişte vechi prieteni. Omul îi spuse atunci de caia şi-l întrebă dacă să aibă el grijă de potcoavă.

— Nu, îi răspunse el, n-o să se întîmple nimic pînă acasă.

Vorbea într-un fel ciudat, cu glas tare, nepăsător, şi mă gîndeam că nu-i stă deloc în obicei lipsa de grijă pentru caielele ieşite din potcoavele noastre. Nu a venit nici la ora şase, nici la şapte şi nici la opt; cînd m-a strigat, era aproape nouă şi am simţit o asprime în vocea lui groasă. Părea să fie foarte prost dispus şi-i adresă cuvinte urîte rîndaşului, deşi n-aş putea spune din ce motive.

Hangiul stătea în uşă şi-i strigă: „Ai grijă, domnule Smith!". Dar el răspunse supărat, cu o înjurătură; şi mai înainte de a ieşi din oraş, începu să galopeze lovindu-mă destul de des cu biciul, deşi alergam cu toată iuţeala. Luna nu răsărise încă şi era foarte întuneric. Drumurile erau pietruite şi de curînd reparate; mergînd pe ele în asemenea galop, potcoava se slăbi; ba, şi mai mult, cînd ajunserăm aproape de barieră, căzu.

Dacă Smith ar fi fost cu mintea limpede, şi-ar fi dat seama că e ceva în neregulă în mersul meu; dar era prea beat ca să observe ceva.

Dincolo de barieră era o bucată bună de drum care tocmai fusese pietruit; erau pietre sparte, ascuţite, peste care nici un cal nu ar fi putut fi mînat repede, fără riscul unui accident. Pe acest drum, am fost silit să galopez atît de tare cît eram în stare s-o fac, cu o potcoavă pierdută, călăreţul meu croindu-mă mereu cu cravaşa şi îndemnîndu-mă cu blesteme aprige să fug şi mai iute. Bineînţeles că piciorul fără potcoavă suferea îngrozitor; copita era ruptă şi chiar despicată pînă la carne, şi ruptura era scrijelită de ascuţişul pietrelor.

Nu mai puteam continua aşa; nici un cal n-ar fi putut să meargă în asemenea condiţii; durerea devenise de nesuportat. M-am poticnit şi am căzut din goană pe ambii genunchi. Din cauza căderii mele, Smith a fost azvîrlit şi, datorită iuţelii cu care alergasem, trebuie să se fi prăbuşit cu mare forţă. M-am ridicat imediat şi am mers şchiopătînd spre marginea drumului, unde nu erau pietre. Luna tocmai se ridicase deasupra gardului viu şi, la lumina ei, l-am putut vedea pe Smith zăcînd la cîţiva metri mai încolo de mine. El nu s-a ridicat, a făcut doar o slabă încercare şi apoi se auzi un geamăt. Aş fi putut şi eu să gem, pentru că simţeam o durere groaznică, atît la picior cît şi la genunchi; dar caii sînt obişnuiţi să rabde în tăcere durerile. Fără să scot măcar un sunet, am rămas acolo ascultînd. Smith mai gemu o dată; deşi stătea în plină lumină a lunii, nu-l vedeam făcînd vreo mişcare. Nu puteam să fac nimic nici pentru el, nici pentru mine. Oh! Dar cum mai ascultam ca să aud tropotul vreunui cal, sau uruit de roţi, sau paşi de om! Drumul nu era prea umblat şi la ora aceea din noapte puteam să aştept mult pînă să vină vreun ajutor de undeva. Stăteam, vegheam şi ascultam. Era o noapte plăcută, calmă, de aprilie; nu se auzea nici un zgomot în afara trilurilor joase ale unei privighetori şi nimic nu se mişca, doar norii albi din jurul lunii şi o bufniţă ruginie care zbura pe deasupra gardului viu. Totul mă făcea să mă gîndesc la nopţile de vară de demult, cînd obişnuiam să stau culcat lîngă mama în livada plăcută, plină de verdeaţă, acasă la fermierul Grey.

[1] Leul alb (engl.).

CAPITOLUL 26

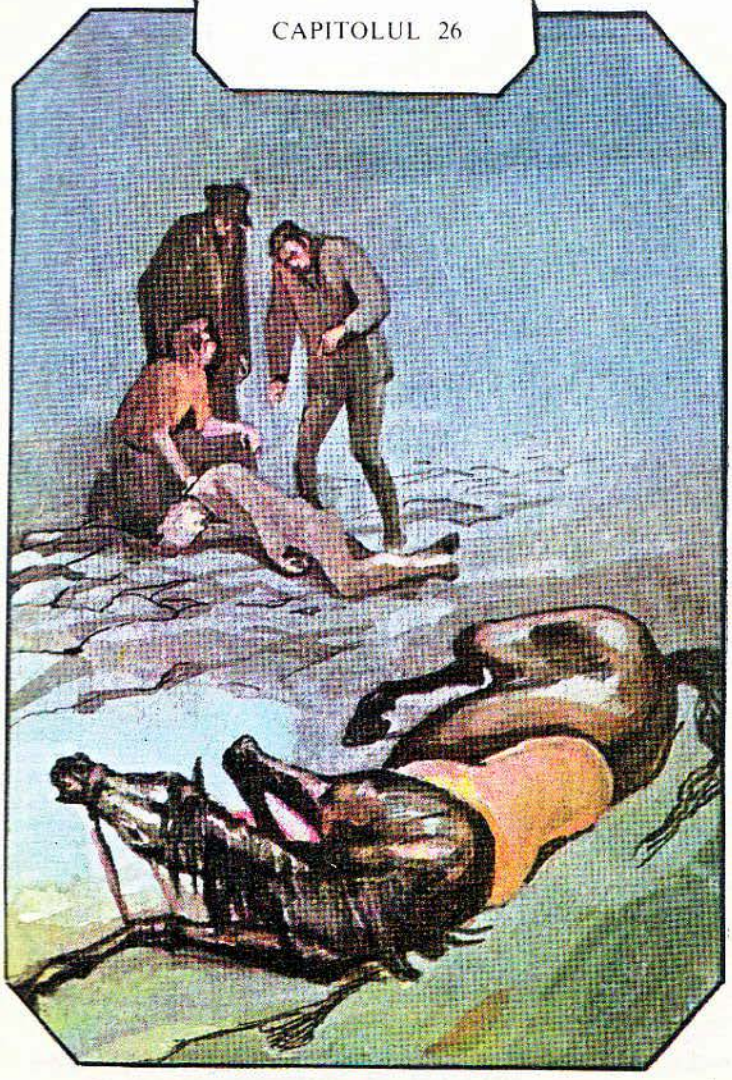

SFÎRŞITUL ACESTEI ÎNTÎMPLĂRI

Trebuie să fi fost aproape de miezul nopţii cînd am auzit, la mare depărtare, un tropot de cal. Uneori sunetul se pierdea, apoi se auzea din nou, mai clar şi mai aproape. Drumul spre Earlshall trecea printr-o plantaţie care aparţinea lordului; sunetele veneau din direcţia aceea şi nădăjduiam că ar putea fi cineva care pornise în căutarea noastră. Cum zgomotul se auzea din ce în ce mai aproape, începeam să fiu sigur că recunosc pasul lui Ginger; cînd se apropie încă puţin, am putut spune cu siguranţă că ea era, înhămată la docar. Am nechezat şi am fost bucuros la culme să aud răspunzînd nechezatul lui Ginger precum şi glasuri de oameni. Ei înaintau încet pe pietre şi s-au oprit lîngă silueta întunecată care zăcea pe pămînt.

Unul dintre oameni sări şi se aplecă asupra ei.

— E Reuben! exclamă el. Şi nu mai mişcă!

Celălalt bărbat îl urmă şi se aplecă şi el să vadă.

— E mort, spuse, uite cît de reci îi sînt mîinile.

Îl ridicară puţin, dar nu mai era în viaţă; părul îi era îmbibat de sînge. Îl lăsară din nou jos, apoi veniră şi se uitară la mine. Văzură imediat genunchii mei plini de tăieturi.

— Calul a căzut şi l-a aruncat! Cine s-ar fi gîndit că tocmai calul cel negru o să facă una ca asta! Nimeni nu şi-a închipuit că Reuben ar putea să cadă. Se pare că zace aici de multe ore! Este foarte ciudat că nici calul nu s-a mişcat din loc.

Apoi Robert încercă să mă tragă puţin mai înainte. Făcui un pas, dar era cît pe ce să cad din nou.

— Ascultă! Este rănit la fel de rău la picior ca şi la genunchi! Uită-te, copita este toată tăiată, de aceea a căzut, sărmanul! Îţi spun eu ce este, Ned, mi-e teamă că nu a fost în ordine cu Reuben. Gîndeşte-te numai: cum să călărească el pe pietrele astea un cal cu o potcoavă lipsă?! Păi, dacă ar fi avut mintea limpede, mai curînd s-ar fi suit cu el pe lună decît să meargă fără potcoavă. Mi-e teamă că e din nou vorba de vechea lui meteahnă. Sărmana Susan! Era îngrozitor de palidă cînd a venit la mine acasă ca să întrebe dacă nu s-a întors. Voia să pară că nu e deloc neliniştită şi vorbea de o mulţime de lucruri care ar fi putut să-l facă să întîrzie. Cu toate astea, m-a rugat să mă duc şi să-l caut. Dar acum ce-i de făcut? Să ducem acasă calul şi trupul lui Smith — asta nu va fi o treabă uşoară!

Urmă apoi o discuţie între ei, pînă se înţeleseră ca Robert, fiind grăjdar, să mă ducă pe mine, iar Ned pe Reuben. Era o treabă grea să-l suie în docar, pentru că nu era nimeni care s-o ţină pe Ginger; dar ea înţelegea la fel de bine ca şi mine ce se petrece şi stătea nemişcată ca pietrele. Am observat acest lucru pentru că, dacă ar fi fost ceva care nu i-ar fi convenit, ar fi dat semne de nerăbdare.

Ned o porni foarte încet cu trista lui încărcătură, iar Robert veni şi se uită, din nou, la piciorul meu; îşi scoase apoi batista şi o legă strîns în jurul copitei rănite, şi astfel mă duse spre casă. N-am să uit niciodată drumul din noaptea aceea; erau de parcurs mai mult de

trei mile. Robert mă conduse foarte încet. Şchiopătam şi înaintam cu greu, pentru că aveam dureri.

Cu siguranţă că-i era tare milă de mine, deoarece adesea mă mîngîia şi mă încuraja, vorbindu-mi cu multă blîndeţe.

În cele din urmă am ajuns în boxa mea unde mi s-au dat nişte grăunţe, şi după ce Robert mi-a înfăşurat genunchii cu cîrpe umede, mi-a pus la picior o prişniţă cu tărîţe pentru a trage fierbinţeala, dezinfectînd-o mai înainte ca doctorul veterinar să vină să mă vadă în dimineaţa următoare.

Cu toată durerea pe care o simţeam, am reuşit totuşi să mă culc pe paie şi să dorm.

A doua zi, după ce veterinarul mi-a examinat rănile, a spus că speră ca încheietura să nu fie vătămată şi că, dacă era aşa, n-ar trebui să fiu folosit la muncă pentru ca să nu-mi dăuneze şi mai mult. Cred că toţi au făcut tot ce le-a stat în putinţă ca să mă vindec pe deplin, dar asta a durat mult şi am suportat destule dureri. Deoarece în genunchii mei se formase puroi, rănile au fost arse şi în cele din urmă s-au închis. Mai înainte, însă, m-au uns cu o soluţie înţepătoare pe ambii genunchi, pentru a îndepărta părul; cred că au avut motive serioase pentru ceea ce au făcut şi că totul a fost spre binele meu.

Cum moartea lui Smith a survenit atît de neaşteptat şi cum nu fusese nimeni de faţă, a fost instituită o anchetă. Hangiul şi cu rîndaşul de la „White Lion", precum şi alte persoane, au declarat că Smith era beat cînd a pornit de la han. La rîndul lui, paznicul de la barieră a spus că Reuben gonea într-un galop nebun cînd a trecut bariera; iar potcoava mea a fost culeasă printre pietre, aşa că pentru anchetatori cazul era foarte clar şi eu am fost scos din cauză.

Toată lumea o compătimea pe Susan; era aproape înnebunită de durere. Repeta întruna: „Oh, era atît de bun! Atît de bun! Numai blestemata aia de băutură! De ce se vinde băutura aia blestemată? Oh, Reuben, Reuben!" Şi a continuat tot aşa pînă cînd a fost înmormîntat. Apoi, deoarece nu avea nici casă şi nici rude, Susan a fost din nou obligată să părăsească, împreună cu cei şase copilaşi ai săi, căsuţa de lîngă stejarii înalţi de la intrarea conacului şi să se mute în casa aceea mare şi tristă, care era azilul comunităţii.

CAPITOLUL 27

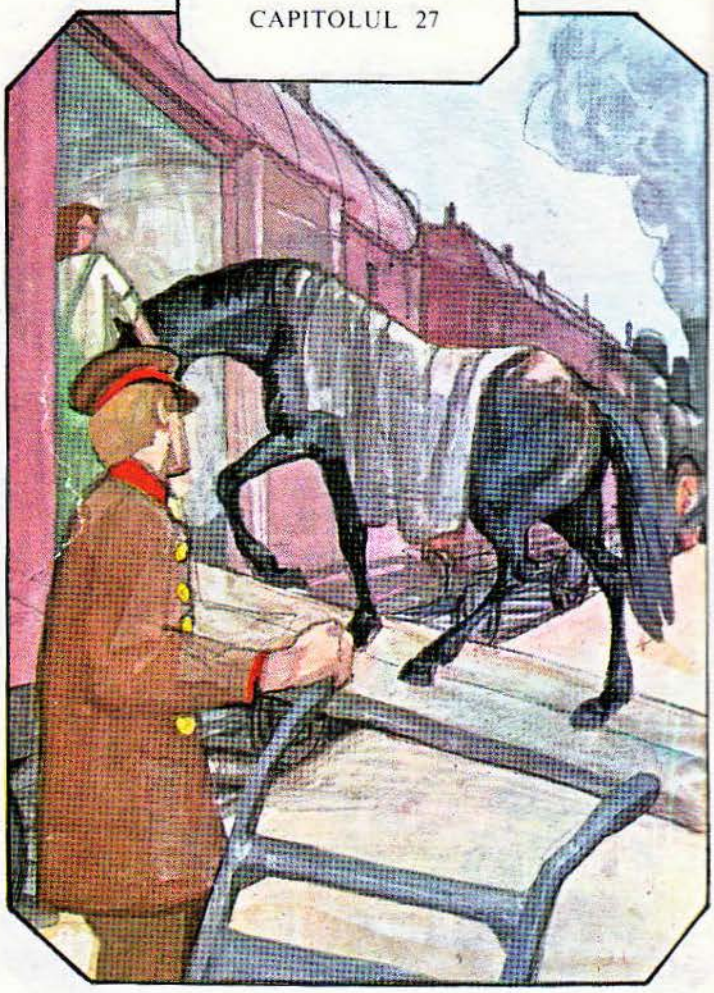

VĂTĂMAT ŞI ÎN DECLIN

De îndată ce genunchii mi se mai vindecară, am fost trecut pentru o lună sau două într-o mică pajişte; acolo nu mai era nici o altă făptură şi, cu toate că mă bucuram de libertate şi de iarbă bună, totuşi mă simţeam singur, pentru că fusesem obişnuit prea mult timp cu tovărăşia altor cai. Mă împrietenisem repede cu Ginger şi acum îi simţeam foarte mult lipsa. Adeseori, cînd auzeam trecînd cai pe drum, nechezam, dar numai rareori primeam vreun răspuns, pînă cînd într-o dimineaţă s-a deschis poarta, şi cine altul credeţi că intră decît buna şi draga mea Ginger! Cel care o adusese îi scoase căpăstrul şi o lăsă acolo. Cu un nechezat fericit am alergat la trap spre ea; amîndoi eram bucuroşi că ne întîlneam, dar curînd am aflat că nu fusese adusă ca să stea cu mine doar pentru plăcerea noastră. Povestea sa era lungă şi se sfîr-

şise cu ruinarea sănătăţii ei ca urmare a călăritului prea istovitor, şi acum era mutată aici pentru a se vedea dacă odihna o va reface.

Lordul George era tînăr şi nu primea nici un fel de sfat; era un călăreţ dur, nu-i păsa de calul său şi mergea la vînătoare ori de cîte ori avea ocazia. Curînd după ce eu am plecat din grajd, a avut loc o cursă cu obstacole şi el s-a hotărît să ia parte la această probă de călărie. Deşi grăjdarul i-a atras atenţia că Ginger era cam surmenată şi că nu era aptă pentru concurs, el nu l-a crezut şi în ziua concursului o sili să ţină pasul cu cei din frunte. Cu elanul ei caracteristic, Ginger se sforţă din răsputeri; ajunse printre primii trei cai, dar acest lucru, precum şi faptul că lordul George era prea greu pentru ea şi o făcea să-şi încordeze spatele, îi vătămă respiraţia. „Şi aşa, spuse ea, iată-ne pe amîndoi terminaţi în floarea tinereţii şi în plină vigoare — tu de un beţiv, iar eu de un nebun; asta e foarte rău." Şi eu, şi Ginger simţeam că nu mai sîntem ceea ce am fost. Totuşi, aceasta nu ne-a stricat bucuria pe care o aveam unul în tovărăşia celuilalt; e adevărat că nu mai galopam aşa cum făceam odată, dar mîncam împreună, stăteam culcaţi sau în picioare ore întregi, sub unul din tei umbroşi, cu capetele apropiate unul de celălalt; şi aşa ne petrecurăm timpul pînă cînd s-a întors familia de la oraş.

Într-o zi, l-am văzut pe lord venind la pajişte împreună cu York. Recunoscîndu-i, am stat liniştiţi sub teiul nostru şi i-am lăsat pe ei să vină la noi. Ne examinară cu atenţie. Lordul părea tare necăjit.

— Trei sute de lire aruncate în vînt, spuse el. Dar ceea ce mă frămîntă mai mult este că aceşti cai ai vechiului meu prieten, care s-a gîndit că vor avea la mine un loc bun, sînt isprăviţi. Pe iapă o s-o mai ţinem vreun an şi vom vedea ce o să mai poată face; dar calul cel negru trebuie vîndut; este mare păcat, dar n-aş putea să ţin în grajdurile mele un cal cu astfel de genunchi.

— Nu, stăpîne, se înţelege că nu, răspunse York; dar ar putea fi dat într-un loc unde înfăţişarea lui nu are o importanţă atît de mare şi unde, totuşi, ar putea să fie bine îngrijit. Cunosc un om în Bath, proprietarul unor grajduri unde se pot închiria cai şi trăsuri şi care, deseori, vrea să cumpere un cal bun la un preţ de nimic; ştiu că el îngrijeşte bine caii. Juriul ar verifica ce calităţi are calul, iar recomandarea dumneavoastră sau a mea ar fi o garanţie pentru el.

— Ai face bine să-i scrii, York. M-ar interesa mai mult locul decît banii pe care mi i-ar da.

După această discuţie, plecară.

— Curînd te vor duce de aici, zise Ginger. Îmi voi pierde singurul prieten şi este foarte probabil că n-o să ne mai vedem niciodată. Grea e viaţa!

Cam la o săptămînă după asta, Robert veni în pajiştea unde ne aflam, cu un căpăstru pe care mi-l puse pe cap, şi mă duse. Nu mi-am luat nici un fel de rămas bun de la Ginger: am nechezat unul la altul, iar ea a mers, neliniştită, la trap, de-a lungul gardului, cheminându-mă tot timpul cît a auzit tropotul paşilor mei.

Datorită recomandării lui York, am fost cumpărat de proprietarul grajdurilor cu cai de închiriat. A fost nevoie să merg cu trenul, ceea ce era un lucru nou pentru mine şi care, făcut prima dată, cerea mult curaj; dar cînd am descoperit că pufăitul trenului, repeziciunea, fluieratul şi mai ales legănarea boxei de cai în care stăteam nu-mi făceau, de fapt, nici un rău, m-am liniştit.

Cînd am ajuns la capătul călătoriei, m-am pomenit într-un grajd destul de confortabil şi de bine îngrijit. Aceste grajduri nu erau totuşi la fel de aerisite şi de plăcute ca acelea cu care fusesem obişnuit. Boxele erau aşezate în pantă în loc să fie pe teren drept şi, cum capul îmi era legat de iesle, eram obligat întotdeauna să stau pe podeaua înclinată, ceea ce era foarte obositor. Oamenii par, încă, să nu ştie că mai multă treabă pot face caii dacă stau comod şi dacă se pot întoarce în toate părţile; cu toate acestea, eram bine hrănit, bine curăţat şi, în general, cred că stăpînul nostru avea cît se poate de multă grijă faţă de noi. El avea trăsuri de diferite tipuri şi mulţi cai pentru închiriat. Uneori îi mînau propriii săi oameni, alteori trăsurile şi caii erau lăsaţi pe seama domnilor sau doamnelor, care mînau singuri.

CAPITOLUL 28

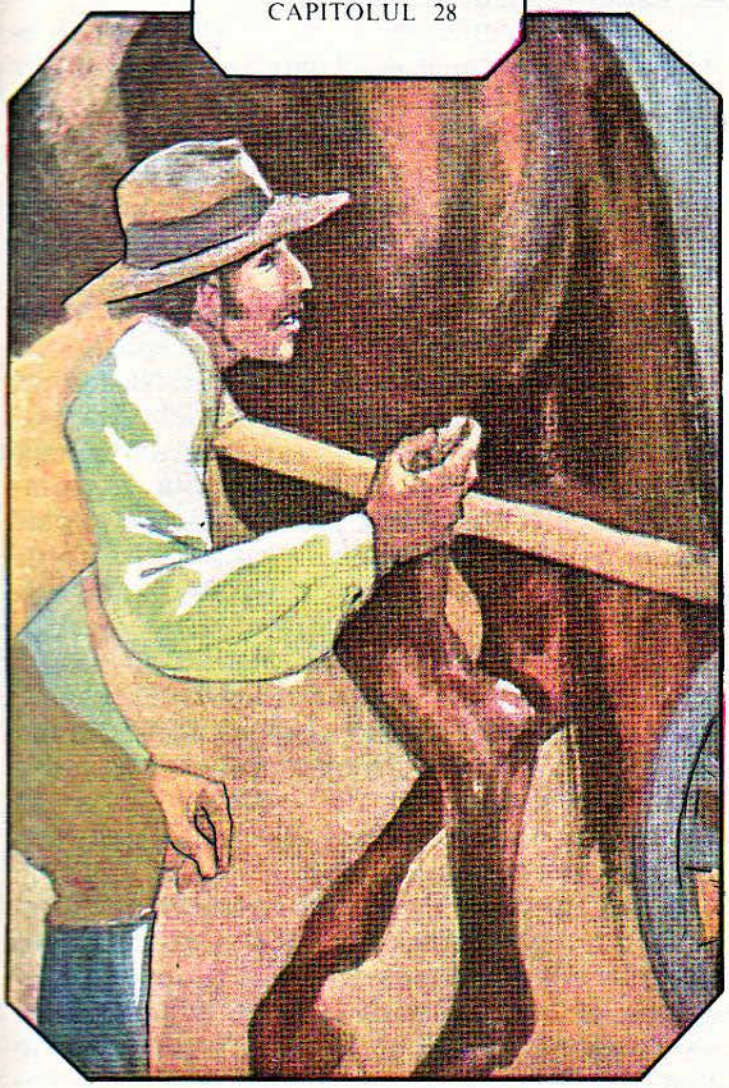

CALUL DE ÎNCHIRIAT ŞI VIZITIII LUI

Pînă acum fusesem mînat totdeauna de oameni care, cel puţin, ştiau cum s-o facă; aici însă urma să capăt experienţă în ce priveşte diferitele moduri de a mîna prost şi neîndemînatic, la care noi caii sîntem supuşi; deoarece eram un „cal de închiriat", puteam fi dat pe mîna a tot soiul de oameni care voiau să mă închirieze; şi cum eu eram blînd şi ascultător şi pentru că pe mine se puteau bizui, cred că, mai mult decît pe ceilalţi cai, eram dat celor care nu ştiau să mîne. Mi-ar trebui mult timp ca să vă povestesc despre diferitele moduri în care am fost mînat, dar nu voi aminti decît cîteva din ele.

Mai întîi, erau cei care ţineau hăţurile strîns — oameni care păreau să fie convinşi că totul stă în a trage de hăţuri cît pot de tare, neslăbind niciodată zăbala din gura calului şi nedîndu-i nici cea mai mică libertate de mişcare. Întotdeauna ei discută despre „cum să ţii mai bine calul în mîini" şi „cum să opreşti calul", ca şi cum calul n-ar fi făcut să se oprească singur.

Unii cai nefericiţi, ale căror guri au devenit dure şi insensibile din cauza unor astfel de conducători, se pare că găsesc un oarecare sprijin în acest procedeu; dar pentru un cal care poate să se bizuie pe propriile sale picioare şi care are o gură sensibilă şi este uşor de călăuzit, acest fel de a mîna nu este numai chinuitor, dar şi stupid.

Apoi sînt acei care lasă hăţurile să atîrne liber, pe spatele nostru, în timp ce mîna lor se odihneşte pe genunchi. Bineînţeles că astfel de gentilomi nu pot avea nici un control asupra calului dacă se întîmplă ceva pe neaşteptate. Dacă un cal se sperie, tresare sau se împiedică, ei sînt absenţi şi nu pot ajuta calul şi nici pe ei înşişi atunci cînd se întîmplă necazul. Desigur, în ceea ce mă priveşte, nu m-am împotrivit unui astfel de procedeu, pentru că nu am obiceiul să tresar sau să mă împiedic, dar am fost şi eu învăţat să depind de conducătorul meu atunci cînd e vorba de cîrmit sau de un îndemn; căci unora dintre cai le place totuşi să simtă puţin frîul atunci cînd merg la vale şi să ştie că nu le doarme în şa călăreţul.

În afară de asta, un mod neglijent de a conduce îl face adesea pe cal să capete unele năravuri şi să devină leneş; şi cînd se schimbă conducătorul, el ajunge să fie biciuit, suportînd mai multă sau mai puţină durere, şi să aibă tot felul de neplăceri. Moşierul Gordon avea grijă întotdeauna să ţinem cel mai bun pas şi să avem cea mai bună ţinută. El spunea că a strica un cal şi a-l face nărăvaş este la fel de rău ca şi cum ai strica un copil, amîndoi avînd de suferit după aceea.

Şi apoi, unii dintre aceşti conducători sînt adesea cu totul neatenţi şi au grijă de orice afară de caii lor. Într-o zi, am tras un faeton cu un astfel de om pe capră; în spate era o doamnă cu doi copii. Cînd am plecat, a smucit puţin hăţurile şi, cu toate că pornisem foarte bine, mi-a dat mai multe lovituri cu biciul, dar nu prea tare. Pe drumul care se întindea înaintea noastră, o bucată bună se afla în reparaţie, şi chiar şi acolo unde pietrele erau mai de mult puse, multe erau desprinse.

Conducătorul meu rîdea şi glumea cu doamna şi copiii, vorbind despre peisajul din dreapta şi din stînga; dar nici o clipă nu s-a gîndit că merită osteneala să supravegheze calul sau să-l mîne pe părţile cele mai netede ale drumului, şi aşa s-a întîmplat că mi-a intrat o piatră în potcoava din faţă.

Dacă domnul Gordon sau John, sau oricare alt bun conducător ar fi fost în locul lui, înainte de a mai face trei paşi şi-ar fi dat seama că se întîmplase ceva rău. Chiar dacă ar fi fost întuneric, o mînă exersată ar fi simţit după frîu că ceva este în neregulă în mersul meu şi ar fi coborît să scoată piatra. Dar acest om a continuat să rîdă şi să vorbească, în timp ce, cu fiecare pas, piatra se înfigea şi mai tare între potcoavă şi furcuţa[1] copitei mele. Piatra era ascuţită în partea care intrase înăuntru şi rotundă în afară, ceea ce, cum ştie toată lumea, este cel mai periculos pentru un cal, deoarece îi taie copita şi în acelaşi timp îl expune foarte mult să se împiedice şi să cadă.

Dacă omul acesta nu-şi dădea seama sau era numai neglijent, nu pot să spun; dar el m-a mînat mai bine de o jumătate de milă cu piatra aceea în picior, fără să vadă ceva. În acest timp, eu şchiopătam de durere, pînă cînd, în cele din urmă, văzu şi strigă: „Păi, ăsta-i mers! Ne-au trimis la plimbare cu un cal şchiop! Ce ruşine!"

Apoi aruncă hăţurile şi plesni din bici, strigînd: „Acum să nu faci pe nebunul cu mine; mai avem încă de mers şi n-are nici un rost s-o faci pe leneşul şi pe şchiopul".

Chiar în acest moment venea călare pe un cal mic, roib, un fermier, care-şi ridică pălăria în semn de salut şi se opri.

— Mă scuzaţi, domnule, spuse el, dar cred că s-a întîmplat ceva cu calul dumneavoastră, pentru că merge ca şi cum ar avea o piatră în potcoavă. Dacă îmi veţi permite, mă voi uita la picioarele lui; aceste pietre împrăştiate pe drum sînt foarte periculoase pentru cai.

— Este un cal de închiriat, răspunse conducătorul meu; nu ştiu ce s-a întîmplat cu el, dar este o mare ruşine să ne trimită la plimbare cu un animal şchiop.

Fermierul a descălecat şi, petrecîndu-şi dîrlogii calului său pe sub braţ, îmi ridică imediat piciorul care era mai aproape de el.

— Cerule! E o piatră! Cred că asta l-a făcut să şchiopăteze!

La început încercă s-o tragă cu mîna, dar cum era înfiptă foarte tare, luă din buzunar un ciocănel cu vîrf ascuţit, o desprinse şi o scoase cu mare atenţie, dar destul de greu. Apoi, arătîndu-i-o, spuse:

— Iată piatra pe care calul dumneavoastră a cules-o în drum; este o minune că n-a căzut şi nu şi-a rupt genunchii!

— Bineînţeles, răspunse conducătorul meu, dar mi se pare ciudat! Niciodată pînă acum n-am ştiut că animalele astea culeg pietre!

— N-aţi ştiut? se miră fermierul, destul de dispreţuitor. Dar ei o fac totuşi, chiar şi cei mai buni, pentru că pe astfel de drumuri n-au încotro. Şi dacă nu vreţi să vă şchiopăteze calul, ocoliţi în grabă locurile proaste. Piciorul acesta este rănit, spuse el, punîndu-l jos şi mîngîindu-mă. Dacă mi-aţi permite să vă dau un sfat, domnule, aţi face bine ca un timp să-l mînaţi cu grijă; rana e destul de rea şi şchiopătatul nu-i va trece imediat.

Apoi, urcîndu-se pe calul său şi ridicîndu-şi pălăria către doamnă, plecă la trap.

După ce a plecat, conducătorul meu a început să scuture hăţurile şi să dea cu biciul în hamuri, lucru care mă făcu să înţeleg că urma să merg mai departe, ceea ce bineînţeles am făcut, bucuros că nu mai aveam piatra, deşi piciorul mă durea încă destul de tare.

Astfel de experienţe dobîndeam, adesea, noi, caii de închiriat.

[1] Partea cornoasă a copitei calului.

CAPITOLUL 29

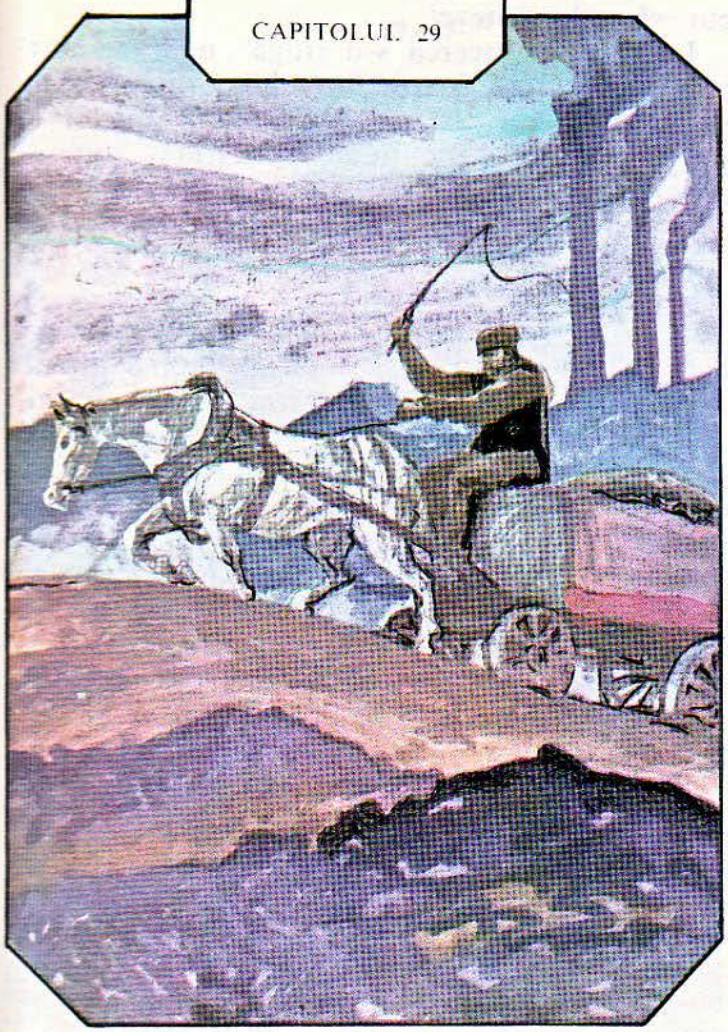

COCKNEYS[1]

Mai există şi stilul de condus zis „locomotivă" pe care, cel mai des, îl practică orăşenii ce nu au avut niciodată un cal în proprietatea lor şi care, în general, călătoresc cu trenul.

Aceştia par întotdeauna să creadă că un cal este ceva asemănător cu o locomotivă, doar ceva mai mică. Oricum, ei îşi închipuie că, numai pentru faptul că plătesc pentru el, calul este obligat să meargă la fel de departe şi de repede şi cu o încărcătură atît de grea cît doresc ei. Şi fie că drumurile sînt rele şi noroioase, sau uscate şi bune, fie că sînt bolovănoase sau netede, fie că urcă la deal sau coboară, pentru ei este acelaşi lucru — înainte, înainte şi tot înainte, calul trebuie să meargă în acelaşi ritm, fără nici o pauză şi fără să se bucure de nici o grijă sau de vreo atenţie din partea stăpînului.

Aceşti oameni nu se gîndesc niciodată să coboare ca să urce pe jos un deal abrupt. O, nu! Au plătit ca să meargă călare — şi călare vor merge! Calul? El este obişnuit cu asta! Pentru ce sînt caii făcuţi dacă nu pentru a urca oamenii pe dealuri! Să meargă ei pe jos? E o glumă bună, într-adevăr! Şi astfel, biciul este mînuit cu vigoare şi frîul smucit, la care se adaugă adesea o voce aspră, mustrătoare: „Hai, umblă mai repede, animal leneş ce eşti!" Şi apoi o altă lovitură de bici, deşi noi tot timpul, ascultători, facem tot ce ne stă în putinţă să mergem fără a ne plînge, chiar dacă uneori sîntem chinuiţi şi descurajaţi.

Acest stil „locomotivă" ne istoveşte mai tare decît oricare altul. Decît să merg zece mile cu unul dintre aceştia, mai degrabă aş parcurge o distanţă de douăzeci de mile cu un conducător bun şi cumpătat; m-ar istovi mai puţin.

Şi mai este ceva — foarte rar pun ei piedică la roată, oricît de abrupt ar fi coborîşul, şi astfel, cîteodată, se produc accidente grave; sau, chiar dacă o pun, adesea uită s-o scoată la poalele dealului; şi de multe ori a trebuit să merg mai departe, urcînd jumătate din dealul următor cu una din roţi blocată complet de piedică, pînă ce conducătorul meu a binevoit să se gîndească la acest lucru; or, asta înseamnă un efort deosebit de mare pentru un cal.

Apoi aceşti cockneys, în loc să pornească uşor, la pas, cum ar face un om priceput, pornesc, în general, cu mare viteză chiar din curtea grajdurilor; şi cînd vor să se oprească, mai întîi ne biciuiesc şi apoi ne opresc atît de brusc, încît aproape că sîntem aruncaţi pe picioarele dinapoi, iar gurile noastre sînt crestate de zăbală; ei numesc asta oprire „instantanee"! Iar cînd cotesc o fac atît de repede şi de imprudent, ca şi cum drumul nu ar avea o parte pe care trebuie să se meargă pe dreapta şi alta pe stînga.

Îmi amintesc bine de o seară de primăvară cînd eu şi Rory fuseserăm plecaţi pentru o zi. (Rory era calul care mergea cel mai mult cu mine cînd se comanda o pereche — era un cal tare bun.) Ne mîna vizitiul nostru şi, cum el era întotdeauna grijuliu şi blînd cu noi, am avut parte de o zi foarte plăcută. Ne în-

[1] Londonez de baştină (orăşean).

dreptam spre casă, cam prin amurg, cu un pas destul de iute; drumul nostru făcea brusc la stînga; dar cum noi eram aproape de gardul viu de pe partea noastră şi era mult loc pentru trecere, vizitiul n-a mai tras de hăţuri pentru a ne domoli. Cînd ne-am apropiat de colţ, am auzit tropot de cal şi uruit de roţi coborînd iute dealul spre noi. Gardul viu era înalt şi nu puteam să văd nimic; în momentul următor eram unii peste alţii. Din fericire pentru mine, mă aflam pe partea de lîngă gardul viu. Rory însă era în partea dreaptă a oiştei şi nu avea nici măcar o hulubă ca să-l protejeze. Omul care mîna se îndrepta direct spre noi şi, cînd ne văzu, nu mai avu timp să treacă pe partea lui. Întregul şoc se abătu asupra lui Rory. Oiştea cabrioletei îi intră drept în piept, făcîndu-l să se clatine şi să se tragă înapoi cu un nechezat pe care nu-l voi uita niciodată. Celălalt cal fu săltat pe picioarele dinapoi, iar osia se rupse. Se dovedi apoi că acela era un cal din grajdurile noastre, înhămat la o cabrioletă cu roţi înalte, din acelea care le plac atît de mult tinerilor.

Vizitiul era unul dintre acei nepricepuţi şi nechibzuiţi care nu ştiu nici măcar pe ce parte de drum trebuie să meargă, sau, dacă ştiu, nu le pasă. Şi iată că sărmanul Rory avea carnea sfîşiată şi sîngele îi curgea şuvoi. Vizitiul discutau între ei că dacă s-ar fi aflat puţin mai mult spre mijlocul drumului, l-ar fi omorît; şi poate că ar fi fost mai bine pentru el, sărmanul!

Aşa cum s-a întîmplat, a trebuit să treacă mult timp pînă ce rana s-a vindecat, iar apoi a fost vîndut pentru a căra cărbuni; şi ce înseamnă treaba asta, să urci şi să cobori pe acele dealuri abrupte, numai caii o ştiu! Una din privelîştile pe care le-am văzut acolo, cînd un cal trebuia să coboare dealul cu o droagă supraîncărcată, care nu avea nici un fel de frînă, mă întristează şi acum, de cîte ori îmi aduc aminte.

După ce Rory a rămas invalid, mergeam adesea la trăsură cu o iapă, pe nume Peggy, care ocupa o boxă alăturată de a mea. Era un animal puternic, bine făcut, cu părul sur, strălucitor, cu virtejuri, iar coama şi coada îi erau de culoare cafeniu închis. Nu era de rasă, dar era frumuşică şi deosebit de blîndă şi binevoitoare. Privirea îi era totuşi neliniştită, ceea ce mă făcea să-mi dau seama că avea necazuri. Prima dată cînd am ieşit împreună, am observat că avea un mers foarte neregulat: făcea trei-patru paşi la trap, trei-patru la galop mic, ca apoi să facă un mic salt înainte.

Pentru orice cal era neplăcut să fie înhămat împreună cu ea şi mă făcea şi pe mine să fiu foarte agitat. Cînd am ajuns acasă, am întrebat-o ce a făcut-o să meargă în felul acela neregulat, stingheritor.

— Ah, răspunse ea tulburată, ştiu că mersul meu e foarte prost, dar ce pot face? De fapt, nu e vina mea; asta se întîmplă pentru că picioarele îmi sînt prea scurte. Sînt aproape la fel de înaltă ca tine, dar picioarele tale sînt cu trei ţoli mai lungi deasupra genunchilor decît ale mele, şi bineînţeles că tu poţi să faci un pas mai mare şi să mergi mai repede. Vezi, nu eu sînt vinovată că sînt aşa; aş fi vrut să fiu altfel şi să fi avut picioare mai lungi; toate necazurile îmi vin de la picioarele mele scurte, spuse Peggy pe un ton plin de deznădejde.

— Dar cum se face că ai ajuns dezordonată, întrebai, cînd tu eşti totuşi atît de puternică, de blîndă, de binevoitoare.

— Păi, vezi, răspunse ea, oamenii vor să meargă foarte repede, şi dacă un cal nu poate ţine pasul cu ceilalţi, atunci îl biciuiesc, şi-l biciuiesc, şi-l biciuiesc! Şi astfel a trebuit să ţin pasul cum am putut şi am ajuns să merg atît de urît şi de neregulat. N-am fost întotdeauna aşa; cînd eram la primul meu stăpîn, mergeam mereu în trap bun, regulat, şi apoi el nici nu se grăbea atît de mult... Era un preot tînăr de ţară şi era un stăpîn bun şi blînd. Niciodată nu mă certa şi nu mă bătea cu biciul pentru că nu mergeam mai repede. Mă iubea foarte mult! Cît aş mai vrea să fiu cu el acum! Dar a trebuit să plece de acolo într-un oraş mare şi atunci am fost vîndută unui fermier.

Tu ştii că unii fermieri sînt stăpîni minunaţi; dar cred că acesta era un om de proastă speţă. Nu-l interesau deloc caii buni sau să-i mîne cum trebuie; nu voia decît să meargă repede. Eu mergeam cît de repede puteam, dar niciodată nu era destul şi întotdeauna mă lovea cu biciul; şi aşa am ajuns să fac săritura asta ca să-mi potrivesc pasul. În zilele de tîrg el obişnuia să stea foarte tîrziu la han şi apoi gonea spre casă.

Într-o seară întunecoasă, mergeam în galop spre casă, ca de obicei, cînd deodată o roată

se izbi de ceva foarte mare şi greu de pe drum şi răsturnă, într-o clipă, cabrioleta. El a fost aruncat şi şi-a rupt braţul şi cîteva coaste, pare-mi-se. Oricum, acesta a fost sfîrşitul şederii mele acolo şi nu mi-a părut rău. Dar, vezi tu, pentru mine oriunde va fi la fel de rău dacă oamenii *trebuie* să meargă atît de repede. Aş fi vrut ca picioarele mele să fi fost mai lungi!

Săraca Peggy! Îmi părea foarte rău pentru ea, dar nu aveam cum s-o consolez, pentru că ştiam cît de greu le este cailor cu mers mai domol atunci cînd sînt puşi împreună cu cei iuţi; toată bătaia cu biciul ei sînt cei care o încasează, şi nu au ce face.

Peggy era folosită adesea la faeton şi era tare iubită de unele doamne pentru blîndeţea ei, şi nu după mult timp a fost cumpărată de două doamne care conduceau singure şi care-şi doreau un cal paşnic şi neprimejdios.

Am întîlnit-o de mai multe ori la ţară, mergînd cu pas domol, şi părînd veselă şi mulţumită, atît cît poate fi un cal. Am fost foarte fericit s-o văd, pentru că merita un loc bun.

După ce ne-a părăsit, a venit în locul ei un alt cal. Era tînăr şi avea un renume prost pentru că era sperios şi făcea mişcări imprevizibile, şi de aceea îşi pierduse locul bun de unde venise. L-am întrebat ce-l făcea să se sperie.

— Păi, nu prea ştiu, răspunse el; cînd eram tînăr, eram timid şi mă speriam de multe ori, iar dacă vedeam ceva ce nu cunoşteam, obişnuiam să întorc capul şi să mă uit — ştii, cu ochelarii noştri nu se poate vedea sau pricepe despre ce este vorba dacă nu te întorci să te uiţi; de fiecare dată, însă, stăpînul meu mă bătea cu biciul, ceea ce, bineînţeles, mă făcea să pornesc brusc, fără ca totuşi să fiu mai puţin speriat. Cred că dacă m-ar fi lăsat să mă uit liniştit şi să văd că nu este nimic care să-mi facă vreun rău, totul ar fi fost în ordine şi m-aş fi obişnuit. Într-o zi, pe cînd un domn bătrîn mergea împreună cu stăpînul meu, o bucată mare de hîrtie sau de cîrpă albă zbură pe lîngă mine; m-am speriat şi am pornit-o brusc la galop; stăpînul m-a biciuit imediat, ca de obicei, dar bătrînul de lîngă el strigă: „Greşeşti! Greşeşti! Niciodată nu trebuie să baţi un cal cu biciul pentru că este sperios; el se sperie pentru că-i este frică de ceva şi, bătîndu-l, îl înfricoşezi şi mai mult şi-i accentuezi acest obicei rău". Aşa că presupun că nu toţi oamenii procedează astfel. Este clar că eu nu vreau să fiu sperios numai de dragul de a fi aşa; dar cum poate şti cineva ce este periculos şi ce nu, dacă nu-i lăsat să se obişnuiască cu acel ceva? Nu-mi este niciodată frică de ceea ce cunosc. Am fost crescut într-un parc unde erau şi căprioare; bineînţeles că le cunoşteam la fel de bine cum cunoşteam oile sau vacile, dar cum ele nu sînt prea prietenoase cu caii, am văzut mulţi, dintre cei mai sensibili, care se sperie şi fac mare tărăboi cînd trec pe lîngă un parc unde se află aceste animale.

Ştiam că ceea ce spunea tovarăşul meu era adevărat şi aş fi dorit ca orice cal tînăr să aibă parte de un stăpîn la fel de bun ca fermierul Grey sau ca moşierul Gordon.

Este adevărat că uneori aici aveam noroc şi de conducători buni. Îmi amintesc că, într-o dimineaţă, am fost înhămat la o cabrioletă uşoară şi dus la o casă din strada Pulteney. Ieşiră doi domni; cel mai înalt veni la mine, se uită la zăbală şi la căpăstru şi trase puţin de ham ca să vadă dacă era potrivit bine.

— Crezi că acest cal are nevoie de zăbală? îl întrebă el pe rîndaş.

— Păi, răspunse omul, aş zice că merge la fel de bine şi fără; are o gură neobişnuit de sănătoasă şi, cu toate că este foarte iute, nu are nici un năravi; dar, în general, oamenilor le place să mîne caii cu zăbala pusă.

— Mie nu-mi place, spuse domnul, aşa că, fii bun, scoate-o şi leagă-i frîul de căpăstru; e mare lucru pentru un cal să aibă gura liberă într-o călătorie lungă, nu-i aşa, bătrîne? spuse el mîngîindu-mă pe gît.

Apoi apucă hăţurile şi amîndoi domnii se urcară. Îmi amintesc şi acum cît de liniştit m-a întors şi cum m-a pornit doar cu o uşoară scuturare a hăţurilor şi trecînd biciul cu delicateţe peste spatele meu.

Mi-am încordat grumazul şi am pornit cu pasul meu cel mai bun. Îmi dădeam seama că duceam pe cineva care ştie cum trebuie mînat un cal. Mi se părea că s-au întors iarăşi timpurile bune pentru mine, ceea ce mă făcu să mă simt foarte fericit.

Acest gentilom mă îndrăgi mult, şi după ce mă încercă de mai multe ori cu şaua, îl convinse pe stăpînul meu să mă vîndă unui prieten de-al lui, care voia un cal sigur şi plăcut pentru călărie. Şi aşa s-a întîmplat că în vară am fost vîndut domnului Barry.

CAPITOLUL 30

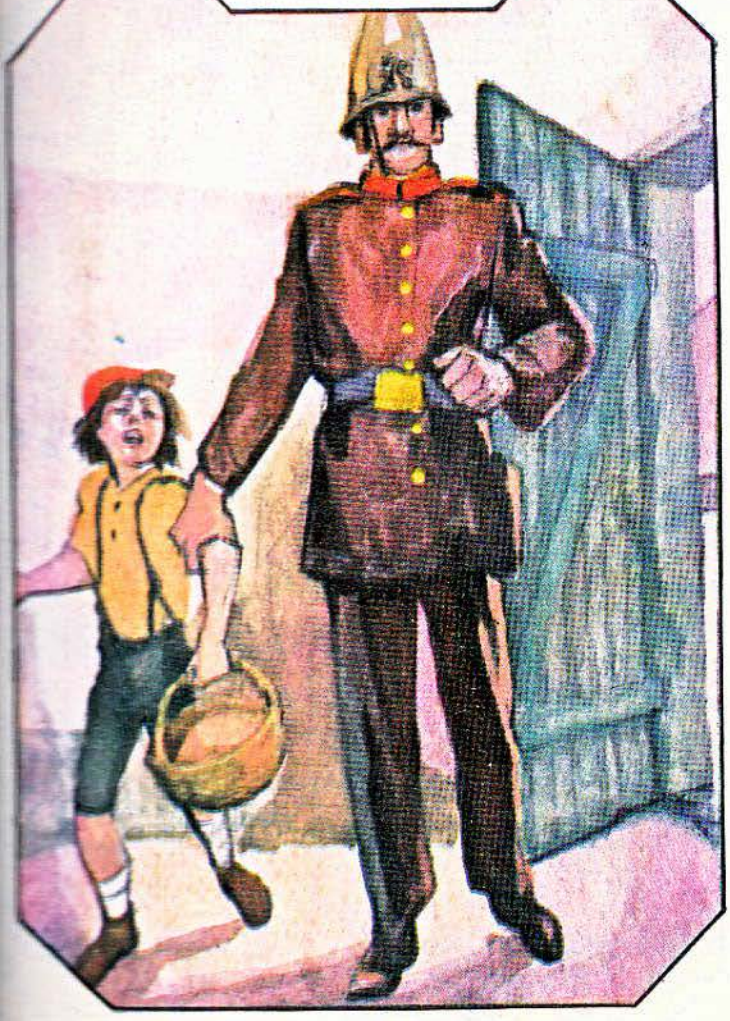

HOȚUL

Noul meu stăpîn nu era căsătorit. Locuia în Bath și era foarte ocupat cu treburile lui. Doctorul său îl sfătuise să călărească și el mă cumpărase în acest scop. A închiriat un grajd la o mică distanță de locuința lui și a angajat ca grăjdar pe un anume Filcher. Stăpînul meu știa foarte puține despre cai, dar se purta bine și m-aș fi bucurat de un loc bun și ușor dacă n-ar fi intervenit unele lucruri de care el nu avea cunoștință. Dădu dispoziție să mi se dea cel mai bun fîn cu mult ovăz, fasole măcinată, tărîțe cu linte sau secară și tot ce credea grăjdarul că ar fi necesar. L-am auzit pe stăpîn cînd a dat această dispoziție, așa că știam că voi avea destulă hrană și gîndeam că nu voi avea prilej de nemulțumire.

Timp de cîteva zile, totul a mers bine; constatam că grăjdarul meu înțelegea care îi sînt atribuțiile. Ținea grajdul curat și aerisit, mă țesăla peste tot și întotdeauna se purta blînd. Fusese rîndaș la unul dintre cele mai mari hanuri din Bath. Acum renunțase la această slujbă și cultiva fructe și legume pentru piață; la rîndul ei, soția lui creștea și îngrășa păsări și iepuri pentru vînzare. După un timp, mi se păru că-mi dădea prea puțin ovăz; amesteca tărîțele cu fasole, în loc de ovăz, din care adăuga totuși cîteva boabe, în nici un caz mai mult de un sfert din cît ar fi trebuit. În două sau trei săptămîni, acest fapt începu să-și spună cuvîntul asupra puterii și vioiciunii mele. Iarba, deși foarte bună, dar fără grăunțe, nu era o hrană care să-mi mențină condiția fizică. Din păcate, nu mă puteam plînge și nici să-mi fac cunoscute dorințele. Și a continuat așa vreo două luni; mă miram că stăpînul nu vede că s-a întîmplat ceva. Dar într-o după-amiază a pornit călare ca să-și vadă un prieten la țară — un fermier care locuia pe drumul ce ducea spre Wells. Acesta avea un ochi foarte format pentru cai, și, după ce și-a întîmpinat prietenul, i-a spus, aruncîndu-și privirea către mine:

— Mi se pare, Barry, că nu mai arată la fel de bine calul tău ca atunci cînd l-ai adus prima dată; a fost sănătos?

— Da, cred că da, răspunse stăpînul meu, dar nu mai este așa de vioi cum era; grăjdarul îmi spune că toamna caii sînt întotdeauna slăbiți și greoi și că trebuie să mă aștept la asta.

— Toamna? Prostii! spuse fermierul. Păi, acum sîntem de-abia în august; și cu munca ușoară de la tine și cu hrana bună, calul n-ar trebui să decadă în halul ăsta, chiar dacă ar fi toamnă. Cum îl hrănești?

Stăpînul îi spuse. Celălalt clătină încet din cap și începu să mă pipăie peste tot.

— Nu-ți pot spune cine mănîncă grăunțele, dragul meu prieten, dar nu mă înșel prea mult cînd îți spun că nu le primește calul tău. Ai călărit cumva prea repede?

— Nu, foarte încet.

— Atunci pune mîna aici, spuse el, așezîndu-i palma pe gîtul meu și pe greabăn; este la fel de cald și de umed ca al unui cal care tocmai a păscut iarbă. Te sfătuiesc să te uiți

ceva mai atent la ce se petrece în grajdul tău. Nu-mi place să fiu suspicios şi, slavă Domnului, nu am nici un motiv să fiu, pentru că am încredere în oamenii mei, atît în cei de faţă cît şi în cei care lipsesc; dar există ticăloşi, oameni josnici, răi la suflet, care fură hrana unui biet animal necuvîntător; trebuie să cercetezi. Şi întorcîndu-se spre omul care tocmai venise să mă ia, îi zise: „Dă-i acestui cal un terci de ovăz măcinat şi nu-i limita porţia".

„Animal necuvîntător!" Da, asta sîntem, căci, dacă aş fi putut vorbi, i-aş fi spus stăpînului unde se ducea ovăzul lui. În fiecare dimineaţă, cam pe la ora şase, grăjdarul meu venea împreună cu un băieţel care avea întotdeauna un coş acoperit. Intra cu tatăl său în camera unde se ţineau hamurile şi în care se păstrau şi grăunţele; îl vedeam, cînd uşa era deschisă, cum umplea un săculeţ cu ovăz dintr-o ladă şi apoi pleca.

Într-o dimineaţă, după cinci sau şase zile, puţin timp după ce băieţelul ieşise din grajd, uşa se deschise din nou şi intră un poliţist, ţinînd copilul strîns de braţ; apoi intră un alt poliţist şi încuie uşa pe dinăuntru, spunînd: „Arată-ne locul unde ţine tatăl tău hrana pentru iepuri".

Băiatul părea foarte speriat şi începu să plîngă; dar neavînd nici o scăpare, îi conduse spre lada cu grăunţe. Aici poliţistul găsi un alt săculeţ gol, la fel cu acela din coşul băiatului, plin cu ovăz.

În timpul ăsta, Filcher îmi curăţa picioarele, dar ei îl zăriră imediat şi, cu toate că făcu multă gălăgie, îl duseră la poliţie împreună cu băiatul său. Am auzit apoi că băiatul n-a fost reţinut pentru această vină, dar că tatăl său fusese condamnat la două luni închisoare.

CAPITOLUL 31

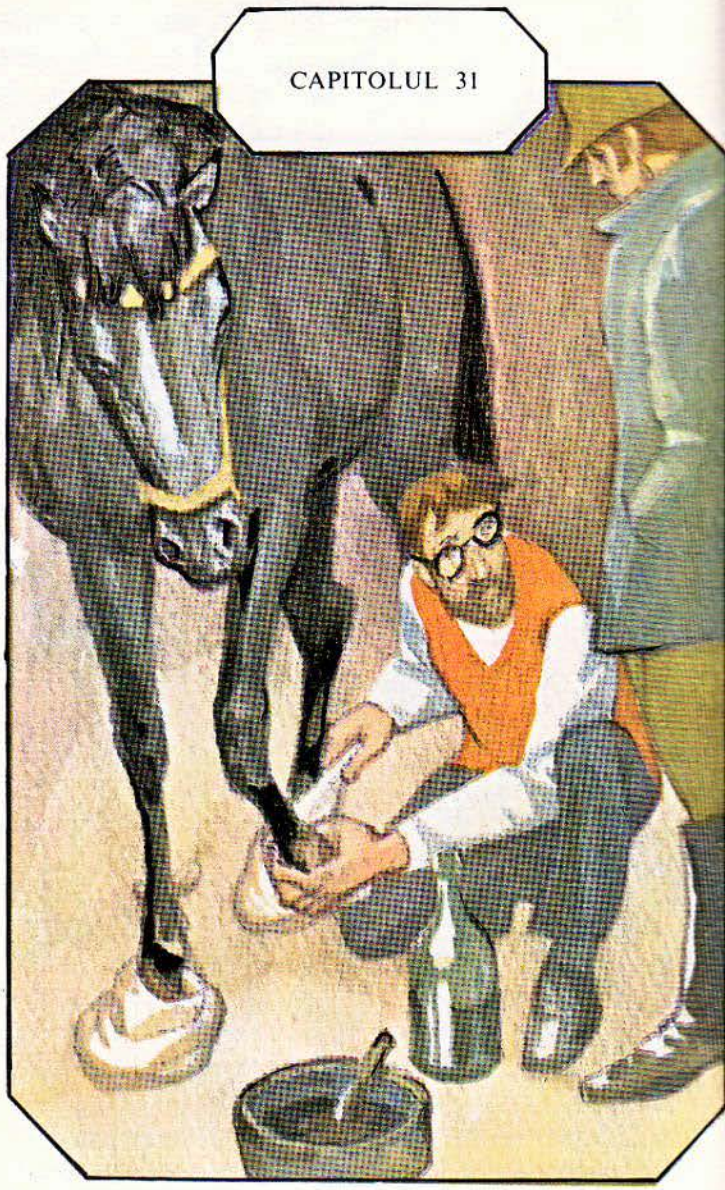

ŞARLATANUL

Stăpînul meu n-a găsit imediat pe cineva care să-i convină, dar după cîteva zile sosi noul grăjdar. Era un tip înalt şi destul de arătos; dar dacă a existat vreodată un şarlatan în persoana unui grăjdar, atunci acela era Alfred Smirk. Se purta foarte civilizat cu mine şi niciodată nu m-a tratat cum nu trebuie; de fapt, mă mîngîia şi mă bătea uşor cu palma doar atunci cînd stăpînul era de faţă, pentru ca el să vadă. Întotdeauna îmi curăţa coama şi coada cu apă şi-mi ungea copitele cu unsoare înainte de a mă duce în faţa uşii stăpînului, ca să par arătos; cît priveşte însă curăţatul copitelor, sau să cerceteze potcoavele sau să mă ţesale peste tot, nu se gîndea la asta mai mult decît s-ar fi gîndit la o vacă.

Îmi lăsa zăbala să ruginească, şaua udă şi potlul strîns.

Alfred Smirk se considera un bărbat foarte frumos; îşi petrecea o mare parte din timp în faţa unei oglinjoare din încăperea unde se ţineau hamurile, aranjîndu-şi părul, favoriţii şi cravata. Cînd stăpînul îi vorbea, întotdeauna spunea: „Da, domnule, da, domnule" şi la fiecare cuvînt îşi ducea palma la borul pălăriei; toată lumea credea că este un tînăr foarte plăcut şi că domnul Barry a avut noroc că l-a găsit. Eu aş spune că era cel mai leneş şi cel mai îngîmfat individ din cîţi am întîlnit. Desigur că era un lucru mare să nu fii prost tratat, dar un cal vrea mai mult decît atît. Aveam o boxă spaţioasă şi ar fi putut să fie foarte confortabilă dacă el n-ar fi fost prea nepăsător ca s-o cureţe. Nu schimba niciodată toate paiele din aşternut şi mirosea urît de la cele care rămîneau; aburii denşi care se ridicau din ele îmi injectau ochii de mă usturau şi-mi tăiau şi pofta de mîncare.

Într-o zi veni stăpînul şi spuse:

— Alfred, grajdul miroase cam tare; n-ar trebui să cureţi şi să freci boxa aceea şi să arunci pe jos multă apă?

— Bine, domnule, răspunse el, atingînd cu degetele borul pălăriei, voi face aşa, dacă doriţi, domnule, dar este destul de periculos să arunci apă pe jos într-o boxă de cai; sînt foarte predispuşi la răceală, domnule. N-aş vrea să-i fac nici un rău, dar dacă dumneavoastră doriţi voi face ce-mi spuneţi.

— Păi, zise stăpînul, n-aş vrea să răcească, dar nu-mi place mirosul din grajd; crezi că scurgerea se face cum trebuie?

— Pentru că pomeniţi de ea, domnule, bănuiesc că uneori canalul emană mirosuri; poate că este ceva în neregulă.

— Atunci trimite după zidar să vină să se uite la el, spuse stăpînul.

— Da, domnule, voi trimite.

Zidarul veni şi desfăcu multe cărămizi, dar nu găsi nimic defect, aşa că turnă pe jos nişte var şi-l încasă pe stăpîn cu cinci şilingi. Dar acum parcă mirosea şi mai rău. Asta nu era însă tot; aşa cum stăteam pe o grămadă de paie jilave, picioarele mele deveniră şubrede şi bolnave, încît stăpînul spunea uneori:

— Nu ştiu ce s-a întîmplat cu acest cal, merge de parcă ar orbecăi prin întuneric. Uneori mi-e teamă că se va poticni.

— Da, domnule, confirmă Alfred, am observat acelaşi lucru cînd fac exerciţii cu el.

Adevărul era că de-abia dacă mă antrena vreodată, şi, cînd stăpînul era ocupat, eu stăteam zile întregi fără să-mi dezmorţesc deloc picioarele, fiind totuşi hrănit ca şi cum aş fi fost pus la muncă grea. Acest lucru îmi zdruncina sănătatea şi uneori mă făcea greoi şi lipsit de putere, dar cel mai des mă făcea să fiu agitat şi nervos. El nu îmi dădea niciodată o raţie de nutreţ verde sau un terci de tărîţe care m-ar fi liniştit, pentru că pe cît era de îngîmfat, pe atît era de nepriceput; ca urmare, în loc de exerciţiu sau de schimbarea hranei, eram silit să înghit hapuri pentru cai şi licori care, în afară de sila pe care mi-o produceau atunci cînd mi se turnau pe gît, mă făceau să mă simt rău.

Într-o zi, picioarele îmi erau atît de slăbite încît, venind la trap pe un drum de curînd pietruit, cu stăpînul meu călare, m-am poticnit serios de două ori; cînd am intrat în oraş dinspre Lansdown, el s-a oprit la veterinar şi l-a rugat să vadă ce s-a întîmplat cu mine. Doctorul mi-a luat picioarele, pe rînd, le-a examinat, şi apoi, ridicîndu-se şi scuturîndu-şi palmele una de alta de praf, spuse:

— Calul dumneavoastră are o umflătură la copită, care arată foarte rău; picioarele îi sînt foarte şubrezite şi este o minune că n-a căzut. Mă întreb, grăjdarul dumneavoastră n-a observat asta mai de mult? Întîlnim de obicei aceste cazuri la caii ţinuţi în grajduri nesănătoase, unde murdăria nu este niciodată curăţată cum trebuie. Dacă trimiteţi mîine calul aici, îi voi îngriji copitele şi-i voi arăta omului dumneavoastră cum să aplice loţiunea pe care am să i-o dau. A doua zi mi-a curăţat copitele şi mi le-a oblojit cu nişte fuior de cînepă înmuiat într-o loţiune puternică; dar a fost o treabă tare neplăcută.

Veterinarul a dat dispoziţie ca toată murdăria să fie scoasă zilnic din boxa mea, iar podeaua să fie ţinută foarte curată. Apoi trebuia să mi se dea terci de tărîţe, puţin nutreţ verde şi nu prea multe grăunţe, pînă ce picioarele mi se vor vindeca. Cu acest tratament îmi recăpătai curînd vioiciunea, dar domnul Barry era atît de dezgustat de faptul că fusese înşelat de două ori de grăjdarii săi, încît se hotărî să renunţe să mai ţină un cal şi să închirieze atunci cînd dorea unul. Aşadar, am fost ţinut pînă mi s-au vindecat complet picioarele şi apoi, din nou, vîndut.

PARTEA A TREIA

CAPITOLUL 32

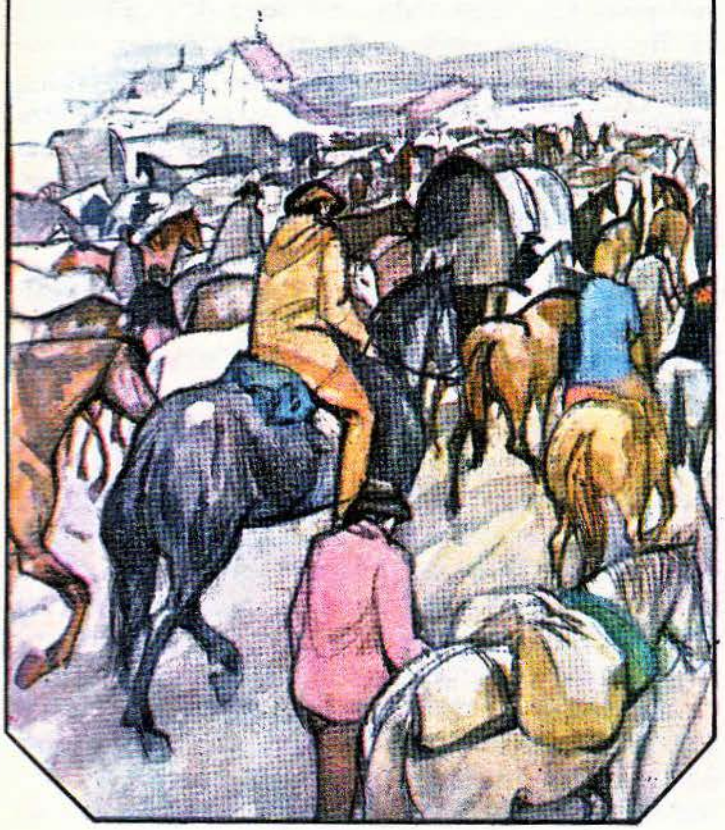

TÎRGUL DE CAI

Fără îndoială, un tîrg de cai este un loc foarte amuzant pentru cei care nu au nimic de pierdut sau de cîştigat, deoarece, oricum, sînt multe de văzut.

Şiruri lungi de cai tineri de la ţară veniţi din ţinuturi mlăştinoase, după cum bine se putea vedea după noroiul de pe ei; o mulţime de ponei, cu părul aspru, zburlit, originari din Ţara Galilor, nu mai înalţi decît Merrylegs; şi sute de cai de căruţă, de toate felurile, dintre care unii cu cozile lungi, împletite şi legate cu şnur roşu; şi foarte mulţi cai ca mine, frumoşi şi de rasă aleasă, dar acum trecuţi într-o altă categorie fie printr-un accident, fie din cauza vreunui defect, a sănătăţii şubrede sau a unei alte suferinţe. Erau şi cîteva exemplare splendide, în floarea vîrstei şi buni pentru orice; zvîrleau din picioare şi-şi puneau în valoare paşii lor stilaţi, în timp ce mergeau la trap cu frîul ţinut de grăjdar, care alerga şi el de o parte a calului. Dar de jur împrejurul oborului era un mare număr de sărmane animale foarte ruinate din cauza muncii grele, cu chişiţele umflate şi împleticindu-şi picioarele dinapoi la fiecare pas; şi mai erau şi cîţiva cai foarte bătrîni care păreau abătuţi, cu buza de jos atîrnînd şi cu urechile mult lăsate spre spate, ca şi cum nu mai aveau nici o plăcere pentru viaţă şi nici o speranţă; unii erau aşa de slabi, încît le puteai număra coastele, iar alţii aveau răni vechi pe spinare şi pe coapse. Era o privelişte foarte tristă pentru un cal care nu putea şti dacă vreodată nu va ajunge şi el într-o asemenea stare!

Se încheiau foarte multe vînzări, preţurile urcau şi coborau, iar dacă un cal neştiutor ar putea să-şi exprime părerea, aş zice că se spuneau mai multe minciuni şi era mai multă înşelătorie la acest tîrg de cai decît ar putea observa un om, cu toată inteligenţa lui. Eu am fost pus la un loc cu încă doi sau trei cai viguroşi, care arătau foarte bine, şi o mulţime de oameni veneau şi se uitau la noi. Unii plecau de lîngă mine cînd îmi vedeau genunchii jupuiţi, deşi omul care ne vindea se jura că am alunecat în boxa mea.

Primul lucru pe care-l făceau era să-mi deschidă gura, apoi se uitau la ochi, îmi pipăiau destul de apăsat picioarele de sus pînă jos, pielea şi muşchii, şi la urmă mi se încerca mersul. Era surprinzător ce diferenţă exista în felul în care se făceau toate acestea. Unii o făceau într-un mod grosolan, de mîntuială, ca şi cum ar fi fost vorba de o bucată de lemn; alţii, în schimb, îşi treceau mîinile uşor peste corpul calului, mîngîindu-l, din cînd în cînd, ca şi cum ar fi zis: „cu permisiunea dumneavoastră". Bineînţeles că eu i-am judecat pe cumpărători după felul cum se comportau faţă de mine.

Printre ei era un bărbat care dacă m-ar fi cumpărat, cred că aş fi fost fericit. Nu era un gentilom şi nici unul dintre aceia care fac mare paradă de acest lucru şi care se autointitulează gentilomi. Era destul de mic de statură, dar bine făcut şi iute în mişcări. Am ştiut într-o clipă, după felul în care m-a mînat, că era obişnuit cu caii; vorbea blînd şi ochii lui cenuşii aveau o privire prietenoasă. Poate că pare ciudat ce spun — dar totuşi este adevărat — că mirosul de curat, de

proaspăt, pe care îl emana, mă atrăgea spre el; nici un fel de miros de bere sau de tutun, pe care îl uram, ci un miros proaspăt, ca şi cum chiar atunci ieşise dintr-un pod de fîn. El oferi douăzeci şi trei de lire pentru mine, dar acest preţ n-a fost acceptat şi a plecat. M-am uitat după el, dar dispăruse. Se apropie apoi un bărbat cu o privire aspră şi cu o voce răsunătoare; îmi era îngrozitor de teamă că mă va cumpăra, dar plecă şi el. Mai veniră unul sau doi care nu aveau însă de gînd să cumpere. Apoi bărbatul cu privirea aspră se înapoie şi oferi douăzeci şi trei de lire. Începuse o tocmeală foarte strînsă, pentru că vînzătorul meu îşi dădea seama că n-o să capete cît a cerut şi că trebuie să mai scadă din preţ; dar tocmai atunci omul cu ochii cenuşii se reîntoarse. N-am putut să mă abţin şi să nu-mi întind capul spre el. Mă mîngîie cu blîndeţe.

— Ei, bătrîne, spuse el, către vînzător, cred că o să ne înţelegem. Îţi dau douăzeci şi patru de lire pentru cal.

— Spune douăzeci şi cinci şi-i al dumitale.

— Douăzeci şi patru şi zece şilingi, zise prietenul meu cu glas foarte hotărît, şi nici un penny mai mult — da, sau nu?

— S-a făcut, răspunse vînzătorul, şi poţi să te bizui pe acest cal pentru că are foarte multe calităţi, iar dacă-l cumperi pentru trăsură de piaţă, ai făcut o afacere bună.

Banii au fost plătiţi pe loc şi noul meu stăpîn m-a luat de căpăstru şi m-a scos din tîrg, ducîndu-mă la un han unde avea pregătite o şa şi un frîu. Mi-a dat să mănînc pe săturate ovăz şi stătu lîngă mine, vorbind cu el însuşi sau adresîndu-mi-se mie. La o jumătate de oră după aceea, eram în drum spre Londra, trecînd pe cărări şi drumuri de ţară plăcute, pînă cînd am ajuns pe arterele importante ale Londrei, pe care am mers neîntrerupt pînă în amurg, cînd am ajuns în marele City. Felinarele erau aprinse. De-a lungul drumului erau străzi la dreapta şi la stînga şi străzi care se încrucişau una cu alta. Credeam că nu se vor mai termina niciodată. În cele din urmă, trecînd pe una din ele, am ajuns la un loc de staţionare a birjelor, unde cel care era călare pe mine strigă cu o voce veselă:

— Bună seara, şefule!

— Hei, se auzi o voce, ai adus unul bun?

— Cred că da, răspunse proprietarul meu.

— Îţi doresc noroc cu el.

— Mulţumesc, şefule! Şi merse mai departe.

Curînd o luarăm pe una din străzile laterale şi, cam la jumătatea ei, în sus, cotirăm pe o stradă foarte îngustă, cu case destul de sărăcăcioase, pe o parte şi ceva ce părea să fie nişte şoproane pentru trăsuri şi grajduri, pe cealaltă.

Proprietarul meu opri la una din case şi fluieră. Uşa se deschise şi o femeie tînără, urmată de o fetiţă şi un băiat, ieşiră alergînd. Cînd călăreţul meu descălecă, i se făcu o primire foarte însufleţită.

— Ei, Harry, băiete, deschide porţile, iar mama să ne aducă un felinar.

În momentul următor, stăteau cu toţii în jurul meu, într-o curte mică unde se găsea grajdul.

— E blînd, tată?

— Da, Dolly, la fel de blînd ca motănaşul tău; vino şi mîngîie-l.

Imediat, mîna micuţă a fetiţei mă mîngîie, fără teamă, pe crupă. Ce plăcut era!

— În timp ce-l ţesali, să-i dau nişte terci de tărîţe, spuse mama.

— Dă-i, Polly, este tocmai ce-i trebuie şi ştiu că ai pregătit şi pentru mine un „terci" gustos.

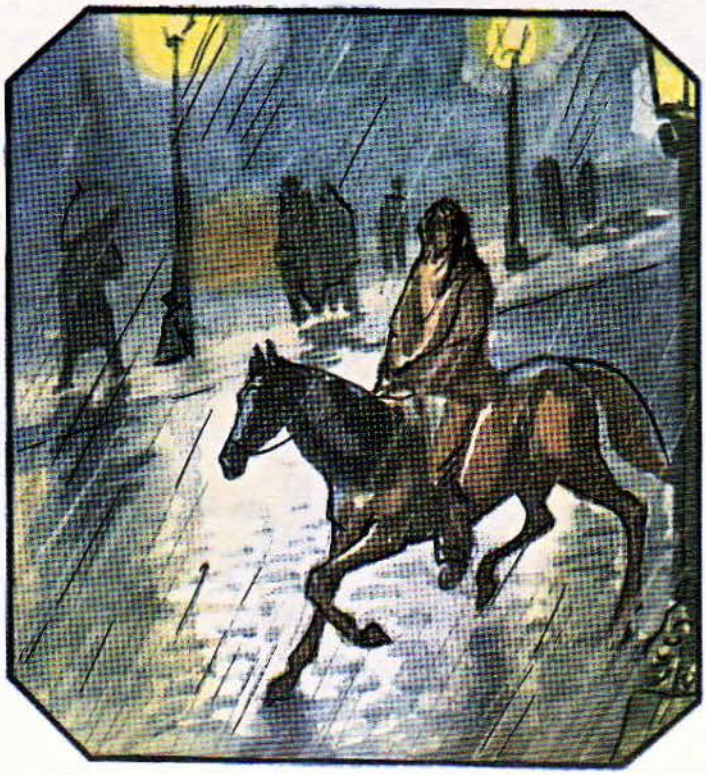

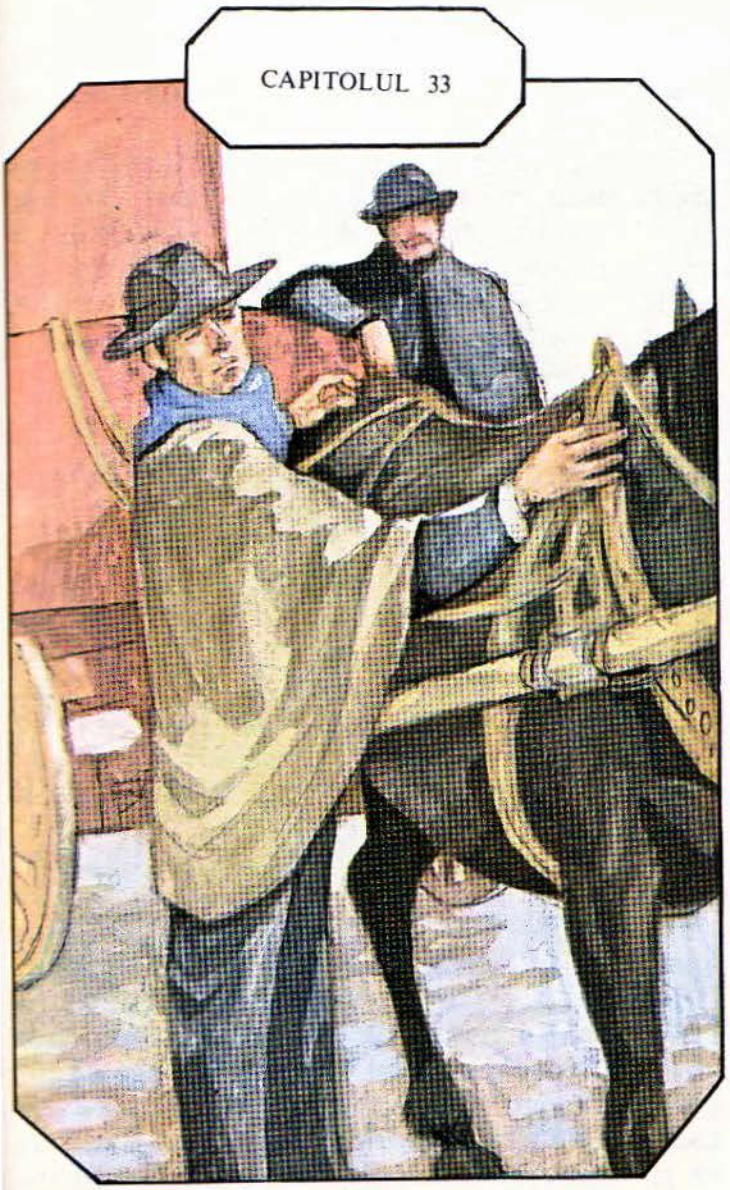

CAL DE TRĂSURĂ LA LONDRA

Numele noului meu stăpîn era Jeremiah Barker, dar cum toată lumea îi spunea Jerry, voi face şi eu la fel. Polly, soţia lui, era întruchiparea celei mai bune tovarăşe de viaţă pe care un bărbat o poate avea. Era o femeie mică de statură, plinuţă, îngrijită, curată, cu părul negru, lucios, ochi negri şi o gură mică, frumoasă. Băiatul avea aproape doisprezece ani; era un flăcăiaş înalt, blajin, deschis: iar micuţa Dorothy (Dolly, cum îi spuneau), la cei opt ani ai ei, era leită mamă-sa. Toţi se iubeau şi n-am cunoscut nici mai înainte şi nici de atunci încoace o familie mai fericită şi mai veselă. Jerry era proprietarul unei trăsuri şi a doi cai pe care-i mîna şi îngrijea el. Celălalt cal al său era înalt, de culoare neagră, cu oase destul de mari, şi se numea Căpitanul; acum era bătrîn, dar în tinereţe trebuie să fi fost splendid; avea încă un fel mîndru de a-şi ţine capul şi a-şi arcui gîtul; de fapt, era un cal bătrîn, de rasă, cu purtări alese în toate privinţele. Mi-a povestit că în tinereţe a fost la război; fusese calul unui comandant de escadron de cavalerie; mai tîrziu vă voi spune mai multe despre asta.

A doua zi, după ce am fost bine ţesălat, Polly şi cu Dolly au venit să mă vadă şi să se împrietenească cu mine. Harry îl ajuta pe tatăl său dimineaţa devreme şi spuse că, după părerea lui, voi deveni un „băiat de zahăr". Polly îmi aduse o felie de măr şi Dolly o bucată de pîine şi mă răsfăţară ca şi cum aş fi fost Negruţ de altădată. Era o mare bucurie să fii mîngîiat şi să ţi se vorbească cu voce blîndă, şi i-am lăsat să înţeleagă, cît am putut de bine, că aş vrea să fim prieteni. Polly zicea că eram frumos şi foarte bun pentru trăsură dacă n-aş fi avut genunchii jupuiţi.

— Din păcate, nimeni nu ne poate spune a cui a fost vina, zise Jerry, şi, atîta timp cît nu ştim, să-i acordăm toată încrederea, pentru că n-am călărit niciodată un cal mai robust şi mai arătos; să-l numim Jack, după cel pe care l-am avut, ce zici, Polly?

— Să-i spunem aşa, răspunse ea, pentru că-mi face plăcere ca un nume frumos să se păstreze.

Căpitanul a ieşit cu trăsura toată dimineaţa. Harry a venit după şcoală ca să-mi dea de mîncare şi apă. După-amiază am fost pus la trăsură. Jerry şi-a dat multă osteneală să vadă dacă hamul şi căpăstrul mi se potriveau bine, la fel cum făcea şi John Manly. După ce hamul a mai fost ajustat cu o gaură sau două, mi-a venit foarte bine. Nu mi-au pus nici tranzeluţă, nici zăbală — nimic decît un simplu dîrlog cu inel. Ce binecuvîntare!

După ce am mers pe o stradă laterală, am ajuns la acea staţie de trăsuri unde Jerry spusese „Bună seara!". Pe o parte a acestei străzi largi se înşiruiau prăvălii mari cu vitrine minunate, iar pe cealaltă parte se afla o biserică veche şi un cimitir, împrejmuite cu un grilaj. Lîngă grilajul acesta erau trase un mare număr de trăsuri care-şi aşteptau pasagerii; nişte paie erau împrăştiate pe jos; unii bărbaţi stăteau în picioare adunaţi laolaltă, alţii şedeau pe capra trăsurilor citind ziarul; iar vreo doi

își hrăneau caii, dîndu-le puține paie, sau îi adăpau. Noi ne opream în spatele ultimei trăsuri. Doi sau trei dintre oameni veniră și începură să se uite la mine și să-și spună părerea.

— Foarte bun pentru o înmormîntare, spuse unul.

— Prea vioi, zise un altul, clătinînd din cap, într-un fel care arăta că este mare cunoscător; să nu-mi spui mie pe nume dacă într-una din dimineţile astea n-ai să observi la el ceva rău.

— Bine, spuse Jerry prietenos, nu crezi că nu-i nevoie să observ răul ăsta pînă n-o să am de-a face cu el? Și dacă se va întîmpla așa, o să caut să-mi țin firea.

Apoi veni un bărbat cu fața lată, îmbrăcat într-o manta gri, largă, cu o glugă mare, tot gri și cu nasturi albi, cu o pălărie gri și cu un fular de lînă albastru, înfășurat larg în jurul gîtului; părul era de asemenea gri, dar era un tip plăcut la înfățișare și ceilalți oameni îi făcură loc să treacă. Mă examină ca și cum avea de gînd să mă cumpere și apoi, îndreptîndu-se de spate, spuse cu un mormăit: „Este tocmai ce-ți trebuie, Jerry; nu mă privește cît ai dat pe el, dar merită". Și astfel a fost stabilită în stația de trăsuri valoarea mea.

Numele acestui bărbat era Grant, dar i se spunea „Gray Grant", adică „Grant cel cenușiu", sau „Șeful Grant". Era cel mai vechi în această stație de trăsuri și-și luase sarcina de a pune în ordine totul și de a aplana certurile. În general, era un om sensibil, prietenos; dar dacă-și ieșea din fire, cum se întîmpla uneori cînd bea prea mult, nimănui nu-i făcea plăcere să fie aproape de pumnii lui, pentru că putea să lovească foarte tare.

Prima săptămînă din viața mea de cal de birjă a fost foarte grea; nu mai fusesem niciodată la Londra și zgomotul, graba, mulțimea de cai, de căruțe și trăsuri, printre care trebuia să mă strecor, mă făceau să fiu neliniștit și obosit; dar curînd m-am convins că puteam să am încredere deplină în conducătorul meu, și în felul ăsta m-am liniștit și m-am obișnuit.

Jerry era cel mai bun vizitiu pe care-l întîlnisem vreodată și era foarte bine că se gîndea la caii lui tot atît de mult ca și la el. Curînd își dădu seama că eram doritor să muncesc și că-mi dădeam toată silința; și niciodată n-a pus biciul pe mine, doar mă atingea ușor cu vîrful lui peste spate atunci cînd trebuia să pornesc mai departe; dar, în general, știam acest lucru după felul cum trăgea de hățuri; și cred că biciul stătea mai mult lîngă el decît în mîna lui.

În scurt timp, eu și stăpînul meu ne înțelegeam unul cu altul atît cît se poate înțelege un cal cu un om. Jerry făcea totul pentru a ne simți bine și în grajd. Boxele erau de tip vechi, mult prea în pantă, dar în partea din spate aveau fixate două bare mobile, astfel încît noaptea și atunci cînd ne odihneam ne scotea doar căpestrele și ridica barele, și ne puteam întoarce și sta în ce fel ne plăcea, lucru care era cît se poate de odihnitor pentru noi.

Jerry ne ținea foarte curat și ne dădea, pe cît putea, mîncare variată și totdeauna destulă, dar nu numai atît — mereu ne dădea apă proaspătă și curată pe care ne-o lăsa lîngă noi ziua și noaptea, în afară, bineînțeles, de cazul cînd veneam înfierbîntați. Unii spun că un cal n-ar trebui să bea atît cît îi place; dar eu știu că dacă sîntem lăsați să bem atunci cînd dorim, bem mai puțin și ne face mult mai bine decît dacă golim dintr-o dată o jumătate de găleată, așa cum se întîmplă atunci cînd sîntem lăsați ca vai de lume, fără apă. Unii grăjdari se duc acasă și beau bere, lăsîndu-ne ore întregi, după ce am mîncat fînul și ovăzul uscat, fără să ne dea apă care să-l umezească; în felul ăsta, se înțelege că înghițim lacom prea mult odată, ceea ce nu face decît să ne îngreuieze respirația și uneori să ne înghețe stomacul. Dar cel mai bun lucru pe care îl aveam aici erau duminicile, destinate odihnei; lucram din greu toată săptămîna, încît nu cred că puteam să rezist dacă n-ar fi fost această zi; în afară de odihnă, tot atunci aveam timp să ne bucurăm fiecare de tovărășia celuilalt. Într-una din asemenea zile am aflat și povestea Căpitanului.

CAPITOLUL 34

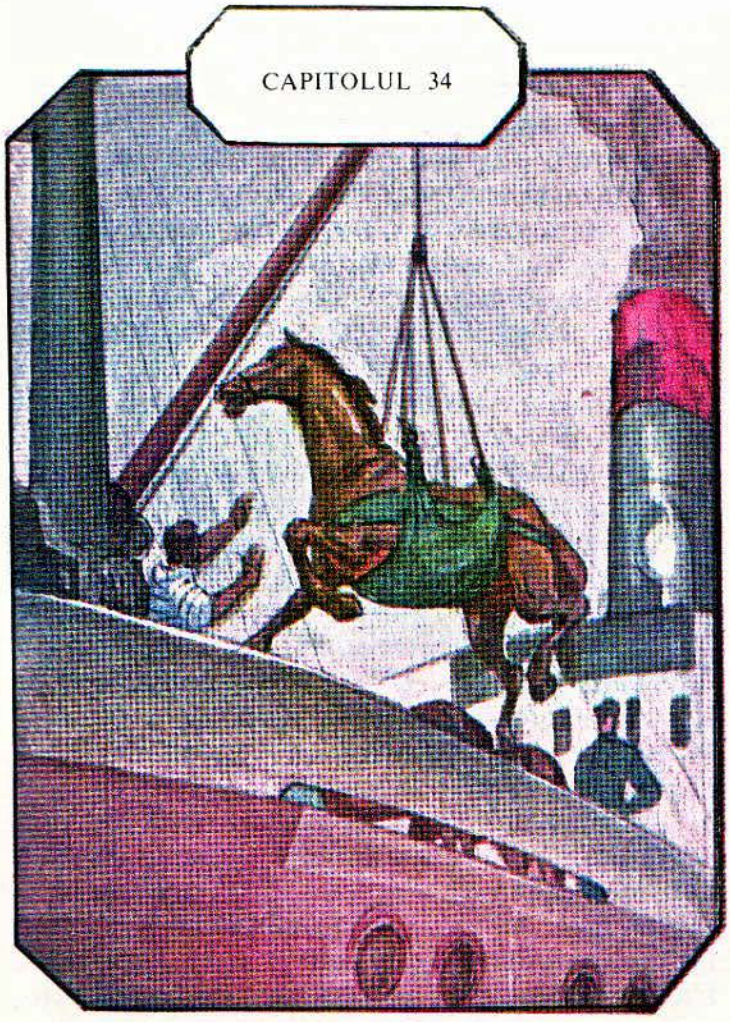

UN VETERAN DE RĂZBOI

Căpitanul fusese dresat şi instruit ca să devină un cal militar; primul său stăpîn a fost un ofiţer de cavalerie care pleca la război. Căpitanul povestea că i-a plăcut foarte mult instrucţia laolaltă cu toţi ceilalţi cai, să galopeze şi să se întoarcă toţi odată la dreapta sau la stînga, să se oprească la ordinul comandantului ori să se repeadă înainte cu toată iuţeala, la sunetul trompetei sau la semnalul ofiţerului. Cînd era tînăr, avea culoarea sură, bătînd în alb, şi era considerat foarte frumos. Stăpînul său, un tînăr curajos, îl iubea mult şi s-a purtat cu el, chiar de la început, cu mare grijă şi blîndeţe. Căpitanul mi-a spus că, la început, viaţa unui cal de cavalerie i se părea foarte plăcută; dar cînd a ajuns să fie trimis departe de ţară, trecînd marea într-un vapor uriaş, parcă şi-a mai schimbat părerea.

— Călătoria aceasta, spunea el, a fost îngrozitoare! Desigur că nu puteam să mergem de pe ţărm direct pe vapor, aşa că au fost obligaţi să ne lege cu nişte curele solide pe sub pîntece şi apoi, în ciuda faptului că ne zbăteam, am fost ridicaţi şi transportaţi prin aer pe puntea marelui vapor. Acolo am fost aşezaţi în boxe mici, alăturate, şi mult timp n-am văzut cerul şi n-am putut să ne dezmorţim picioarele. Uneori vaporul se legăna încoace şi încolo pe valurile înalte şi noi ne loveam şi ne simţeam destul de rău. Totuşi, în cele din urmă, am ajuns la destinaţie, şi din nou am fost transportaţi prin văzduh pînă pe ţărm; eram foarte bucuroşi şi nechezam şi fornăiam de bucurie cînd am simţit iarăşi pămîntul sigur sub picioare.

Curînd am observat că ţara unde venisem era foarte diferită de a noastră şi că, pe lîngă lupte, aveam multe alte greutăţi de îndurat; dar majoritatea soldaţilor îşi iubeau atît de mult caii, încît făceau tot ce le stătea în putinţă ca să le fie bine, în ciuda zăpezii, a umezelii şi a dezordinii generale care domnea.

— Dar cu lupta cum era? întrebai eu. Nu era asta mai rău decît orice?

— Deh, răspunse el, nu prea ştiu; nouă ne plăcea întotdeauna să auzim trompetele sunînd ca să ne adunăm şi eram nerăbdători să pornim, deşi uneori trebuia să stăm ore întregi şi să aşteptăm comanda; iar cînd se dădea comanda, săream înainte veseli şi înflăcăraţi ca şi cum n-ar fi existat ghiulele de tun, baionete sau gloanţe. Cred că atîta timp cît simţeam călăreţul nostru stînd ferm în şa şi mîna sa sigură pe frîu, nici unuia din noi nu ne era teamă, nici chiar cînd cumplitele proiectile vîjîiau prin văzduh şi se spărgeau în mii de bucăţi.

Eu şi cu nobilul meu stăpîn am luat parte împreună la multe lupte fără să fim răniţi; şi cu toate că am văzut cai loviţi de gloanţe sau străpunşi de lănci, spintecaţi îngrozitor de săbii, lăsaţi morţi pe cîmp sau în agonie din cauza rănilor, nu cred că mi-a fost teamă pentru mine. Vocea însufleţită a stăpînului meu, cînd îşi îmbărbăta oamenii, mă făcea să simt că el şi cu mine nu am putea fi omoriţi. Aveam o atît de mare încredere în el încît, în timp ce mă conducea, eram gata să dau năvală chiar în gura tunului. Am văzut mulţi oameni viteji ucişi, mulţi căzînd din şeile lor, răniţi de moarte. Am auzit ţipetele şi geme-

tele muribunzilor, am galopat pe teren lunecos din cauza sîngelui şi foarte adesea a trebuit să mă abat din drum pentru a nu călca peste oameni sau peste cai răniţi; aşa a fost pînă într-o zi îngrozitoare pe care nu o voi uita niciodată, cînd am simţit o frică pe care n-o mai încercasem înainte.

Aici, bătrînul Căpitan făcu o pauză şi răsufla adînc; am aşteptat să-şi revină şi el a continuat:

— Era într-o dimineaţă de toamnă şi, ca de obicei, cu o oră înainte de ivirea zorilor, cavaleria noastră era pusă în stare de alarmă, pregătită pentru „programul zilei" care putea să fie ori luptă, ori aşteptare. Oamenii stăteau lîngă caii lor, aşteptînd ordinele. Pe măsură ce se lumina de ziuă, părea să crească şi emoţia printre ofiţeri; şi înainte de a se face ziuă de-a binelea, am auzit focul artileriei inamice.

Apoi unul dintre ofiţeri porni călare şi dădu ordin oamenilor să încalece şi, într-o clipă, toţi erau în şa şi fiecare cal aştepta îndemnul frîului; totuşi, noi fuseserăm atît de bine dresaţi, încît, în afară de faptul că muşcam zăbala şi ne aruncam, din cînd în cînd, nervos, capul spre spate, nu se putea spune că ne agitam.

Dragul meu stăpîn şi cu mine eram în fruntea liniei de luptă, şi cum stăteam aşa nemişcaţi şi atenţi, îmi răscoli un smoc de păr din coamă, apoi mi-l netezi; mîngîindu-mi gîtul, spuse: „Începe distracţia, Bayard, dragul meu; dar ne vom face datoria, aşa cum ne-am mai făcut-o". În dimineaţa aceea, m-a mîngîiat pe gît mai mult, cred, decît o făcuse vreodată, încet, bătîndu-mă uşor cu palma, cu gîndul aiurea. Îmi plăcea să-i simt mîna pe gît şi-mi arcuiam grumazul, fericit şi mîndru; dar stăteam liniştit pentru că-i cunoşteam stările sufleteşti — şi atunci cînd îi plăcea să fiu potolit, şi cînd trebuia să fiu vioi.

Nu pot să-ţi povestesc tot ce s-a întîmplat în ziua aceea, dar îţi voi vorbi despre ultima noastră şarjă; lupta s-a dat pe o vale, chiar în faţa tunurilor inamicului. Pînă atunci fusesem obişnuiţi cu vîjîitul ghiulelelor de tun, cu pîrîiala puştilor şi cu împuşcăturile foarte aproape de noi; dar niciodată nu fusesem sub un uragan de foc ca acela prin care am trecut atunci! Din dreapta, din stînga, din faţă, împuşcături şi obuze veneau ca o ploaie asupra noastră. Mulţi soldaţi viteji şi mulţi cai au căzut, trîntindu-şi călăreţii la pămînt; alţi cai fără călăreţi alergau nebuneşte, ieşind din linia de bătaie; apoi, înspăimîntaţi că sînt singuri, fără să mai simtă o mînă care să-i conducă, veneau şi se înghesuiau printre vechii lor tovarăşi, ca să galopeze cu ei în şarjă.

De groază, nici unul nu se oprea, nici unul nu se întorcea. Cu fiecare clipă, rîndurile se răreau şi, cum prietenii noştri cădeau, noi ceilalţi ne regrupam ca să fim cu toţii împreună; şi în loc ca mersul nostru să fie încetinit sau şovăielnic, galopam din ce în ce mai tare pe măsură ce ne apropiam de tunurile învăluite în fum alb, prin care scînteiau flăcări roşii.

Stăpînul meu, dragul meu stăpîn, îi îmbărbăta pe ostaşii săi cu braţul ridicat drept în sus, cînd un glonte, şuierînd aproape de capul meu, îl lovi. Deşi n-a scos nici un strigăt, l-am simţit zguduindu-se de lovitură; am încercat să-mi domolesc fuga, dar sabia îi scăpă din mîna dreaptă, dîrlogii din cea stîngă şi, lăsîndu-se pe spate, căzu din şa la pămînt; ceilalţi călăreţi trecură în goană pe lîngă noi şi, luat de vîrtejul şarjei lor, am fost dus departe de locul unde căzuse.

Aş fi vrut să rămîn lîngă el, să nu-l las sub năvala copitelor, dar n-a fost cu putinţă; acum eram singur pe cîmpul acela de măcel, fără un stăpîn sau un prieten. Mă cuprinsese frica şi am început să tremur cum nu mai tremurasem niciodată în viaţa mea; am încercat şi eu să mă alătur celor ce continuau să lupte şi să galopez cu ei, cum văzusem că fac şi alţi cai ajunşi în situaţia mea, dar am fost respins de săbiile soldaţilor. Tocmai atunci, un soldat, al cărui cal fusese omorît sub el, se prinse de căpăstrul meu şi se urcă pe mine; şi cu acest nou stăpîn mă aflam iarăşi în rîndul celor care înaintau. Dar viteazul nostru escadron a fost decimat fără milă şi cei ce au rămas în viaţă după acea groaznică luptă se înapoiară în galop tot pe unde veniseră. Unii cai fuseseră atît de rău răniţi, încît de-abia se puteau mişca din cauză că pierduseră mult sînge; alţii încercau să se tîrască în trei picioare, iar alţii se sforţau să se ridice pe picioarele din faţă, fiindcă picioarele din spate le fuseseră ciuruite de gloanţe. Era jalnic să le auzi gemetele şi să le întîlneşti privirile rugătoare atunci cînd cei care scăpaseră treceau, lăsîndu-i în voia soartei. Nu voi uita asta niciodată! După bătălie, soldaţii răniţi au fost duşi la spitalele de campanie, iar cei morţi au fost îngropaţi.

— Dar ce s-a întîmplat cu caii răniţi? am întrebat. Au fost lăsaţi să moară?

— Nu, medicii veterinari ai armatei se duseră pe cîmp cu pistoalele şi-i împuşcară pe toţi care erau răniţi foarte grav; alţii, numai cu răni uşoare, au fost aduşi şi îngrijiţi, dar cea mai mare parte dintre aceste fiinţe nobile şi binevoitoare, care au ieşit în acea dimineaţă la luptă, nu s-au mai întors! Din escadronul nostru am rămas numai un sfert.

Pe bunul meu stăpîn nu l-am mai văzut. Cred că atunci a căzut din şa mort. Nu am iubit niciodată un alt stăpîn ca pe el. Am mai fost în multe alte lupte, dar numai o dată am fost rănit, şi atunci nu foarte grav; şi cînd s-a terminat războiul, am venit înapoi în Anglia, la fel de sănătos şi de puternic ca atunci cînd plecasem.

I-am spus că am auzit pe unii oameni vorbind despre război ca de un lucru grozav.

— Ah, răspunse el, îmi vine să cred că aceştia n-au ştiut niciodată ce înseamnă războiul. Fără îndoială că este foarte plăcut cînd nu ai în faţă un inamic, cînd este vorba doar de nişte aplicaţii, de paradă sau de o luptă simulată. Da, atunci e într-adevăr grozav; dar cînd mii de oameni buni, viteji, şi mii de cai sînt omorîţi sau schilodiţi pe viaţă, este cu totul altceva.

— Şi ştii pentru ce se luptau? întrebai eu.

— Nu, răspunse el, aceasta este mai presus de puterea de înţelegere a unui cal.

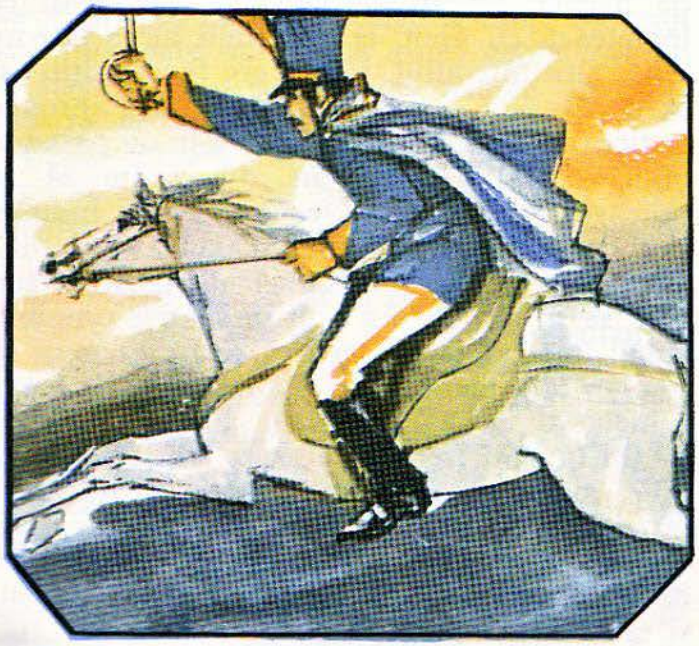

CAPITOLUL 35

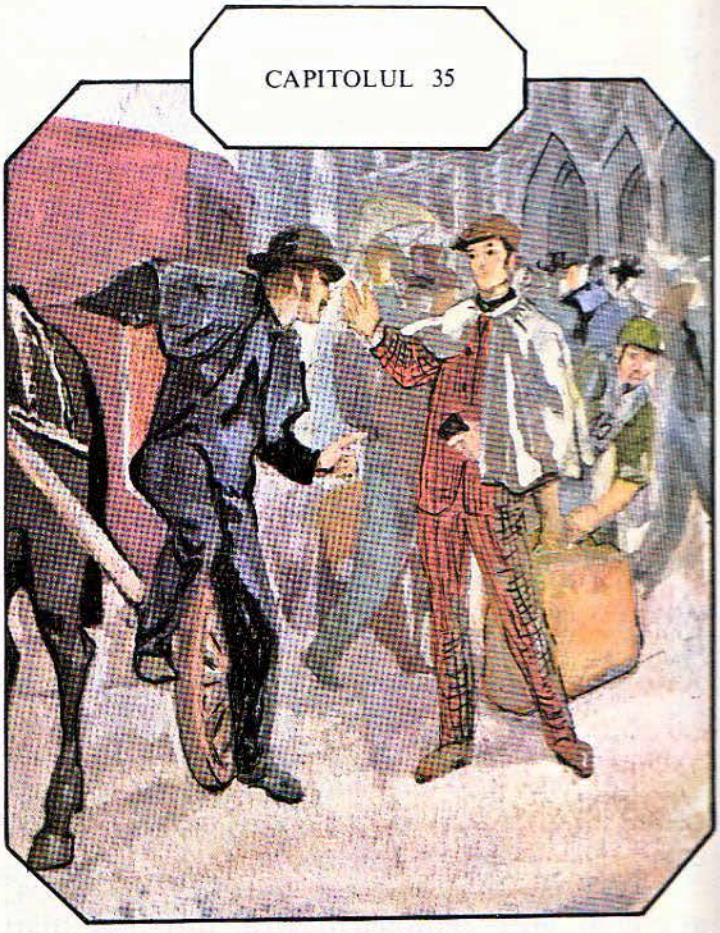

JERRY BARKER

Niciodată n-am cunoscut un om mai cumsecade decît noul meu stăpîn; era blînd şi bun şi la fel de corect ca John Manly; era atît de plin de bunăvoinţă şi de vesel, încît foarte puţini oameni ar fi putut să se certe cu el. Îi plăcea tare mult să compună cîntece şi să le cînte pentru el. Unul pe care-l cînta foarte des era acesta:

Veniţi, tată şi mamă,
Soră şi frate,
Veniţi toţi, de treabă vă apucaţi
Şi unul pe altul vă ajutaţi.

Şi ei chiar aşa făceau; Harry era priceput la munca în grajduri la fel ca un băiat mare şi totdeauna îşi dădea silinţa să facă tot ce-i stătea în putinţă. Apoi, Polly şi Dolly veneau dimineaţa să ajute la trăsură — să perie şi să bată pernele şi să şteargă geamul, în timp ce Jerry ne ţesăla pe noi în curte, iar Harry lustruia hamurile. De obicei rîdeau şi glumeau

foarte mult între ei, ceea ce ne dădea şi mie, şi Căpitanului o bună dispoziţie, căci ne-am fi simţit prost dacă i-am fi auzit certîndu-se şi spunîndu-şi cuvinte urîte. Se sculau întotdeauna de dimineaţă, pentru că Jerry le spunea:

Dacă dimineaţa
Minute risipiţi,
În restul zilei
Nu le mai găsiţi.
Puteţi să vă grăbiţi, să vă pripiţi,
Să vă străduiţi şi să vă zăpăciţi,
Plecatele minute, să ştiţi,
În veci nu le regăsiţi!

Jerry nu putea să rabde cu nepăsare mocăiala sau pierderea de vreme; şi nimic nu-l supăra mai mult decît oamenii care întîrziau şi voiau o trăsură care să meargă repede pentru a compensa lenevia lor.

— Hei, birjar! Grăbeşte-te că sîntem în întîrziere; vrei să-i dai bătaie şi să ne duci la gara Victoria ca să prindem trenul de ora unu? Vei avea un şiling în plus.

— Vă voi duce normal, domnule, că graba, aşa cum vreţi dumneavoastră, n-o poţi plăti în şilingi.

Trăsura lui Larry era lîngă a noastră; el deschise larg portiera şi spuse:

— Sînt omul dumneavoastră, domnule! Luaţi trăsura mea, calul meu vă va duce acolo la timp.

Şi pe cînd închidea portiera, făcînd cu ochiul către Jerry, adăugă:

— Nu-l lasă conştiinţa să mîne la trap mare.

Apoi, biciuindu-şi calul istovit, porni cît de tare putu. Jerry mă mîngîie pe gît:

— Nu, Jack, un şiling nu ar plăti aşa ceva, nu-i aşa, bătrîne?

Cu toate că Jerry era împotriva mersului grăbit numai ca să facă pe placul oamenilor nepăsători, mîna întotdeauna destul de iute şi nu pregeta „să-i dea bătaie", cum spunea el, dacă ştia că e nevoie.

Îmi amintesc bine, într-o dimineaţă, pe cînd stăteam şi aşteptam o cursă, cum un tînăr, care căra un geamantan greu, alunecă pe o coajă de portocală de pe trotuar şi căzu destul de rău.

Jerry a fost primul care a alergat şi l-a ridicat. Tînărul părea foarte ameţit şi, în timp ce-l conducea spre un magazin, păşea ca şi cum ar fi avut dureri mari. Jerry se înapoie la staţia de trăsuri, dar, cam după vreo zece minute, unul din vînzători îl chemă, aşa că trase lîngă trotuar.

— Poţi să mă duci la gara de sud-est? întrebă tînărul. Mă tem că această nefericită căzătură m-a făcut să întîrzii şi este foarte important pentru mine să nu pierd trenul de ora 12. Ţi-aş fi cît se poate de recunoscător dacă m-ai duce acolo la timp şi ţi-aş plăti bucuros ceva în plus.

— Voi face tot posibilul, spuse Jerry din toată inima, dacă credeţi că vă simţiţi destul de bine, domnule. Pentru că tînărul arăta îmgrozitor de palid şi suferind.

— *Trebuie* să ajung, spuse el pe un ton grav, deschide, te rog, portiera şi haide, să nu pierdem timpul.

În clipa următoare Jerry fu pe capră, şi cu un îndemn voios către mine trase de hăţuri, lucru pe care îl înţelesei foarte bine.

— Acum, goneşte, Jack, băiatule, spuse el, să le arătăm că putem zbura ca vîntul, dacă ştim pentru ce.

Întotdeauna era greu să mîni repede în miezul zilei, cînd străzile erau foarte circulate, dar noi am făcut tot ce se putea; şi cînd un vizitiu bun şi un cal se înţeleg, pot face minuni. Aveam o gură foarte bună, adică puteam fi condus doar prin cea mai uşoară atingere a hăţului — şi ăsta este un lucru foarte important în Londra — circulînd printre trăsuri, omnibuze, căruţe, camioane, cărucioare de bagaje, trăsuri de piaţă şi care mari ce înaintează cu greu, la pas; unii merg într-un sens, alţii într-altul, unii merg încet, alţii vor să depăşească, omnibuzele se opresc aproape la fiecare trei minute, ca să ia cîte un pasager, obligînd calul care vine din spate să se oprească şi el sau să treacă şi s-o ia înainte; sau dacă încerci să treci, chiar atunci vine altceva în grabă, prin culoarul îngust, şi trebuie să te retragi din nou în spatele omnibuzului; imediat te gîndeşti că poate ai reuşi să treci în faţă mergînd cît mai aproape de roţile vehiculului de alături, încît doar o jumătate de ţol îţi mai trebuie ca să te freci de ele. Ei bine, înaintezi puţin, dar curînd te afli prins într-un lung şir de căruţe şi trăsuri, toate obligate să meargă la pas; poate că este vorba de un blocaj obişnuit şi trebuie să stai liniştit şi să aştepţi minute în şir pînă cînd vreo tră-

sură sau alt vehicul coteşte într-o stradă laterală sau pînă intervine poliţistul. Trebuie să fii gata pentru orice împrejurare — să înaintezi cu iuţeală dacă se iveşte vreun prilej fericit şi să fii ager ca un cîine şoricar, să apreciezi pe moment dacă este loc şi dacă ai timp, ca nu cumva să-ţi blochezi roţile propriei trăsuri sau să te ciocneşti, sau oiştea altei trăsuri să-ţi intre în piept sau în umăr. Trebuie să fii pregătit pentru toate astea. Dacă vrei să străbaţi Londra repede, în mijlocul zilei, este nevoie de multă practică şi îndemînare.

Jerry şi cu mine eram obişnuiţi cu aşa ceva şi nimeni nu ne putea întrece dacă ne puneam în cap să ne croim drum prin mulţime. Eu eram iute şi îndrăzneţ şi puteam să am întotdeauna încredere în conducătorul meu; Jerry era şi el iute, dar cu răbdare, şi putea să se încreadă în calul său, ceea ce era, de asemenea, mare lucru. Jerry folosea foarte rar biciul; ghiceam după glasul şi după „click click-ul" lui cînd voia să mergem repede şi după hăţuri cînd trebuia să pornesc, aşa că nu era nevoie de bici. Dar acum, să mă întorc la povestea mea.

În acea zi, deşi străzile erau aglomerate, noi am ajuns destul de bine pînă la capătul străzii Cheapside, unde însă s-a ivit un blocaj de trei sau patru minute. Tînărul scoase capul şi spuse cu îngrijorare:

— Cred că aş face mai bine să cobor şi să merg pe jos, n-o să mai ajung la timp dacă asta continuă.

— Voi face tot ce se poate, domnule, spuse Jerry, şi cred că vom ajunge la timp; blocajul ăsta nu poate dura prea mult, nemaivorbind că bagajul este foarte greu pentru dumneavoastră ca să-l puteţi căra, domnule.

Chiar atunci, căruţa din faţa noastră începu să se urnească din loc, ceea ce ne-a dat putinţa să facem un viraj foarte îndrăzneţ. Şi tot cotind şi ocolind, am mers cît de repede poate merge un cal şi, ca printr-o minune, pe podul Londrei am avut cale liberă, pentru că un lung şir de trăsuri şi căruţe mergeau ca şi noi la trap întins — urmărind, poate, şi ele să prindă chiar acelaşi tren; oricum, noi am intrat în gară valvîrtej, o dată cu alţii, exact cînd ceasul arăta ora douăsprezece fără opt minute.

— Slavă domnului! Am ajuns la timp, spuse tînărul, şi-ţi mulţumesc, prietene, şi bunului dumitale cal; m-ai salvat, şi banii n-ar putea să te răsplătească îndeajuns; ia, totuşi, această jumătate de coroană în plus.

— Nu, domnule, vă mulţumesc; oricum, sînt foarte bucuros că am ajuns la timp; dar acum, nu mai zăboviţi; sună clopoţelul. Hei, hamal! Ia bagajul domnului şi du-l la linia Dover, la trenul de douăsprezece şi cu asta, gata! Şi fără nici o altă vorbă, Jerry mă întoarse ca să facem loc altor trăsuri care veneau grăbite în ultimul minut, şi apoi trăgeau mai la o parte pînă se mai rărea înghesuiala.

— Sînt atît de bucuros! exclamă Jerry. Atît de bucuros! Sărmanul tînăr! Mă întreb de ce era atît de neliniştit?

Cînd nu mergeam, Jerry avea obiceiul să vorbească singur destul de tare, încît îl auzeam.

La întoarcerea lui Jerry la staţia de trăsuri, s-a rîs foarte mult de el şi l-au luat peste picior fiindcă a mînat atît de tare pentru un cîştig în plus, deşi, cum spuneau ei, aceasta era împotriva principiilor lui; dar toţi erau curioşi să afle cît a luat peste preţ.

— Mult mai mult decît iau de obicei, răspunse el clătinînd din cap cu tîlc; ce mi-a dat el îmi va ajunge cîteva zile pentru trai.

— Prostii! spuse unul.

— Este un şmecher, interveni un altul, ne face nouă morală şi apoi el însuşi face la fel.

— Ascultaţi, prieteni, spuse Jerry, domnul mi-a oferit o jumătate de coroană în plus, dar n-am luat-o; cea mai bună plată pentru mine a fost să-l văd bucuros că a prins trenul; şi dacă Jack şi cu mine facem, din cînd în cînd, cîte o cursă rapidă pentru plăcerea noastră, asta este treaba mea şi nu a voastră.

— Bine, spuse Larry, în felul ăsta n-o să ajungi niciodată bogat.

— Se prea poate să nu ajung, răspunse Jerry, dar nu ştiu dacă din pricina asta voi fi mai puţin fericit.

— Dacă vreodată vei deveni bogat, spuse şeful Grant, uitîndu-se peste umăr de pe capra trăsurii sale, o meriţi, Jerry, şi nimeni n-o să te ocărască pentru bogăţia ta. Cît despre tine, Larry, tu o să mori sărac, căci cheltuieşti prea mult pentru şfichiul biciului.

— Păi, răspunse Larry, ce poate să facă omul dacă, fără bici, calul său nu vrea să meargă?

— Dar tu nici nu-ţi baţi capul să vezi dacă ar vrea să meargă fără el; şi dacă nu te istoveşti pe tine, în schimb îţi istoveşti calul; ştii

doar că mereu îţi schimbi caii, oare de ce? Pentru că niciodată nu le dai pace şi nu-i încurajezi.

— N-am avut noroc, spuse Larry, asta-i buba.

— Şi n-o să ai niciodată, răspunse şeful. Norocul este destul de năzuros cu cei care asupresc, şi-i ajută, de obicei, pe cei care au bun-simţ şi suflet bun; asta o ştiu din experienţa mea.

Gray se aplecă din nou asupra ziarului, iar ceilalţi se duseră la trăsurile lor.

CAPITOLUL 36

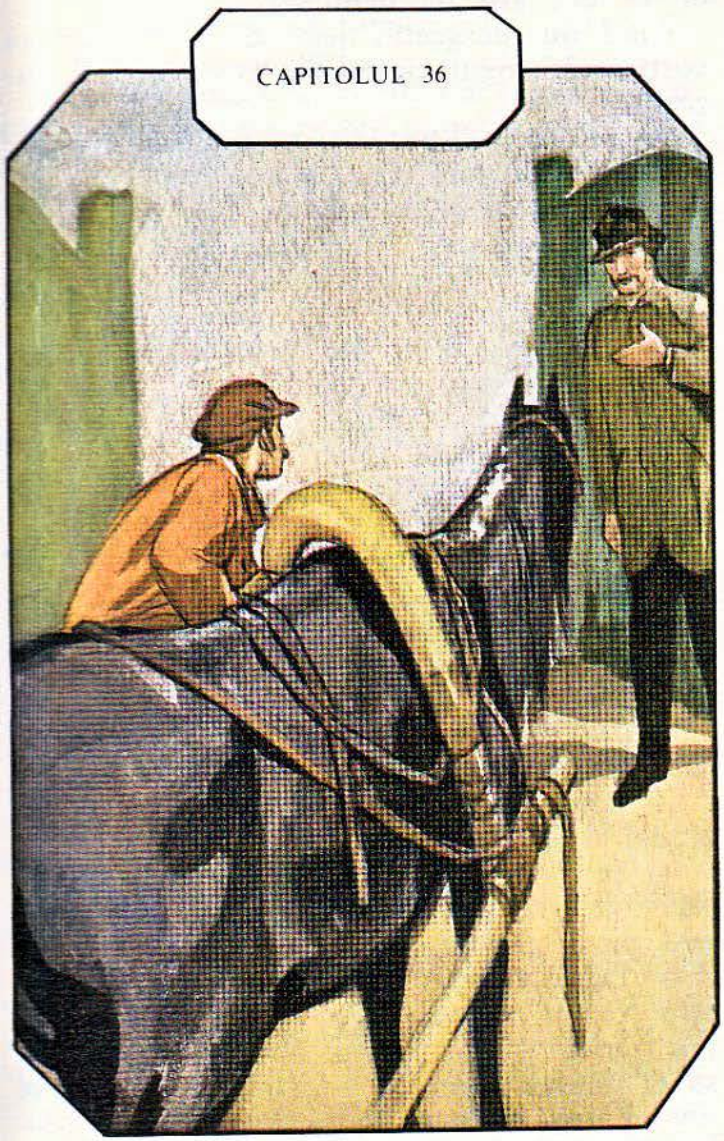

TRĂSURA DE DUMINICĂ

Într-o dimineaţă, pe cînd Jerry tocmai mă înhăma la trăsură şi strîngea şleaurile, intră în curte cineva.

— La dispoziţia dumneavoastră, domnule, spuse Jerry.

— Bună dimineaţa, domnule Barker, spuse acesta. Aş fi bucuros să aranjez cu dumneata s-o duci cu regularitate pe doamna Briggs la biserică, duminica dimineaţă. Acum noi frecventăm biserica cea nouă şi este destul de departe, pentru puterile ei, să meargă pe jos.

— Mulţumesc, domnule, spuse Jerry, dar cum eu am autorizaţie numai pentru şase zile, n-aş putea să iau taxă duminica, pentru că n-ar fi legal.

— O! exclamă celălalt. N-am ştiut că trăsura dumitale este din acelea care merg numai şase zile din săptămînă; dar cred că va fi uşor să-ţi schimb autorizaţia. Voi avea grijă să nu pierzi nimic prin asta; adevărul este că doamna Briggs ar dori foarte mult s-o duci cu trăsura dumitale.

— Aş fi bucuros, domnule, să-i fac doamnei pe plac, dar am avut şi eu odată autorizaţie pentru şapte zile, însă munca era prea grea pentru mine şi pentru caii mei. An de an, fără nici o zi de odihnă şi nici o duminică împreună cu soţia şi copiii, niciodată să nu poţi ieşi cu ei cum eram obişnuit înainte de a lua trăsura. Aşa că de cinci ani încoace iau autorizaţie numai pentru şase zile şi văd că e mult mai bine aşa.

— Bineînţeles, răspunse domnul Briggs, este foarte bine ca fiecare să-şi aibă ziua lui de odihnă şi duminicile să poată merge unde vrea; dar m-am gîndit că nu te-ar încurca prea mult dacă ai face o cursă pe o distanţă atît de mică şi numai o dată; ai avea toată după-amiaza şi seara pentru dumneata, şi apoi ştii că noi sîntem clienţi foarte buni.

— Da, domnule, adevărat şi vă sînt recunoscător pentru toată bunăvoinţa dumneavoastră; şi credeţi-mă că m-aş simţi mîndru şi fericit dacă aş putea face ceva pentru ca să vă fiu pe plac dumneavoastră sau doamnei; dar nu pot să mă lipsesc de duminicile mele, domnule, zău nu pot. Acum, că am o zi de odihnă, mă simt mai puternic şi pe deplin sănătos; caii sînt şi ei odihniţi şi nu se trec atît de repede. Toţi birjarii care au autorizaţie numai pentru şase zile îmi spun acelaşi lucru, şi pe lîngă asta am economisit mai mulţi bani la Casa de Economii decît am economisit vreodată; cît despre soţie şi copii, domnule, pe viaţa mea, nu s-ar învoi pentru nimic în lume să revin la munca de şapte zile.

— Foarte bine, răspunse domnul Briggs, nu-ţi mai face griji, domnule Barker; mă voi adresa altcuiva. Şi plecă.

— Ei, îmi zise Jerry, nu avem ce face, Jack, bătrîne, trebuie să avem şi noi duminicile noastre. Polly! strigă el. Polly! Vino aici!

Ea sosi într-o clipă.

— Despre ce-i vorba, Jerry?

— Păi, uite, draga mea, domnul Briggs ar vrea s-o duc pe soţia lui la biserică în fiecare duminică dimineaţă. I-am spus că am autorizaţie numai pentru şase zile. Domnul Briggs mi-a răspuns: „Ia autorizaţie pentru şapte zile şi o să vezi că merită osteneala" şi tu ştii, Polly, că ei sînt clienţi foarte buni. Doamna Briggs iese adesea la cumpărături, ore întregi, sau face vizite şi apoi plăteşte corect şi onorabil; nu pregetă şi nu socoteşte din trei ore doar două şi jumătate, cum fac unii; şi munca-i uşoară şi pentru cai; nu-i ca atunci cînd o ţii tot într-o goană ca să prinzi trenul pentru cei care întîrzie întotdeauna. Dacă nu-i servesc într-o situaţie ca asta, s-ar putea să-i pierdem de clienţi. Ce spui de asta, draga mea?

— Eu spun, Jerry, răspunse ea vorbind foarte rar, eu spun că dacă doamna Briggs ţi-ar da chiar şi un sovereign[1] în fiecare duminică dimineaţa, tot n-aş vrea să fii din nou ocupat toate cele şapte zile ale săptămînii. Noi ştim ce înseamnă să n-ai nici o duminică liberă; iar acum ştim ce înseamnă să fie toate ale noastre. Slavă Domnului, cîştigi destul ca să ne întreţii, deşi uneori trebuie să munceşti din greu ca să le poţi plăti pe toate: ovăzul, fînul, taxa de autorizaţie şi pe deasupra şi chiria; iar Harry va cîştiga şi el în curînd, iar eu mă voi strădui şi mai mult, încît să nu ne mai întoarcem la vremurile acelea îngrozitoare cînd de-abia aveai timp un minut să te uiţi la copiii tăi şi niciodată nu puteam merge undeva sau să avem o zi liniştită şi fericită împreună. Totul ne opreşte să ne reîntoarcem la acele vremuri; asta este tot ce-ţi pot spune eu, Jerry.

— Este tocmai ce i-am spus şi eu domnului Briggs, draga mea, zise Jerry, şi nu mă abat de la ce-am hotărît; aşa că nu te îngrijora, Polly. Şi pentru că ea începuse să plîngă, adăugă: Nu m-aş mai întoarce la vremurile dinainte chiar dacă aş putea să cîştig de două ori pe atît, aşa că totul rămîne cum e acum, dragă soţioară. Fii iarăşi veselă, şi eu voi pleca cu inima împăcată la staţia de trăsuri.

Trecuseră trei săptămîni de la această discuţie şi nici o comandă nu mai venise de la doamna Briggs; nu aveam nimic altceva decît serviciile de la staţie. Jerry a pus destul de mult la inimă această întîmplare pentru că, de fapt, munca devenise mai grea atît pentru cal, cît şi pentru om; dar Polly îl încuraja întotdeauna, spunîndu-i: „Nu-i nimic, tată, nu-i nimic:

Fă tot ce poţi
Şi lasă grijile deoparte
Totul se va aranja
Într-o bună zi sau noapte!"

Curînd se află că Jerry îşi pierduse cel mai bun client — precum şi motivul; cei mai mulţi au spus că este nebun; doar doi sau trei îi luară partea.

— Dacă muncitorii nu se străduiesc să păstreze duminica pentru ei, spuse Truman, curînd nu vor mai avea nimic; este dreptul fiecărui om şi al fiecărui animal. Prin legile umane avem o zi de odihnă — şi prin legile Angliei la fel; şi eu vă spun că ar trebui să ne ţinem de drepturile pe care aceste legi ni le dau şi să le păstrăm şi pentru copiii noştri.

— E foarte bine pentru voi credincioşii că vorbiţi aşa, spuse Larry, dar eu am să cîştig un şiling în plus ori de cîte ori voi putea. Eu nu sînt credincios, pentru că nici cei credincioşi nu sînt mai buni decît ceilalţi.

— Dacă religia ar fi bună la ceva, adăugă Jones, i-ar împiedica pe oamenii voştri credincioşi să ne oblige să lucrăm duminicile, după cum ştiţi că fac mulţi, şi de aceea spun eu că religia nu este nimic altceva decît o prefăcătorie, fiindcă, dacă n-ar fi biserica şi cei care merg la slujbă, n-ar trebui să ieşim duminica; dar ăsta le este privilegiul, cum îl numesc ei, şi eu nu pot să mă descurc altfel. N-au decît să răspundă ei pentru păcatul meu dacă nu am nici o şansă să-mi salvez sufletul.

Mai mulţi îl aplaudară pentru cele spuse, pînă cînd Jerry vorbi din nou:

— Asta poate că sună destul de bine, dar nu merge; fiecare trebuie să aibă grijă de conştiinţa sa: nu poţi s-o pui la uşa altcuiva ca pe un copil găsit şi să aştepţi să aibă grijă de ea. Şi voi nu vedeţi că, dacă staţi mereu pe capra trăsurii voastre, în aşteptarea unei

[1] Monedă de aur, de o liră.

curse, oamenii îşi vor spune: „Dacă nu-l luăm noi, îl ia altul, iar birjarului tot nu-i pasă că-i duminică". Bineînţeles că ei nu-şi duc gîndul pînă la capăt; altfel şi-ar da seama că dacă ei n-ar avea nevoie de trăsură, n-ar mai fi cazul ca voi să staţi acolo să aşteptaţi. Însă oamenilor nu le prea place să meargă pînă în miezul problemelor — poate că asta nu le convine. Dar dacă voi, birjarii „de duminică", aţi cere să aveţi o zi de odihnă, lucrurile s-ar schimba.

— Şi ce vor face toţi aceşti oameni cumsecade dacă nu vor putea merge duminica cu trăsurile? întrebă Larry.

— Nu-i treaba mea să fac planuri pentru alţii, răspunse Jerry; dar dacă ei pot merge pe jos pînă departe, se pot duce şi undeva mai aproape, şi dacă plouă îşi pot pune pelerinele de ploaie, aşa cum fac în oricare altă zi din săptămînă. Dacă un lucru este drept, poate fi aranjat, iar dacă nu este drept, nu; un om bun va găsi un mijloc de rezolvare.

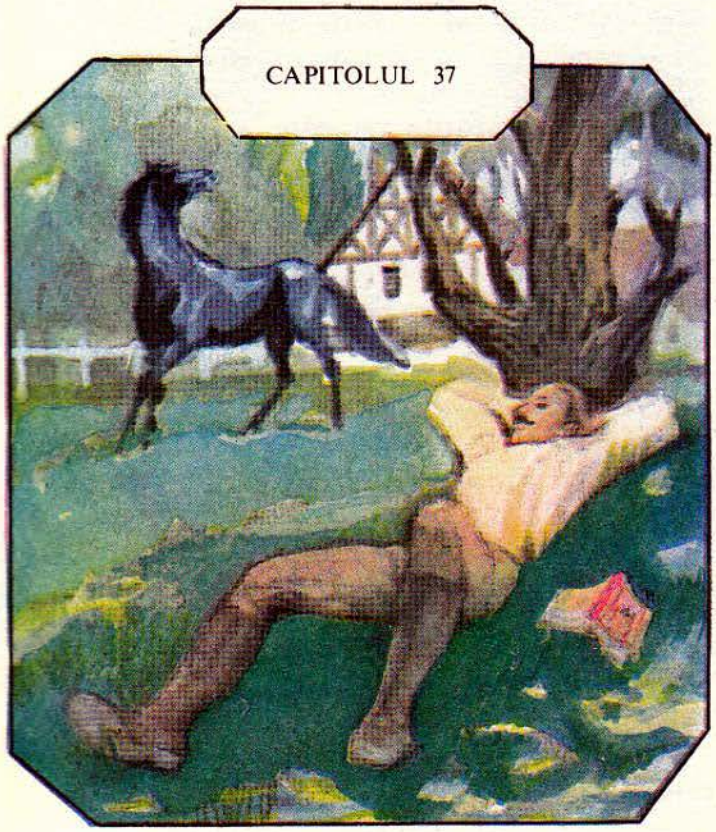

CAPITOLUL 37

O REGULĂ MINUNATĂ

La două sau trei săptămîni după această discuţie, pe cînd intram în curte, seara, destul de tîrziu, Polly veni alergînd pe drum cu felinarul în întîmpinarea noastră (întotdeauna i-l aducea lui Jerry, dacă nu ploua prea tare).

— Totul s-a aranjat, Jerry. Azi după-amiază, doamna Briggs şi-a trimis argatul ca să te roage să treci s-o iei mîine la ora unsprezece. Eu am răspuns: „Da, cred că poate, dar noi ne-am gîndit că dînsa a angajat pe altcineva".

„Păi, spuse el, adevărul e că stăpînul a fost cam supărat pentru că domnul Barker a refuzat să meargă duminicile şi a încercat cu alţi birjari, dar toţi aveau cîte ceva ce nu-i plăcea: unii mînau prea repede, alţii prea încet, iar stăpîna spune că nici o trăsură nu-i atît de frumoasă şi de curată şi nici una nu-i convine în afară de trăsura domnului Barker".

Polly spuse toate astea pe nerăsuflate şi Jerry izbucni într-un hohot de rîs:

— Totul se aranjează odată şi odată; ai avut dreptate, draga mea, în general tu ai dreptate. Du-te şi pregăteşte masa, iar eu îi scot lui Jack hamurile într-o clipă şi o să-l fac să se simtă bine şi fericit.

După aceasta, doamna Briggs a avut nevoie de trăsura lui Jerry la fel de des ca mai înainte şi niciodată duminica; dar a venit o zi cînd a trebuit să lucrăm duminica, şi iată în ce împrejurări: într-o sîmbătă seara, venisem acasă foarte obosiţi şi eram tare fericiţi cînd ne gîndeam că a doua zi ne vom odihni; dar n-a fost aşa. Duminică dimineaţa, pe cînd Jerry mă ţesăla în curte, veni la el Polly, părînd că vrea să-i spună ceva.

— Ce este? întrebă Jerry.

— Să vezi, dragul meu, răspunse ea, sărmana Dinah Brown tocmai a primit o scrisoare în care i se spune că mama ei este grav bolnavă şi că trebuie să plece imediat la ea, dacă vrea s-o mai apuce în viaţă. Localitatea se află la mai bine de zece mile de aici, şi dacă ar lua trenul ar mai avea încă patru mile de mers pe jos; aşa slabă cum este şi cu copilul numai de o lună, bineînţeles că ar fi cu neputinţă; doreşte să ştie dacă ai vrea s-o duci cu trăsura şi promite că plăteşte cît face, fiindcă are bani.

— Ei, fir-ar să fie, o să vedem. Nu la bani mă gîndeam, ci la duminica noastră pierdută; caii sînt obosiţi şi eu la fel — asta e buba.

— Adevărul este că e neplăcut din mai multe motive, spuse Polly, dar de fapt o să fim numai o jumătate de duminică fără tine;

tu ştii că-i ajutăm pe alţii tot aşa cum ne-ar place şi nouă ca ei să ne ajute, şi ştiu foarte bine că şi eu aş vrea să fiu ajutată, dacă mama mea ar fi pe moarte; şi, Jerry dragă, dacă salvezi un animal căzut în puţ sau dacă o duci pe sărmana Dinah în această zi, nu înseamnă că nu-ţi mai respecţi duminicile.

— Polly, tu vorbeşti la fel de bine ca un pastor; te rog să te duci şi să-i spui lui Dinah că atunci cînd orologiul va bate ora zece, am să fiu gata de plecare; dar stai, treci pe la măcelarul Braydon pe acasă şi spune-i salutări din partea mea şi roagă-l să-mi împrumute, dacă vrea, cabrioleta lui; ştiu că n-o foloseşte niciodată duminica şi ar fi mult mai uşor pentru cal.

Polly plecă şi se reîntoarse curînd, spunîndu-i din partea lui Braydon că putea să ia cabrioleta şi să meargă sănătos.

— În regulă, spuse el, şi acum pune-mi o bucăţică de pîine cu brînză şi o să mă întorc cît de repede am să pot.

— Iar eu am să fiu gata cu plăcinta cu carne mai devreme, pentru ceai şi nu pentru cină, spuse Polly şi plecă, în timp ce Jerry îşi făcea pregătirile, îngînînd cîntecul *Polly, femeie fără cusur,* care îi plăcea foarte mult.

Pentru călătorie am fost ales eu, aşa că la ora zece am pornit cu o cabrioletă cu roţi înalte, care mergea aşa de uşor, încît părea un fulg în comparaţie cu trăsura cu patru roţi.

Era o zi frumoasă de mai şi de îndată ce am ieşit din oraş, aerul răcoros, mirosul ierbii proaspete şi drumurile de ţară bune, bătătorite, erau tot aşa de plăcute ca pe vremuri, încît curînd am început să mă simt înviorat.

Familia lui Dinah locuia într-o căsuţă la o fermă, care se afla pe un drum plin de verdeaţă, lîngă o livadă cu nişte copaci frumoşi şi umbroşi; în livadă păşteau două vaci. Un tînăr îl rugă pe Jerry să bage cabrioleta în livadă; îi mai spuse că pe mine mă va lega în grajdul pentru vite, scuzîndu-se totodată că nu are un grajd mai bun.

— Dacă vacile dumitale nu s-ar supăra, spuse Jerry, nimic nu i-ar plăcea mai mult calului meu decît să stea o oră sau două pe pajiştea asta frumoasă; este un cal liniştit şi ar fi o „trataţie" rară pentru el.

— Faceţi cum vi-i voia şi fiţi binevenit, răspunse tînărul; tot ce avem mai bun vă stă la dispoziţie, pentru că aţi fost atît de binevoitor cu sora mea: cam peste o oră ne vom aşeza la masă şi sper că veţi veni şi dumneavoastră, deşi cu boala mamei sîntem cu toţii cam supăraţi.

Jerry îi mulţumi amabil, dar îi spuse că avea mîncare cu el şi că nu dorea nimic mai mult decît să se plimbe pe pajişte.

După ce mi-au scos hamurile, nu ştiam ce să fac mai întîi: să pasc iarbă, să mă tăvălesc, să mă culc pe jos şi să mă odihnesc, sau să alerg în galop pe pajişte, de bucurie că sînt liber; şi, pe rînd, le-am făcut pe toate. Jerry părea să fie la fel de fericit ca şi mine; se aşeză sub un copac umbros, lîngă malul unui pîrîu, şi ascultă păsărelele cîntînd, apoi cîntă şi el, după care începu să citească dintr-o cărticică, aşa cum îi plăcea să facă din cînd în cînd; se plimbă prin iarbă şi spre pîrîu, unde culese flori de cîmp şi gherghine pe care le legă cu lujere lungi de iederă; mai tîrziu, îmi dădu o porţie bună de ovăz pe care îl adusese cu el. Dar timpul îmi păru scurt, fiindcă nu mai stătusem pe o pajişte de cînd o lăsasem pe sărmana Ginger la Earlshall.

Ne-am întors spre casă încet şi cînd am intrat în curte, primele cuvinte ale lui Jerry au fost:

— Ei bine, Polly, totuşi nu mi-am pierdut duminica, pentru că în fiecare tufiş cîntau păsărelele, iar eu m-am alăturat lor; cît despre Jack, era ca un mînz!

Cînd i-a dat lui Dolly florile, ea sări în sus de bucurie.

CAPITOLUL 38

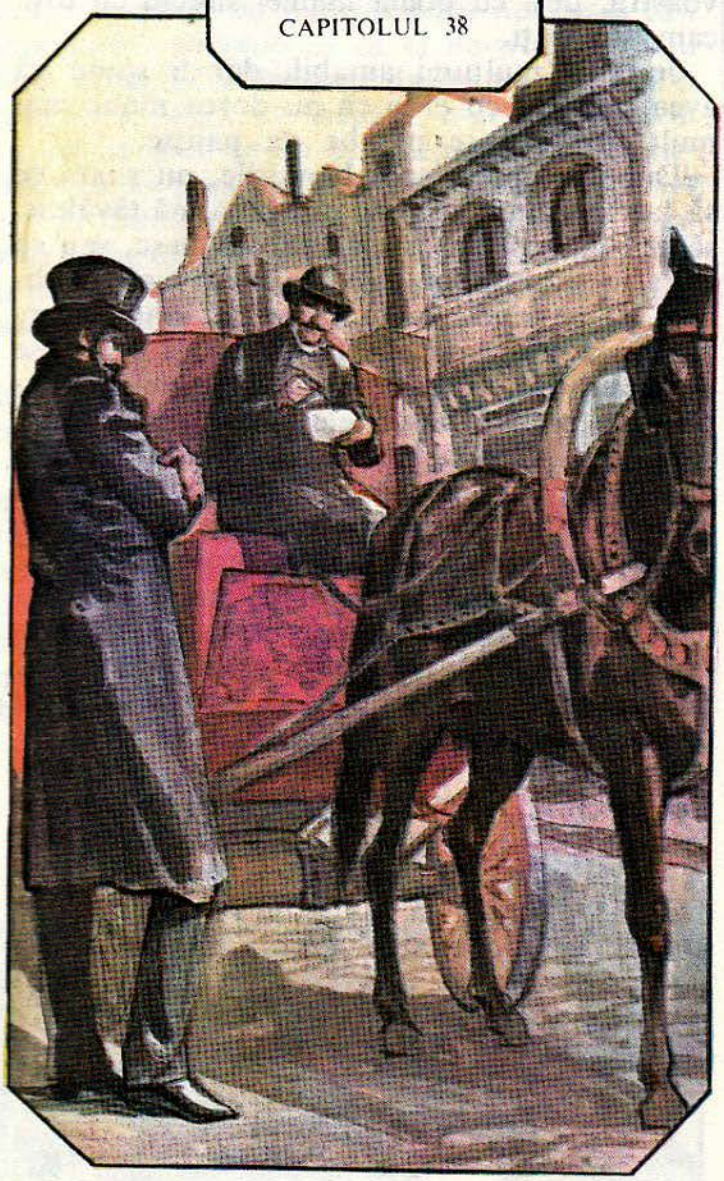

DOLLY ŞI UN GENTILOM ADEVĂRAT

Iarna a venit devreme, cu mult frig şi umezeală. Săptămîni de-a rîndul ningea, cădea lapoviţă sau ploua aproape în fiecare zi, lăsînd loc doar vînturilor puternice sau gerurilor tăioase. Caii simţeau toate astea foarte tare. Cînd este ger uscat, două pături groase ne ţin foarte cald, dar cînd e ploaie care te udă leoarcă, păturile se îmbibă cu apă şi nu sînt bune. Unii birjari aveau impermeabile pe care le aruncau peste cai, ceea ce era un lucru minunat; dar alţii erau atît de săraci, încît nu puteau să se protejeze nici pe ei şi nici caii lor — şi mulţi au suferit în iarna aceea. După ce munceam o jumătate de zi, unii eram duşi la grajdurile noastre uscate unde ne puteam odihni, în timp ce alţii trebuiau să stea înhămaţi la trăsură, uneori pînă tîrziu, la unu sau două noaptea, dacă era nevoie să aştepte pe cineva de la o petrecere.

Pentru noi caii, cel mai rău era atunci cînd străzile erau alunecoase din cauza îngheţului sau a zăpezii; o milă de mers astfel, în pas nesigur, cu o greutate care o trăgeai după tine, ne sleia puterea mai mult decît patru mile făcute pe un drum bun; fiecare nerv şi fiecare muşchi se încorda pentru menţinerea echilibrului; şi adăugînd la asta şi frica de a cădea, mersul devenea mai istovitor decît orice. Cînd drumurile sînt foarte proaste, deşi copitele noastre sînt bine potcovite, sîntem nervoşi la început.

Pe vreme foarte rea, mulţi dintre vizitii se duceau să stea în cîrciumile din apropiere şi rămînea doar unul la post; din cauza asta, adesea pierdeau o cursă şi, după cum spunea Jerry, nici nu puteau să stea înăuntru fără să cheltuiască bani. El nu se ducea niciodată la cîrciuma „Răsăritul Soarelui"; în apropiere era o cafenea unde mergea din cînd în cînd, sau cumpăra, de la un bătrîn care venea la staţia noastră, căniţe cu cafea caldă şi plăcinte. Părerea lui Jerry era că băuturile alcoolice şi berea nu-l încălzesc pe bărbat — ci doar hainele uscate, o mîncare bună, veselia şi o soţie plăcută acasă erau cele mai bune lucruri care să-i ţină cald unui vizitiu. Cînd Jerry nu putea veni acasă, Polly îi dădea întotdeauna ceva de mîncare la el, iar uneori o vedeai pe micuţa Dolly uitîndu-se pe furiş pe după colţul străzii ca să se asigure dacă tata era la staţie. De cum îl vedea, fugea cît putea de repede acasă, şi curînd se înapoia cu ceva într-o cană sau într-un coş — nişte supă caldă sau o budincă pe care Polly o avea pregătită. Era minunat să vezi că o făptură atît de mică trecea cu pas hotărît strada, adesea plină de cai şi de trăsuri; dar ea era o fetiţă curajoasă şi simţea că este o onoare să-i aducă tatălui ei „primul fel de mîncare" — cum obişnuia ea să spună. Dolly era răsfăţata celor de la staţia de trăsuri şi nu exista nici unul care să n-o ajute pe cînd trecea strada, dacă Jerry n-ar fi putut s-o facă, nefiind acolo.

Într-o zi rece, cu vînt, Dolly îi adusese lui Jerry un castron cu supă caldă şi stătea lîngă el în timp ce acesta mînca. De-abia începuse,

cînd un domn veni foarte repede spre noi, salutîndu-ne cu umbrela. Jerry răspunse ducîndu-şi mîna la pălărie, îi dădu lui Dolly castronul şi tocmai strîngea pătura de pe mine, dar gentilomul se grăbi să-i spună: „Nu, nu, termină-ţi supa, prietene; nu am prea mult timp la dispoziţie, dar pot aştepta pînă termini şi pînă o vezi pe fetiţa dumitale traversînd în siguranţă strada spre casă". Şi spunînd acestea, se aşeză în trăsură; Jerry îi mulţumi şi se înapoie la Dolly.

— Iată, Dolly, acesta este un gentilom, un gentilom adevărat; are timp să se gîndească şi la tihna unui sărman birjar, şi la fetiţa lui.

Jerry termină supa, îşi traversă copilul şi apoi primi comanda să meargă la „Clapham Rise". De multe ori după aceea, domnul acesta lua trăsura noastră. Cred că-i plăceau foarte mult cîinii şi caii, pentru că ori de cîte ori îl duceam la poarta locuinţei sale, doi sau trei cîini alergau sărind ca să-l întîmpine. Uneori el venea şi mă mîngîia, spunînd în felul său liniştit şi plăcut: „Acest cal are un stăpîn bun şi-l merită". Era un lucru foarte rar ca cineva să ia în seamă calul care lucrase pentru el. Am cunoscut doamne care o făceau din cînd în cînd, şi acest gentilom şi încă unul sau doi care m-au mîngîiat şi mi-au spus un cuvînt bun; dar nouăzeci şi nouă dintr-o sută mai curînd se gîndeau să mîngîie locomotiva care trage trenul decît pe mine.

Acest gentilom nu era tînăr şi avea umerii gîrboviţi, ca şi cum ar fi căutat ceva. Avea buzele subţiri şi le ţinea strînse, dar zîmbea frumos; ochii îi erau ageri şi atît în mişcările capului cît şi în figura sa exista ceva care te făcea să te gîndeşti că era un om foarte hotărît în tot ce-şi punea în gînd. Vocea îi era plăcută şi calmă; orice cal ar fi avut încredere în acea voce, deşi era la fel de fermă cum erau toate la el.

Într-o zi, el şi un alt gentilom luară trăsura noastră; se opriră la un magazin în strada R — şi în timp ce prietenul său intră, el rămase la uşă. Puţin mai în faţa noastră, pe partea cealaltă a străzii, stătea o căruţă cu doi cai minunaţi în dreptul unei pivniţe de vinuri; căruţaşul lipsea de lîngă ei şi nu ştiu de cît timp aşteptau acolo, dar părea că aşteptau de multişor şi începură să se mişte din loc. Înainte de a face cîţiva paşi, căruţaşul veni alergînd şi-i prinse. Părea furios că-i plecaseră caii şi a început să-i bată cu biciul şi hăţurile, lovindu-i chiar şi în cap, pedepsindu-i astfel. Gentilomul nostru văzu toate astea şi, traversînd repede strada, îi spuse pe un tom foarte hotărît:

— Dacă nu încetezi imediat, te voi chema în faţa judecăţii pentru că ţi-ai părăsit caii şi pentru comportament brutal.

Căruţaşul, care era limpede că băuse, îi spuse nişte cuvinte jignitoare, dar încetă să mai bată caii şi, luînd hăţurile; se urcă în căruţă; între timp, prietenul nostru scosese calm un carneţel din buzunar şi, uitîndu-se la numele şi adresa care erau scrise pe căruţă, îşi notă ceva.

— Şi ce vrei cu asta? bombăni căruţaşul, în timp ce pocnea din bici şi pleca. O înclinare a capului şi un zîmbet silit fu singurul răspuns pe care-l primi.

Întorcîndu-se la trăsură, celălalt gentilom îi spuse rîzînd:

— Cred, Weight, că ai şi aşa destule griji, fără să-ţi mai baţi capul cu caii şi cu vizitiii.

O clipă, prietenul nostru rămase tăcut, apoi îşi dădu capul spre spate şi spuse:

— Ştii tu de ce e lumea asta aşa de rea?

— Nu, răspunse celălalt.

— Atunci îţi voi spune eu. Pentru că oamenii se gîndesc *numai* la propriile lor interese şi nu-şi bat capul ca să-i apere pe cei oprimaţi şi nici să-i dea în vileag pe cei care fac rău. Mie nu mi se întîmplă niciodată să văd că se face ceva rău, aşa cum a fost acum, fără să fac tot ce pot — şi mulţi mi-au mulţumit pentru că le-am făcut cunoscut cum au fost maltrataţi caii lor.

— Aş vrea să existe cît mai mulţi gentilomi

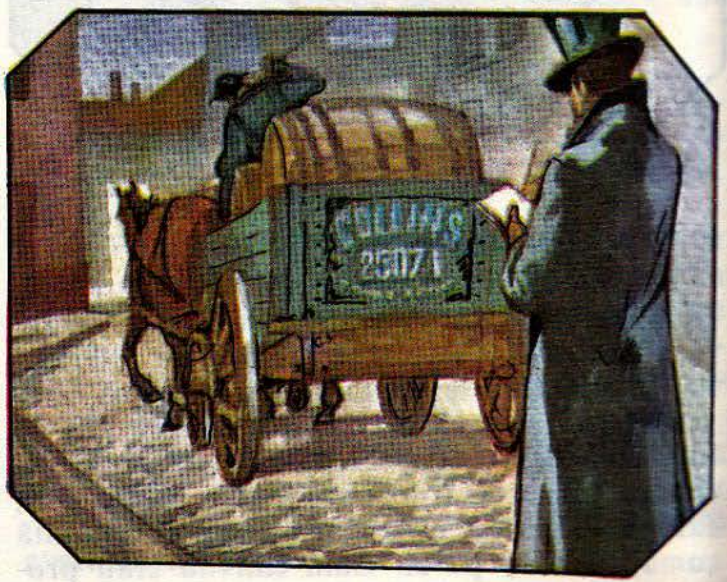

ca dumneavoastră, domnule, spuse Jerry, pentru că în oraşul ăsta este mare nevoie de ei.

Apoi ne-am continuat călătoria, şi cînd domnii au coborît din trăsură, prietenul nostru a spus:

— Părerea mea este aceasta: dacă vedem cruzimi sau greşeli ce stau în putinţa noastră să le înlăturăm şi nu facem nimic, sîntem părtaşi la vinovăţie.

CAPITOLUL 39

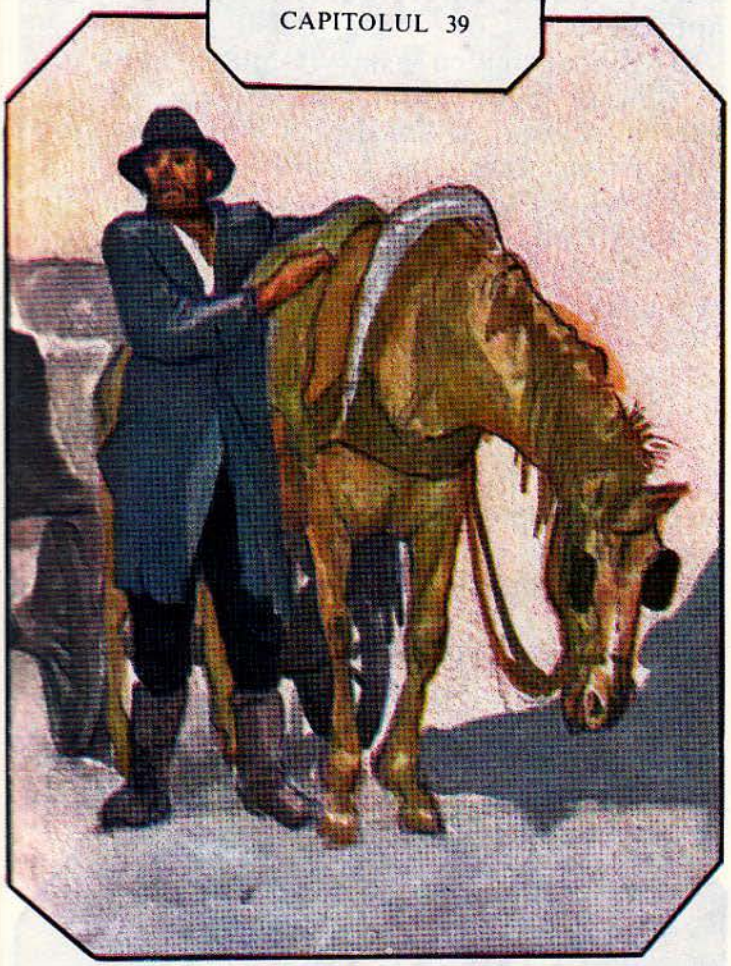

SEEDY SAM

Pot să spun că, pentru un cal de trăsură, eu nimerisem într-adevăr foarte bine; vizitiul meu îmi era şi stăpîn şi era deci în interesul lui să mă trateze cu grijă şi să nu mă istovească, fie şi dacă n-ar fi fost un om atît de bun cum era el; dar existau foarte mulţi cai ce aparţineau marilor proprietari de trăsuri, care îi închiriau birjarilor pentru o anumită sumă de bani pe zi. Cum caii nu erau proprietatea acestor oameni, singurul lucru la care se gîndeau era cum să-şi scoată mai repede banii cu ei: în primul rînd să plătească stăpînului suma convenită, apoi să-şi cîştige şi cele necesare traiului lor. Din această cauză, unii cai aveau o existenţă îngrozitoare. Este adevărat că eu înţelegeam foarte puţin, dar adeseori la staţie şeful, care era un om bun şi iubea caii, le spunea oamenilor deschis atunci cînd un cal venea obosit peste măsură sau se vedea că a fost rău tratat.

Într-o zi, un birjar murdar şi cu o înfăţişare jalnică, poreclit „Seedy Sam"[1], veni cu calul său care arăta că fusese bătut îngrozitor. Şeful îi zise:

— Tu şi calul tău arătaţi numai buni de dus la poliţie — nu să veniţi la staţie.

Omul aruncă pătura zdrenţăroasă pe cal, se răsuci către şef şi-i spuse cu un glas care suna aproape desperat:

— Dacă poliţia ar avea vreo treabă în afacerea asta, atunci ar trebui să aibă cu stăpînii care ne încarcă cu o chirie aşa de mare sau cu tarifele pentru trăsuri care s-au fixat atît de mici. Dacă un birjar trebuie să plătească proprietarului optsprezece şilingi pe zi pentru folosirea unei trăsuri cu doi cai, apăi suma asta trebuie completată înainte de a ne cîştiga un penny pentru nevoile noastre. Eu spun că asta e mai mult decît o muncă grea: să scoţi nouă şilingi pe zi de la fiecare cal, înainte ca tu să cîştigi ceva pentru traiul tău! Ştiţi că aşa e, şi că dacă un cal nu munceşte, noi murim de foame — eu şi copiii mei am simţit ce înseamnă asta. Am şase copii şi numai unul din ei mai cîştigă ceva; stau la staţie cîte paisprezece sau şaisprezece ore pe zi şi în ultimele zece sau douăsprezece săptămîni nu am avut nici o duminică liberă; voi ştiţi că proprietarul Skinner, dacă poate, nu-ţi dă niciodată o zi de odihnă, şi dacă eu nu lucrez din greu, spuneţi-mi cine altul o face? Vreau un palton călduros şi un impermeabil, dar, cu atîtea guri pe care să le hrăneşti, cum poate un om să şi le cumpere? Acum o săptămînă a trebuit să amanetez ceasul ca să-i plătesc lui Skinner chiria, şi ştiu bine că n-o să-l mai văd niciodată înapoi!

Cîţiva birjari se strînseseră în jur şi, aprobînd din cap, spuneau că are dreptate. Omul continuă:

[1] Sam jigăritul (engl.).

— Voi cei care aveţi caii şi trăsurile voastre, sau care lucraţi pentru nişte stăpîni mai înţelegători, aveţi norocul să vă descurcaţi mai bine şi puteţi să vă purtaţi cu caii aşa cum se cuvine; eu însă nu am. Nu încasăm o taxă mai mare de şase penny pentru o milă, decît după o tură de patru mile. Chiar în dimineaţa asta a trebuit să merg şase mile zdravene şi am luat numai trei şilingi. La întoarcere n-am putut să iau nici un călător şi a trebuit să vin tot drumul cu trăsura goală; asta a însemnat douăsprezece mile făcute de cal şi trei şilingi primiţi de mine. Pe urmă, am avut o cursă de trei mile, încărcat cu o groază de valize şi cufere; aş fi putut încasa în plus cîte doi penny de fiecare, dacă ele ar fi fost puse afară, la bagaje; dar voi ştiţi cum fac oamenii — tot ce s-a putut îngrămădi înăuntru a fost pus acolo şi numai trei cufere au mers deasupra, ceea ce a făcut şase penny, iar taxa e un şiling şi şase penny; apoi am primit un şiling la întoarcere — asta a însemnat optsprezece mile făcute de cal şi şase şilingi încasaţi; au mai rămas de cîştigat încă trei şilingi pentru chiria calului şi încă nouă şilingi pentru cursele de după-amiază, pînă să pot cîştiga măcar un penny pentru mine. Chiar dacă nu întotdeauna merge aşa de rău, voi ştiţi că cel mai adesea aşa stau lucrurile şi e o glumă să spui unui om că nu trebuie să istovească atîta calul, pentru că, de fapt, atunci cînd un cal este foarte obosit, nu-i mai rămîne nimic altceva decît biciul care să-l mai facă să meargă — nu poţi ocoli lucrul ăsta; poate dacă am pune soţia şi copiii în locul calului, atunci stăpînii ar fi mai înţelegători, dar bineînţeles că nu putem face aşa ceva. Eu nu mă port rău cu calul meu numai de dragul să fac aşa — nici unul din voi nu poate spune asta despre mine. E pe undeva ceva care nu e în ordine: niciodată o zi de odihnă, niciodată o oră liniştită cu soţia şi copiii! Deseori mă simt ca un moşneag, deşi nu am decît patruzeci şi cinci de ani. Ştiţi cum se grăbesc unii să ne bănuiască de înşelăciune sau că-i încărcăm la taxe; păi, ei stau cu portofelele în mînă şi socotesc pînă la ultimul penny, uitîndu-se la noi ca la nişte hoţi de buzunare. Aş vrea ca unii din ei să ajungă să stea ca mine saisprezece ore pe zi, pe orice fel de vreme, şi să-şi cîştige traiul în felul ăsta — şi să pună şi optsprezece şilingi deoparte pentru chirie! Ei nu obişnuiesc să ne dea vreodată o jumătate de şiling în plus sau să nu bage tot bagajul înăuntru, pînă la refuz. Este adevărat că mai sînt şi unii care ne dau, din cînd în cînd, cîte ceva mai mult peste tarif — altfel nu am putea trăi; dar nu poţi să te bizui pe asta.

Oamenii care stăteau în jur aprobară din toată inima aceste vorbe şi unul din ei spuse:

— Este cumplit de greu, şi dacă un om săvîrşeşte uneori şi ce nu e bine, nu-i de mirare; iar dacă întrece puţin măsura, cine poate să-l mustre?

Jerry nu luase parte la discuţie, dar niciodată nu-i văzusem faţa mai tristă ca acum. Şeful stătuse cu amîndouă mîinile în buzunar; acum, îşi luă batista de pe pălărie şi-şi şterse fruntea.

— Mă dau bătut, Sam, zise el, pentru că tot ce spui este adevărat, şi n-am să-ţi mai arunc vorbe ca acelea, cu poliţia; privirea din ochii calului m-a făcut, de fapt, să ţi le spun. Într-adevăr, este o mare pacoste atît pentru om, cît şi pentru animal, şi nu ştiu cine o poate înlătura; în orice caz, ai putea să-i spui sărmanului cal că-ţi pare rău că eşti obligat să te porţi astfel cu el. Uneori un cuvînt bun este singurul lucru pe care-l putem da bietelor animale, şi este de minune cum ele le înţeleg.

Într-o dimineaţă, la cîteva zile după această discuţie, un om necunoscut veni la staţie cu trăsura lui Sam.

— Bună! spuse unul. Dar ce s-a întîmplat cu Seedy Sam?

— Este bolnav la pat, răspunse omul, i s-a făcut rău în curte seara trecută şi de-abia a fost tîrît pînă în casă. Azi-dimineaţă soţia sa a trimis pe băiat ca să spună că tatăl său are febră mare şi că nu poate ieşi — aşa că am venit aici în locul lui.

Acelaşi om veni şi a doua zi.

— Cum se simte Sam? întrebă şeful.

— S-a dus, răspunse omul.

— Cum s-a dus? Nu vrei să spui, cumva, că a murit?

— A dat ortul popii, răspunse celălalt; a murit azi-dimineaţă la ora patru; toată ziua de ieri a aiurat ceva despre Skinner şi că nu are nici o duminică liberă. „N-am avut niciodată o duminică de odihnă", astea au fost ultimele lui cuvinte.

Un timp, nimeni n-a mai scos o vorbă; apoi, şeful spuse:

— Vă zic eu ceva, prieteni, ăsta este un avertisment pentru noi toţi.

CAPITOLUL 40

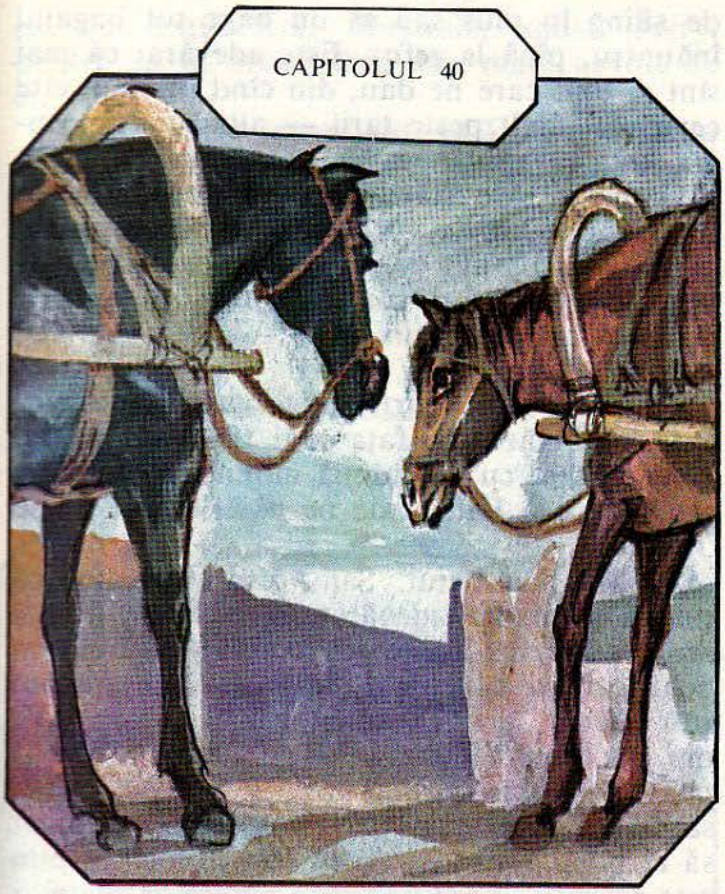

SĂRMANA GINGER

Într-o zi, în timp ce trăsura noastră şi multe altele aşteptau afară la unul din parcuri unde cînta o fanfară, o trăsură veche, ponosită, trase lîngă noi. Avea un cal murg, istovit, cu o piele neîngrijită prin care i se puteau număra coastele. Picioarele dindărăt aveau chişiţele umflate, iar cele din faţă tremurau. Eu tocmai mîncasem nişte fîn şi vîntul rostogolise un mic smoc din el înspre trăsura aceea; sărmanul animal îşi întinse gîtul lung şi-l adună, apoi se întoarse şi se uită dacă nu mai e fîn. Era în ochii aceia întunecaţi o privire atît de deznădăjduită, încît nu puteam să n-o observ şi, în timp ce mă gîndeam unde mai văzusem calul acela, el se uită lung la mine şi spuse: „Negruţ, tu eşti?"

Era Ginger? Dar cît de schimbată! Frumosul ei gît arcuit şi lucios acum era ţeapăn, uscăţiv şi lipsit de zvelteţea de odinioară; picioarele ei drepte şi curate, cu smocuri de păr la chişiţele delicate, acum erau deformate; toate încheieturile se îngroşaseră din cauza muncii istovitoare; privirea, care odinioară fusese atît de plină de viaţă şi inteligenţă, era acum plină de suferinţă, şi după felul cum i se săltau coastele şi după tusea ei repetată, puteam să-mi dau seama cît de greu respira.

Birjarii noştri se adunaseră la un loc, puţin mai încolo, aşa că am făcut un pas sau doi către Ginger, ferindu-mă de ei, ca să putem sta puţin de vorbă liniştiţi. Era o poveste tristă aceea pe care trebuia s-o aflu.

După un an petrecut la Earlshall, Ginger a fost considerată din nou aptă pentru muncă şi a fost vîndută unui gentilom. Pentru puţin timp a dus-o bine, dar după un galop mai lung ca de obicei, vechea stare de încordare i-a revenit şi, fiind îngrijită bine şi oarecum restabilită, a fost iar vîndută. Astfel că a schimbat stăpînii de mai multe ori, dar de fiecare dată în mai rău.

— Şi aşa, în cele din urmă, spuse ea, am fost cumpărată de un om care are mai multe trăsuri şi mai mulţi cai pentru închiriat. Tu arăţi bine şi sînt bucuroasă pentru asta, dar în ce priveşte viaţa mea, nici n-aş putea să-ţi povestesc cum a fost. Cînd mi-au descoperit meteahna, au spus că nu valorez cît au plătit pentru mine şi că trebuie să trag la o birjă şi să fiu folosită numai la ea; şi nu ştiu să facă altceva decît să mă biciuiască, să mă muncească şi niciodată nimeni nu se gîndeşte cît de mult sufăr; ei spun că au plătit pentru mine şi trebuie să-şi scoată cheltuielile. Omul care mă are cu chirie acum plăteşte în fiecare zi o mulţime de bani proprietarului, dar şi el trebuie să cîştige ceva; şi astfel se scurge toată săptămîna, şi tot aşa săptămîni de-a rîndul, fără o duminică măcar pentru odihnă.

— Ginger, tu obişnuiai să te aperi atunci cînd se purtau rău cu tine, i-am spus eu.

— Ah, răspunse ea, aşa făceam odată, dar tot fără nici un folos; oamenii sînt mai puternici şi, dacă sînt şi nemiloşi şi lipsiţi de sentimente mai bune, nu ne rămîne altceva de făcut decît să răbdăm pînă la sfîrşit. Şi aş vrea să vină sfîrşitul, aş vrea să mor. Am văzut cai morţi şi sînt sigură că ei nu mai simt dureri. Aş vrea să cad fără suflare în timp ce muncesc şi să nu fiu trimisă la ecarisaj.

Am fost foarte tulburat şi mi-am întins botul spre al ei, dar n-am putut să-i spun nimic ca s-o mîngîi. Cred că a fost bucuroasă să mă vadă, pentru că mi-a spus:

— Tu eşti singurul prieten pe care l-am avut vreodată.

Tocmai atunci birjarul ei se apropie şi,

smucindu-i botul, o dădu înapoi ca să iasă din rînd; apoi plecară, lăsîndu-mă foarte trist.

La scurt timp după asta, trecu pe lîngă staţia noastră de trăsuri o căruţă ducînd un cal mort. Capul îi atîrna în spatele căruţei şi din limba fără viaţă picura sînge; ochii erau înfundaţi în orbite. Dar despre ei n-am putere să vorbesc. Era o privelişte îngrozitoare! Calul era murg, cu gîtul lung, subţire. Avea o dungă albă pe frunte. Cred că era Ginger; voiam să cred că era Ginger, pentru că în felul ăsta ar fi luat sfîrşit toate necazurile ei. O! Dacă oamenii ar fi mai miloşi, ne-ar împuşca mai înainte ca noi să ajungem într-un asemenea hal de suferinţă.

CAPITOLUL 41

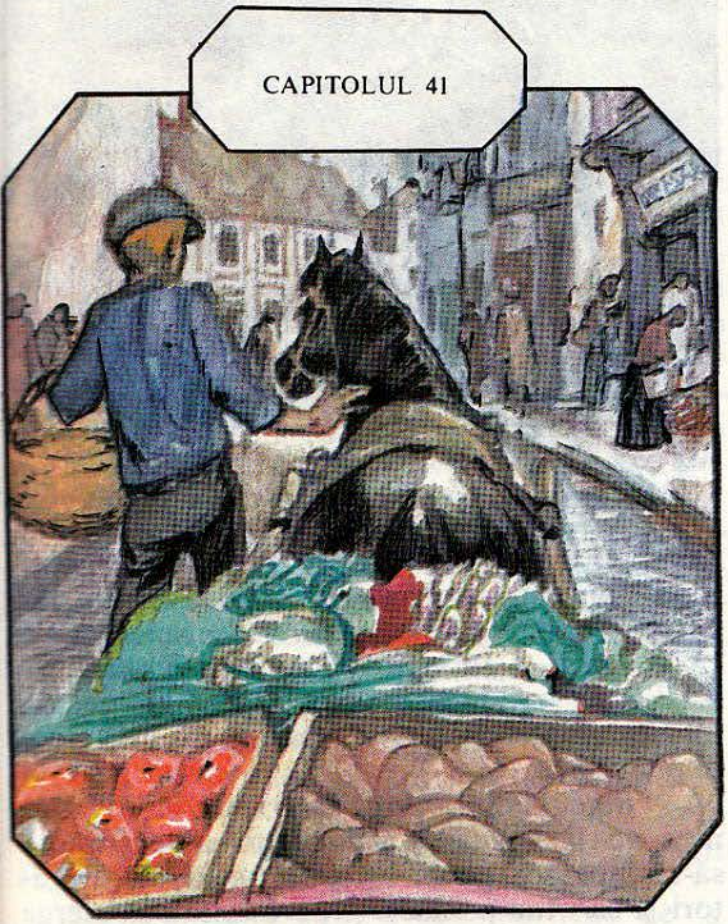

MĂCELARUL

Am fost deseori amărît văzînd necazurile pricinuite cailor din Londra, necazuri care, de cele mai multe ori, ar fi putut fi evitate dacă ar fi existat puţină grijă. Nouă, cailor, nu ne prea pasă de munca grea dacă sîntem trataţi cum trebuie, şi sînt sigur că sînt mulţi cai, folosiţi de oameni săraci şi buni, care duc la ei o viaţă mai liniştită decît cea pe care am dus-o eu pe vremea cînd trăgeam la trăsura lady-ei W., purtînd hamuri bătute în argint şi fiind bine hrănit.

Adesea mă durea în suflet cînd vedeam cum erau trataţi micuţii ponei, opintindu-se din cauza încărcăturilor grele sau clătinîndu-se sub loviturile puternice pe care le primeau de la vreo puşlama josnică. Am văzut odată un ponei sur, cu o coamă deasă şi cu un cap drăguţ, care semăna atît de mult cu Merrylegs, încît, dacă n-aş fi fost în ham, m-aş fi dus la el şi aş fi nechezat. Se căznea din răsputeri să tragă o căruţă grea, în timp ce un băiat solid şi grosolan îl biciuia foarte tare sub burtă şi-l apuca cu cruzime de botişor. Putea, oare, să fie Merrylegs? Semăna leit cu el; dar ştiu că domnul Blomefield nu avea de gînd să-l vîndă niciodată şi cred că nici n-o va face. Acesta putea să fie un căluţ la fel de bun şi poate că şi el a cunoscut în tinereţea lui zile mai fericite, într-un loc plăcut.

Am observat deseori viteza mare cu care sînt mînaţi caii măcelarilor, deşi n-am înţeles niciodată de ce, pînă într-o zi cînd a trebuit să aşteptăm cîtva timp în faţă la „St. John's Wood". Alături era o măcelărie şi, în timp ce staţionam, sosi în mare viteză căruţa unui măcelar. Calul era înfierbîntat şi foarte istovit; îşi lăsă capul în jos, coastele i se ridicau şi coborau, iar picioarele îi tremurau, dovedind cît de repede fusese mînat. Băiatul sări din căruţă şi, în timp ce căra coşul, stăpînul ieşi din magazin foarte nemulţumit. După ce se uită la cal, se întoarse supărat spre băiat:

— De cîte ori trebuie să-ţi spun să nu mai mîni în felul ăsta? Pe ultimul cal l-ai prăpădit şi i-ai stricat suflul; ai de gînd să-l distrugi şi pe ăsta la fel? Dacă n-ai fi fiul meu, te-aş concedia pe loc; e o ruşine să vii la magazin cu un cal în asemenea hal; pentru felul în care mîni, poţi fi luat la poliţie şi, dacă se întîmplă aşa ceva, să nu te aştepţi să te scot pe cauţiune, pentru că de atîtea ori ţi-am spus pînă acum, încît am obosit; trebuie să fii tu însuţi cu mai multă băgare de seamă.

În timp ce i se vorbea astfel, băiatul stătea îmbufnat şi retras, dar cînd tatăl său încetă, izbucni supărat, spunînd că nu era vina lui şi că nu merita mustrarea, pentru că mergea tot timpul numai după comenzi.

Dar nu toţi băieţii sînt cruzi. Am văzut

unii care-şi iubeau poneiul sau măgarul ca şi cum ar fi fost un cîine favorit, iar micuţele animale munceau pentru tinerii lor stăpîni tot atît de voioase şi cu tot atîta plăcere cum muncesc eu pentru Jerry. Poate că uneori munca este grea, dar o mînă bună şi o voce prietenoasă o fac mai uşoară.

Era un băiat, vînzător ambulant de fructe şi zarzavaturi, care aducea pe strada noastră cartofi şi verdeţuri; el avea un ponei bătrîn, nu foarte frumos, dar cel mai plin de voioşie şi cel mai inimos căluţ pe care l-am întîlnit vreodată; şi era o plăcere să vezi cît de mult ţineau unul la altul. Poneiul îşi urma stăpînul ca un cîine şi, cînd acesta se urca în căruţă, o pornea fără să fie nevoie nici de bici, nici de vreun cuvînt, şi alerga pe stradă la fel de vesel ca şi cînd ar fi ieşit din grajdurile regale. Lui Jerry îi plăcea băiatul şi-i spunea „Prinţul Charlie" pentru că, zicea el, într-o zi va ajunge „regele birjarilor".

Mai era şi un bătrîn care venea pe strada noastră cu o căruţă mică plină de cărbuni; purta şapcă de cărbunar, era înnegrit tot de cărbune şi părea destul de aspru. El şi calul său treceau încet pe stradă, ca doi tovarăşi care se înţeleg unul pe altul; calul se oprea de la sine la porţile caselor care luau cărbuni de la el, şi obişnuia să-şi ţină o ureche aplecată spre stăpînul său. Strigătul bătrînului putea fi auzit cu mult înainte ca el să se apropie. Niciodată nu înţelegeam ce strigă, dar copiii îl porecliseră „bătrînul Ca-a-ar-boo", pentru că, se pare, că aşa suna ceea ce striga el. Polly lua cărbuni de la el şi vedeam că era foarte prietenos cu ea; Jerry spunea că era o plăcere să te gîndeşti cît de fericit putea fi un cal bătrîn la un stăpîn atît de sărac.

CAPITOLUL 42

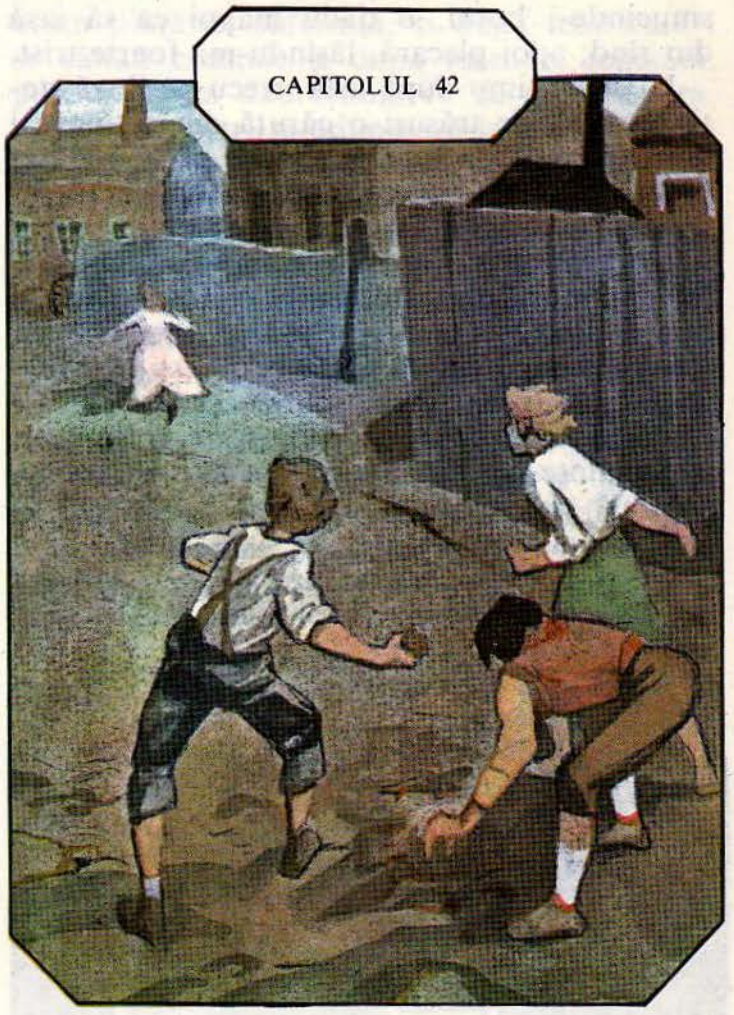

ALEGERI

Într-o după-amiază, pe cînd intram în curte, Polly ieşi din casă şi spuse:

— Jerry! A fost pe aici domnul B., care întreabă ce se aude cu votul tău şi ar vrea să închirieze pentru alegeri trăsura ta; va trece după răspuns.

— Bine, Polly, poţi să-i spui că trăsura mea va fi angajată atunci; nu mi-ar plăcea să-mi lipească pe ea listele lor mari de alegători şi să-i fac pe Jack şi pe Căpitan să alerge pe la cîrciumi ca să-i culeagă pe votanţii pe jumătate beţi — păi, cred că ar fi o ocară pentru cai. Nu, n-am s-o fac!

— Dar mi se pare că vei vota pentru acest candidat, nu? Spunea că face parte din acelaşi partid ca şi tine.

— Da, oarecum, dar nu voi vota pentru el, Polly; tu ştii care este meseria lui?

— Da.

— Păi, unui om care se îmbogăţeşte de pe

urma unei astfel de meserii poate să-i meargă bine în unele privințe, dar e cu totul orb la ceea ce doresc muncitorii; nu m-ar lăsa conștiința ca să-l aleg să hotărască legile. Cred că se va supăra, dar fiecare este dator să facă ceea ce crede că este cel mai bine pentru țara lui.

În dimineața dinaintea alegerilor, pe cînd Jerry tocmai mă înhăma, iată că intră Dolly în curte plîngînd și suspinînd, cu rochița ei albastră și cu șorțulețul alb împroșcate cu noroi.

— Ce-i, Dolly, ce s-a întîmplat?

— Băieții aceia obraznici, suspină ea, au aruncat cu noroi în mine și m-au strigat vaga... vaga...

— Au strigat-o „vagaboandă mică și albastră", tată, spuse Harry care intră în fugă, părînd foarte supărat; dar le-am arătat eu lor, n-au s-o mai insulte niciodată pe sora mea. Le-am tras o mamă de bătaie pe care o s-o țină minte; niște afurisiți de orangiști[1], niște capete seci!

Jerry sărută fetița și spuse:

— Fugi în casă la mama, scumpa mea, și spune-i că sînt de părere că ar fi mai bine să stai astăzi acasă și s-o ajuți. Apoi, întorcîndu-se grav către Harry: Băiatul meu, trag nădejde că-ți vei apăra sora întotdeauna și-l vei pune la punct pe oricine o insultă — așa trebuie să procedezi; dar, fii atent, nu vreau să am pe casă nici un fel de mîzgălituri electorale. Există mulți ticăloși asemenea orangiștilor atît în partidul conservator cît și în cel republican sau în oricare altul, și nu vreau ca vreunul din membrii familiei mele să fie amestecat în așa ceva. Chiar femeile și copiii sînt gata să se certe de dragul unei culori[2], fără ca măcar unul din zece să știe despre ce este vorba.

— Eu am crezut, tată, că albaștri[3] sînt pentru libertate.

— Băiatul meu, libertatea nu vine de la aceste culori; ele indică numai un anume partid, și toată libertatea pe care o poți căpăta de la ele este libertatea de a bea pe cheltuiala altora, libertatea de a merge la vot într-o trăsură veche și murdară, libertatea de a umili pe oricine nu este din partidul tău și libertatea de a striga pînă răguești ceva ce înțelegi numai pe jumătate — asta este libertatea de care pomeneai!

— O, tată, glumești!

— Nu, Harry, vorbesc foarte serios și mi-e rușine cum oamenii continuă totuși astfel, deși ar trebui să cunoască mai bine situația. Alegerile sînt o treabă foarte serioasă, cel puțin așa ar trebui să fie; fiecare ar trebui să voteze potrivit conștiinței sale și să-și lase și vecinul să facă la fel.

CAPITOLUL 43

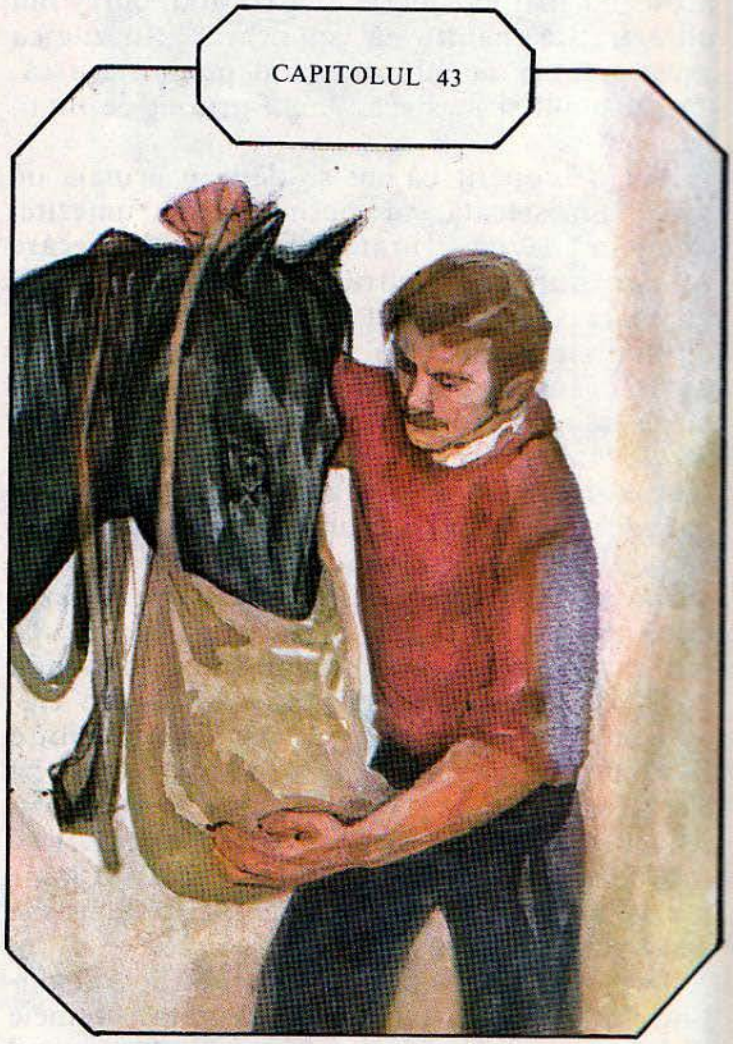

PRIETEN LA NEVOIE

În sfîrșit, veni și ziua alegerilor; a fost destulă treabă atît pentru mine, cît și pentru Jerry. Mai întîi a venit un gentilom solid, care gîfîia, purtînd în mînă un sac de voiaj;

[1] Membru al partidului ultraprotestant din Irlanda de Nord.

[2] Culoare politică — în trecut, apartenență la un partid politic.

[3] Culoarea Partidului Conservator.

voia să meargă la gara Bishopsgate. Apoi am fost chemaţi de un grup care dorea să fie dus la Regent's Park; după aceea, am fost chemaţi pe o stradă laterală unde o doamnă timidă şi îngrijorată aştepta să fie dusă la bancă; acolo a trebuit să stăm pînă a terminat, ca s-o ducem înapoi, şi cînd tocmai coboram din trăsură, iată că veni, alergînd şi de-abia trăgîndu-şi sufletul, un gentilom cu faţa roşie şi cu nişte hîrtii în mînă şi care, mai înainte ca Jerry să coboare de pe capra trăsurii, deschise uşa, se strecură înăuntru şi strigă: „Bow Street, repede, la poliţie!" şi plecarăm pe dată cu el; cînd, după încă un tur sau două ne-am întors, în sfîrşit, la staţie, acolo nu mai era nici o altă trăsură. Jerry îmi puse traista, pentru că, spunea el: „În zile ca astea trebuie să mîncăm cînd putem, aşa că, dă-i drumul şi mestecă, Jack; profită de timp, bătrîne".

Am descoperit că mi se dăduse uruială de ovăz, amestecată cu puţine tărîţe umezite; asta era, de fapt, hrana obişnuită de fiecare zi, dar atunci fu pentru mine deosebit de întăritoare. Jerry era cît se poate de grijuliu şi de bun, şi care cal nu s-ar fi străduit din răsputeri pentru un asemenea stăpîn? Mai pe urmă, scoase şi el una din plăcintele pe care i le dăduse Polly şi o mîncă. Străzile erau foarte aglomerate şi trăsurile, cu însemnele partidelor pe ele, îşi croiau loc prin mulţime, ca şi cum viaţa sau mădularele pietonilor nu aveau nici o importanţă; în acea zi am văzut două persoane trîntite pe jos, una din ele fiind o femeie. Caii treceau printr-o perioadă grea, sărmanii! Dar alegătorii aceia din trăsuri nu se gîndeau deloc la asta; mulţi dintre ei erau pe jumătate beţi şi, dacă treceau pe lîngă localul unde se vota pentru partidul lor, izbucneau în urale. Au fost primele alegeri pe care le-am văzut şi nu doresc să mai fiu martor la altele, deşi am auzit că acum lucrurile s-au mai schimbat.

Jerry şi cu mine nu apucasem încă să înghiţim cîteva îmbucături, cînd văzurăm o femeie tînără care venea pe stradă purtînd un copil în braţe. Se uita încoace şi încolo şi părea încurcată. Se îndreptă în grabă spre Jerry şi-l întrebă dacă putea să-i spună cum se ajunge la spitalul „St. Thomas" şi cît de departe era pînă acolo. Venise de la ţară în dimineaţa aceea, spunea ea, cu o căruţă; nu ştia nimic de alegeri şi era destul de străină în Londra. Primise o programare la spital pentru băieţelul ei. Copilul plîngea cu un scîncet slab, stins.

— Sărmanul de el, spuse ea, are dureri mari; este în vîrstă de patru ani, dar nu poate merge deloc; e ca un copilaş mic de tot; doctorul a spus însă că, dacă l-aş duce la spital, s-ar putea face bine; te rog, domnule, cît de departe se află spitalul şi care este drumul?

— Păi, doamnă, răspunse Jerry, nu poţi ajunge acolo mergînd pe jos printr-o aglomeraţie ca asta! Pînă la spital sînt trei mile şi copilul este greu.

— Da, nici vorbă că este, dar eu sînt destul de puternică, slavă Domnului, şi, dacă aş şti drumul, cred că m-aş descurca, oarecum; te rog, spune-mi.

— Nu ai cum, îi răspunse Jerry, în înghesuială ai putea fi trîntită, iar copilul călcat în picioare. Ascultă, urcă în trăsură şi te voi duce în siguranţă la spital; nu vezi că vine şi ploaia?

— Nu, domnule, nu, nu pot face asta, mulţumesc. Nu am decît bani de drum pentru întoarcere; te rog, spune-mi pe unde s-o iau.

— Ascultă, doamnă, zise Jerry, am o nevastă şi nişte copii dragi acasă şi cunosc sentimentele de părinte; urcă-te acum în trăsura asta şi te voi duce gratis acolo. Mi-ar fi ruşine de mine să las o femeie cu un copil bolnav să riste.

— Să fii binecuvîntat! spuse femeia izbucnind în lacrimi.

— Ei, ei, curaj, draga mea, te voi duce curînd acolo; lasă-mă să te urc înăuntru.

În timp ce Jerry se duse să deschidă portiera, doi bărbaţi, cu panglici ale partidului lor la pălărie şi la butoniere, alergară, strigînd:

— Birjar!

— Ocupat, răspunse Jerry. Dar unul dintre ei, împingînd femeia, sări în trăsură, urmat de celălalt. Jerry îi privea la fel de crunt ca un poliţist:

— Domnilor, trăsura este ocupată de această doamnă.

— Doamna, răspunse unul din ei, poate să aştepte. Treburile noastre sînt foarte importante şi, în afară de asta, noi am intrat primii, aşa că este dreptul nostru şi vom rămîne înăuntru.

Un zîmbet hîtru se ivi pe faţa lui Jerry, în timp ce închidea portiera după ei.

— În regulă, domnilor, vă rog să staţi cît poftiţi. În timp ce dumneavoastră vă odihniţi, eu pot aştepta.

Şi întorcîndu-le spatele, se duse spre tînăra femeie care stătea lîngă mine.

— În curînd vor pleca, spuse el rîzînd, nu-ţi face griji.

Şi într-adevăr, ei plecară curînd, pentru că atunci cînd înţeleseră şiretlicul lui Jerry, coborîră din trăsură, adresîndu-i tot felul de cuvinte urîte şi strigînd tare ceva în legătură cu numărul trăsurii şi că îl vor trimite în judecată. După această mică întîrziere, eram curînd în drum spre spital, mergînd cît puteam mai mult pe străzi lăturalnice. Jerry trase de clopotul mare de la poarta spitalului şi ajută femeia să se dea jos.

— Mulţumesc de o mie de ori, spuse ea, niciodată n-aş fi putut să ajung aici, singură.

— N-ai pentru ce şi sper că dragul dumitale copil va fi, în curînd, mai bine.

Jerry o urmări pînă intră pe poartă şi spuse încet, ca pentru sine: „Asta-i tot ce am putut face pentru o femeie necăjită!“ Apoi mă mîngîie pe gît, aşa cum făcea întotdeauna cînd era mulţumit de el însuşi.

Curînd se porni ploaia şi eram pe punctul de a pleca de la spital, cînd poarta se deschise din nou, şi portarul strigă: „Birjar!“ Ne-am oprit şi o doamnă coborî scările. Jerry păru s-o recunoască imediat; ea îşi dădu la o parte vălul şi strigă:

— Barker! Jeremiah Barker! Tu eşti? Sînt foarte bucuroasă că te găsesc aici; eşti tocmai omul de care am nevoie, pentru că este foarte greu să găseşti o trăsură astăzi, în această parte a Londrei.

— Voi fi mîndru să vă servesc, doamnă, sînt la fel de bucuros ca dumneavoastră că s-a întîmplat să fiu aici; unde să vă duc?

— La gara Paddington, şi dacă ajungem la timp, aşa cum cred că vom ajunge, îmi vei povesti despre Mary şi copii.

Am ajuns la timp la gară şi, cum era la adăpost de ploaie, doamna a mai stat o bucată de vreme de vorbă cu Jerry. În felul ăsta am aflat că fusese învăţătoarea lui Polly, şi după ce puse multe întrebări despre ea, îl întrebă:

— Cum te împaci iarna cu munca de birjar? Ştiu că anul trecut Mary era destul de îngrijorată pentru tine.

— Da, doamnă, aşa a fost; am avut o tuse rea care m-a ţinut pînă s-a încălzit vremea şi, de cîte ori întîrzii mai mult, îşi face mari griji. Vedeţi, doamnă, munca noastră se face pe orice vreme şi la orice oră, şi lucrul ăsta pune la grea încercare un organism omenesc; dar mă descurc destul de bine şi m-aş simţi fără nici un rost dacă n-aş avea caii de care să mă îngrijesc. Am fost crescut pentru asta şi mi-e teamă că nu m-aş descurca la fel de bine cu altceva.

— Ei, Barker, spuse ea, ar fi mare păcat dacă ţi-ai primejdui serios sănătatea cu această muncă; ar fi păcat nu numai pentru tine, dar şi pentru Mary şi copii; există multe locuri unde vizitiii sau grăjdarii buni sînt căutaţi; şi dacă vreodată te gîndeşti să renunţi la munca de birjar, anunţă-mă.

Apoi, transmiţînd urări de bine lui Mary, ea puse ceva în mîna lui Jerry, spunînd:

— Uite cîte cinci şilingi pentru fiecare copil; Mary va şti cum să-i folosească.

Jerry îi mulţumi, părînd foarte încîntat, şi, ieşind din perimetrul gării, ajunserăm în cele din urmă acasă, iar, în ce mă priveşte, pot spune că eram foarte obosit.

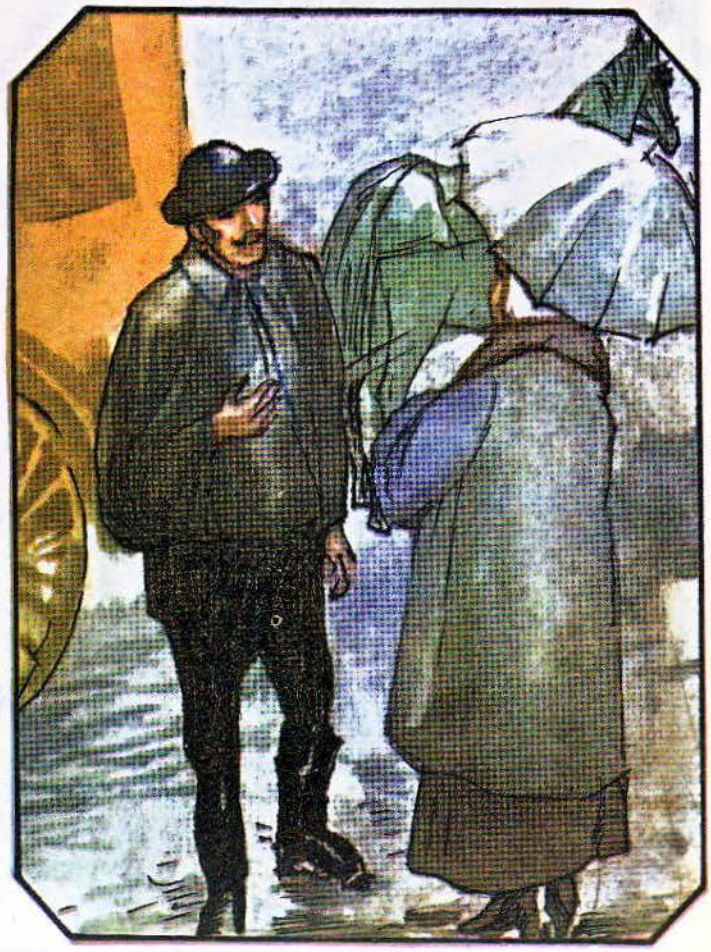

CAPITOLUL 44

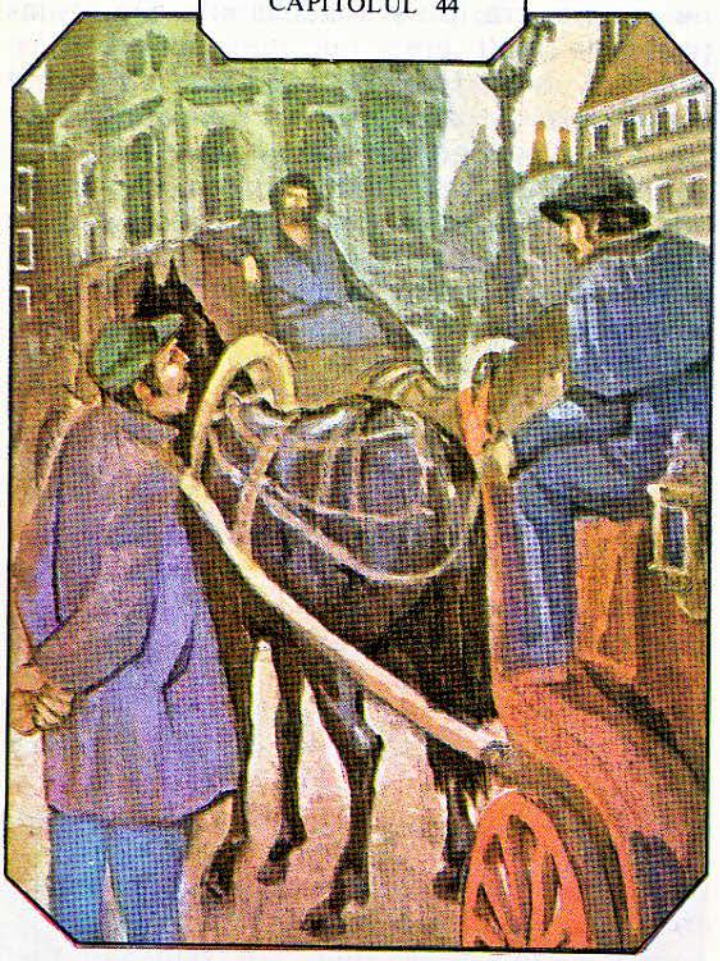

BĂTRÎNUL CĂPITAN ŞI SUCCESORUL LUI

Căpitanul şi cu mine eram prieteni buni. Era un cal bătrîn, nobil şi era o tovărăşie foarte plăcută pentru mine. Niciodată nu m-am gîndit că sănătatea lui se va şubrezi şi că ne va părăsi; totuşi, i-a venit şi lui rîndul. Şi iată în ce împrejurări. Eu n-am fost acolo, dar, din cele ce am auzit povestindu-se, am aflat cum s-a întîmplat.

Căpitanul şi cu Jerry tocmai se întorceau după ce duseseră un grup la gara mare de peste podul Londrei; cînd ajunseră undeva între pod şi monument, Jerry văzu venind, fără încărcătură, un camion al unui berar, tras de doi cai puternici. Camionagiul lovea tare caii cu biciul; camionul era uşor şi ei goneau nebuneşte; vizitiul nu mai avea nici un control asupra lor, iar strada era foarte circulată; o tînără fu trîntită la pămînt şi călcată, iar în clipa următoare se năpustiră asupra trăsurii noastre; amîndouă roţile au fost smulse, iar trăsura răsturnată, Căpitanul tîrît pe jos, hulubele rupte, una din ele intrîndu-i în coapsă. Jerry fu de asemenea azvîrlit, dar s-a ales doar cu julituri, nimeni nu poate spune cum de a scăpat, dar el zicea întotdeauna că a fost un miracol. Cînd sărmanul Căpitan a fost ridicat, s-a văzut că era rănit destul de rău. Jerry l-a adus încet acasă, şi ce privelişte tristă era să vezi cum sîngele îi uda pielea albă, curgînd pe crupă şi pe greabăn. Camionagiul s-a dovedit că era beat şi a fost amendat, iar berarul a trebuit să plătească pagubele pricinuite stăpînului nostru; dar nimeni nu putea să plătească vătămările sărmanului Căpitan.

Veterinarul şi Jerry au făcut tot ce au putut ca să-i uşureze durerile şi să se simtă mai bine. Trăsura a trebuit să fie reparată şi timp de cîteva zile eu n-am ieşit, iar Jerry n-a cîştigat nimic. Cînd am venit la staţia de trăsuri prima dată după accident, şeful s-a apropiat de noi ca să întrebe cum se simte Căpitanul.

— N-o să se mai vindece niciodată, zise Jerry; cel puţin pentru munca mea n-o să mai fie bun; aşa mi-a spus veterinarul azi-dimineaţă. El a mai spus că poate să fie bun pentru căruţă sau pentru altă muncă asemănătoare. Vestea asta m-a amărît foarte mult. Cărăuşie! Am văzut cum ajung caii care fac o astfel de muncă în Londra. Tare aş dori ca toţi beţivii să fie duşi într-un azil de nebuni, în loc să li se dea voie să năvălească peste oamenii paşnici. Dacă ei şi-ar frînge oasele, şi-ar sfărîma căruţele şi şi-ar schilodi propriii cai, asta ar fi treaba lor şi am putea poate să-i lăsăm în pace, dar mi se pare că întotdeauna suferă tot cei nevinovaţi! Şi se mai vorbeşte apoi de legea compensaţiei. Nu există compensaţie — nu există altceva decît necaz, supărare şi pierdere de vreme, în afară de pierderea unui cal bun care-ţi este ca un prieten de nădejde. Este o prostie să vorbeşti de compensaţie! Dacă aş vrea să văd ceva căzînd într-o prăpastie fără fund, acesta ar fi viciul băuturii!

— Ascultă, Jerry, spuse şeful, mă atingi cam tare la coarda sensibilă, ştii doar; eu nu sînt la fel de cumpătat ca tine; e o mare ruşine pentu mine, căci aş vrea să fiu.

— Păi, răspunse Jerry, de ce nu termini cu asta, şefule? Eşti un om prea bun ca să fii sclavul unui asemenea viciu!

— Sînt un mare prost, Jerry; dar am încer-

cat o dată să mă abţin două zile şi atunci am crezut că mor. Tu cum ai făcut?

— M-am străduit din greu mai multe săptămîni; vezi, eu niciodată nu m-am îmbătat prea tare, dar vedeam că nu mai sînt stăpîn pe mine şi cînd îmi venea pofta să beau mă luptam din răsputeri cu mine însumi ca să spun „nu". Mi-am dat seama că unul din noi trebuie să se dea bătut — viciul beţiei, sau Jerry Barker şi, slavă Domnului, mi-am zis că nu Jerry Barker va fi acela; dar a fost o luptă mare şi ţineam să depun toată străduinţa de care era nevoie pentru că, pînă cînd nu am încercat să mă dezobişnuiesc, n-am ştiut cît de puternic era acest năravi; apoi şi Polly şi-a dat silinţa ca să am mîncare bună şi, cînd mă apuca pofta de băutură, luam o ceaşcă de cafea sau o pastilă de mentă, sau citeam puţin dintr-o carte şi asta mi-a fost de mare ajutor; uneori îmi spuneam: „Renunţi la băutură, sau eşti pierdut! Renunţi la băutură, sau îi zdrobeşti inima lui Polly!" Datorită voinţei şi mulţumită soţiei mele, m-am descătuşat din această robie şi de zece ani n-am mai pus o picătură de vin în gură, şi nici n-aş vrea să mai pun vreodată!

— Mi-am pus şi eu în cap acest gînd mare — să încerc, spuse Grant, pentru că e un lucru rău să nu te poţi stăpîni.

— Fă-o, şefule, fă-o! Nu te vei căi niciodată, şi ce mare ajutor ar fi pentru unii tovarăşi sărmani de-ai noştri, din staţie, dacă te-ar vedea că te lipseşti de băutură. Ştiu că mai sînt vreo doi, trei cărora le-ar place să se ţină departe de cîrciumă, dacă ar putea!

La început, Căpitanul părea să se simtă bine, dar era un cal foarte bătrîn şi doar robusteţea lui, precum şi grija lui Jerry l-au făcut în stare să ducă munca la trăsură atît de mult timp; acum se dărîmase rău. Veterinarul îl putea face bine, atît cît să fie vîndut pentru cîteva lire, dar Jerry spuse: nu! Cîteva lire căpătate pentru un cal bătrîn care te-a slujit cu credinţă, a muncit din greu şi a îndurat destulă mizerie i-ar pîngări şi restul banilor, şi pînă la urmă se gîndi că cel mai bun lucru pe care îl putea face pentru un bun şi bătrîn tovarăş de muncă ar fi să-i tragă un glonte sigur în inimă, scutindu-l de alte suferinţe, deoarece Jerry nu ştia unde să-i găsească un stăpîn bun pentru restul zilelor cît mai avea de trăit.

A fost hotărîtă ziua următoare pentru acest lucru. Harry m-a dus la fierar ca să-mi pună nişte potcoave noi; cînd m-am întors, Căpitanul nu mai era. Eu şi toată familia am resimţit foarte mult lipsa lui.

Acum, Jerry trebuia să-şi caute alt cal, şi curînd auzi de unul printr-o cunoştinţă care era ajutor de grăjdar la un gentilom. Era vorba de un cal tînăr, valoros, dar care, într-o zi, o luase la goană, se ciocnise de o altă trăsură, îl azvîrlise pe „luminăţia sa" şi se rănise; îşi pierduse faima şi nu mai era potrivit pentru grajdurile unui gentilom, iar vizitiul primise dispoziţia să caute să-l vîndă cît putea mai bine.

— Mă împac eu cu iuţeala unui cal, spuse Jerry, numai să nu fie nărăvaş sau greu de ţinut în frîu.

— Nu, nu este cîtuşi de puţin nărăvaş, răspunse omul, dar are o gură sensibilă şi cred că asta a fost cauza accidentului; vezi, l-au alergat tare iar vremea era rea şi, nefiind obişnuit cu aşa ceva, cînd a ieşit în drum, a zburat ca un bolid. Şeful nostru (vreau să spun vizitiul) îl înhămase cît se poate de strîns cu cureaua care se pune cailor pentru a ţine gîtul arcuit, îi pusese şi tranzeluţa, cu zăbala ei prea tăioasă; credinţa mea este că toate astea l-au speriat pe cal, care este iute şi are o gură atît de sensibilă.

— Este destul de bun; voi veni să-l mai văd, spuse Jerry.

A doua zi, Hotspur — acesta îi era numele — sosi acasă; era un cal mîndru, roib, fără nici un fir de păr alb pe el, la fel de înalt ca şi Căpitanul, cu un cap foarte frumos, şi avea numai cinci ani. L-am întîmpinat prietenește, dar nu l-am întrebat nimic. Prima noapte a fost foarte agitat; în loc să stea culcat, îşi smucea căpăstrul în sus şi în jos din inelul de care era legat şi lovea barele de la iesle, încît n-am putut să dorm. Totuşi, în ziua următoare, după cinci sau şase ore de tras la trăsură, intră în grajd liniştit şi cuminte. Jerry îl mîngîie şi-i vorbi mai mult; foarte curînd ajunseră să se înţeleagă, iar Jerry spunea că dacă i se va pune o zăbală uşoară şi va munci mult, va deveni blînd ca un miel; şi că toată povestea cu accidentul a fost ca un vînt rău care, de fapt, n-a dăunat nimănui, pentru că dacă „luminăţia sa" pierduse un cal favorit în valoare de o sută de guinee, birjarul cîştigase, în schimb, un cal bun şi puternic.

Hotspur gîndea că a decăzut dacă a ajuns

să fie cal de trăsură și nu-i plăcea să stea în stație, dar la sfîrșitul săptămînii îmi mărturisi că un căpăstru liber și o mînă ușoară contează foarte mult și că, la urma urmelor, munca nu este atît de grea și nu se compara cu situația cînd avea capul și coada țintuite de șa. De fapt, se obișnuise și Jerry îl iubea foarte mult.

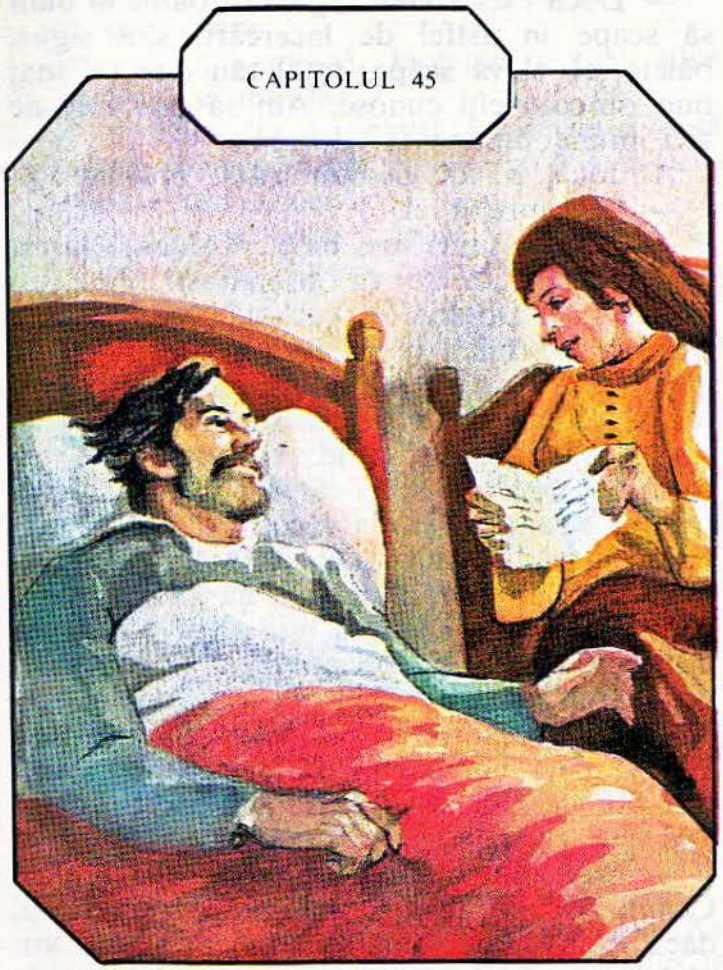

CAPITOLUL 45

REVELIONUL LUI JERRY

Sărbătorile de iarnă sînt foarte plăcute pentru unii oameni, dar pentru birjari și pentru caii lor nu existau sărbători, deși, uneori, acestea le pot fi o răsplată. Sînt atît de multe petreceri, baluri și sînt deschise atîtea localuri de distracții, încît munca este grea și adesea ține pînă tîrziu. Uneori, birjarul și calul trebuie să aștepte ore întregi în ploaie sau ger, tremurînd de frig, în timp ce oamenii veseli dansează undeva în ritmul muzicii. Mă întreb dacă frumoasele doamne se gîndesc vreodată la birjarul obosit care așteaptă pe capra trăsurii și la sărmanul animal răbdător care stă în picioare pînă cînd acestea îi înțepenesc de frig.

Acum, eu lucram cel mai mult seara, deoarece eram mai obișnuit cu statul în picioare și Jerry se temea să-l țină pe Hotspur, ca să nu răcească. În săptămîna dinainte de sărbători era foarte multă treabă pînă seara tîrziu, iar Jerry tușea foarte rău; totuși, oricît de tîrziu veneam, Polly îl aștepta și ieșea cu felinarul ca să-l întîmpine, părînd mereu îngrijorată și speriată.

În seara Anului nou a trebuit să ducem doi gentilomi la o casă dintr-o piață a cartierului West End. I-am lăsat acolo la ora nouă și ni s-a spus să revenim la unsprezece. „Dar, spuse unul din ei, deoarece este vorba de o partidă de cărți, poate că trebuie să mai așteptați cîteva minute — și să nu întîrziați!"

Cînd ceasul bătea ora unsprezece, noi eram la poartă, pentru că Jerry era întotdeauna punctual. Ceasornicul bătu toate sferturile de oră — unsprezece și un sfert, și jumătate, și trei sferturi, apoi bătu douăsprezece, dar poarta tot nu se deschidea.

Vîntul fusese foarte schimbător, cu rafale de ploaie în timpul zilei, dar acum se transformase în lapoviță înțepătoare, care părea să bată din toate părțile; era foarte frig și nu exista nici un adăpost. Jerry se dădu jos de pe capră și veni ca să tragă mai sus una din pături peste grumazul meu; apoi făcu o tură sau două în sus și în jos, bocănind din picioare; începu să-și lovească brațele, dar asta îi stîrni tusea, așa că deschise portiera trăsurii și se așeză înăuntru, jos, cu picioarele atîrnîndu-i pe trotuar, adăpostindu-se cît de cît. Ceasul bătu iar sferturile de oră, dar nimeni nu veni. La douăsprezece și jumătate Jerry sună la ușă și întrebă servitorul dacă mai era nevoie de el în noaptea aceea.

— O, da, sigur că va fi nevoie, răspunse omul, nu trebuie să pleci, curînd se va termina. Și Jerry se așeză din nou, dar vocea lui era atît de răgușită încît de-abia îl puteam auzi.

La unu și un sfert, poarta se deschise și cei doi gentilomi ieșiră; se urcară în trăsură fără nici un cuvînt și-i spuseră lui Jerry adresa unde trebuia să meargă, cam la o depărtare de aproape două mile. Picioarele îmi erau înțepenite de frig și mă temeam că mă voi poticni. Cînd cei doi au coborît, nu au rostit

nici măcar un cuvînt de scuză pentru faptul că ne ţinuseră atît de mult, în schimb au fost nemulţumiţi de taxă; totuşi, cum Jerry niciodată nu taxa mai mult decît i se cuvenea, dar nici nu lua mai puţin, au trebuit să plătească pentru două ore şi jumătate de aşteptat; pentru Jerry erau bani greu cîştigaţi.

În cele din urmă am ajuns acasă; Jerry de-abia mai putea vorbi şi tuşea îngrozitor. Polly nu-i puse nici o întrebare, doar deschise poarta şi-i ţinu felinarul.

— Nu pot face şi eu ceva? întrebă ea.

— Ba da; să-i dai lui Jack ceva cald şi apoi să prepari pentru mine un ceai de ovăz, spuse el în şoaptă, răguşit, de-abia mai putînd să respire.

Cu toate acestea, mă buşumă, ca de obicei, şi chiar se urcă în podul cu fîn şi-mi aduse un braţ bun de paie în plus, pentru culcuş. Polly îmi dădu un terci cald care mă mai întremă şi apoi închiseră uşa.

A doua zi se făcuse destul de tîrziu pînă cînd veni cineva la noi, şi acesta fu Harry. El ne curăţă, ne dădu de mîncare şi mătură grajdul, apoi aşternu paiele la loc, ca şi cum ar fi fost duminică. Era foarte tăcut şi nici nu fluiera, nici nu cînta. La amiază veni tot el şi ne dădu porţia de mîncare şi de apă; de data asta însă îl însoţea şi Dolly; ea plîngea şi din ce vorbeau am putut ghici că Jerry era grav bolnav şi că doctorul spusese că era un caz complicat. Trecură astfel două zile şi în casă era mare nelinişte. Noi nu-l vedeam decît pe Harry, iar uneori mai venea şi Dolly. Cred că o făcea doar ca să-i ţină lui Harry tovărăşie, pentru că Polly era tot timpul cu Jerry care trebuia să stea foarte liniştit în pat.

În a treia zi, în timp ce Harry se afla în grajd, se auzi o bătaie uşoară în uşă şi-şi făcu apariţia şeful Grant.

— N-am vrut să mă duc în casă, băiete, spuse el, dar vreau să ştiu cum se simte tatăl tău.

— Este foarte rău, răspunse Harry, cum nu se poate mai rău; boala pe care o are tata se cheamă pneumonie; doctorul crede că în noaptea asta se va alege într-un fel.

— Asta-i prost, foarte prost! spuse Grant, clătinînd din cap. Ştiu de doi oameni cărora li s-a tras moartea din asta, săptămîna trecută; s-au curăţat într-o clipă; dar unde e viaţă e şi speranţă, aşa că trebuie să-ţi păstrezi curajul.

— Da, răspunse repede Harry, şi doctorul a spus că tata poate avea şanse mai mari decît mulţi alţii pentru că n-a băut. A mai spus că ieri febra a fost atît de mare, încît dacă tata ar fi fost un băutor, asta l-ar fi făcut să ardă ca o foaie de hîrtie; dar eu cred că este convins că se va face bine. Nu credeţi şi dumneavoastră la fel, domnule şef?

Şeful părea încurcat.

— Dacă există vreo regulă ca oamenii buni să scape în astfel de încercări, sînt sigur, băiete, că el va scăpa; tatăl tău este cel mai bun om din cîţi cunosc. Am să mai trec pe aici mîine dimineaţă, devreme.

A doua zi, dis-de-dimineaţă, era la noi.

— Ei? întrebă el.

— Tata se simte mai bine, răspunse Harry. Mama speră că se va însănătoşi.

— Slavă Domnului! exclamă şeful. Acum trebuie să-l ţineţi la căldură şi să-l feriţi de griji; pentru cai să mă aduceţi pe mine. Vezi tu, şi lui Jack îi va prinde mai bine dacă va sta la căldură, în grajd, o săptămînă sau două; tu poţi să-l scoţi ca să faci cu el cîteva ture pe stradă, să-şi mai dezmorţească picioarele; dar calul ăsta tînăr dacă nu merge la muncă, se va termina cu el, ca să spun aşa, pentru că atunci cînd va ieşi afară s-ar putea întîmpla să aibă vreun accident şi asta ar fi prea mult pentru voi.

— Lucrul ăsta e cu putinţă şi acum, spuse Harry; deşi l-am ţinut fără grăunţe, totuşi este atît de plin de vigoare încît nu ştiu ce să mai fac cu el.

— Este întocmai ce-am spus eu, replică Grant. Ascultă, te rog, spune-i mamei tale că, dacă se învoieşte, pînă se aranjează ceva, am să vin după el în fiecare zi ca să-l iau la muncă, şi din cîştig am să-i aduc jumătate; asta vă va ajuta să cumpăraţi hrană cailor. Ştiu că tatăl tău face parte dintr-un club bun, dar cu asta nu se ţin caii, deoarece costul întreţinerii lor va fi mai mare decît folosul adus de ei în tot acest timp; voi veni la amiază ca să aflu ce spune mama ta.

Şi, fără să aştepte ca Harry să-i mulţumească, plecă.

La amiază, cred că Grant s-a văzut cu Polly, pentru că a venit cu Harry, la grajd, l-a înhămat pe Hotspur şi l-a luat cu el.

Timp de o săptămînă sau mai bine, el veni zilnic să-l ia pe Hotspur, iar cînd Harry îi mulţumea sau pomenea ceva despre bunăta-

ea lui, îi răspundea cu un zîmbet, spunînd că, de fapt, a fost un noroc pentru el, deoarece caii lui aveau nevoie de puţină odihnă pe care altfel n-ar fi avut-o.

Jerry continua să se simtă din ce în ce mai bine, dar doctorul spuse că, dacă voia să ajungă la bătrîneţe, nu mai trebuia să se întoarcă niciodată la munca de birjar. Copiii discutară de multe ori despre cele ce vor face tata şi mama şi cum ar putea să-i ajute cîştigînd ceva bani.

Într-o după-amiază, Hotspur a fost adus foarte ud şi murdar.

— Străzile sînt o mocirlă, spuse şeful, o să te treacă toate sudorile, băiete, pînă o să-l cureţi şi o să-l usuci.

— În regulă, şefule, spuse Harry, n-o să-l las pînă nu va fi cum trebuie; ştii, doar, că am fost instruit de tata.

— Aş vrea ca toţi băieţii să fi fost instruiţi ca tine, răspunse şeful.

În timp ce Harry ştergea cu buretele tot noroiul de pe picioarele şi de pe corpul lui Hotspur, Dolly îşi făcu apariţia şi părea foarte preocupată de ceva.

— Harry, cine locuieşte la Fairstowe? Mama a primit o scrisoare de la Fairstowe, şi părea atît de bucuroasă încît a fugit cu ea sus pe scări, la tata.

— Nu ştii? Păi, aşa se cheamă localitatea unde stă doamna Fowler — fosta învăţătoare a mamei, ştii tu — doamna pe care tata a întîlnit-o vara trecută şi care ne-a trimis, mie şi ţie, cîte cinci şilingi.

— O, doamna Fowler, se înţelege că o ştiu. Mă întreb numai despre ce îi scrie mamei.

— Mama i-a scris săptămîna trecută, zise Harry. Tu ştii că doamna Fowler i-a spus tatii că, dacă vreodată va renunţa la munca de birjar, ar vrea să afle şi ea. Sînt curios ce spune în scrisoare; fugi şi vezi tu, Dolly.

Harry freca înainte la Hotspur cu un „huiş! huiş!" ca un rîndaş bătrîn.

După cîteva minute Dolly reveni în grajd, ţopăind.

— O, Harry, niciodată n-am auzit ceva mai frumos. Doamna Fowler scrie să mergem cu toţii şi să locuim pe lîngă ea. Există o căsuţă care s-a eliberat de curînd şi care va fi numai bună pentru noi; are o grădină şi un coteţ de găini, are meri şi de toate! La primăvară, vizitiul ei va pleca şi atunci doreşte să-l angajeze pe tata în locul lui; şi în jur sînt o mulţime de familii bune unde poţi să-ţi găseşti şi tu de lucru, la grădină sau la grajd, sau curier; şi mai este şi o şcoală bună pentru mine. Mama rîde şi plînge de bucurie, iar tata pare foarte fericit!

— Este extraordinar, zise Harry, şi aş spune că-i tocmai ce ne trebuie; asta se va potrivi şi tatii, şi mamei; dar eu n-am de gînd să fiu curier îmbrăcat cu haine dintr-acelea strîmte şi cu multe rînduri de nasturi. Mă voi face grăjdar sau grădinar.

Se hotărî foarte repede că, de îndată ce Jerry va fi destul de bine, se vor muta la ţară, iar trăsura şi caii vor fi vînduţi cît de curînd posibil.

Asta a fost o veste proastă pentru mine, deoarece acum nu mai eram tînăr şi nu puteam să mă mai aştept la o sporire a puterilor mele. De cînd am părăsit Birtwick-ul, niciodată nu mai fusesem atît de fericit aşa cum am fost cu dragul meu stăpîn, Jerry; dar trei ani de muncă la trăsură, chiar şi în cele mai bune condiţii, îşi spun cuvîntul asupra puterii oricărui cal, şi simţeam că nu mai eram cel care fusesem odinioară.

Grant anunţă imediat că-l va cumpăra pe Hotspur; şi la staţia de trăsuri ar fi existat oameni care m-ar fi luat şi pe mine; dar cum Jerry era de părere că nu trebuia să mai trag la trăsura nimănui, şeful promise să găsească un loc unde să-mi fie bine.

Sosi şi ziua plecării. Lui Jerry încă nu i se dăduse voie să iasă din casă, aşa că, după acel ajun de Anul nou, nu l-am mai văzut niciodată. Polly şi copiii au venit să-şi ia rămas bun de la mine. „Jack, sărmane bătrîn! Dragul de tine, bătrîne Jack! Am vrea să te putem lua cu noi", spuse ea şi apoi, punîndu-mi mîna pe coamă, îşi apropie faţa de gîtul meu şi mă sărută. Dolly plînse şi mă sărută şi ea. Harry mă mîngîie mult, dar nu spuse nimic; părea doar foarte trist. Şi în felul acesta am fost dus la noul meu stăpîn.

PARTEA A PATRA

CAPITOLUL 46

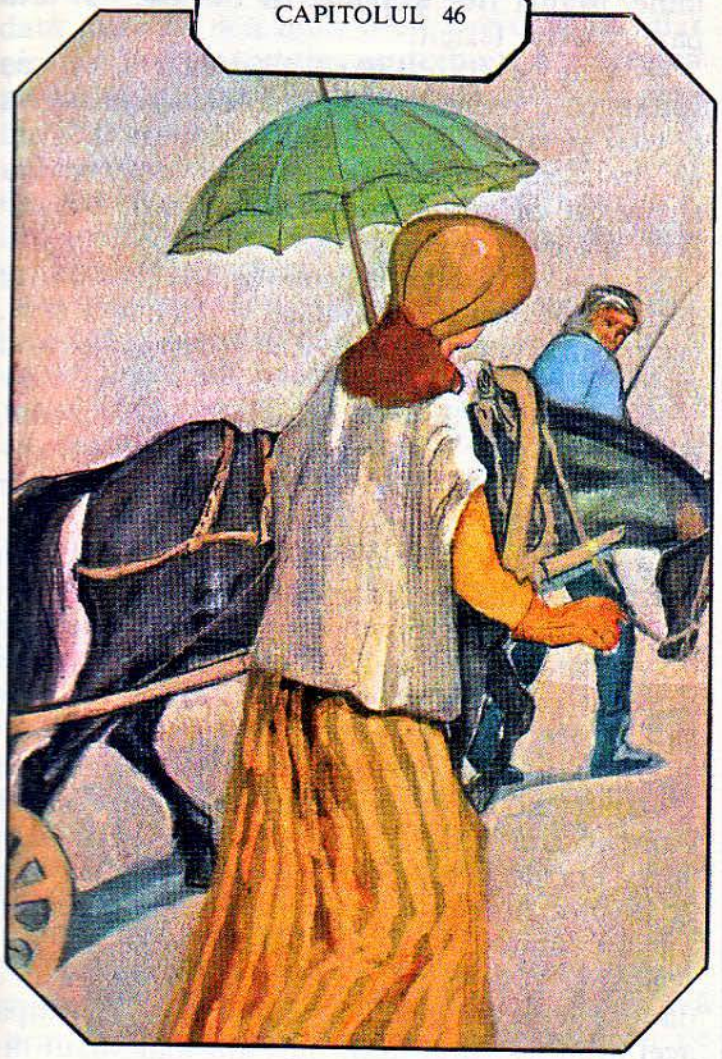

JAKES ŞI DOAMNA

Am fost vîndut unui negustor de cereale care era şi brutar în acelaşi timp şi pe care Jerry îl cunoştea; se gîndea că la el aş avea hrană bună şi o muncă suportabilă. La început se părea că avusese dreptate, şi dacă stăpînul meu ar fi fost întotdeauna la prăvălie, nu cred că aş fi fost încărcat peste măsură; dar exista acolo un şef mai mare peste toţi care întotdeauna zorea, şi se întîmpla foarte deş ca, avînd o încărcătură completă, el să dea ordin să mai fie luat încă ceva. Jakes, căruţaşul meu, îi spunea adesea că era mai mult decît ar trebui să ia, dar celălalt îi riposta mereu: „N-are nici un rost să mergi de două ori cînd se poate face treaba într-un singur drum, şi apoi calul este cel care trage toată încărcătura".

Jakes, ca şi alţi căruţaşi, ţinea întotdeauna tranzeluţa foarte strînsă, ceea ce mă împiedica să trag fără să fac un efort prea mare şi de aceea, cînd se împliniseră trei sau patru luni de cînd eram acolo, am descoperit că munca îşi spunea foarte tare cuvîntul asupra puterilor mele.

Într-o zi, am fost încărcat mai mult ca de obicei şi o parte din drum era un urcuş abrupt. Mi-am încordat toată puterea, dar nu puteam să înaintez şi eram obligat să mă opresc mereu. Aceasta nu-i plăcu conducătorului meu care începu să mă biciuiască cu sălbăticie. „Hai, leneşule, spunea el, sau am să te fac eu să mergi".

Am pornit din nou cu greaua încărcătură şi m-am sforţat să înaintez cîţiva metri, apoi iar am simţit biciul şi iar m-am sforţat. Durerea pe care mi-o pricinuia biciul acela gros era cruntă şi sufletul mă durea la fel de mult ca şi bietele mele crupe: să fiu pedepsit şi să mi se arunce vorbe de ocară cînd eu făceam tot ce-mi stătea în putinţă era un lucru atît de cumplit, încît îmi pierdusem tot curajul. Cînd pentru a treia oară începu din nou să mă bată crunt cu biciul, o doamnă veni spre el spunîndu-i cu o voce dulce, din inimă:

— O! Te rog nu-ţi mai bate calul, care-i atît de bun; sînt sigură că face tot ce poate, dar drumul este foarte abrupt şi se vede că-şi dă toată silinţa.

— Dacă-şi dă toată silinţa şi nu poate urca dealul cu încărcătura asta, trebuie să facă ceva mai mult decît îi stă în putinţă; asta-i tot ce ştiu eu, doamnă, răspunse Jakes.

— Dar nu este oare o încărcătură prea grea? întrebă ea.

— Ba da, e prea grea, spuse el, dar nu din vina mea; a venit şeful tocmai cînd porneam şi a vrut să mai pună încă vreo sută şi cincizeci de kilograme în plus ca să iasă el din încurcătură, şi acum trebuie să mă descurc cum pot.

Tocmai ridica biciul din nou, cînd doamna spuse:

— Stai, te rog, dacă-mi dai voie, cred că pot să te ajut.

Omul rîse.

— Vezi, spuse ea, nu eşti drept cu el: calul nu poate să-şi folosească toată puterea, cu capul ţinut spre spate de tranzeluţă; dacă i-ai

desface-o, sînt sigură că ar merge mai bine — te rog încearcă, spuse ea, cu glas convingător; aş fi foarte bucuroasă dacă ai face-o.

— Bine, bine, răspunse Jakes rîzînd scurt, se înţelege că faci orice ca să fii pe placul unei doamne. Cît de mult aţi dori să fie mai jos, doamnă?

— Jos de tot, ca să-i laşi capul complet liber.

Hamul a fost desfăcut şi într-o clipă mi-am aplecat capul pînă la genunchi. Ce uşurare! Apoi mi l-am azvîrlit în sus şi în jos de mai multe ori, ca să-mi dezmorţesc gîtul.

— Sărmanul de tine! Asta doreai, spuse ea, mîngîindu-mă şi lovindu-mă uşor cu palma. Şi acum, dacă-i vei vorbi blînd şi o să-l mîni înainte, cred că va putea să meargă mai bine.

Jakes luă hăţurile: „Haide, Blackey!" Îmi lăsai capul în jos şi-mi încordai toată puterea în jugul din jurul gîtului, fără să-mi cruţ nici un efort, şi căruţa cu încărcătură se urni din loc, iar eu o trăsei în sus pe deal, fără oprire; în vîrf am stat puţin ca să-mi trag sufletul.

Doamna mersese pe potecă şi apoi trecu pe drum. Mă mîngîie din nou pe gît, cum nu mai fusesem mîngîiat de mult.

— Vezi, el este foarte binevoitor cînd îi dai posibilitatea; sînt sigură că este un cal cu temperament plăcut şi, după cîte îmi dau seama, a cunoscut şi zile mai bune. Să nu-i mai pui tranzeluţa aceea, vrei? Pentru că o să-i tragă gîtul iar în sus, ca înainte.

— Bine, doamnă, nu pot să nu recunosc că, avînd capul liber, asta l-a ajutat să urce dealul şi am să-mi amintesc de lucrul ăsta şi altă dată; vă mulţumesc, doamnă, dar dacă ar merge fără tranzeluţă aş fi bătaia de joc a tuturor căruţaşilor; vedeţi, este la modă.

— Nu este mai bine, spuse ea, să te conduci după ceea ce este bun din modă şi să nu te iei după ceea ce este rău? Acum mulţi gentilomi nu mai folosesc tranzeluţe; caii de la trăsurile noastre nu le mai au de cincisprezece ani şi muncesc cu mult mai puţină oboseală decît acei care le poartă; în afară de asta, adăugă ea cu o voce foarte serioasă, nu avem nici un drept să pricinuim suferinţă vreunei fiinţe, chiar dacă am avea un motiv temeinic; noi numim caii animale necuvîntătoare şi chiar aşa şi sînt, pentru că nu ne pot spune ce simt; dar faptul că nu se pot exprima în cuvinte nu înseamnă că suferă mai puţin. Dar să nu te mai reţin acum; îţi mulţumesc pentru că ai încercat să aplici sfatul meu la calul dumitale şi sînt sigură că o să te convingi că este cu mult mai bine decît cu biciul. Bună ziua!

Şi mîngîindu-mă încă o dată uşor cu palma pe gît, plecă încet pe cărare — şi n-am mai văzut-o.

— Aceasta a fost o adevărată doamnă, pe cuvîntul meu, spuse Jakes pentru sine; vorbea cu mine la fel de politicos ca şi cum eram un gentilom, şi, în orice caz, de cîte ori am să urc un deal, am să încerc să ţin seama de sfatul ei.

Şi, ca să fiu drept cu el, trebuie să spun că a dat drumul la mai multe găuri de la ham, şi cînd mergeam la deal îmi lăsa întotdeauna capul liber; dar încărcăturile grele au continuat. Hrana bună şi odihna păstrează întotdeauna puterea pentru o muncă oricît de grea, dar nici un cal nu poate să reziste la încărcătura prea mare a unei căruţe; şi aşa se face că am slăbit din ce în ce mai rău, încît a fost cumpărat un cal mai tînăr în locul meu. Trebuie să povestesc, tot aici, că am suferit în acest timp şi din alt motiv. Auzisem caii vorbind de asta, dar eu nu încercasem niciodată pe pielea mea acest neajuns: grajdul era prost luminat; avea numai o singură fereastră foarte mică la capăt, şi din această cauză era aproape întuneric.

În afară de efectul deprimant pe care-l avea asupra dispoziţiei mele, îmi slăbea foarte mult vederea şi, cînd eram scos brusc din întuneric la lumina puternică de afară, mă supărau ochii foarte tare. De mai multe ori m-am împiedicat de prag şi de-abia puteam să văd pe unde merg.

Cred că dacă aş fi stat acolo foarte mult timp mi-ar fi slăbit rău vederea, şi asta ar fi fost o mare nenorocire, deşi am auzit oamenii spunînd că un cal de tot orb era mai sigur de condus decît un cal cu o vedere nu prea bună, care-l face să fie foarte sperios. Totuşi am scăpat fără nici o vătămare definitivă a vederii şi am fost vîndut unui proprietar care avea mai multe trăsuri.

CAPITOLUL 47

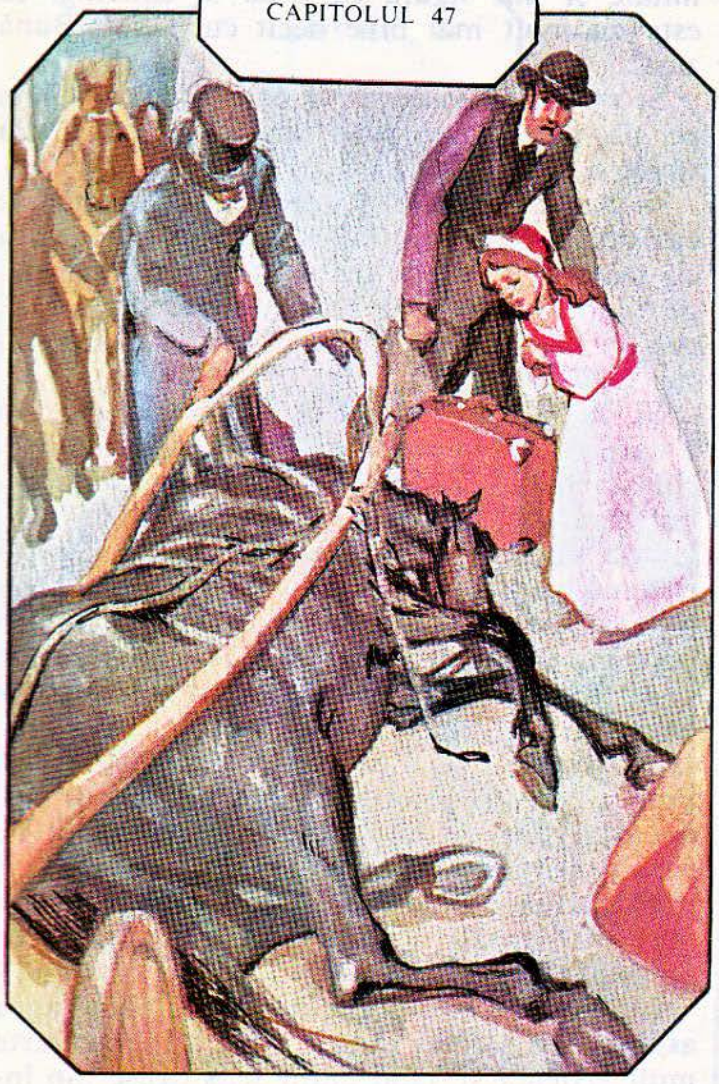

TIMPURI GRELE

N-am să-l uit niciodată pe noul meu stăpîn; avea ochi negri, un nas coroiat, şi în gură avea tot atîţia dinţi ca un buldog, iar vocea îi era la fel de aspră ca scîrţîitul unei roţi de căruţă care trece peste pietriş. Numele său era Nicholas Skinner şi cred că era acelaşi om pentru care sărmanul Seedy Sam lucrase ca vizitiu.

Auzisem oamenii spunînd că trebuie „să crezi numai ceea ce vezi" dar eu aş zice „să crezi numai ce simţi"; pentru că, oricît de multe văzusem înainte, totuşi nu cunoscusem pînă atunci întreaga mizerie a vieţii unui cal de trăsură.

Skinner avea un număr mic de trăsuri şi, la fel, de birjari; el se purta rău cu ei, şi aceştia, la rîndul lor, se purtau rău cu caii. Aici nu aveam nici o duminică liberă pentru odihnă şi, pe deasupra, ne aflam şi în mijlocul verii cînd era foarte cald.

Cîteodată, duminica dimineaţa, se întîmpla ca un grup de oameni, solizi, să închirieze trăsura pentru toată ziua; patru din ei stăteau înăuntru, iar al cincilea se urca pe capră lîngă birjar şi eu trebuia, uneori, să-i car zece sau cincisprezece mile afară din oraş şi apoi să-i aduc înapoi; nici unul dintre ei nu cobora niciodată ca să urce dealul pe jos, chiar dacă era foarte abrupt şi ziua foarte călduroasă — afară doar de cazul cînd birjarul se temea că nu voi putea să sui panta; şi de multe ori eram atît de încălzit şi de istovit, încît de-abia mai puteam să mă ating de mîncare. Cît de mult tînjeam după terciul de tărîţe amestecat cu silitră, pe care Jerry ni-l dădea pe vreme călduroasă în serile de sîmbătă şi care ne răcorea şi ne făcea să ne simţim atît de bine! Apoi, mai aveam două nopţi şi o zi întreagă de odihnă neîntreruptă, iar lunea dimineaţa ne simţeam ca nou-născuţi; aici nu exista însă nici un fel de odihnă, iar vizitiul meu era la fel de aspru ca şi stăpînul său. Avea un bici atît de cumplit, cu un şfichi atît de subţire, încît uneori îmi dădea sîngele; mă lovea cu el chiar sub pîntece şi mă plesnea şi peste cap. Umilirea asta îmi zdrobea inima, dar totuşi făceam tot ce puteam şi niciodată nu slăbeam pasul, pentru că, aşa cum spunea şi sărmana Ginger, nu avea nici un rost; tot oamenii sînt mai puternici.

Viaţa mea era acum atît de nefericită! Aş fi dorit să cad mort, ca Ginger, în timp ce munceam, şi să scap odată de mizerie; şi într-o zi era cît pe-aci să mi se împlinească această dorinţă.

Într-o dimineaţă, după ce făcusem destul de multă treabă, m-am întors la staţia de trăsuri pe la ora opt şi imediat se ivi un client pe care trebuia să-l ducem la gară. Tocmai atunci se aştepta să sosească un tren cu multe vagoane, aşa că vizitiul meu trase în spatele cîtorva trăsuri, ca astfel să poată avea norocul să ia un client şi la întoarcere. Trenul era foarte aglomerat şi, cum toate trăsurile fuseseră repede ocupate, a fost chemată şi a noastră. Era un grup de patru persoane: un bărbat gălăgios, furtunos, împreună cu o doamnă, un băieţel şi o fată; aveau foarte multe bagaje. Doamna şi băiatul se urcară în

trăsură şi, în timp ce bărbatul dădea instrucţiuni în legătură cu bagajele, fata veni şi se uită la mine.

— Tăticule, spuse ea, sînt sigură că bietul cal nu poate să ne ducă şi pe noi, şi bagajele, aşa departe. Este atît de slab şi de istovit! Uită-te numai la el.

— O! Este bun, domnişoară, spuse vizitiul meu, este destul de puternic.

Hamalul, care căra nişte cufere grele, îl sfătui pe domnul acela să mai ia, dacă vrea, şi o a doua trăsură, deoarece era prea mult bagaj.

— Calul dumitale poate să tragă, sau nu poate? îl întrebă el pe un ton hotărît.

— O, poate foarte bine, domnule. Urcă cuferele, hamal! Calul poate duce şi mai mult decît atît, spuse el, ajutîndu-l să tragă în sus un cufăr atît de greu, încît am simţit că-mi piere toată puterea.

— Tată, tată, dar ia, te rog, încă o trăsură, spuse fata pe un ton stăruitor, sînt sigură că greşim, sînt sigură că ceea ce facem este foarte crud!

— Prostii, Grace, urcă-te imediat şi nu mai face nazuri. Ce treabă ar mai fi şi asta dacă un om de afaceri ar trebui să examineze fiecare cal de trăsură înainte de a o închiria — vizitiul îşi cunoaşte, bineînţeles, meseria; ajunge, urcă-te în trăsură şi taci!

Buna mea apărătoare a trebuit să se supună; şi astfel, cufăr după cufăr au fost tîrîte şi aşezate pe acoperişul trăsurii sau înghesuite lîngă birjar. În cele din urmă, totul a fost gata şi, cu obişnuita smucitură a frîului şi o lovitură de bici, am ieşit din gară.

Încărcătura era foarte grea şi în dimineaţa aceea nu mîncasem şi nici nu mă odihnisem; dar, ca întotdeauna, am făcut tot ce am putut, în ciuda cruzimii şi a nedreptăţii.

Am mers destul de bine, pînă am ajuns la dealul Lutgate; acolo, încărcătura grea şi propria-mi istovire m-au doborît. Mă luptam să continui să merg îmboldit mereu de smucirea hăţului şi de bici pînă cînd, dintr-o dată — nu pot spune cum — picioarele mi-au alunecat şi am căzut greu pe o parte; căzătura neaşteptată şi forţa cu care m-am prăbuşit îmi tăiară respiraţia. Zăceam nemişcat; într-adevăr, nu mai aveam nici o putere să mă mişc şi credeam că am să mor. În jurul meu era mare zăpăceală, auzeam vociferări ameninţătoare şi cum se cobora bagajul, dar totul era ca într-un vis. Cred că am deslusit şi acea voce dulce, plină de milă, spunînd: „Oh! Sărmanul cal. E numai din vina noastră!" Cineva veni şi dădu drumul curelei de sub git a căpăstrului şi desfăcu şleaurile care-mi ţineau hamul atît de strîns. Altcineva spuse: „E mort, nu se va mai ridica niciodată!" Apoi am auzit un poliţist dînd nişte ordine, dar nu puteam deschide ochii; îmi trăgeam doar răsuflarea, gîfîind din cînd în cînd. Îmi azvîrliră apă rece pe cap, îmi turnară pe git nişte întăritoare şi mă acoperiră cu ceva. Nu pot spune cît timp am zăcut acolo, dar am simţit că-mi revin şi că cineva mă mîngîie şi mă încurajează cu voce blîndă să mă ridic. După ce mi s-au dat mai multe întăritoare şi după una sau două încercări, m-am ridicat clătinîndu-mă pe picioare şi am fost dus, încet, la nişte grajduri care se aflau în apropiere. Aici am fost pus într-o boxă cu un aşternut bun de paie. Mi s-a adus apoi o fiertură de ovăz caldă pe care am băut-o mulţumit.

Seara eram destul de refăcut ca să pot fi dus înapoi la grajdurile lui Skinner, unde cred că au făcut tot ce au putut pentru mine. Dimineaţa Skinner a venit cu un veterinar să mă vadă. Acesta mă examină foarte atent şi spuse:

— Este un caz tipic de surmenaj datorat muncii excesive, şi nu bolii; dacă dumneata i-ai putea asigura un repaus de şase luni, ar fi în stare să muncească din nou; în momentul de faţă însă nu mai are nici un pic de vlagă în el.

— Atunci să se ducă de rîpă, replică Skinner, eu nu am pajişti ca să îngrijesc cai bolnavi; poate să se facă bine, sau nu. Asta nu convine afacerilor mele. Scopul meu este să folosesc caii atîta timp cît pot merge, şi apoi să-i vînd, pe cît merită, la abator sau în altă parte.

— Dacă ar fi fost bolnav de tignafes, spuse veterinarul, ar fi fost mai bine să-l fi împuşcat, dar nu are boala asta; cam peste zece zile va fi un tîrg de cai; dacă-l pui la odihnă şi-l hrăneşti bine, poate să se restabilească şi să capeţi, oricum, mai mult decît merită pielea lui.

În urma acestui sfat, Skinner dădu, cam în silă, ordin să fiu bine hrănit şi îngrijit, iar grăjdarul, fericit pentru mine, îndeplini ordinele cu mult mai multă bunăvoinţă decît arătase stăpînul cînd le dăduse. Zece zile de odihnă deplină, multe grăunţe bune, fîn, terci

de tărîţe cu seminţe de in fierte în el au făcut mai mult pentru a mă pune pe picioare decît orice altceva; terciul acela cu seminţe de in a fost delicios, şi în cele din urmă am început să cred că poate-i mai bine să trăiesc decît să mă duc de rîpă. Cînd s-au împlinit douăsprezece zile de la accident, am fost dus la vînzare la cîteva mile în afara Londrei. Simţeam că orice schimbare faţă de locul acela ar fi mai bună — şi astfel, cu fruntea sus, speram în mai bine!

CAPITOLUL 48

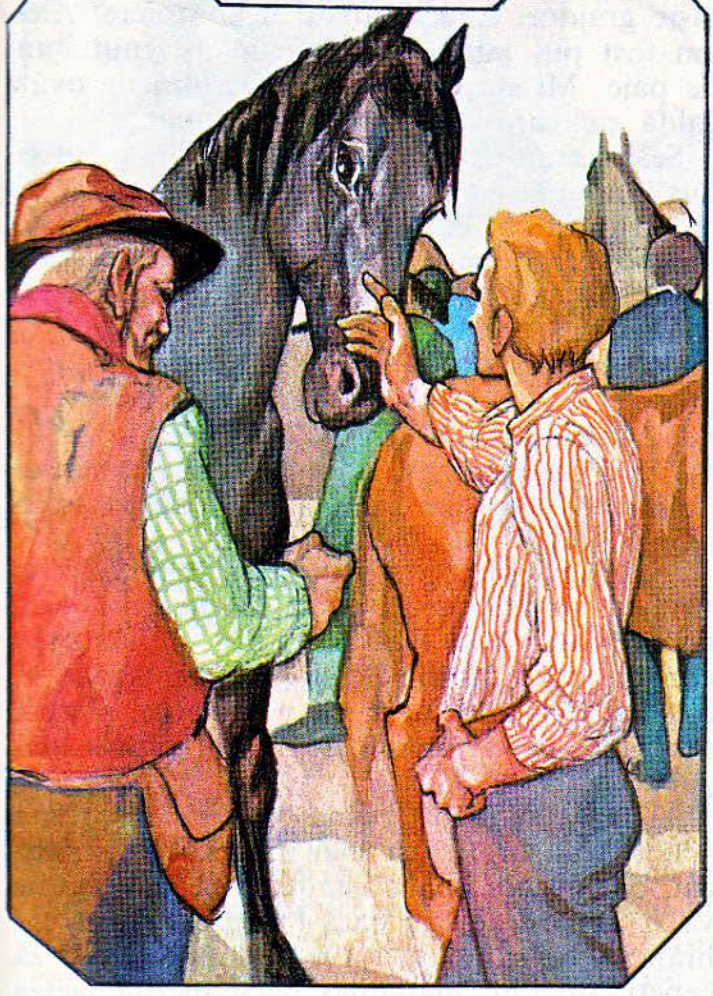

FERMIERUL THOROUGHGOOD ŞI NEPOTUL SĂU WILLIE

Se înţelege că la vînzarea aceea m-am aflat în tovărăşia unor cai bătrîni, prăpădiţi — unii şchiopi, alţii bolnavi de tignafes, unii foarte bătrîni şi unii despre care eram convins că ar fi fost recunoscători să fie împuşcaţi.

În cea mai mare parte, cumpărătorii, ca de altfel şi vînzătorii, nu arătau mult mai pricopsiţi decît sărmanele animale pe care le tîrguiau. Erau bătrîni săraci ce încercau să cumpere pentru cîteva lire un cal care le putea trage o căruţă cu cărbuni sau cu lemne. Erau oameni sărmani, mai bucuroşi să vîndă, pentru două sau trei lire, un cal istovit decît să aibă o pierdere mai mare omorîndu-l. Unii din ei arătau ca şi cum sărăcia şi greutăţile i-ar fi înăsprit cu totul; dar erau alţii pentru care aş fi folosit şi ultima picătură de putere ca să-i slujesc; săraci şi rufoşi, dar buni şi omenoşi, cu glasuri în care mă puteam încrede. Era acolo un bătrîn cu mersul puţin legănat şi care mi-a plăcut, şi se părea că şi eu lui, dar nu eram destul de puternic. A fost îngrozitor pentru mine! Am observat apoi venind din partea cea mai bună a tîrgului un bărbat care părea să fie fermier, însoţit de un tînăr; fermierul era lat în spate şi avea nişte umeri rotunzi, o faţă blîndă, roşcovană şi purta o pălărie cu boruri mari. Se îndreptă spre mine şi spre tovarăşii mei, stătu o clipă locului şi ne aruncă o privire plină de milă. Văzui că ochii i se opresc asupra mea; mai aveam încă o coamă şi o coadă frumoasă care-mi mai păstrau ceva din vechea înfăţişare. Am ciulit urechile şi m-am uitat la el.

— Willie, iată un cal care a cunoscut şi zile mai bune.

— Sărmanul! spuse băiatul. Crezi, bunicule, că a fost cîndva cal de trăsură?

— O, da, băiatul meu, răspunse fermierul venind mai aproape, poate că a fost „cineva" în tinereţe; uită-te la nările şi la urechile lui, la forma gîtului şi a greabănului; acest cal este de rasă bună.

Ridică mîna şi mă mîngîie blînd pe grumaz. Ca răspuns, mi-am întins botul spre el; băiatul m-a mîngîiat pe cap.

— Sărmanul căluţ bătrîn! Vezi, bunicule, cum simte bunătatea. N-ai putea să-l cumperi dumneata şi să-l întinereşti ca pe Ladybird?

— Dragul meu băiat, eu nu pot să fac toţi caii bătrîni să fie din nou tineri; în afară de asta, Ladybird nu era aşa de bătrînă, fusese doar prost tratată şi istovită.

— Bunicule, eu nu cred că acest cal este bătrîn; uită-te la coama şi la coada lui. Aş vrea să te uiţi în gura lui şi apoi să spui; deşi

este foarte slab, ochii nu-i sînt atît de stinşi ca la unii cai bătrîni.

Bătrînul fermier rîse.

— Fii binecuvîntat, băiatule! Iubeşti tot atît de mult caii ca şi bătrînul tău bunic!

— Dar uită-te, te rog, în gura lui, bunicule, şi întreabă de preţ. Sînt sigur că pe pajiştile noastre va întineri.

Omul care mă adusese la vînzare intră şi el în vorbă.

— Domnişorul este un cunoscător, domnule; adevărul e că acest cal este doar istovit de prea multă muncă la trăsuri; nu-i bătrîn şi l-am auzit pe veterinar spunînd că o odihnă de şase luni îl va pune pe picioare, fiindcă nu are tignafes. Am avut grijă de el în ultimele zece zile şi un animal mai plăcut şi mai blînd n-am întîlnit niciodată; ar merita să ajungă la un gentilom care să dea o hîrtie de cinci lire pe el, oferindu-i astfel o şansă. Mă prind că în primăvara viitoare va preţui douăzeci de lire.

Bătrînul fermier rîse, iar băiatul îşi ridică privirea spre el, rugător.

— O, bunicule, n-ai spus că ai vîndut mînzul cu cinci lire mai mult decît te aşteptai? N-ai să fii mai sărac dacă ai să-l cumperi.

Fermierul îmi pipăi încet picioarele, care erau prea încordate şi umflate; apoi se uită în gura mea:

— Are treisprezece sau paisprezece ani, aş zice; pune-l să meargă puţin la trap, vrei?

Mi-am arcuit bietul meu gît slăbănog, mi-am ridicat puţin coada şi mi-am aruncat picioarele ţepene cît de bine am putut.

— Care este ultimul preţ pe care-l ceri pentru el? întrebă fermierul cînd m-am întors.

— Cinci lire, domnule; acesta este ultimul preţ pe care stăpînul meu l-a fixat.

— Asta este speculă, spuse bătrînul, dînd din cap, dar în acelaşi timp scoţîndu-şi încet portofelul, este foarte mare speculă! Ai vreo treabă pe aici? întrebă numărîndu-i banii în mînă.

— Nu, domnule, dacă doriţi, pot să-l duc la han în locul dumneavoastră.

— Du-l, am să vin şi eu acolo.

Mergeau înainte, iar eu după ei. Băiatul de-abia putea să-şi ascundă bucuria, iar bătrînul fermier părea să se bucure şi el de fericirea nepotului său. La han am fost bine hrănit şi apoi am mers încet către casă, călărit de argatul noului meu stăpîn; cînd am ajuns, am fost dus pe o pajişte care avea un şopron într-un colţ.

Domnul Thoroughgood, pentru că acesta era numele binefăcătorului meu, dădu dispoziţie să capăt fîn şi grăunţe în fiecare seară şi dimineaţa şi să fiu plimbat pe pajişte în timpul zilei. „Iar tu, Willie, spuse el, să nu-l scapi din ochi; ţi-l dau în grijă."

Băiatul era mîndru de sarcina sa şi o luă în serios. Nu era zi în care să nu mă viziteze, uneori luîndu-mă de lîngă ceilalţi cai şi dîndu-mi o bucăţică de morcov sau altceva bun, iar alteori stînd lîngă mine în timp ce-mi mîncam grăunţele. Întotdeauna îmi adresa cuvinte blînde şi mă mîngîia, şi bineînţeles că am început să-l îndrăgesc. Îmi spunea „Old Crony"[1] ori de cîte ori mă duceam la el pe cîmp şi mă ţineam după el. Uneori îl aducea şi pe bunicul lui, care se uita atent la picioarele mele.

— Picioarele ne interesează cel mai mult, Willie, spunea el; dar calul se înzdrăveneşte pe zi ce trece, încît cred că în primăvară o să vedem o schimbare în bine.

Odihna deplină, mîncarea bună, iarba fragedă şi exerciţiile uşoare pe care le făceam începură să-şi spună curînd cuvîntul asupra puterii şi vioiciunii mele. Aveam o bună constituţie din naştere şi cît am fost tînăr nu fusesem niciodată muncit, aşa că aveam o şansă mai mare decît alţi cai care au fost istoviţi înainte de a ajunge în plină putere. În timpul iernii, picioarele mi s-au îndreptat atît de mult, încît am început să mă simt din nou tînăr. Primăvara se apropia şi, într-o zi de martie, domnul Thoroughgood s-a hotărît să mă încerce la faeton. Am fost foarte încîntat, iar el şi cu Willie m-au mînat cîteva mile. Picioarele nu-mi mai erau ţepene acum şi mi-am făcut munca cu uşurinţă.

— Întinereşte calul, Willie, trebuie să-i dăm acum să facă o muncă uşoară şi pînă în miezul verii va fi la fel de bun ca şi Ladybird: are un cap frumos şi un mers cum nu se poate mai bun.

— O, bunicule! Ce fericit sînt că l-ai cumpărat!

— Şi eu sînt, băiatul meu, dar el trebuie să-ţi mulţumească mai mult ţie decît mie:

[1] Vechi amic (engl.).

acum să mergem şi să căutăm un loc bun şi liniştit pentru el, unde să-i fie puse în valoare calităţile.

CAPITOLUL 49

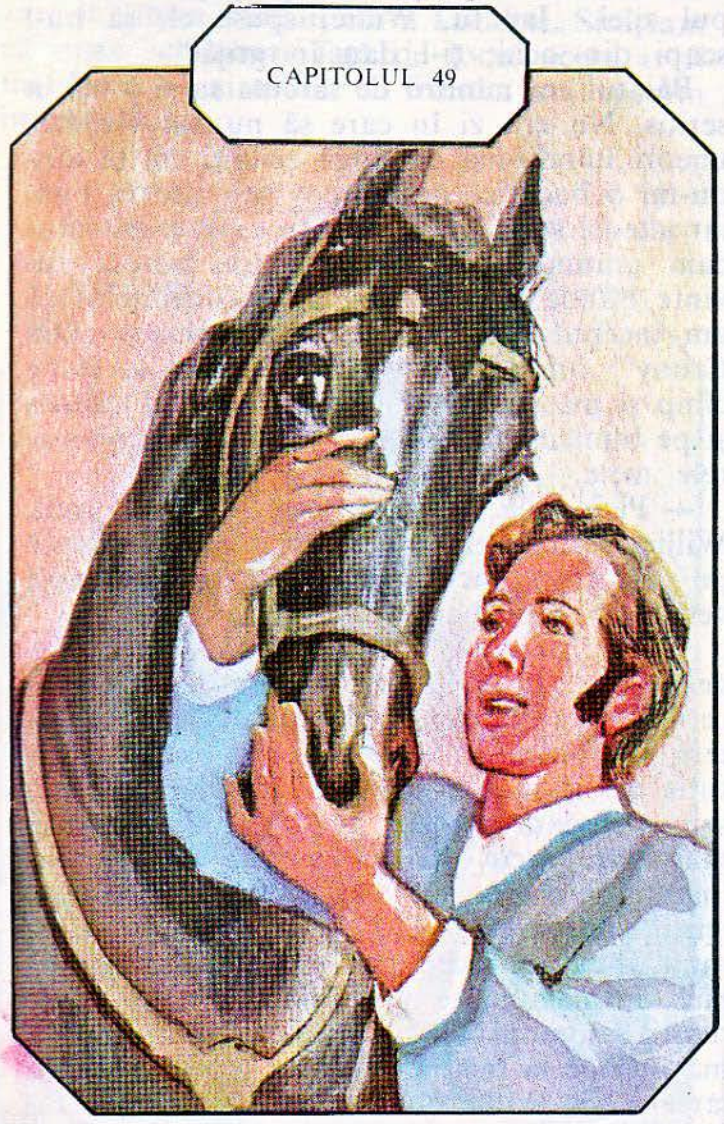

ULTIMUL ADĂPOST

Într-una din zilele acelei veri, grăjdarul mă curăţă şi mă înhămă cu o grijă atît de mare, încît m-am gîndit că ceva, o schimbare, urma să se petreacă imediat; mi-a tuns smocul de păr de la chişiţe, mi-a dat cu puţin gudron pe copite şi chiar îmi desfăcu în două smocul de păr de pe frunte. Cred că şi hamurile fuseseră lustruite cu mai multă grijă. Willie părea şi nerăbdător, şi vesel cînd bunicul său se urcă în faeton.

— Dacă domnişoarele îl vor îndrăgi, lucrurile se vor potrivi cum nu se poate mai bine; nu avem decît să încercăm, spuse bătrînul gentilom.

Am mers pînă la o milă sau două de sat şi am ajuns la o căsuţă joasă, drăguţă, cu pajişte şi cu tufăriş în faţă şi cu o alee pietruită pînă la uşă, pentru trăsuri. Willie a sunat şi a întrebat dacă domnişoara Blomefield sau domnişoara Ellen erau acasă. Da, erau. Aşa că, în timp ce Willie rămase cu mine, domnul Thoroughgood intră în casă. Cam după zece minute se întoarse, urmat de trei domnişoare; una înaltă, palidă la faţă, înfăşurată cu un şal alb, mergea sprijinindu-se de o domnişoară mai tînără cu ochi negri şi cu o figură veselă; cealaltă, o persoană foarte impunătoare, era domnişoara Blomefield. Ele toate veniră, se uitară la mine şi puseră întrebări. Domnişoara mai tînără, Ellen, mă plăcu foarte mult şi spuse că era sigură că o să ne împrietenim, pentru că aveam o privire blîndă. Cea înaltă, cu faţa palidă, spuse că ar fi mereu nervoasă dacă ar călări un cal care a fost o dată bolnav, deoarece se putea să mă îmbolnăvesc din nou şi să cad — şi dacă s-ar întîmpla aşa ceva, n-ar uita niciodată spaima prin care ar trece.

— Vedeţi, domnişoarelor, răspunse domnul Thoroughgood, mulţi cai minunaţi şi-au jupuit genunchii din cauza neglijenţei conducătorilor lor, fără ca ei să aibă vreo vină, şi din cîte îmi dau seama la acest cal, aş spune că aşa s-a întîmplat şi cu el; dar bineînţeles că nu vreau să vă influenţez. Dacă vă hotărîţi, puteţi să-l luaţi, să-l încercaţi, şi apoi vizitiul dumneavoastră va spune ce crede despre el.

— Aţi fost întotdeauna un sfătuitor atît de bun pentru noi în privinţa cailor, spuse cea cu înfăţişarea impunătoare, încît, în ce mă priveşte, o să fiu de acord cu recomandarea dumneavoastră, şi dacă sora mea Lavinia n-are nici o obiecţie, vom accepta, cu mulţumiri, oferta dumneavoastră de a-l încerca.

A rămas stabilit să le fiu trimis a doua zi.

Dimineaţa, un bărbat foarte elegant a venit după mine; la început păru încîntat, dar cînd îmi văzu genunchii spuse cu glas dezamăgit:

— N-am crezut, domnule, că o să recomandaţi domnişoarelor mele un cal într-o stare atît de proastă.

— „Omul se judecă după fapte, nu după chip" spune un proverb, îi replică stăpînul meu; ia-l numai şi încearcă-l şi sînt sigur că o

să se comporte foarte bine, tinere, iar dacă nu va fi la fel ca oricare cal pe care l-ai mînat, trimite-l înapoi.

Am fost dus acasă, pus într-un grajd confortabil, hrănit şi lăsat singur. A doua zi, pe cînd grăjdarul îmi ţesăla capul, spuse:

— Are o stea la fel cum o avea Negruţ şi este şi la fel de înalt ca el; mă întreb, oare unde o fi el acum?

Puţin mai tîrziu ajunse cu ţesala la un loc de pe gît unde fusesem rănit şi unde îmi rămăsese sub piele un mic nod. El tresări, începu să se uite la mine cu atenţie şi să-şi vorbească singur.

— Stea albă în frunte, un picior alb în spate, acest noduleţ în acelaşi loc — apoi, uitîndu-se la mijlocul spatelui meu — zău că asta este pata aceea mică, albă căreia John obişnuia să-i spună „o bucăţică din Negruţ, care valorează trei penny". Precis este Negruţ. Ei, Negruţ! Negruţ! Mă cunoşti? Eu sînt micul Joe Green care era cît pe ce să te omoare! Şi începu să mă mîngîie şi să mă tot mîngîie, copleşit de bucurie.

Nu puteam să-i spun că-mi aminteam de el, pentru că acum era un tînăr destul de înalt, cu favoriţi negri şi cu o voce groasă, bărbătească, dar eram sigur că mă recunoscuse şi că el era Joe Green. Eram foarte bucuros. Am întins botul spre el, încercînd astfel să-i arăt că sîntem prieteni vechi. Niciodată n-am văzut un om mai încîntat!

— Pe tine să te pună la încercare! Zău aşa! Mă întreb cine a fost ticălosul care ţi-a nenorocit genunchii, bătrînul meu Negruţ! Trebuie că ai fost rău tratat pe undeva; bine, bine, nu va fi vina mea dacă acum n-o să mai fii ca pe vremurile bune. Aş vrea ca şi John Manly să fie aici, să te vadă!

După-amiază am fost înhămat la o trăsură joasă şi dus în faţa porţii. Urma să mă încerce domnişoara Ellen, şi Green o însoţea. Am descoperit curînd că ea era un bun conducător şi părea încîntată de trapul meu. L-am auzit pe Joe povestindu-i despre mine şi că era sigur că eu eram vechiul cal Negruţ al moşierului Gordon.

Cînd ne-am întors, celelalte surori ieşiră afară ca să afle cum m-am comportat. Ea le-a spus ce auzise şi adăugă:

— Îi voi scrie neapărat doamnei Gordon să-i spun despre calul ei favorit, că a ajuns acum la noi. Ce încîntată va fi!

Timp de aproape o săptămînă am fost mînat în fiecare zi, şi cînd a devenit clar că aveam mersul foarte sigur, domnişoara Lavinia s-a aventurat, în sfîrşit, să iasă şi ea cu mine, înhămat la o trăsurică. Apoi s-au decis definitiv că mă vor păstra şi-mi vor spune după vechiul meu nume, Negruţ.

Trăiesc în acest loc fericit de un an. Joe este cel mai bun şi mai blînd grăjdar care există. Munca mea este uşoară şi plăcută, şi simt cum îmi revin puterea şi vioiciunea. Zilele trecute, domnul Thoroughgood i-a spus lui Joe:

— În acest loc şi îngrijit de tine, Negruţ va trăi pînă la douăzeci de ani — poate şi mai mult!

Willie vorbeşte cu mine ori de cîte ori poate şi mă tratează ca pe un bun prieten al lui. Domnişoarele au promis că nu mă vor vinde niciodată, aşa că n-am a mă teme de nimic.

Şi aici povestea mea se sfîrşeşte. Necazurile mele s-au terminat, mă simt şi eu la mine acasă. Şi deseori, înainte de a mă dezmetici bine din somn, îmi închipui că mă aflu încă în livada de la Birtwick, stînd laolaltă cu vechii mei prieteni, la umbra merilor.